

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

(Νόμος 3094/2003 «Συνήγορος του Πολίτη και άλλες διατάξεις», παρ. 5 άρθρου 3)

**ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΡΑΤΣΙΣΤΙΚΗΣ ΒΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΚΑΙ Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ**

Συνήγορος του Πολίτη: Καλλιόπη Σπανού

Βοηθοί Συνήγοροι του Πολίτη: Βασίλης Καρύδης, Γιώργος Μόσχος

*Ειδικοί Επιστήμονες: Μαρία Βουτσίνου, Καλλιόπη Λυκοβαρδή, Όλγα Λυσανδροπούλου,
Γιάννης Μπούτσελης, Δήμητρα Μυτιληναίου, Σταματία Παπαδημητρίου, Χρύσα Χατζή*

Επιμέλεια: Βασίλης Καρύδης, Γιάννης Μπούτσελης, Δήμητρα Μυτιληναίου, Χρύσα Χατζή

Αθήνα
Σεπτέμβριος 2013

Διάγραμμα Περιεχομένων

σ. 3 Εισαγωγή

σ. 6 1. Η κλιμάκωση της ρατσιστικής βίας. Καταγραφή και αξιολόγηση

1.1 Βία στους δρόμους με στόχο τον «διαφορετικό» - Καταγραφή περιστατικών από ΜΜΕ, ΜΚΟ και τον Συνήγορο του Πολίτη

1.2 Καταγραφή περιστατικών από την αστυνομία - τα επίσημα στοιχεία

1.2.1. Καταγραφή από το Αρχηγείο ΕΛ.ΑΣ.

1.2.2 Καταγραφή από τα κατά τόπους αστυνομικά τμήματα

σ. 22 2. Η προσέγγιση της αστυνομικής διοίκησης

2.1 Η ανταπόκριση στη διερεύνηση αναφορών από τον Συνήγορο του Πολίτη

2.2 Η σύσταση υπηρεσιών για την αντιμετώπιση της ρατσιστικής βίας

2.3 Η επιχείρηση «Ξένιος Ζευς» και τα συνταγματικά/δικαιοκρατικά όρια

σ. 38 3. Το θεσμικό πλαίσιο για την καταπολέμηση της ρατσιστικής βίας

3.1 Το νομικό πλαίσιο

3.1.1 Διεθνές δίκαιο

3.1.2 Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

3.1.3 Εθνικό Δίκαιο

3.2 Οι θέσεις και οι πρωτοβουλίες των πολιτικών κομμάτων

3.3 Η ευρωπαϊκή εμπειρία

σ. 56 4. Ρατσισμός και ξενοφοβία στα σχολεία

4.1 Περιστατικά ρατσιστικής βίας μέσα και έξω από τα σχολεία

4.2 Η πρόληψη του ρατσισμού στο αναλυτικό πρόγραμμα και τις σχολικές δραστηριότητες

4.3 Πρόληψη και αντιμετώπιση της ρατσιστικής βίας στο σχολείο

σ. 65 Συμπεράσματα – Προτάσεις

σ. 82 Γραφήματα

σ. 84 Παραρτήματα

1. Καταγραφή περιστατικών από μέσα ενημέρωσης, Δίκτυο και τον Συνήγορο του Πολίτη

2. Αναφορές που δέχτηκε ο Συνήγορος κατά αστυνομικών για ρατσιστική συμπεριφορά το έτος 2012

3. Απαντήσεις των πολιτικών φορέων

Εισαγωγή

Ο Συνήγορος του Πολίτη από την αρχή της λειτουργίας του, το 1998, επισημαίνει φαινόμενα άνισης μεταχείρισης και εισηγείται στην πολιτεία την εξάλειψη διακρίσεων που απαντώνται στην ελληνική πραγματικότητα συχνότερα με βάση την εθνικότητα, τη φυλή, το θρήσκευμα, τον γενετήσιο προσανατολισμό ή την ηλικία (βλ. τις ετήσιες εκθέσεις της ανεξάρτητης αρχής στην ιστοσελίδα www.synigoros.gr και τις υπο-ιστοσελίδες για θέματα ίσης μεταχείρισης, μεταναστευτικής πολιτικής, ρομά κ.λπ.). Η ίση προστασία της ανθρώπινης αξιοπρέπειας με βάση το Σύνταγμα και τους διεθνείς κανόνες δικαίου, η προστασία των δικαιωμάτων και η καταπολέμηση των διακρίσεων αποτελούν θεμελιώδεις αρχές του κράτους δικαίου, αλλά και αποστολή του Συνηγόρου του Πολίτη.

Τα δύο τελευταία χρόνια, ο Συνήγορος του Πολίτη έχει επανειλημμένα επισημαίνει την έντονη ανησυχία του για την αύξηση φαινομένων ρατσιστικής βίας, ιδίως στις περιπτώσεις που αυτή συνδυάζεται με οργανωμένη και συστηματική δράση ακραίων ομάδων σε βάρος μελών ευπαθών ή αποκλεισμένων κοινωνικών ομάδων (αλλοδαπών, ρομά, ομοφυλόφιλων κ.λπ.). Με στόχο την ευαισθητοποίηση των αντιλήψεων του ευρύτερου κοινού αλλά και την εγρήγορση των φορέων της πολιτείας, ο Συνήγορος παρενέβη δημόσια, ιδίως σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η ρατσιστική συμπεριφορά εκφράστηκε με ιδιαίτερη σφοδρότητα. Ενδεικτικά, στις 31-5-2012, εξέδωσε δελτίο τύπου για τα βίαια γεγονότα στην Πάτρα, επισημαίνοντας τη γενίκευση του φαινομένου και συνδέοντάς το με τις σοβαρές ανεπάρκειες της εφαρμοζόμενης μεταναστευτικής πολιτικής¹. Επίσης, τον Ιούλιο του 2012, ο Συνήγορος παρενέβη δημόσια, διαπιστώνοντας αυξημένη δράση οργανωμένων και ακραίων ομάδων σε βάρος μελών ευπαθών κοινωνικών ομάδων και κάλεσε τους αρμόδιους φορείς να μην επιτρέψουν την ανάπτυξη οργανωμένων εγκληματικών θυλάκων οι οποίοι εκμεταλλεύονται τα κενά που δημιουργεί η ολιγωρία ή και αδράνεια του κρατικού μηχανισμού (δελτίο τύπου της 3-7-2012²). Στις 18-4-2013, ο Συνήγορος ζήτησε την άμεση, συντονισμένη και αποτελεσματική παρέμβαση της πολιτείας για τις συνθήκες εργασίας στις καλλιέργειες φράουλας στη Νέα Μανωλάδα, με αφορμή το ακραίο κρούσμα ένοπλης βίας που σημειώθηκε κατά των αλλοδαπών εργαζομένων³. Είναι χαρακτηριστικό ότι πριν από τέσσερα έτη, η ανεξάρτητη αρχή είχε επισημαίνει παρόμοια

¹ <http://www.synigoros.gr/?i=human-rights.el.danews.67496>

² <http://www.synigoros.gr/?i=human-rights.el.danews.68670>

³ <http://www.synigoros.gr/?i=human-rights.el.danews.98176>

προβλήματα στην περιοχή, υποδεικνύοντας συγκεκριμένες ενέργειες στις αρμόδιες υπηρεσίες⁴, χωρίς προφανώς εκ του αποτελέσματος να εισακουσθεί.

Η ολιγωρία αντιμετώπισης παρόμοιων συμπεριφορών από τις αρμόδιες κρατικές αρχές συντηρεί την εσφαλμένη εντύπωση ότι αυτές μπορούν να είναι ανεκτές, τροφοδοτώντας εντάσεις που διαρρηγνύουν την κοινωνική συνοχή και ειρήνη και υπονομεύουν την αξία και τα θεμέλια του ίδιου του κράτους δικαίου. Σειρά αναφορών που έχουν υποβληθεί στην ανεξάρτητη αρχή, σημαντικός αριθμός εκθέσεων και παρεμβάσεων διεθνών οργανισμών, αλλά και σειρά δημοσιευμάτων για τα θέματα ρατσιστικής βίας αναδεικνύουν τις ανησυχητικές διαστάσεις του φαινομένου.

Δεδομένης της έντασης αλλά και της κλιμάκωσης των περιστατικών το τελευταίο διάστημα, ο Συνήγορος του Πολίτη, αξιοποιώντας τα θεσμικά εργαλεία που του παρέχονται στο πλαίσιο της γενικής του αρμοδιότητας (ν. 3094/2003), αλλά και της ειδικής του αρμοδιότητας ως φορέας προώθησης και εποπτείας της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως εθνικής ή φυλετικής καταγωγής (ν. 3304/2005), επέλεξε να εστιάσει σε αυτό το μείζονος σημασίας ζήτημα για την χωρίς διακρίσεις διασφάλιση της προσωπικότητας και το σεβασμό της ανθρώπινης αξίας. Οι διαπιστώσεις του Συνηγόρου από την ενδελεχή διερεύνηση των ατομικών αναφορών που υποβλήθηκαν στην ανεξάρτητη αρχή το έτος 2012 σχετικά με ανάρμοστη συμπεριφορά αστυνομικών οργάνων, σε συνδυασμό με τη μελέτη πληθώρας περιστατικών που δημοσιεύτηκαν στον ημερήσιο τύπο, αλλά και περιστατικών που καταγράφηκαν από ΜΚΟ που συμμετέχουν στο Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας το αντίστοιχο διάστημα, απέδωσαν συγκεκριμένα ευρήματα και συμπεράσματα, τα οποία επιχειρείται να καταγραφούν στην παρούσα έκθεση (βλ. κεφ. 1.1 και 2.1).

Εκτός από τη διερεύνηση των καταγγελιών που υποβάλλονται από άτομα φερόμενα ως θύματα ρατσιστικών συμπεριφορών εκ μέρους της αστυνομίας (βλ. κεφ. 2.1), η παρούσα έκθεση αρθρώνεται για την πληρότητα της έρευνας σε τέσσερις βασικούς άξονες: καταγραφή του φαινομένου, προσέγγιση της πολιτείας και ειδικότερα της αστυνομικής διοίκησης, προσέγγιση της σχολικής κοινότητας και θεσμικά εργαλεία που παρέχει η σχετική ευρωπαϊκή εμπειρία και το ισχύον νομικό πλαίσιο αντιμετώπισης της ρατσιστικής βίας, για το οποίο ο Συνήγορος ζήτησε επίσης τις θέσεις των πολιτικών φορέων.

Η ρατσιστική βία, δεδομένου ότι είναι μορφή εγκληματικής συμπεριφοράς, η οποία στοχοποιεί πρωτίστως τη διαφορετικότητα και εκμεταλλεύεται την ευάλωτη θέση και τον

⁴ <http://www.synigoros.gr/?i=human-rights.el.files.98112>

κοινωνικό αποκλεισμό του θύματος στη βάση συγκεκριμένων εθνοφυλετικών ή άλλων χαρακτηριστικών, αποτελεί ζήτημα μείζονος σημασίας τόσο για τον εθνικό φορέα καταπολέμησης των διακρίσεων, όσο και για εξειδικευμένα όργανα διεθνών οργανισμών. Για τον λόγο αυτό, η έρευνα της ανεξάρτητης αρχής δεν περιορίστηκε στη μελέτη και ανάλυση της εγχώριας καταγραφής του φαινομένου, αλλά αξιοποίησε και σημαντικό αριθμό εκθέσεων και παρεμβάσεων διεθνών οργάνων για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας, καθώς και τα θεσμικά εργαλεία που διαθέτουν και χρησιμοποιούν άλλες χώρες (βλ. αναλυτικά στο κεφ. 3.3). Όντας δραστήριο μέλος του δικτύου Equinet των φορέων των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καταπολέμηση των διακρίσεων, ο Συνήγορος δίνει έμφαση στην εντατική και συστηματική συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών και τεχνογνωσίας με ομόλογους θεσμούς.

Για τη διαμόρφωση όσο το δυνατό πληρέστερης εικόνας της κατάστασης, ο Συνήγορος απευθύνθηκε εγγράφως στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη ζητώντας στοιχεία σχετικά με το θέμα (αναλυτικά στο κεφ. 1.2). Επιπλέον, ζήτησε ενημέρωση από πρεσβείες ξένων χωρών, σχετικά με το εάν πολίτες της χώρας τους έχουν υποστεί κάποιου είδους προσβολή ή επίθεση λόγω της φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής. Σύμφωνα με τις πρεσβείες που ανταποκρίθηκαν (Αιγύπτου, Βρετανίας, Γερμανίας, Καναδά και Ολλανδίας), τα εκεί καταγεγραμμένα περιστατικά είναι λίγα⁵, διαφαίνεται ωστόσο μία ιδιαιτέρως αυξανόμενη ανησυχία για την κατάσταση που επικρατεί στον τομέα της προστασίας των δικαιωμάτων στη χώρα μας. Πάντως, ενδεικτική της αντίληψης που έχει διαμορφώσει η διεθνής κοινότητα για την ένταση του φαινομένου, είναι η ταξιδιωτική οδηγία που εξέδωσε η πρεσβεία των ΗΠΑ τον Νοέμβριο του 2012, σχετικά με τον κίνδυνο ρατσιστικών επιθέσεων κατά αμερικανών πολιτών στην Ελλάδα, ειδικά όταν αυτοί έχουν φυλετικά χαρακτηριστικά που παραπέμπουν σε αλλοδαπούς μετανάστες.

Ο Συνήγορος του Πολίτη επιχειρεί με την παρούσα ειδική έκθεση την κατά το δυνατόν συστηματική καταγραφή του ιδιαιτέρως απεχθούς φαινομένου και ιδίως τη διατύπωση συγκεκριμένων παρατηρήσεων και προτάσεων προς την πολιτεία για την καταπολέμηση της ρατσιστικής βίας. Παράλληλα, συνεχίζει τις πάγιες εκπαιδευτικές και επιμορφωτικές δράσεις του, ως φορέας προώθησης της ίσης μεταχείρισης, για την ευαισθητοποίηση των φορέων της μαθητικής κοινότητας και της δημόσιας διοίκησης, ιδίως δε της ΕΛ.ΑΣ.

⁵ Θα πρέπει να προστεθούν και δύο περιστατικά εις βάρος Βέλγων υπηκόων με Μαροκινή εθνική προέλευση από αστυνομικούς, που ανέφερε προφορικά ο Βέλγος πρέσβης στον Βοηθό Συνήγορο κ. Β. Καρύδη, κατά την επίσκεψη του στα γραφεία της ανεξάρτητης αρχής.

Τα στοιχεία που ακολουθούν, καθώς και τα συμπεράσματα και οι προτάσεις της ανεξάρτητης αρχής που περιλαμβάνονται στην παρούσα έκθεση, φιλοδοξούν να συμβάλουν στην αναγκαία προσπάθεια της πολιτείας να καταπολεμήσει αποτελεσματικά τα φαινόμενα ρατσιστικής βίας, τα οποία πέραν των άλλων συνεπειών για ένα κράτος δικαίου, συνιστούν ταυτόχρονα σοβαρή δυσφήμιση της χώρας. Τούτο επιβάλλεται έτσι ώστε, η κρίση που αντιμετωπίζει στην παρούσα συγκυρία η χώρα να μην καταλήξει σε κρίση για το κράτος δικαίου και σε αμφισβήτηση της ίσης ανθρώπινης αξίας ως θεμελίου της κοινωνικής συμβίωσης και αδιαπραγμάτευτου κριτηρίου της ποιότητας του νομικού και πολιτικού πολιτισμού, σύμφωνα με τις θεμελιώδεις συνταγματικές αρχές και τα προτάγματα του υπό συνεχή διαμόρφωση διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου.

1. Η κλιμάκωση της ρατσιστικής βίας. Καταγραφή και αξιολόγηση

1.1 Βία στους δρόμους με στόχο τον «διαφορετικό» – Καταγραφή περιστατικών από ΜΜΕ, ΜΚΟ και τον Συνήγορο του Πολίτη

Με μια ματιά

Αντικείμενο: **Καταγγελίες** για επιθέσεις λόγω «**διαφορετικότητας**» (ιθαγένεια, χρώμα, θρησκεία, σεξουαλικός προσανατολισμός κ.λπ.) - όχι όμως λόγω πολιτικών ή άλλων διαφορών

Χρονική περίοδος: **16 μήνες** (1 Ιανουαρίου 2012 έως 30 Απριλίου 2013)

Αριθμός καταγγελιών: **281, εκ των οποίων 253 το 2012**

Δράστες: **Πολίτες, ομάδες πολιτών ή μέλη των σωμάτων ασφαλείας** κυρίως κάτω των 40 ετών

Φερόμενη ανάμιξη μελών Χρυσής Αυγής: **71** περιστατικά

Φερόμενη ανάμιξη μελών σωμάτων ασφαλείας: **47** περιστατικά

Θύματα: **4 νεκροί⁶, περισσότερα από 135 περιστατικά με τραυματισμούς**

Τόπος: κυρίως Αττική (κέντρο Αθήνας), Κρήτη, Δυτική Ελλάδα

Τρόπος: ομαδικός **ξυλοδαρμός**, μέχρι αναισθησίας, με κλομπ, ρόπαλα, σιδερογροθιές, μαχαίρια. Αναφέρεται και η χρησιμοποίηση σκύλων

Χρόνος: κυρίως **βράδυ** και ξημερώματα

⁶ **νεκροί:** Οι σχετικές καταγγελίες (και οι εν γένει συνθήκες διάπραξης) αποδίδουν τις συγκεκριμένες δολοφονικές επιθέσεις σε ρατσιστικά κίνητρα. Επισήμως η αστυνομία συνεχίζει να ερευνά τις υποθέσεις χωρίς να έχει καταλήξει στα κίνητρα των δραστών.

Μια καταγραφή

Η παρούσα καταγραφή των **καταγγελιών για ρατσιστικές επιθέσεις** δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να θεωρηθεί πλήρης. Αντιθέτως, σύμφωνα με τις μεταναστευτικές κοινότητες, τις οργανώσεις που ασχολούνται με το ζήτημα, αλλά και την δημοσιογραφική έρευνα και την επιστημονική - ερευνητική εμπειρία, οι καταγεγραμμένες καταγγελίες αποτελούν μάλλον την κορυφή του παγόβουνου, καθώς η μεγάλη πλειοψηφία των ρατσιστικών επιθέσεων είτε δεν καταγγέλλεται, είτε καταγγέλλεται αλλά δεν καταγράφεται, είτε καταγράφεται αλλά όχι ως τέτοια (ρατσιστική). Ο κατάλογος που ακολουθεί αποτελεί σύνθεση (και κατά το δυνατόν διασταύρωση) των πληροφοριών που μπορεί να βρει κανείς ελεύθερα στο **διαδίκτυο**, της **έκθεσης (και των πρωτογενών στοιχείων στα οποία βασίστηκε)** που έδωσε στη δημοσιότητα το Δίκτυο καταγραφής ρατσιστικών επιθέσεων και τέλος των **αναφορών - καταγγελιών** εις βάρος αστυνομικών οργάνων που δέχθηκε και χειρίστηκε ο Συνήγορος του Πολίτη.

Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τάσεις

Οι 281 καταγγελίες για ρατσιστικές επιθέσεις που περιλαμβάνονται στην καταγραφή δεν κατανέμονται ομοιόμορφα στους 16 μήνες που ερεύνησε ο Συνήγορος του Πολίτη (βλ. γράφημα 1). Οι 253 καταγράφηκαν στους 12 μήνες του 2012, περίοδο την οποία ερεύνησε και το Δίκτυο, και οι υπόλοιπες 28 στο διάστημα Ιανουάριος - Απρίλιος του 2013, περίοδος κατά την οποία ο Συνήγορος άντλησε πληροφόρηση αποκλειστικά από τα μέσα ενημέρωσης. Είναι αξιοσημείωτο ότι ο αριθμός των καταγγελιών αυξάνεται δραματικά από τον Μάιο του 2012 και μετά. Έτσι, ενώ στο διάστημα Ιανουάριος - Απρίλιος 2012 οι καταγγελίες είναι κατά μέσο όρο **7,75 τον μήνα** (σύνολο 31), τους υπόλοιπους οχτώ μήνες του 2012 **ο μέσος όρος εκτοξεύεται στις 27,75 καταγγελίες** τον μήνα για ρατσιστικές επιθέσεις (σύνολο 222). Μάλιστα φαίνεται να υπήρξε και εξίσου ιδιαίτερη ένταση της βίας κατά τη διάρκεια των επιθέσεων, καθώς στην ίδια αυτή περίοδο σημειώθηκαν τα τρία από τα τέσσερα περιστατικά που κατέληξαν στον θάνατο του θύματος, ενώ ο τέταρτος νεκρός της περιόδου καταγράφηκε μόλις δύο μέρες πριν τη λήξη της καταγραφής από τον Συνήγορο, δηλαδή στις 29 Απριλίου.

Αναγκαία παρέμβαση: εγκληματικά στερεότυπα και «εγκληματοφοβία»

Στο σημείο αυτό, κρίνεται αναγκαία μία σύντομη αλλά σημαντική παρέμβαση.

Ο Συνήγορος του Πολίτη εκτιμά ότι η δραματική αύξηση του αριθμού των επιθέσεων αλλά και η κλιμακούμενη ένταση της ασκούμενης βίας έχει σχέση και με τις πολιτικές εξελίξεις που επέτρεψαν στις δίδυμες εθνικές εκλογές του Μαΐου και Ιουνίου 2012 να εκπροσωπηθεί κοινοβουλευτικά το κόμμα της **Χρυσής Αυγής** που υιοθετεί ένα πρωτοφανή σε οξύτητα ρατσιστικό, ξενοφοβικό και μισαλλόδοξο πολιτικό λόγο. Πράγμα που, πέραν των άλλων, φαίνεται ότι ενθάρρυνε την εν γένει απενοχοποίηση της ρατσιστικής ρητορικής αλλά και την υιοθέτηση ανάλογων πρακτικών από διάφορες άλλες οργανωμένες ομάδες που ενεργοποιούνται επιδιώκοντας τη συναίνεση ομάδων του πληθυσμού για τη ρατσιστική δράση τους.

Η ανεξάρτητη αρχή επισημαίνει ότι συχνά οι φορείς αυτής της απεχθούς ρατσιστικής πρακτικής επικαλούνται ως «άλλοθι» και «νομιμοποιητικό» επιχείρημα τη φερόμενη ως εκτεταμένη και επικίνδυνη εγκληματικότητα των μεταναστών, που υποτίθεται ότι έχει προκαλέσει ιδιαίτερη έξαρση της εν γένει βαριάς, ιδίως της βίαιης εγκληματικότητας στη χώρα. Κάτι τέτοιο όμως δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα: Σύμφωνα με δελτίο τύπου της ΕΛ.ΑΣ. στις 13/2/2013, «το περασμένο έτος 2012 καταγράφηκαν στην επικράτεια οι λιγότερες ανθρωποκτονίες, ληστείες και κλοπές - διαρρήξεις της τελευταίας τριετίας (2010-2012)»⁷. Η πραγματικότητα αντίθετα είναι ότι η εγκληματικότητα στην Ελλάδα παραμένει συγκριτικά με τις λοιπές χώρες της Ευρώπης σε σχετικά χαμηλά επίπεδα. Σύμφωνα με τα στοιχεία της EUROSTAT⁸, τα οποία αφορούν την ποσοτική και ποιοτική απεικόνιση της εγκληματικότητας στα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ελλάδα εξακολουθεί να εμφανίζεται ως «μη επικίνδυνη χώρα».

Ο Συνήγορος, από την άλλη πλευρά, τονίζει επίσης ότι ο «κοινωνικός πανικός» που εκδηλώνεται για την μαζική παρουσία αλλοδαπών σε ορισμένες περιοχές ιδίως της

⁷<http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo.content&lang=..&perform=view&id=24766&Itemid>
Ειδικότερα στην περιοχή της Αττικής (ΓΑΔΑ) όπου κυριαρχεί η ανασφάλεια και ευδοκμεί η ρητορική για τους «επικίνδυνους ξένους εγκληματίες», τα επίσημα στοιχεία έχουν ως εξής:

	2010	2011	2012
Εγκλήματα (τετ/μένα)			
Ανθρωποκτονίες	82	86	66
Ληστείες	4.595	5.134	4.495
Βιασμοί	85	70	72
Κλοπές- Διαρρήξεις	53.267	56.852	48.785

Όσο για τους δράστες, σημειώνεται ενδεικτικά για το 2012 (επικράτεια) ότι ημεδαποί δράστες ανθρωποκτονιών (τετ/μένες και απόπειρες) ήταν 256 έναντι 157 αλλοδαπών, και ημεδαποί δράστες βιασμών αντίστοιχα 119 έναντι 69 αλλοδαπών, ενώ στις κλοπές- διαρρήξεις 9.545 δράστες είναι ημεδαποί και 7.184 αλλοδαποί. Στις ληστείες η διαφορά μειώνεται (1.293 ημεδαποί έναντι 1.094 αλλοδαπών δραστών), αν και εδώ έχει ιδιαίτερη σημασία ο αρχικός νομικός χαρακτηρισμός από την αστυνομία. Είναι για παράδειγμα χαρακτηριστικό ότι στη μόνη κατηγορία «ληστειών» που υπερτερούν οι αλλοδαποί δράστες είναι αυτή της «ληστείας κινητών τηλεφώνων- μικροποσών» (301 έναντι 267 ημεδαπών δραστών), ήτοι εγκλήματα «επιβίωσης» με μικρή βλάβη και χαμηλή κοινωνική απαξία.

⁸ <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/crime/data/database>

πρωτεύουσας και καταλήγει σε φαινόμενα ανοχής της μισαλλοδοξίας, έχει τη ρίζα του στη μακροχρόνια ολιγωρία του κράτους και την αβελτηρία της διοίκησης ως προς την αποτελεσματική διαχείριση των μεταναστευτικών ροών αλλά και την αντιμετώπιση υπαρκτών προβλημάτων της καθημερινότητας των πολιτών, πράγμα που είχε έγκαιρα και επανειλημμένα επισημάνει η ανεξάρτητη αρχή, με έμφαση στη σοβαρότητα του θέματος και τις ενδεχόμενες δυσμενείς κοινωνικοπολιτικές συνέπειες αυτού του ελλείμματος⁹.

Η καχυποψία προς τον «διαφορετικό - άλλο», η δυσανεξία για μία υπαρκτή εικόνα αταξίας και εκτεταμένης μικροπαραβατικότητας¹⁰ στο δημόσιο χώρο, και εντέλει η ανάπτυξη αρνητικών στερεοτύπων, εύκολα οδηγούν στην ανασφάλεια και την εγκληματοφοβία που ταυτίζεται με τους «ξένους» εν γένει, ως μία απρόσωπη και εχθρική ομάδα, ιδίως όταν πολιτικές δυνάμεις συστηματικά καλλιεργούν προς ίδιο όφελος το συγκεκριμένο νοσηρό κλίμα, με λόγους και έργα. Σ' αυτή την περιρρέουσα ατμόσφαιρα, η απόσταση μέχρι την ανοχή ή και την ανοικτή υποστήριξη οργανωμένων και συστηματικών ρατσιστικών πρακτικών είναι για κάποιους πολίτες πολύ μικρή. Με τον τρόπο αυτό, ενισχύεται στη συλλογική κοινωνική συνείδηση μια αντίληψη που νομιμοποιεί τις ρατσιστικές βίαιες πρακτικές ως «αναγκαίο κακό» για την εξουδετέρωση του κινδύνου που φέρονται να αποτελούν εν γένει οι μετανάστες και αιτούντες άσυλο, ιδίως αυτοί με διακριτά εθνοφυλετικά χαρακτηριστικά, μάλιστα σε συνθήκες σχετικής αποσταθεροποίησης του πολιτικού συστήματος.

Στο πλαίσιο αυτής της συγκυρίας, η δικαιοκρατική ενεργοποίηση των θεσμικών οργάνων της ελληνικής δημοκρατίας παρίσταται περισσότερο από ποτέ αναγκαία και οι ευθύνες της πολιτείας για την εφαρμογή του νόμου, σύμφωνα με το Σύνταγμα και τις διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας, απολύτως ορατές και εντοπισμένες. Επίσης, η πολιτεία, ιδίως οι φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, πρέπει να αναπτύξουν στοχευμένες πολύμορφες δράσεις για την καταπολέμηση της υποκειμενικής «εγκληματοφοβίας», καθώς η Ελλάδα κατέχει σταθερά την πρώτη θέση στο αίσθημα ανασφάλειας των πολιτών μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του 2000, σύμφωνα με τις σχετικές συγκριτικές έρευνες¹¹.

Γεωγραφική κατανομή

Ανομοιομορφία παρατηρείται και στη γεωγραφική κατανομή. Περίπου τα τρία τέταρτα των καταγγελιών για ρατσιστικές επιθέσεις καταγράφηκαν στην **Αττική** και ειδικά

⁹ Βλ. Ετήσια Έκθεση 2010 (σ. 36-38) και Ετήσια Έκθεση 2011(σ. 89)

¹⁰ Στην εκδήλωση του φαινομένου συνέβαλαν κάποια (αριθμητικά στατιστικά ασήμαντα, αλλά) ακραία εγκληματικά περιστατικά με αδικαιολόγητη χρήση βίας από μετανάστες δράστες, που έλαβαν ευρύτατη δημοσιότητα πυροδοτώντας την κοινωνική αντίδραση και εχθρότητα.

¹¹ European Union International Crime Survey (EUICS), Research Papers, 2005

στις περιοχές του **ιστορικού κέντρου της Αθήνας**, της **Κυψέλης** και των **Πατησίων**. Στα νησιά, καταγράφηκαν περισσότερες από 30 επιθέσεις, συχνότερα στην **Κρήτη** (23) και στη **Ρόδο** (4), και από την ηπειρωτική Ελλάδα εκτός Αττικής ξεχώρισαν η **Πάτρα**, η **Θεσσαλονίκη** και η **Αιτωλοακαρνανία**.

Εκτιμάται ότι αυτή η ανομοιομορφία οφείλεται κυρίως σε τρεις λόγους: τη συγκέντρωση στην Αττική σημαντικά μεγαλύτερου αριθμού ανθρώπων που γίνονται στόχοι επιθέσεων λόγω των «διακριτών» χαρακτηριστικών τους, την αντίστοιχη παρουσία σημαντικά μεγαλύτερου αριθμού φορέων και οργανώσεων που καταγράφουν τις επιθέσεις αυτές, καθώς και την απροθυμία των μικρότερων και περισσότερο κλειστών κοινοτήτων της περιφέρειας να δημοσιοποιήσουν τέτοια περιστατικά.

Τα θύματα και οι δράστες

Τα περιστατικά ήταν πολύ συχνά αιματηρά. Καταγράφηκαν, όπως προαναφέρθηκε, **τέσσερις** περιπτώσεις που είχαν ως συνέπεια τον **θάνατο** του θύματος. Σε δύο από αυτές, η αστυνομία που συνεχίζει να ερευνά την υπόθεση αφήνει ανοιχτό το ενδεχόμενο οι επιθέσεις να μην είχαν ρατσιστικό χαρακτήρα χωρίς όμως να παρέχει για την ώρα άλλη εξήγηση. Σε **εκατοντάδες περιπτώσεις σημειώθηκαν τραυματισμοί** συχνά σοβαροί και κάποιοι που οδήγησαν σε μόνιμες βλάβες, για παράδειγμα στην ακοή και την όραση. Οι περισσότεροι τραυματισμοί ήταν μαχαιρώματα στο πρόσωπο και στο σώμα, και κατάγματα στα άκρα. Τα θύματα συχνά εγκαταλείφθηκαν αιμόφυρτα ή αναίσθητα στο δρόμο και στις περισσότερες περιπτώσεις χρειάστηκε να μεταφερθούν στο νοσοκομείο για τις πρώτες βοήθειες ή και νοσηλεία. Σε περισσότερες από **50** επιθέσεις οι συνέπειες ήταν μόνο υλικές ζημιές.

Πέραν των τεσσάρων περιστατικών που κατέληξαν στον θάνατο του θύματος, καταγγέλθηκαν και περισσότερα από **135 περιστατικά** που κατέληξαν στον τραυματισμό τουλάχιστον **400 ανθρώπων**. Στον αριθμό αυτό δεν συμπεριλαμβάνονται οι κυριότερες επιθέσεις τύπου «πογκρόμ» αλλά και άλλες μεμονωμένες επιθέσεις όπου τα θύματα απέφυγαν να αναζητήσουν νοσηλεία ή πρώτες βοήθειες. Τα θύματα ήταν στην πλειοψηφία τους Ασιάτες, προερχόμενα κυρίως από το Πακιστάν, το Μπαγκλαντές και το Αφγανιστάν, και Αφρικανοί, κυρίως **Αιγύπτιοι, Μαροκινοί και Αλγερινοί**. Καταγράφηκαν πάντως και 11 περιστατικά με θύματα **Έλληνες ομοφυλόφιλους, ρομά, αλλόθρησκους ή με άλλη εθνότητα καταγωγή**, και 14 περιστατικά με θύματα **Ευρωπαίους**, κυρίως Βούλγαρους και Αλβανούς (βλ. γράφημα 2).

Η πιο γνωστή **μέθοδος** φαίνεται να ξεκινά με τον εντοπισμό ενός ή το πολύ δύο υποψήφιων θυμάτων (κατά κανόνα ανδρών) που κινούνται στο δρόμο μετά τη δύση του ηλίου. Στη συνέχεια, η ομάδα των δραστών εμφανίζεται αιφνιδιαστικά (πεζοί ή σε μηχανές) και κλείνει το δρόμο του θύματος ή το περικυκλώνει την ίδια ώρα που άλλα μέλη της ομάδας παρακολουθούν σε μικρή απόσταση. Ακολουθεί συνήθως προσχηματική ερώτηση για την καταγωγή του υποψήφιου θύματος και αμέσως μετά χρονικά σύντομη αλλά ιδιαίτερα βίαιη ομαδική επίθεση που συχνά αφήνει το θύμα αναίσθητο στο δρόμο με τραύματα, συνήθως από μαχαίρι, που απαιτούν νοσηλεία. Τα χτυπήματα έχουν στόχο πολύ συχνά το κεφάλι και το πρόσωπο.

Κοινό στοιχείο σε πολλές επιθέσεις είναι το ότι οι δράστες δείχνουν μεγάλη αυτοπεποίθηση και **δεν φαίνεται να ανησυχούν** για πιθανή αντίδραση περαστικών ή επέμβαση της αστυνομίας. Καταγράφηκαν μάλιστα περιπτώσεις όπου περαστικοί παρακολουθούσαν την επίθεση απaths, και άλλες όπου αστυνομική δύναμη ήταν σε κοντινή απόσταση και αδράνησε εντελώς ή πλησίασε όταν η επίθεση είχε ολοκληρωθεί και οι δράστες είχαν αποχωρήσει **ανενόχλητοι**. Είναι επίσης χαρακτηριστικό ότι ακόμη και στις περιπτώσεις που τα θύματα υπερνίκησαν το φόβο και τα διάφορα εμπόδια ώστε να προβούν σε επίσημη καταγγελία, ο αριθμός των εξιχνιάσεων και της σύλληψης των δραστών είναι εξαιρετικά χαμηλός. Ο φόβος ή τουλάχιστον η απροθυμία πολλών θυμάτων να καταγγείλουν τις εις βάρος τους επιθέσεις αποδίδεται σε δύο κυρίως λόγους που πολλές φορές λειτουργούν συμπληρωματικά: πρώτον, η εκτίμηση από την πλευρά των θυμάτων ότι οι αστυνομικές αρχές δεν μπορούν ή δεν θέλουν να ερευνήσουν τέτοιου είδους περιστατικά, και δεύτερον ο βάσιμος φόβος ορισμένων εκ των θυμάτων ότι θα διωχθούν επειδή δεν διαθέτουν έγγραφα παραμονής, καθώς, πέραν των άλλων, στο σημείο αυτό υπάρχει νομοθετικό κενό. Σημειώνεται επίσης ότι, όπως φαίνεται, τα αστυνομικά όργανα ακολουθούν ανελλιπώς αυτή την πρακτική έναντι των θυμάτων.

Ιδιαίτερα ανησυχητικό είναι ότι, κατά την περίοδο των 16 μηνών που αφορά την παρούσα έρευνα, η συχνότητα, ο όγκος και τα κοινά χαρακτηριστικά των καταγγελλόμενων επιθέσεων στις περιοχές του Αγίου Παντελεήμονα, της Πλατείας Αττικής και της οδού Αχαρνών μέχρι την Αγίου Μελετίου, υποδηλώνουν την ενδεχόμενη ύπαρξη άτυπων αλλά οργανωμένων **ρατσιστικών πολιτοφυλακών με σταθερή σε μόνιμη βάση παρουσία στις εν λόγω περιοχές**. Τέλος, επιπλέον ανησυχία οφείλει να προκαλέσει η ανάπτυξη της επιχειρησιακής ικανότητας αυτών των ομάδων να οργανώνουν γενικευμένες **επιθέσεις τύπου “πογκρόμ”** κατά αλλοδαπών και καταστημάτων τους σε ολόκληρα οικοδομικά

τετράγωνα είτε στις παραπάνω περιοχές είτε με τη μαζική μετάβαση μελών τους σε περιοχές εκτός Αθηνών.

Σε όλες τις περιπτώσεις, οι **δράστες** ή οι φερόμενοι ως δράστες των ρατσιστικών επιθέσεων ήταν **έλληνες** πολίτες (σε δύο καταγγελίες οι επιτιθέμενοι φέρονται να αποτελούσαν μικτή ομάδα Ελλήνων και Αλβανών). Κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, όσα βίαια περιστατικά με δράστες αλλοδαπούς κατά ελλήνων πολιτών ή άλλων αλλοδαπών αναφέρθηκαν στον Τύπο αφορούσαν το κοινό ποινικό δίκαιο και δεν υπήρξαν στοιχεία ή ενδείξεις που να μπορούν να τους αποδώσουν ρατσιστικό χαρακτήρα.

Σχεδόν πάντα οι **δράστες** ήταν **άντρες έως 40 ετών**, με περιορισμένη σε αριθμό αλλά ισότιμη στη βαναυσότητα συμμετοχή γυναικών. Αρκετές φορές οι δράστες ήταν νεαρής ηλικίας και σε περίπου 10 περιπτώσεις **ανήλικοι**. Στη συντριπτική πλειοψηφία των 281 περιστατικών που καταγράφηκαν οι επιτιθέμενοι έδρασαν **σε ομάδες**, αποτελούμενες από 3-5 άτομα μέχρι και 150 άτομα. Σχεδόν στις μισές περιπτώσεις διευκρινίστηκε ότι η επίθεση έγινε τις **βραδινές ώρες**, ενώ συχνά ο τόπος της επίθεσης είναι σταθμός **μέσου μαζικής μεταφοράς**. Τα **όπλα** που χρησιμοποιήθηκαν από τους δράστες ήταν συνήθως λοστούι, ρόπαλα, κλομπ, σιδερογροθιές και μαχαίρια και πιο σπάνια αλυσίδες, ζώνες, μολότοφ και πυροβόλα όπλα. Συχνά χρησιμοποιήθηκαν και σκύλοι για εκφοβισμό ή για την εξουδετέρωση κάθε αντίστασης.

Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει σε δύο κατηγορίες δραστών, όπως προκύπτει από τις καταγγελίες ή και μαρτυρίες. Η πρώτη αφορά φερόμενα μέλη πολιτικού κόμματος που εκπροσωπείται στο Εθνικό Κοινοβούλιο και συγκεκριμένα τη **Χρυσή Αυγή** και η δεύτερη αφορά **μέλη των σωμάτων ασφαλείας** της Ελληνικής Δημοκρατίας (αστυνομία, λιμενικό, δημοτική αστυνομία).

Συγκεκριμένα, συνολικά σε **71 περιπτώσεις**, δηλαδή στο ένα τέταρτο (25,26%) των καταγγελιών, οι δράστες συνδέονται ή φέρονται να συνδέονται με το κόμμα **Χρυσή Αυγή**. Είναι μάλιστα χαρακτηριστικό ότι ενώ στο διάστημα Ιανουάριος - Απρίλιος 2012 καταγράφηκαν τρεις καταγγελίες (9,67% του συνόλου) για εμπλοκή μελών της Χρυσής Αυγής σε ρατσιστικές επιθέσεις, από τον Μάιο μέχρι το τέλος της χρονιάς καταγράφηκαν 56 τέτοια περιστατικά (25,22%). Ακόμα πιο αξιοσημείωτο είναι ότι στο πρώτο τετράμηνο του **2013** ενώ ο συνολικός αριθμός καταγγελιών για ρατσιστικές επιθέσεις επανέρχεται στα επίπεδα του πρώτου τετραμήνου του 2012, η φερόμενη ανάμιξη μελών της Χρυσής Αυγής **εκτοξεύεται στο 46,50%** των περιπτώσεων. Σημειώνεται όμως ότι στις λίγες περιπτώσεις

που οι δράστες συνελήφθησαν, η Χρυσή Αυγή έχει επίσημα αρνηθεί οποιαδήποτε σχέση με τους συλληφθέντες.

Σε συνολικά **47 περιπτώσεις**, δηλαδή περίπου στο ένα έκτο (16,72%) των καταγγελιών, οι δράστες φέρονται ότι ήταν μέλη των σωμάτων ασφαλείας κυρίως της **αστυνομίας** (44 περιστατικά) και λιγότερο του λιμενικού (2) και της δημοτικής αστυνομίας (1). Σε αυτά τα 47 περιστατικά, μέλη των σωμάτων ασφαλείας εμφανίζονται να διαπράττουν **σειρά εγκλημάτων** όπως κακοποίηση, τραυματισμούς, βασανιστήρια, εξύβριση, απειλές, εκβιασμούς, ληστείες, καταστροφές περιουσιακών στοιχείων, καταστροφές δημοσίων εγγράφων και παράνομες συλλήψεις. Στη μεγάλη πλειοψηφία των περιπτώσεων, αυτή η καταχρηστική άσκηση εξουσίας λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο αστυνομικού έργου (έλεγχοι, προσαγωγές, έρευνες, κράτηση) , καταγράφονται όμως και καταγγελίες για αστυνομικούς δράστες που θυματοποιούν μετανάστες προς ίδιο όφελος (ληστείες, εκβιασμοί). Επίσης, προκαλεί ανησυχία η στάση και συμπεριφορά αστυνομικών οργάνων σε πολλές περιπτώσεις ρατσιστικών επιθέσεων όπου (σύμφωνα με τις καταγγελίες) αστυνομικοί (α) ήταν παρόντες και απλώς παρακολουθούσαν, (β) επενέβησαν μόνο και μόνο για να συλλάβουν τους αλλοδαπούς - θύματα των επιθέσεων, (γ) αρνήθηκαν να παραλάβουν μηνύσεις θυμάτων επιθέσεων, (δ) συνέστησαν σε θύματα επιθέσεων να κάτσουν «ήσυχα» στο σπίτι τους ή να φύγουν από την Ελλάδα, αντί να ερευνήσουν την καταγγελία τους.

Μεθοδολογία: Ο τρόπος και τα κριτήρια της καταγραφής

Τα περιστατικά βίας που συμπεριελήφθησαν στην καταγραφή αφορούν καταγγελίες σύμφωνα με τις οποίες οι δράστες επέλεξαν να επιτεθούν σε ανθρώπους λόγω κάποιου **διαφορετικού χαρακτηριστικού** των θυμάτων (ιθαγένεια, χρώμα, θρησκεία, σεξουαλικός προσανατολισμός κ.λπ.), όχι όμως λόγω πολιτικών ή άλλων διαφορών. Έτσι, για παράδειγμα, δεν περιλαμβάνονται οι όχι σπάνιες επιθέσεις κατά ατόμων, συνδεομένων με πολιτικές οργανώσεις ή συλλογικότητες με αντιρατσιστική/ αντιφασιστική δράση.

Δεν περιλαμβάνονται επίσης επιθέσεις για τις οποίες δεν αναφέρθηκε **συγκεκριμένη ημερομηνία**. Παρ' ότι βρέθηκαν περισσότερες από δέκα περιπτώσεις (ορισμένες μάλιστα έλαβαν ιδιαίτερη προβολή από μέσα ενημέρωσης) όπου θύματα ρατσιστικών επιθέσεων μίλησαν γι' αυτές, εβδομάδες ή και μήνες μετά τη διάπραξή τους, το γεγονός ότι δεν ήταν δυνατόν να προσδιοριστεί η ημερομηνία άφησε αυτές τις επιθέσεις εκτός της καταγραφής, ώστε να αποφευχθεί τυχόν ασάφεια ή ακόμα και αμφισβήτηση.

Πολλές από τις επιθέσεις που καταγράφηκαν αφορούν άσκηση βίας και στη συνέχεια αφαίρεση περιουσιακών στοιχείων, συνήθως κινητά τηλέφωνα και πορτοφόλια με χρήματα και έγγραφα ταυτότητας ή άδειες παραμονής. Τα περιστατικά αυτά περιελήφθησαν στον κατάλογο στον βαθμό που, σύμφωνα με το θύμα ή τις μαρτυρίες, το **βασικό κίνητρο** του δράστη ήταν είτε να βιαιοπραγήσει κατά ενός «άλλου», «διαφορετικού» ανθρώπου και δευτερευόντως να εκμεταλλευτεί την άσκηση βίας για την αφαίρεση περιουσιακών στοιχείων είτε να αφαιρέσει περιουσιακά στοιχεία από έναν τέτοιον άνθρωπο εκμεταλλευόμενος το ότι το θύμα, λόγω ακριβώς της διαφορετικότητάς του, βρισκόταν σε ευάλωτη θέση, λόγω αδυναμίας ή φόβου. Με λίγα λόγια, η “διαφορετικότητα” του θύματος είναι όχι απλώς το κοινό, αλλά το **καθοριστικό** στοιχείο των περιστατικών που καταγγέλλθηκαν και περιλήφθηκαν στην καταγραφή.

Για καθαρά πρακτικούς λόγους, η καταγραφή αφορά καταγγελίες για επιθέσεις ρατσιστικής βίας που σημειώθηκαν στους **16 μήνες** από την 1^η Ιανουαρίου του 2012 έως την 30^η Απριλίου του 2013. Εξαιτίας αυτού του περιορισμού, δεν συμπεριλήφθηκαν πιο πρόσφατα περιστατικά όπως ο ξυλοδαρμός και το χαράκωμα στο πρόσωπο 15χρονου Αφγανού στην Αθήνα από νεαρούς που φέρονται ότι φορούσαν μπλουζάκια με το σήμα της Χρυσής Αυγής (6 Μαΐου).

Το **έλλειμμα ολοκληρωμένης πληροφόρησης** για ένα τόσο σημαντικό θέμα είναι εμφανές σε ολόκληρο το ελληνικό διαδίκτυο. Οι περισσότερες σελίδες παρέχουν αποσπασματικές πληροφορίες, χωρίς συστηματική παράθεση στοιχείων για τον τόπο και τον χρόνο της επίθεσης, και τα χαρακτηριστικά των δράστών. Άλλες φορές, τα πραγματικά περιστατικά δεν διακρίνονται από τις ανεξακρίβωτες μαρτυρίες, τη γνώμη, ή απλώς την καταδίκη της ρατσιστικής βίας. Σχεδόν πάντα πρέπει κανείς να χρησιμοποιήσει πολύ χρόνο, διάθεση και επιμονή για να βρει σκόρπιες ψηφίδες του θλιβερού φαινομένου της ρατσιστικής βίας στην Ελλάδα, και να συγκροτήσει την κατά το δυνατόν πραγματική εικόνα.

Η πρώτη ύλη συγκεντρώθηκε από **ειδησεογραφικές ιστοσελίδες** ώστε να υπάρχει για όλες τις καταγγελίες παραπομπή με σύνδεσμο σε ενδεικτικές πηγές. Η καταγραφή της καθημερινής ειδησεογραφίας από τον **τοπικό Τύπο** και από τον Τύπο με πανελλαδική κυκλοφορία είναι πάντα πολύτιμη αν και δύσκολη στην έρευνα, ιδίως όσο πηγαίνει κανείς πιο πίσω στο παρελθόν. Στη συντριπτική πλειοψηφία, οι καταγγελίες διασταυρώθηκαν με αναφορές σε μεγαλύτερης εμβέλειας εθνικά ή τοπικά μέσα ενημέρωσης¹² (βλ. αναλυτικά στο Παράρτημα 1).

¹² Από τις 281 καταγγελίες για ρατσιστικές επιθέσεις που περιλαμβάνονται στην καταγραφή μόνο πέντε βασίζονται σε μία μόνο πηγή. Κρίναμε ωστόσο σκόπιμο να συμπεριληφθούν καθώς πρόκειται για γνωστά

Αφού ολοκληρώθηκε η καταγραφή των περιστατικών που εντοπίστηκαν στα παραπάνω μέσα, ο κατάλογος ελέγχθηκε περαιτέρω και συμπληρώθηκε με καταγγελίες, πληροφορίες και στοιχεία για επιθέσεις που περιέχονται στην **έκθεση του Δικτύου** καταγραφής ρατσιστικών επιθέσεων. Το Δίκτυο, στο οποίο ο Συνήγορος του Πολίτη συμμετέχει ως παρατηρητής, έθεσε στη διάθεση του Συνηγόρου και το πρωτογενές υλικό στο οποίο βασίστηκε η ανωτέρω έκθεση. Είναι ενδιαφέρον αλλά όχι ανεξήγητο το γεγονός ότι τα περιστατικά που συγκεντρώθηκαν αρχικώς από τον Τύπο συνήθως δεν τα βρίσκει κανείς στον κατάλογο του Δικτύου και αντιστρόφως. Πρόκειται για δύο ουσιαστικά **συμπληρωματικές καταγραφές** καθώς τα περισσότερα θύματα επιθέσεων που επέλεξαν να απευθυνθούν στο Δίκτυο δεν επιθυμούν, κυρίως λόγω φόβου, απογοήτευσης ή έλλειψης εμπιστοσύνης στα όργανα της πολιτείας, να δοθεί συνέχεια στην υπόθεσή τους. Τέλος, ο κατάλογος συμπληρώθηκε με τις ατομικές αναφορές - καταγγελίες προς τον Συνήγορο του Πολίτη κατά αστυνομικών οργάνων.

Πρέπει να σημειωθεί πάντως ότι **ο βαθμός επιβεβαίωσης είναι διαφορετικός** για κάθε καταγγελία. Στην καταγραφή περιλαμβάνονται περιστατικά που επιβεβαιώνονται από αυτόπτες μάρτυρες, φωτογραφίες, βίντεο (πιο σπάνια) ή από τις αρχές (στην περίπτωση συλλήψεων) αλλά και περιστατικά τα οποία προκύπτουν αποκλειστικά μέσω της καταγγελίας του θύματος σε κάποια οργάνωση που ασχολείται με το ζήτημα. Η πρώτη κατηγορία αφορά επιθέσεις όπου οι δράστες επιλέγουν να πλήξουν το θύμα τους σε δημόσια θέα **«προς παραδειγματισμό και εκφοβισμό»**. Στη δεύτερη κατηγορία επιθέσεων, η οποία εκτιμάται ότι είναι η συνηθέστερη, καθώς είναι δεδομένο ότι οι περισσότερες επιθέσεις δεν καταγράφονται, οι δράστες πλήττουν το θύμα τους **χωρίς μάρτυρες** για να αποφύγουν πιθανή αναγνώριση και σύλληψη.

Ο πλήρης κατάλογος περιστατικών που καταγράφηκαν σύμφωνα με τα ανωτέρω, περιλαμβάνεται στο **Παράρτημα 1** της παρούσας έκθεσης.

1.2 Η καταγραφή περιστατικών από την αστυνομία - τα επίσημα στοιχεία

1.2.1 Καταγραφή από το Αρχηγείο ΕΛ.ΑΣ.

Στο πλαίσιο εκπόνησης της έκθεσης ο Συνήγορος του Πολίτη ζήτησε από την ΕΛ.ΑΣ. ενημέρωση για την διαδικασία καταγραφής και διερεύνησης καταγγελιών ρατσιστικής βίας, καθώς και σχετικά στοιχεία.

διεθνή, εθνικά ή τοπικά μέσα ενημέρωσης που έκαναν δικό τους αναλυτικό ρεπορτάζ για το συγκεκριμένο περιστατικό που περιγράφουν.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα στοιχεία, τα οποία χορηγήθηκαν από τη Διεύθυνση Κρατικής Ασφάλειας¹³ (1^ο Τμήμα Κοινωνικών Ζητημάτων & Αντιμετώπισης Ρατσισμού), καταγράφηκαν τρία περιστατικά κατά το έτος 2010, 22 το 2011 και **84 περιστατικά το 2012**, με πιθανολογούμενο ρατσιστικό κίνητρο αντιστοίχως. Επίσης, όπως προκύπτει από το περιεχόμενο του σχετικού εγγράφου, η πλειονότητα των περιστατικών αυτών φαίνεται να έχει καταγραφεί στα κέντρα μεγάλων πόλεων, όπου είναι συγκεντρωμένος μεγάλος αριθμός μεταναστών. Οι καταγγελλόμενες πράξεις αφορούσαν κυρίως αναίτιες και απρόκλητες επιθέσεις σε βάρος αλλοδαπών με πρόκληση ελαφρών σωματικών βλαβών και αφαίρεση χρηματικών ποσών και κινητών τηλεφώνων. Ειδικότερα κατά το έτος 2010 φαίνεται ότι και στα τρία περιστατικά, θύματα ήταν αλλοδαποί. Από τα καταγεγραμμένα περιστατικά των ετών 2011 και 2012 οι επιθέσεις σε βάρος αλλοδαπών ήταν 11 και 79, αντίστοιχα. Επίσης το έτος 2012 έχει καταγραφεί και ένα περιστατικό με θύμα άτομο καταγωγής Ρομ (χωρίς να διευκρινίζεται αν έχει ελληνική ή αλλοδαπή ιθαγένεια). Στα ανωτέρω περιστατικά έχουν καταγραφεί ως φερόμενοι δράστες: δύο ημεδαποί και ένας άγνωστος το έτος 2010, τρεις ημεδαποί και οκτώ άγνωστοι το έτος 2011, και κατά το έτος 2012, 14 ημεδαποί και δύο αλλοδαποί, ενώ **σε 36 περιστατικά οι δράστες παραμένουν άγνωστοι**. Αναφέρεται επίσης ότι κατά το έτος **2012 σε 10 περιστατικά οι καταγγελλόμενες πράξεις φαίνεται να τελέστηκαν από οργανωμένες ομάδες**.

Στο ερώτημα σχετικά με την εν γένει διαδικασία καταγραφής και διερεύνησης των σχετικών καταγγελιών από τις αστυνομικές αρχές, από τη Διεύθυνση Κρατικής Ασφάλειας επισημαίνεται ότι «*οι αρμόδιες αστυνομικές αρχές παρεμβαίνουν αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν υποβολής σχετικής έγκλησης μήνυσης ή καταγγελίας στη διερεύνηση και δίωξη εγκλημάτων που αφορούν στη διάπραξη, στην προπαρασκευή ή στην καθ' οιονδήποτε τρόπο δημόσια προτροπή, πρόκληση ή διέγερση σε διάπραξη αδικημάτων ή στην εκδήλωση πράξεων ή ενεργειών, που μπορούν να προκαλέσουν διακρίσεις, μίσος ή βία σε βάρος προσώπων ή ομάδας προσώπων λόγω της φυλής, του χρώματος ή της θρησκείας, των γενεαλογικών καταβολών και της εθνικής ή εθνοτικής τους καταγωγής*».

Ειδικότερα δε για τις καταγγελίες που αφορούν αστυνομικούς, αναφέρεται γενικά από την Διεύθυνση Αστυνομικού Προσωπικού του Αρχηγείου ΕΛ.ΑΣ.¹⁴ ότι περιστατικά «*σε βάρος ατόμων, που ανήκουν σε ευάλωτες εθνοτικές, θρησκευτικές ή κοινωνικές ομάδες ή είναι αλλοδαποί, που περιέρχονται σε γνώση του Αρχηγείου ή των περιφερειακών Υπηρεσιών αυτού (καταγγελίες, δημοσιεύματα, υποβολή εγκλήσεων), καταγράφονται και*

¹³ Υπ' αριθμ. πρωτ. 7100/19-316433/20.05.2013 έγγραφο του αρμόδιου τμήματος της Διεύθυνσης Κρατικής Ασφάλειας

¹⁴ Υπ' αριθμ. 7100/19/20-β'/13.06.2013 έγγραφο της Διεύθυνσης Αστυνομικού Προσωπικού

διατάσσεται διοικητική εξέταση προς διαπίστωση της βασιμότητας ή όχι των καταγγελλομένων και τον τυχόν καταλογισμό πειθαρχικών ευθυνών».

Συγκεκριμένα, αναφέρεται ότι κατά το έτος 2012 σε **22 περιστατικά φέρονται αστυνομικοί ως εμπλεκόμενοι**. Τα ανωτέρω περιστατικά αφορούσαν ενέργειες «σε βάρος αλλοδαπών και λοιπών ατόμων, που αυτοπροσδιορίζονται ή ανήκουν σε διαφορετικές φυλετικές, θρησκευτικές και κοινωνικές ομάδες από τους δράστες (κρατούμενους ή μη), όπου διερευνάται τυχόν ρατσιστικό κίνητρο και αιτιάσεων για πλημμελή εκτέλεση καθηκόντων επί καταγγελιών ρατσιστικής βίας». Επιπλέον αναφέρεται ότι με την υπ' αριθμ. 6004/12/50-α/16.06.2011 διαταγή του Προϊσταμένου Επιτελείου του Αρχηγείου ΕΛ.ΑΣ. υπενθυμίστηκε η υποχρέωση επίδοσης εντύπων στους κρατούμενους σε αστυνομικές υπηρεσίες προκειμένου να εξασφαλίζεται η δυνατότητα υποβολής καταγγελιών για τις συνθήκες κράτησης, κακομεταχείρισή τους ή άλλες προσβολές δικαιωμάτων. Θα πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι κατά τις πρόσφατες επισκέψεις κλιμακίων Συνηγόρου του Πολίτη σε χώρους κράτησης και αστυνομικά κρατητήρια δεν έγινε από τους εκεί επικεφαλής ειδική μνεία για την ύπαρξη του εντύπου αυτού, ούτε διαπιστώθηκε η διανομή του εντύπου αυτού στους κρατούμενους.

Αναφορικά με τις εφαρμοστέες διατάξεις κατά τη διερεύνηση των καταγγελιών σε βάρος αστυνομικών, φαίνεται ότι κατ' αρχήν εφαρμόζονται οι διατάξεις του ΠΔ 120/2008. Ειδικότερα, από τα στοιχεία που χορηγήθηκαν προκύπτει ότι κατά την πειθαρχική διερεύνηση των ανωτέρω σε μία περίπτωση έχει επιβληθεί πρόστιμο σε βάρος δύο αστυνομικών για πλημμελή άσκηση των καθηκόντων τους, ενώ για μία υπόθεση φαίνεται να εκκρεμεί η έκδοση απόφασης από το αρμόδιο πειθαρχικό συμβούλιο. Επίσης προκύπτει ότι σε 15 υποθέσεις είναι εκκρεμής η σχετική πειθαρχική διαδικασία, ενώ πέντε από αυτές έχουν τεθεί στο αρχείο.

Από τις ανωτέρω περιπτώσεις, σύμφωνα με την ενημέρωση, της αρμόδιας υπηρεσίας του Αρχηγείου ΕΛ.ΑΣ. οι τέσσερις υποθέσεις αφορούσαν καταγγελίες σε βάρος της Ομάδας ΔΙ.ΑΣ. Ειδικότερα αναφέρεται ότι σε δύο περιπτώσεις τα καταγγελλόμενα αφορούσαν δύο αστυνομικούς της Ομάδας ΔΙ.ΑΣ., εκ των οποίων η μία έχει διερευνηθεί και έχει τεθεί στο αρχείο ως αβάσιμη, ενώ η διερεύνηση της άλλης εκκρεμεί. Στις άλλες δύο περιπτώσεις ως δράστες φέρονται άνδρες της Ομάδας ΔΙ.ΑΣ., απροσδιορίστου αριθμού. Αντιστοίχως φαίνεται ότι η μία εξ αυτών έχει τεθεί στο αρχείο καθώς δεν διαπιστώθηκε η διάπραξη πειθαρχικού αδικήματος και της άλλης η διερεύνηση εκκρεμεί.

Σχετικά με την ποινική διερεύνηση καταγγελιών σε βάρος αστυνομικών (βλ. άρθρο 137^Α - 137Δ του Π.Κ.) αρμόδια είναι η Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων, η οποία είναι

αυτοτελής υπηρεσία του Αρχηγείου ΕΛ.ΑΣ., υπάγεται στον Αρχηγό ΕΛ.ΑΣ. και εποπτεύεται από τον Εισαγγελέα Εφετών. Αναφέρεται, επίσης, ότι η ανωτέρω υπηρεσία έχει επίσης οριστεί σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 6004/1/182/24.10.2012 διαταγή του Αρχηγού ΕΛ.ΑΣ. προκειμένου να επιλαμβάνεται **κατά προτεραιότητα** σε περίπτωση καταγγελιών κακομεταχείρισης, προσβολής της προσωπικότητας ή εν γένει αξιόποινων πράξεων σε βάρος αλλοδαπών, κρατουμένων ή μη, από αστυνομικούς «και κυρίως αυτών που καλούνται να επιληφθούν σε περιστατικά ρατσιστικής βίας σε βάρος αλλοδαπών από ομάδες αγνώστων ατόμων και σε συντρέχουσα περίπτωση στο σχηματισμό δικογραφιών».

Σημειώνεται επίσης και η λειτουργία τηλεφωνικής γραμμής (11414) για την καταγραφή των καταγγελιών περιστατικών ρατσιστικής βίας στην Υποδιεύθυνση Κρατικής Ασφάλειας της Διεύθυνσης Ασφάλειας Αττικής, η οποία έχει τεθεί σε λειτουργία από 10.01.2013 και έχει δεχθεί συνολικά **215 τηλεφωνικές καταγγελίες**. Επιπλέον, από κοινή τηλεφωνική γραμμή, είχαν καταγραφεί 225 τηλεφωνικές καταγγελίες, από τα νεοορυσθέντα Τμήματα και Γραφεία Αντιμετώπισης Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας .

Η ΕΛ.ΑΣ. επισημαίνει ότι σε σχέση με την καταγραφή και την επεξεργασία στοιχείων «έχει συσταθεί ενιαίος μηχανισμός καταγραφής περιστατικών ρατσισμού, καθώς και ενιαία βάση δεδομένων με σκοπό την άμεση ενημέρωση των διεθνών οργανισμών και την παρακολούθηση της εξέλιξης των σχετικών υποθέσεων», η οποία έχει ανατεθεί στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας & Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ενώ υπάρχει υποχρέωση της ΕΛ.ΑΣ. για καταγραφή και αποστολή των σχετικών στοιχείων κάθε εξάμηνο (από 1/1-30/6 και 1/7 – 31/12)¹⁵, δυνάμει της υπ' αριθμ. 7100/11/21-στ'/21.08.2012 εγκυκλίου διαταγής του Αρχηγείου ΕΛ.ΑΣ.

Οι νεοορυστάτες υπηρεσίες έχουν σκοπό την άμεση διερεύνηση των εν λόγω περιστατικών και - σε περίπτωση ανίχνευσης ρατσιστικού κινήτρου - αποστολή των συλλεγόντων στοιχείων αρμοδίως στον Εισαγγελέα. Σύμφωνα με τα παρεχόμενα στοιχεία φαίνεται ότι κατά το πρώτο τετράμηνο του 2013 τα αρμόδια Τμήματα και Γραφεία είχαν διερευνήσει 16 περιστατικά, για τα οποία είχαν διαβιβασθεί δικογραφίες στον αρμόδιο Εισαγγελέα Πρωτοδικών.

Προκύπτει επίσης ότι στην πράξη, οι νεοορυστάτες Υπηρεσίες Αντιμετώπισης Ρατσιστικής Βίας (βλ. παρακάτω κεφάλαιο 2.2) αποστέλλουν στοιχεία στο αρμόδιο Τμήμα Κοινωνικών Ζητημάτων και Ρατσισμού της Δ/σης Κρατικής Ασφάλειας στο Αρχηγείο ΕΛ.ΑΣ., που υποβάλλει συνολικά στατιστικά στοιχεία κι έκθεση πεπραγμένων τον Φεβρουάριο

¹⁵ Βλ. ό.π. υποσημείωση 7

κάθε έτος προς την ηγεσία της ΕΛ.ΑΣ. Ειδικότερα δε για το έτος 2012 αναφέρεται ότι τα σχετικά στοιχεία έχουν αποσταλεί στο Υπουργείο Δικαιοσύνης.

Ο Συνήγορος παρατηρεί ότι δεν έχουν ακόμη δημοσιοποιηθεί από την ΕΛ.ΑΣ. σχετικά στοιχεία για το προηγούμενο έτος, ούτε συνοπτικά, όπως δόθηκαν στον Συνήγορο του Πολίτη βάσει της κατά νόμο 3094/03 αρμοδιότητάς του. Ωστόσο, το θέμα της καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας είναι πολύ σημαντικό και ο Συνήγορος του Πολίτη συνιστά τη δημοσιοποίηση των δεδομένων καταγραφής, με την αυτονόητη απόκρυψη ονομάτων ή άλλων στοιχείων ταυτοπροσωπίας, σε κάθε φορέα, ιδιωτικό, όπως το Δίκτυο καταγραφής ρατσιστικής βίας, αλλά προεχόντως δημόσιο, όπως η αστυνομία, για λόγους διαφάνειας αλλά και αποδοκimasίας/απαξίωσης στην κοινή γνώμη των συγκεκριμένων ρατσιστικών πρακτικών.

Είναι σαφές ότι οι νεοσύστατες υπηρεσίες της ΕΛ.ΑΣ. δεν μπορούν να αποδώσουν τα μέγιστα σε λίγους μόλις μήνες λειτουργίας. Ζητώντας τα στατιστικά στοιχεία της αστυνομίας για το έτος 2012, ο Συνήγορος προσπάθησε να αποτυπώσει την εικόνα των επίσημων στοιχείων και να έχει μια βάση διαλόγου και συνεργασίας με την ΕΛ.ΑΣ. για τους τρόπους αύξησης της αποτελεσματικότητας των νέων υπηρεσιών, στο πλαίσιο του κοινού στόχου, της καταπολέμησης της ρατσιστικής βίας. Η διαφάνεια είναι βασικός όρος επιτυχίας του εγχειρήματος αντιμετώπισης της ρατσιστικής βίας και αποτελεί πεποίθηση του Συνηγόρου ότι η συστηματική δημοσιοποίηση των σχετικών στοιχείων και εκθέσεων της ΕΛ.ΑΣ. θα προσδώσει αξιοπιστία στις νέες υπηρεσίες. Η δε συνεργασία τους με τον Συνήγορο του Πολίτη και με Δίκτυα ΜΚΟ θα βοηθούσε ώστε να μειωθεί ο «σκοτεινός αριθμός» των περιστατικών ρατσιστικής βίας που δεν καταγγέλλονται, αλλά και ο «γκρίζος αριθμός» αυτών που, ενώ καταγγέλλονται με κάποιον τρόπο, τελικά δεν καταγράφονται επίσημα στην αστυνομική στατιστική.

1.2.2 Καταγραφή από τα κατά τόπους αστυνομικά τμήματα

Πέραν των συγκεντρωτικών στοιχείων για περιστατικά ρατσιστικής βίας που αφορούν το σύνολο των υπηρεσιών της ΕΛ.ΑΣ., επιδιώχθηκε η συλλογή στοιχείων από κατά τόπους αστυνομικά τμήματα, προκειμένου να διαφανούν οι τάσεις και οι συνθήκες σε τοπική κλίμακα. Επιλέχθηκαν δειγματοληπτικά, τμήματα εμπλεκόμενα σε περιστατικά τα οποία αποτελούν αντικείμενο καταγγελιών που υποβλήθηκαν στον Συνήγορο κατά την τριετία 2010-2012. Ζητήθηκαν εν γένει πληροφορίες, σχετικά με περιστατικά βίας, σωματικής βλάβης ή απειλής, εναντίον αλλοδαπών και ατόμων με ιδιαίτερα φυλετικά χαρακτηριστικά (λ.χ. ρομά), τα οποία έχουν καταγραφεί από τα τμήματα κατόπιν

μηνύσεως, εγκλήσεως ή απλής καταγραφής στο βιβλίο συμβάντων, **ακόμη κι αν δεν έχει αποδοθεί σε αυτά ρατσιστικό κίνητρο**. Ειδικότερα, οι υπηρεσίες ερωτήθηκαν εάν ο καταγγελλόμενος είναι ιδιώτης, αλλοδαπός ή Έλληνας, αν πρόκειται για ομάδα ιδιωτών ή για μεμονωμένο άτομο, ή άλλως για δημόσιο όργανο ή άγνωστο άτομο, για την τυχόν ποινική διερεύνηση των καταγγελιών και τα μέχρι τώρα αποτελέσματα αυτών. Έμφαση δόθηκε στην αναζήτηση στοιχείων για περιστατικά στα οποία εμπλέκεται αστυνομικό προσωπικό και για την έκβαση της σχετικής πειθαρχικής διερεύνησης.

Σύμφωνα με τις απαντήσεις που έλαβε ο Συνήγορος από 10 αστυνομικά τμήματα και Διευθύνσεις, μπορούν να συναχθούν συνοπτικά τα εξής:

Το αστυνομικό τμήμα στο οποίο καταγράφηκαν οι περισσότερες καταγγελίες για βίαια περιστατικά σε βάρος αλλοδαπών είναι εκείνο του Αγίου Παντελεήμονα. Από τις 132 περιπτώσεις, στις 75 οι εγκαλούμενοι είναι αλλοδαποί (ομάδα ή άτομο), στις 24 ημεδαποί (ομάδα ή άτομο), ενώ σε 29 περιπτώσεις οι δράστες (ομάδα ή άτομο) παρέμειναν άγνωστοι. Τέλος, από τα τέσσερα (4) περιστατικά στα οποία εμπλέκεται αστυνομικό προσωπικό, μόνο το ένα αφορά αστυνομικούς της εν λόγω υπηρεσίας, οι οποίοι απαλλάχθηκαν κατόπιν Προκαταρκτικής Διοικητικής Εξέτασης. Στις υπόλοιπες 3, οι εμπλεκόμενοι αστυνομικοί ανήκουν στην ομάδα ΔΙ.ΑΣ. Τέλος, δεν διευκρινίζεται ποια από τα καταγεγραμμένα περιστατικά ενέχουν ρατσιστικό κίνητρο, πράγμα που κατά τεκμήριο σημαίνει ότι δεν επιχειρείται η σχετική διερεύνηση, όπως προβλεπεται.

Στο αστυνομικό τμήμα Ακροπόλεως καταγγέλθηκαν 39 περιστατικά εναντίον αλλοδαπών, σε οκτώ από τα οποία οι δράστες είναι ημεδαποί, σε μία δε περίπτωση υπάλληλοι της Δημοτικής Αστυνομίας. Σε 10 περιπτώσεις οι δράστες είναι αλλοδαποί, ενώ σε 21 πρόκειται για άτομα ή ομάδες άγνωστων στοιχείων, σύμφωνα όμως με τα θύματα, 12 είναι αλλοδαποί. Για όλες τις περιπτώσεις υποβλήθηκε στον Εισαγγελέα δικογραφία, αυτόφωρης ή τακτικής διαδικασίας. Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με την υπηρεσία, από τα στοιχεία που τηρούνται στο αρχείο της «... δεν προκύπτει η ύπαρξη ρατσιστικού υποβάθρου στις προαναφερόμενες περιπτώσεις.».

Το αστυνομικό τμήμα Συντάγματος αναφέρει πέντε καταγγελίες από αλλοδαπούς εναντίον ατόμων ή ομάδων αγνώστων στοιχείων για απλή σωματική βλάβη, εξύβριση ή απειλή, όλες εντός του έτους 2010. Σε μία περίπτωση καταγράφηκε επίθεση τεσσάρων αγνώστων ατόμων και συμμετοχή 10 αστυνομικών του αστυνομικού τμήματος Αγ. Παντελεήμονα με εξύβριση. Όλες οι σχετικές εγκλήσεις υποβλήθηκαν στον Εισαγγελέα.

Το αστυνομικό τμήμα Κυψέλης έχει καταγράψει τρία περιστατικά στα οποία αναγνωρίζει ρατσιστική βία. Πρόκειται για μία περίπτωση κατά την οποία υποβλήθηκε

μήνυση από ομάδα ημεδαπών και ενός αλλοδαπού κατά άγνωστων δραστών, και δύο περιπτώσεις αλλοδαπών (υπήκοος Βουλγαρίας και υπήκοος Γουινέας) που κατήγγειλαν σωματικές βλάβες με δράστη ημεδαπό και άγνωστο άτομο, αντίστοιχα.

Η Αστυνομική Διεύθυνση Κυκλάδων ενημέρωσε τον Συνήγορο σχετικά με δύο περιστατικά ρατσιστικής συμπεριφοράς, το ένα εκ των οποίων η υπηρεσία πληροφορήθηκε από την ανεξάρτητη αρχή (βλ. κεφ. 2.1., υπόθεση 157344). Η δεύτερη περίπτωση αφορά καταγγελία από τρίτο πρόσωπο για επίθεση ομάδας ημεδαπών εναντίον άγνωστων αλλοδαπών.

Η Διεύθυνση Δημοτικής Αστυνομίας του Δήμου Αθηναίων, ενημέρωσε τον Συνήγορο για μία καταγγελία σε βάρος υπαλλήλων της για βίαιη συμπεριφορά εναντίον αλλοδαπού, ενώ αναφέρθηκε εμπεριστατωμένα στις δυσχέρειες που αντιμετωπίζει κατά τη διαδικασία κατάσχεσης παράνομων προϊόντων μικροπωλητών.

Η Διεύθυνση Αστυνόμευσης Αερολιμένα Θεσσαλονίκης και το αστυνομικό τμήμα Αναβύσσου αναφέρουν από ένα περιστατικό που διερευνάται ήδη από τον Συνήγορο (βλ. κεφ. 2.1., υποθέσεις 148259 και 157506, αντίστοιχα). Σύμφωνα με την Αστυνομική Διεύθυνση Λέσβου, δεν είναι καταγεγραμμένο κάποιο περιστατικό ρατσιστικής βίας σε βάρος αλλοδαπού.

Τέλος, ιδιαίτερο προβληματισμό προκαλεί η απάντηση του αστυνομικού τμήματος Ομοιοίας. Σύμφωνα με την εν λόγω υπηρεσία, από το αρχείο της δεν προκύπτουν στοιχεία για ύπαρξη περιστατικών ρατσιστικής βίας. Αναφέρεται μόνο μία καταγγελία για άσκηση βίας από δύο δημοτικούς αστυνομικούς άγνωστων στοιχείων, η οποία υποβλήθηκε στον Εισαγγελέα.

Συμπερασματικά, από τα υπό εξέταση χορηγηθέντα στοιχεία διαπιστώνονται τουλάχιστον μειωμένα αντανακλαστικά εκ μέρους των επιμέρους αστυνομικών υπηρεσιών ως προς την αναγνώριση ρατσιστικού κινήτρου σε καταγγελίες για άσκηση βίας σε βάρος αλλοδαπών κατά την τελευταία τριετία. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με τον μικρό αριθμό ή και την πλήρη απουσία καταγεγραμμένων περιστατικών από περιοχές στις οποίες κατά τεκμήριο υπάρχει ένταση του φαινομένου, όπως π.χ. μεγάλο τμήμα του κέντρου της Αθήνας και η Λέσβος, έρχεται σε απόλυτη αντίθεση τόσο με τα στοιχεία που αποτυπώνονται στον Τύπο και στο Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας των ΜΚΟ, όσο και με τη γενικότερη παραδοχή του κράτους ως προς την ανάγκη λήψης άμεσων μέτρων για την αντιμετώπιση του φαινομένου.

2. Η προσέγγιση της αστυνομικής διοίκησης

2.1 Η ανταπόκριση στη διερεύνηση αναφορών από τον Συνήγορο του Πολίτη

Ο Συνήγορος του Πολίτη, ως ελεγκτικός μηχανισμός της νομιμότητας της διοικητικής δράσης, οφείλει να εστιάσει στο φαινόμενο της ρατσιστικής βίας όταν αυτό σχετίζεται κατ' οιονδήποτε τρόπο με τη δημόσια διοίκηση. Η ανοχή απέναντι σε ρατσιστικές συμπεριφορές, πολλώ δε μάλλον η χρήση βίας με ρατσιστικό κίνητρο από δημόσιους λειτουργούς απειλεί τη δημόσια τάξη και ασφάλεια περισσότερο από ανάλογες συμπεριφορές εκ μέρους απλών πολιτών.

Στο πλαίσιο της προστασίας των συνταγματικών ελευθεριών, ο Συνήγορος του Πολίτη διερευνά καταγγελίες κατά κύριο λόγο, σε βάρος αστυνομικών οργάνων περιοριζόμενος κατ' αρχήν στον έλεγχο νομιμότητας των αστυνομικών πειθαρχικών ερευνών. Η φύση του εξωτερικού ελέγχου της νομιμότητας, που είναι αρμόδιος να ασκεί, δεν του επιτρέπει να υπεισέλθει πλήρως στον ίδιο τον πυρήνα της κρίσης περί συνδρομής ή μη της ευθύνης του εγκαλουμένου αστυνομικού. Ο περιορισμός αυτός της ελεγκτικής του αρμοδιότητας δεν τον κωλύει ωστόσο να σχηματίζει αρμοδίως, κατόπιν εξέτασης των αναφορών που υποβάλλονται σε αυτόν και των συνοδευτικών τους εγγράφων, πεποίθηση σχετικά με την κατ' αρχήν συνδρομή ενδείξεων βασιμότητας των καταγγελλόμενων και να ζητά τη διενέργεια ελέγχου. Ακολούθως, παρά το γεγονός ότι η ανεξάρτητη αρχή δεν νομιμοποιείται να υποκαθιστά τις εσωτερικές λειτουργίες ελέγχου της ΕΛ.ΑΣ., εμπλέκεται όμως στη διαδικασία της πειθαρχικής διερεύνησης των καταγγελλόμενων περιστατικών, ζητώντας την ενημέρωσή της για εκείνα τα στοιχεία που θα της επιτρέψουν τον έλεγχο της ορθής διεξαγωγής της έρευνας από το κατά περίπτωση αρμόδιο πειθαρχικό όργανο, με σκοπό τη διασφάλιση της αντικειμενικότητας και της αμεροληψίας της τελικής κρίσης.

Το έτος 2012, ο Συνήγορος του Πολίτη δέχθηκε 17 αναφορές για ανάρμοστη συμπεριφορά αστυνομικών οργάνων με ενδεχόμενο ρατσιστικό κίνητρο. Στις 15 περιπτώσεις τα θύματα ήταν άνδρες και σε δύο γυναίκες. Κοινό στοιχείο των καταγγελιών που διερευνήθηκαν είναι η ιθαγένεια του θύματος ή/και τα φυλετικά του χαρακτηριστικά. Στην πλειονότητά τους οι αναφερόμενοι προέρχονται από χώρες της Αφρικής (Νιγηρία, Σουδάν, Κένυα, Σιέρρα Λεόνε, Αίγυπτος) και δευτερευόντως από την Ασία (Αφγανιστάν, Μπαγκλαντές). Σε δύο περιπτώσεις ο καταγγέλλων ήταν πολίτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Γάλλος από τις Κομόρες και Ολλανδός με ιρακινή καταγωγή) και σε άλλες δύο, πολίτες Αλβανίας και Μολδαβίας. Τέλος, σε μία καταγγελία το θύμα είναι έλληνας πολίτης με

αφρικανική καταγωγή. Οι αναφορές υποβλήθηκαν είτε από το ίδιο το θύμα (11 περιπτώσεις) είτε μέσω ΜΚΟ (6 περιπτώσεις). Το σύνολο σχεδόν των αναφερόμενων διέθεταν νομιμοποιητικά έγγραφα διαμονής στη χώρα (άδεια διαμονής, δελτίο αιτήσαντος ασύλου).

Οι εμπλεκόμενες υπηρεσίες υπάγονται στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, ειδικότερα δε, στην ΕΛ.ΑΣ. Αφορούν κατά τόπους αστυνομικά τμήματα, κυρίως της Αττικής, την επιχείρηση «Ξένιος Ζευς», τη Διεύθυνση Άμεσης Δράσης Αττικής, την Ομάδα ΔΙ.ΑΣ., τη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής, την Αστυνομική Διεύθυνση Λέσβου και τη Διεύθυνση Αστυνόμευσης Αεροδρομίου Θεσσαλονίκης.

Τα καταγγελλόμενα περιστατικά ποικίλουν ως προς τη βαρύτητά τους: ανοχή ή άρνηση της αστυνομίας να διερευνήσει καταγγελίες για επιθέσεις και ενέργειες εκφοβισμού σε βάρος αλλοδαπών από οργανωμένες ομάδες ιδιωτών, αυθαίρετοι αστυνομικοί έλεγχοι, αναιτιολόγητες προσαγωγές, λεκτική και σωματική βία κατά τη διάρκεια αστυνομικών ελέγχων και κράτησης σε αστυνομικά τμήματα.

Κατά τη διερεύνηση των ανωτέρω υποθέσεων, ο Συνήγορος του Πολίτη απευθύνθηκε στις αρμόδιες υπηρεσίες για τη συλλογή στοιχείων σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά και υπέδειξε ενδελεχή εξέταση της υπόθεσης με αναζήτηση ρατσιστικού κινήτρου στη συμπεριφορά των ελεγχόμενων αστυνομικών¹⁶. Ωστόσο, σε ποσοστό 35% (6 αναφορές) των περιπτώσεων, δεν υπήρξε περιθώριο περαιτέρω διερεύνησης, καθώς σύμφωνα με την εμπλεκόμενη υπηρεσία το καταγγελλόμενο περιστατικό δεν ήταν καταγεγραμμένο, ή, αν και υπήρξε σχετική καταγγελία, τα στοιχεία δεν ήταν επαρκή. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημανθεί ότι σε αρκετές περιπτώσεις προκύπτει εκ των υστέρων αδυναμία επικοινωνίας με τον αναφερόμενο, συνήθως όταν η αναφορά υποβάλλεται μέσω ΜΚΟ. Επίσης, παρατηρείται αδυναμία ή απροθυμία του θύματος να συνεχιστεί η διαδικασία διερεύνησης της υπόθεσής του, όταν ο Συνήγορος ζητήσει περαιτέρω στοιχεία, όπως υπόδειξη μαρτύρων ή ενυπόγραφη κατάθεση, προκειμένου να αποδειχθούν τα καταγγελλόμενα περιστατικά, όταν αυτά αμφισβητούνται από την ελεγχόμενη υπηρεσία.

Η Αστυνομία προέβη τελικά σε πειθαρχικό έλεγχο για το 53% (9 αναφορές) των υποθέσεων που τέθηκαν υπ' όψιν του Συνηγόρου. Είναι χαρακτηριστικό ότι στις οκτώ από τις εννέα υποθέσεις για τις οποίες διερευνήθηκε πειθαρχικός έλεγχος από την Αστυνομία, η έρευνα περιορίστηκε σε διενέργεια Προκαταρκτικής Διοικητικής Εξέτασης (ΠΔΕ), κατά την οποία είτε δεν επιβεβαιώθηκε το συμβάν είτε δεν προέκυψαν πειθαρχικές ευθύνες σε έξι

¹⁶ Στο πλαίσιο της υπ' αριθμ. 7100/4/3/24.5.2006 Εγκυκλίου του Αρχηγείου ΕΛ.ΑΣ. (βλ. κεφ. 3.1)

από αυτές, ενώ για μία αναμένεται το σχετικό πόρισμα. Μόνο σε μία περίπτωση διαπιστώθηκε ότι ο αστυνομικός είναι πειθαρχικά ελεγκτέος, για προσβλητική συμπεριφορά και άρνηση εξυπηρέτησης σε αστυνομικό τμήμα, χωρίς ωστόσο να διαπιστωθεί ρατσιστικό κίνητρο.

Διατάχτηκε Ένορκη Διοικητική Εξέταση (ΕΔΕ) σε μία υπόθεση, για την οποία η λήψη απόφασης ανεστάλη λόγω ποινικής διερεύνησης της υπόθεσης.

Σε όσες από τις παραπάνω περιπτώσεις ολοκληρώθηκε η πειθαρχική διαδικασία, ο Συνήγορος έλεγξε τα πορίσματα για να διαπιστώσει τυχόν πλημμέλειες κατά τη διενέργεια της εξέτασης ή μη επαρκή αιτιολόγηση. Σε όποιες περιπτώσεις υπήρξε περιθώριο, έχουν ζητηθεί από τον Συνήγορο διευκρινίσεις ή και επανάληψη της διαδικασίας, χωρίς όμως μέχρι σήμερα να έχει λάβει απάντηση ή ενημέρωση για τις τυχόν ενέργειες της υπηρεσίας.

Τέλος, σε ένα μικρό ποσοστό υποθέσεων (12%), ο Συνήγορος είτε έκανε συστάσεις στην αρμόδια υπηρεσία είτε μεσολάβησε για την άμεση επίλυση του ζητήματος¹⁷.

Ακολουθεί συνοπτική παρουσίαση των αναφορών που χειρίστηκε ο Συνήγορος, κατά θεματική ενότητα¹⁸.

Ανοχή σε επιθέσεις από ιδιώτες – Άρνηση διερεύνησης καταγγελιών

Καταγγέλλονται ρατσιστικές επιθέσεις, υλικές φθορές και δημιουργία κλίματος εκφοβισμού με ελέγχους των νομιμοποιητικών εγγράφων αλλοδαπών, από οργανωμένες ομάδες ιδιωτών. Η απάντηση του εκάστοτε αρμόδιου αστυνομικού τμήματος στις σχετικές καταγγελίες είναι είτε ότι δεν υπάρχει κανένα καταγεγραμμένο περιστατικό είτε ότι μολονότι αυτό καταγγέλθηκε η διερεύνηση δεν απέδωσε συγκεκριμένα αποτελέσματα (υποθέσεις 152213 και 157506).

Ενδεικτική είναι η εξέλιξη της υπόθεσης που πήρε μεγάλη δημοσιότητα με πρόκληση βαριάς σωματικής βλάβης και χάραξη της πλάτης αλλοδαπού από μέλη εξτρεμιστικής ομάδας. Σύμφωνα με τη Διεύθυνση Κρατικής Ασφάλειας του Αρχηγείου ΕΛ.ΑΣ., η καταγγελία δεν διερευνήθηκε, καθώς δεν κατέστη δυνατό να εντοπιστεί το θύμα προκειμένου να δώσει κατάθεση (υπόθεση 160109).

Ειδική κατηγορία αποτελούν οι καταγγελίες για ανοχή της αστυνομίας σε επιθέσεις εναντίον παράτυπα εισερχομένων αλλοδαπών στη Λέσβο με τραυματισμό αλλοδαπής (υπόθεση 159681). Σύμφωνα με την απάντηση της Διεύθυνσης Αλλοδαπών της ΕΛ.ΑΣ. δεν

¹⁷ Βλ. πιο κάτω, υποθέσεις 154342 και 156008

¹⁸ Καταγράφονται εξελίξεις μέχρι το 30 Ιουνίου 2013

υπάρχει καταγεγραμμένο περιστατικό τραυματισμού κατά τη διάρκεια επίθεσης σε βάρος αλλοδαπών.

Αυθαίρετοι αστυνομικοί έλεγχοι

Το ζήτημα των αναιτιολόγητων αστυνομικών ελέγχων απασχολεί τακτικά τον Συνήγορο, ήδη από την έναρξη λειτουργίας του¹⁹. Ειδικά στην περίπτωση των αλλοδαπών κατά τον έλεγχο των νομιμοποιητικών εγγράφων παραμονής τους, η διαδικασία συχνά συνοδεύεται από ανάρμοστη συμπεριφορά των αστυνομικών οργάνων, λεκτική ή και άσκηση σωματικής βίας²⁰.

Ο Συνήγορος διερεύνησε καταγγελία για ελέγχους έξω από το Κέντρο Ημέρας Βαβέλ και ακολούθως είσοδο αστυνομικών στο κτίριο προς αναζήτηση αλλοδαπού. Δεδομένου ότι η πρακτική αυτή δημιούργησε κλίμα εκφοβισμού στην ιδιαίτερα ευαίσθητη ομάδα στην οποία το κέντρο απευθύνεται, η Διεύθυνση Άμεσης Δράσης Αττικής δεσμεύτηκε για την αποφυγή παρόμοιων ενεργειών, χωρίς τουλάχιστον προηγούμενη ενημέρωση των υπευθύνων του χώρου (υπόθεση 154342).

Αδικαιολόγητες προσαγωγές και συλλήψεις

Πολίτης από τη Σιέρρα Λεόνε ζήτησε την παρέμβαση του Συνηγόρου, καθώς αστυνομικοί της επιχείρησης «Ξένιος Ζευς» τον συνέλαβαν στην Αθήνα και τον μετέγαγαν σε κέντρο κράτησης της Κομοτηνής, παρά το γεγονός ότι ήταν κάτοχος ισχυρής άδειας διαμονής (υπόθεση 156008). Μετά τις ενέργειες της ανεξάρτητης αρχής, ο αναφερόμενος αφέθηκε ελεύθερος, το περιστατικό ωστόσο έδωσε αφορμή για έντονο προβληματισμό και συνολική διερεύνηση των πρακτικών και της αποτελεσματικότητας της επιχείρησης (βλ. Κεφάλαιο 2.3).

Παράνομη προσαγωγή και κράτησή του χωρίς να του γνωστοποιηθεί ο λόγος σε γλώσσα που κατανοεί καταγγέλλει γάλλος πολίτης με καταγωγή από τις Κομόρες, ο οποίος βρίσκονταν στην Ελλάδα για τουριστικούς λόγους. Μετά την παρέμβαση του Συνηγόρου, η Αστυνομική Διεύθυνση Κυκλάδων διενεργεί ΠΔΕ, τα αποτελέσματα της οποίας αναμένονται (υπόθεση 157344).

Λεκτική βία και απαξιωτική συμπεριφορά

Προσβλητική συμπεριφορά καταγγέλλεται από αλλοδαπούς πολίτες στην επαφή τους με την Αστυνομία. Σύμφωνα με την αναφορά του, Έλληνας αφρικανικής καταγωγής,

¹⁹ Ειδική Έκθεση 2004 με θέμα: «Πειθαρχική – Διοικητική Διερεύνηση Καταγγελιών σε Βάρος Αστυνομικών Υπαλλήλων» (<http://www.synigoros.gr/?i=human-rights.el.elegxos-astunomia.64209>)

²⁰ Βλ. ενότητα Βιαιοπραγίες

δέχτηκε απρόκλητες απειλές και ύβρεις από αστυνομικούς της Ομάδας ΔΙ.ΑΣ., ενώ περίμενε δίπλα τους σε φανάρι κεντρικού δρόμου της Αθήνας. Η ΕΛ.ΑΣ. διεξήγαγε ΠΔΕ και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το περιστατικό δεν έλαβε χώρα και ως εκ τούτου δεν καταλόγισε πειθαρχικές ευθύνες σε κανέναν. Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει ασκήσει το διαμεσολαβητικό του ρόλο διερευνώντας το υλικό, που συνοδεύει το πόρισμα, και η εν λόγω έρευνα είναι σε εξέλιξη (υπόθεση 152357).

Η μοναδική περίπτωση κατά την οποία καταλογίστηκε πειθαρχική ευθύνη αστυνομικού υπαλλήλου σε ΠΔΕ που πραγματοποιήθηκε κατόπιν παρέμβασης του Συνηγόρου, αφορά την προσβλητική συμπεριφορά σε βάρος αλλοδαπής από τη Μολδαβία, όταν προσήλθε σε αστυνομικό τμήμα για διοικητική συναλλαγή (υπόθεση 153548). Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι από την πειθαρχική διερεύνηση δεν διαπιστώθηκε ρατσιστικό κίνητρο.

Βιαιοπραγίες

Έλληνας πολίτης κατήγγειλε την προσαγωγή του όταν διαμαρτυρήθηκε για την κακομεταχείριση ομάδας αλλοδαπών από αστυνομικούς της Ομάδας ΔΙ.ΑΣ.. Ο Συνήγορος έκρινε ότι η διερεύνηση της υπόθεσης από την Αστυνομία υπήρξε ανεπαρκής, ιδίως επειδή δεν ερευνήθηκε το ενδεχόμενο ρατσιστικό κίνητρο, και πρότεινε νέα έρευνα (υπόθεση 160878).

Ο Συνήγορος του Πολίτη δέχτηκε τρεις καταγγελίες για βίαιη συμπεριφορά και πρόκληση σωματικής βλάβης σε αλλοδαπούς από αστυνομικούς της Άμεσης Δράσης και του αστυνομικού τμήματος Κυψέλης (υποθέσεις 149656, 141351 και 154256). Στην πρώτη περίπτωση δεν διαπιστώθηκαν πειθαρχικές ευθύνες από τη διενεργηθείσα ΠΔΕ, ενώ στις άλλες το αρμόδιο αστυνομικό τμήμα δεν είχε καταγράψει τα συμβάντα. Ειδικά για την τρίτη αναφορά, δεν πρόέκυψε σχετική προσαγωγή του αναφερόμενου ούτε στο ΑΤ Κυψέλης αλλά ούτε και στο ΑΤ Αγ. Παντελεήμονα (στην αρμοδιότητα του οποίου ανήκει η περιοχή στην οποία έλαβε χώρα το περιστατικό, κατά τους ισχυρισμούς του αναφερόμενου). Η συνέχιση της διερεύνησης είναι δυσχερής λόγω απροθυμίας των θυμάτων ή έλλειψης ανταπόκρισής τους σε πρόσκληση του Συνηγόρου για λήψη κατάθεσης.

Σε ΠΔΕ που προκάλεσε ο Συνήγορος, κατόπιν καταγγελίας για χρήση βίας κατά τη διάρκεια αστυνομικού ελέγχου, δεν προέκυψαν πειθαρχικές ευθύνες, ενώ στην αναζήτηση αποδεικτικών στοιχείων από την ανεξάρτητη αρχή, ο καταγγέλλων δεν ανταποκρίθηκε (υπόθεση 148626). Για παρόμοια περίπτωση ο Συνήγορος εξετάζει το αποτέλεσμα της ΠΔΕ,

η οποία διενεργήθηκε κατόπιν παρέμβασής του. Ωστόσο και σε αυτή την περίπτωση, από την έρευνα της Αστυνομίας δεν προέκυψαν πειθαρχικές ευθύνες (υπόθεση 150940).

Η Διεύθυνση Αστυνόμευσης Αερολιμένα Θεσσαλονίκης διέταξε τη διενέργεια ΕΔΕ για καταγγελία κακομεταχείρισης ολλανδού υπηκόου με ιρακινή καταγωγή, η λήψη απόφασης επί της οποίας ανεστάλη λόγω εκκρεμούς ποινικής διαδικασίας²¹. Ο Συνήγορος θα ζητήσει την ολοκλήρωση της εξέτασης μόλις η προθεσμία αναστολής ενός έτους παρέλθει (υπόθεση 148259).

Στην περίπτωση κακοποίησης νιγηριανής κρατούμενης στη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής, η υπόθεση αρχειοθετήθηκε από την ΕΛΑΣ, καθώς από την ΠΔΕ δεν διαπιστώθηκαν πειθαρχικές ευθύνες. Ο Συνήγορος επανήλθε εστιάζοντας στο ζήτημα καθήλωσης της κρατούμενης με χειροπέδες στα κάγκελα του κελιού της και ζητώντας νέα έρευνα (υπόθεση 151094).

Απροθυμία των θυμάτων για καταγγελία

Στις περιπτώσεις εκδήλωσης ρατσιστικής συμπεριφοράς, ο καταγγέλλων πολίτης βρίσκεται σε θέση αδυναμίας σε αντίθεση με την εξ ορισμού θέση ισχύος της Αστυνομίας, που εκπροσωπεί την κρατική εξουσία. Αυτό εντείνεται στη συγκεκριμένη περίπτωση, εφόσον στην πλειονότητά τους τα θύματα ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες που διαβιούν εκ των πραγμάτων σε καθεστώς ανασφάλειας και φόβου, κυρίως όταν πρόκειται για αλλοδαπούς χωρίς τίτλο διαμονής. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με την έλλειψη ενημέρωσης και τη δυσκολία πρόσβασης στους αρμόδιους για την προστασία των θυμάτων φορείς, εξηγεί εν μέρει τον ιδιαίτερα περιορισμένο αριθμό καταγγελιών που φτάνουν και στον Συνήγορο του Πολίτη, σε σύγκριση με τα περιστατικά που λαμβάνουν χώρα ή έστω σε σχέση με αυτά που καταγράφονται από τα μέσα ενημέρωσης και τις ΜΚΟ. Εξάλλου, η συχνή απουσία αποδεικτικών στοιχείων και η πολυπλοκότητα της χρονοβόρας διαδικασίας δρουν προφανώς αποτρεπτικά.

Ο κυριότερος ωστόσο παράγοντας απροθυμίας των θυμάτων να καταγγείλουν ρατσιστική συμπεριφορά σε βάρος τους είναι η εδραιωμένη πεποίθησή τους ότι δεν πρόκειται να δικαιωθούν. Η έλλειψη εμπιστοσύνης στο κράτος δικαίου σχετίζεται άμεσα με την αναποτελεσματικότητα του μηχανισμού προστασίας των δικαιωμάτων. Η συνήθως επιδερμική εξέταση όσων περιστατικών τελικά καταγγέλλονται στην Αστυνομία, καθώς και η διακοπή της έρευνας ήδη κατά το προκαταρκτικό της στάδιο πλήττουν την αξιοπιστία των πειθαρχικών ελέγχων, σε τέτοιο βαθμό μάλιστα που η όποια διερεύνηση καταλήγει να θεωρείται ακόμη και προσχηματική από τους ενδιαφερόμενους πολίτες και οργανώσεις.

²¹ Άρθρο 48, παρ. 3 του ΠΔ 120/2008

2.2 Η σύσταση υπηρεσιών για την αντιμετώπιση της ρατσιστικής βίας

Η εξαγγελία²² της σύστασης εξειδικευμένων οργανικών μονάδων στην ΕΛ.ΑΣ. για την αντιμετώπιση της ρατσιστικής βίας ήταν η βασική θεσμική απάντηση της πολιτείας στην έξαρση των φαινομένων ρατσιστικής βίας που είδαν το φως της δημοσιότητας το 2012 και προκάλεσαν την ενεργοποίηση της κοινωνίας των πολιτών για την καταγραφή τους και τη δημόσια παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη (βλ. δελτίο τύπου της ανεξάρτητης αρχής της 3.7.2012 που κάλεσε την πολιτεία να μη δείχνει ανοχή σε παρόμοια φαινόμενα²³).

Ο Συνήγορος παρατηρεί ότι και μόνο το γεγονός της ειδικής οργάνωσης της ΕΛ.ΑΣ. για την αντιμετώπιση της ρατσιστικής βίας είναι μια πολύ θετική εξέλιξη. Το βασικό μήνυμα είναι η αποτροπή μέσω της έμπρακτης θεσμικής αποδοκιμασίας και της πλήρους απονομιμοποίησης των ρατσιστικών επιθέσεων που πρέπει να στιγματίζονται ως απεχθή αδικήματα. Ο διαχωρισμός των υποθέσεων αυτών από τη σωρεία άλλων οδηγεί στην εξεύρεση κριτηρίων εντοπισμού ρατσιστικών κινήτρων και εντέλει στην ανάπτυξη τεχνογνωσίας και θεσμικής συνείδησης για την αντιμετώπιση παρόμοιων περιστατικών.

Οι νέες υπηρεσίες, ήδη κατά το διάταγμα σύστασής τους (ΠΔ 132/2012) εμφανίζουν κάποια, δομικά για το όλο εγχείρημα, χαρακτηριστικά ως προς την αποστολή, την οργάνωση και τη διαδικασία. Ειδικότερα:

Η **αποστολή** των υπηρεσιών αυτών (άρθρο 1 του παραπάνω διατάγματος) αφορά τόσο την πρόληψη όσο και τη δίωξη *«αδικημάτων που διαπράττονται σε βάρος προσώπων ή ομάδας αποκλειστικά και μόνο λόγω της φυλετικής ή εθνικής καταγωγής ή του θρησκειότητός τους»*. Η εξειδίκευση της αποστολής αυτής, διευρύνει αφενός το αντικείμενο διερεύνησης και δίωξης, έτσι ώστε να περιλαμβάνει και πράξεις ή ενέργειες που μπορούν να προκαλέσουν διακρίσεις, μίσος ή βία και αφετέρου τους λόγους διάκρισης, που περιλαμβάνουν επιπλέον και το χρώμα, την εθνοτική καταγωγή και τις γενεαλογικές καταβολές.

Η πρώτη διεύρυνση είναι ιδιαιτέρως σημαντική, δεδομένου ότι συνιστάται από την Επιτροπή κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας του Συμβουλίου της Ευρώπης²⁴ να μην περιορίζεται η έρευνα σε στενά νοούμενη εκδήλωση ρατσιστικής βίας, αλλά να διερευνώνται περιστατικά *«που εκλαμβάνονται ως ρατσιστικά από το θύμα ή οιοδήποτε*

²² Βλ. δελτίο τύπου στις 29.10.2012 του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη στο www.ypes-dt.gr

²³ Στην ιστοσελίδα www.synigoros.gr

²⁴ Στη σύστασή της προς τα Κράτη Μέλη το 2007 με αντικείμενο την καταπολέμηση του ρατσισμού και των φυλετικών διακρίσεων κατά την αστυνόμευση, ECRI General Policy Recommendation No 11, para. 10, al. 62-63, p.16, ECRI (2007) 39.

άλλο πρόσωπο», προκειμένου να καταδειχθεί στη συνέχεια κατά την έρευνα και εν τέλει στο δικαστήριο εάν υπάρχουν στοιχεία ποινικά κολάσιμης πράξης.

Η δεύτερη εξειδίκευση, προσθέτει λόγους διάκρισης που συνδέονται με το εθνο/φυλετικό κριτήριο και εάν έλειπαν μπορεί να καθιστούσαν ερμηνευτικά αλυσιτελή τη θεμελίωση αδικήματος. Να σημειωθεί ωστόσο ότι οι ΜΚΟ και φορείς που συμμετείχαν στο Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας ζητούσαν να μην περιοριστεί ο ρατσιστικός ορισμός στον άξονα έθνος/φυλή/θρησκεία, που είναι ο σκληρός πυρήνας της ρατσιστικής διάκρισης²⁵ αλλά να συμπεριλάβει και κριτήρια αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου, και να διευρυνθεί το πεδίο προστασίας σε δικηγόρους των θυμάτων, συμπαραστάτες, μάρτυρες²⁶. Σε κάθε περίπτωση σημαντική είναι η παρατήρηση της Οργάνωσης Human Rights Watch²⁷, ότι τα ρατσιστικά φαινόμενα εμφανίζονται σε σύνθετα αδικήματα με μίξη κριτηρίων και ότι η αποτελεσματική διερεύνηση θα έπρεπε να αφορά όχι μόνον τα αδικήματα που αποδίδονται «αποκλειστικά» σε διάκριση, κατά την προαναφερθείσα διατύπωση του διατάγματος, αλλά και «εν μέρει».

Η **διάρθρωση** των νέων υπηρεσιών συνίσταται σε δύο Τμήματα που ανήκουν στις Διευθύνσεις Ασφάλειας Αττικής και Θεσσαλονίκης αντίστοιχα, και σε 68 γραφεία στις Υποδιευθύνσεις Ασφάλειας των Αστυνομικών Διευθύνσεων ανά τη χώρα (63 στην περιφέρεια και πέντε στην Αττική). Τα γραφεία συντονίζονται από τα Τμήματα και όλες οι παραπάνω οργανικές μονάδες αποστέλλουν στατιστικά στοιχεία και ετήσιες εκθέσεις στο Τμήμα Κοινωνικών Ζητημάτων «και Ρατσισμού», όπως μετονομάζεται, της Δ/νσης Κρατικής Ασφάλειας στο Αρχηγείο ΕΛ.ΑΣ., που έχει επιτελικό ρόλο και υποβάλλει συνολικά στατιστικά στοιχεία και έκθεση πεπραγμένων τον Φεβρουάριο κάθε έτους στην ηγεσία της ΕΛ.ΑΣ. Για τα στοιχεία που δόθηκαν συνοπτικά στον Συνήγορο και για την ανάγκη δημοσιοποίησής τους βλ. παραπάνω κεφάλαιο 1.2.1.

Αν και το διάταγμα δεν περιείχε ειδικές προβλέψεις για θέματα στελέχωσης κι εκπαίδευσης, οι νέες υπηρεσίες στελεχώθηκαν με 200 αστυνομικούς, των οποίων η δίμηνη ειδική εκπαίδευση ολοκληρώθηκε στις 2.2.2013 ενώ από τις 21.1.2013 είχαν ήδη αρχίσει να λειτουργούν οι νέες υπηρεσίες και η ειδική τηλεφωνική γραμμή καταγγελιών στο 11414.

Ο Συνήγορος εκτιμά ότι η άμεση καταγραφή και διερεύνηση καταγγελιών ρατσιστικής βίας είναι μία από τις απαραίτητες προϋποθέσεις προκειμένου να εξασφαλισθεί η προστασία του δικαιώματος στην ασφάλεια κάθε προσώπου που διαμένει

²⁵ Ibid al.64 «ο ρατσισμός καλύπτει συμπεριφορά που στηρίζεται σε κριτήρια όπως η φυλή, το χρώμα, η γλώσσα, η θρησκεία, η εθνικότητα ή η εθνική ή εθνοτική καταγωγή».

²⁶ Βλ. Παρατηρήσεις επί του Σχεδίου ΠΔ για τη Σύσταση Τμημάτων και Γραφείων Αντιμετώπισης Ρατσιστικής Βίας, στο www.unhcr/1againstracism

²⁷ Greece: Letter to Greek Minister of Public Order on Specialized Hate Crime Units, στις 13.11.2012, στο www.hrw.org

στη χώρα μας, ημεδαπού ή αλλοδαπού. Αυτό σημαίνει ότι, εκτός των άλλων μέτρων, τα οποία θα πρέπει να ληφθούν για την αντιμετώπιση του φαινομένου της ρατσιστικής βίας, θα πρέπει να διασφαλισθεί η εύρυθμη και η αποτελεσματική λειτουργία των Υπηρεσιών Αντιμετώπισης Ρατσιστικής Βίας και η στελέχωσή τους από αστυνομικούς, οι οποίοι έχουν δεχθεί την κατάλληλη εκπαίδευση και επιμόρφωση, προκειμένου να υπερβαίνουν οποιεσδήποτε προσωπικές ή στερεοτυπικές προκαταλήψεις έναντι των θυμάτων ρατσιστικής βίας.

Στα θέματα **διαδικασίας** έρευνας, το γεγονός ότι οι νέες υπηρεσίες μπορούν να κινούν και αυτεπάγγελτη έρευνα, ότι δέχονται και άτυπες, ακόμη και ανώνυμες, καταγγελίες και ότι υπέχουν υποχρέωση άμεσης ενημέρωσης της εισαγγελικής αρχής σε περιπτώσεις προανάκρισης για υποθέσεις ρατσιστικής βίας, καταγράφεται στα θετικά τους σημεία²⁸.

Ο Συνήγορος παρατηρεί ότι η χωριστή διερεύνηση των περιστατικών από ειδική υπηρεσία αμβλύνει μεν την εικόνα ατιμωρησίας, απαιτεί δε εξειδικευμένο χειρισμό όχι μόνον των περιστατικών αλλά και των θυμάτων, σύμφωνα και με την υπό ενσωμάτωση Οδηγία 2012/29/ΕΕ για την προστασία θυμάτων εγκληματικότητας. Όπως λ.χ. η εξατομικευμένη εκτίμηση κάθε περίπτωσης μέσω ατομικής αξιολόγησης με ειδική αναφορά στα θύματα εγκλήματος που οφείλεται σε προκαταλήψεις ή διακρίσεις (άρθρο 22 της Οδηγίας) για την αποφυγή περαιτέρω θυματοποίησης. Το γεγονός ότι το ΠΔ σύστασης των υπηρεσιών αυτών δεν περιλαμβάνει καμιά ειδική διαδικασία διερεύνησης προσμετράται στα αρνητικά του σημεία²⁹. Ο Συνήγορος παρατηρεί ότι η υποχρεωτική διερμηνεία που είχαν προτείνει οι ελληνικές και διεθνείς ΜΚΟ θα διευκόλυνε την ουσιαστική καταγγελία θυμάτων τέτοιων επιθέσεων, και μάλιστα σε τηλεφωνικές καταγγελίες.

Κομβικό πρόβλημα της διαδικασίας αποτελεί και η μη ρητή πρόβλεψη κάποιου επιπέδου προστασίας ειδικά για θύματα που δεν έχουν τίτλους νόμιμης διαμονής στη χώρα (Διεθνής Αμνηστία³⁰, Δίκτυο, Human Rights Watch³¹) με τις ΜΚΟ να προτείνουν τη μη κράτηση και την αναστολή απέλασης όσων αναφέρουν περιστατικό ρατσιστικής βίας εις βάρος τους.

Η χρησιμότητα της πρότασης αυτής θα πρέπει να συνεκτιμηθεί στο πρόσφατο τραγικό εγκληματικό συμβάν στις 17.4.2013 του τραυματισμού 28 αλλοδαπών εργατών που πυροβολήθηκαν από επιστάτες καλλιέργειας φράουλας στη Μανωλάδα Ηλείας, οι οποίοι

²⁸ Ibid

²⁹ Ο.π. υποσημ. 26 και 27.

³⁰ Σχόλιο της 12/12/2012 στο www.amnesty.org.gr

³¹ Ο.π. υποσημ. 26 και 27. Το Δίκτυο προτείνει τη μη κράτηση και μη απέλαση όσων αναφέρουν περιστατικό ρατσιστικής βίας.

εργάζονταν υπό απάνθρωπες συνθήκες, για τις οποίες ο Συνήγορος του Πολίτη είχε παρέμβει δημόσια ήδη από το 2008³², θέτοντας το ζήτημα της ανοχής όλων των αρμόδιων αρχών, και της τοπικής αστυνομίας, στα φαινόμενα εκτεταμένης εκμετάλλευσης. Η ένοπλη βία συνάντησε την άμεση αντίδραση όλων των πολιτικών δυνάμεων και με εντολή του Υπουργού Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη η υπόθεση ανατέθηκε στις Υπηρεσίες Ρατσιστικής Βίας. Ανακοινώθηκε επίσης αμέσως η μη απέλαση και προστασία των θυμάτων επιδιώκοντας την έκδοση σχετικής διάταξης του Εισαγγελέα, χωρίς ωστόσο να είναι σαφές το έρεισμα, εάν δηλαδή σκοπείται η προστασία τους ως θύματα εμπορίας ανθρώπων (άρθρο 46 επ., του ν. 3386/2005), ως μέτρο προστασίας μαρτύρων για παράνομη διακίνηση μεταναστών (άρθρο 9 παρ.6 του ν. 2928/2001) ή ως θύματα εγκληματικών πράξεων (με το άρθρ. 44 περ. β' του ν. 3386/2005, όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 3907/2011). Την τελευταία αυτή περίπτωση είχε προκρίνει και προτείνει στην ΕΛ.ΑΣ. ο Συνήγορος του Πολίτη ήδη για προηγούμενο περιστατικό ρατσιστικής βίας (υπόθεση 160109), χωρίς ωστόσο να έχει λάβει απάντηση. Η διάταξη ουσιαστικά δεν εφαρμόζεται και ενεργοποιήθηκε από τα αρμόδια όργανα με τα γεγονότα της Μανωλάδας. Ο Συνήγορος θεωρεί ότι τα θύματα ρατσιστικής βίας πρέπει να ενταχθούν σαφώς στη διάταξη αυτή, η οποία άλλως θα στερείτο νοήματος και κανονιστικού περιεχομένου.

Άλλωστε, και σε καταγγελίες που δεν εμφανίζουν την προέχουσα ποινική απαξία του περιστατικού ένοπλης βίας της Μανωλάδας, η προστασία διαμονής, μη σύλληψης και μη απέλασης του καταγγέλλοντος με θέσπιση ειδικής ρύθμισης, είναι για τον Συνήγορο σημαντική όπως και όλα τα ζητήματα διαδικασίας που προαναφέρθηκαν (υποχρεωτική διερμηνεία, ειδική διαδικασία διερεύνησης), υπό το πρίσμα του συνταγματικού δικαιώματος αναφοράς στις αρχές, που είναι η βασική θεσμική εγγύηση κάθε θεμελιώδους δικαιώματος, μετά τη δικαστική προστασία. Και στην περίπτωση του ρατσιστικού φαινομένου, αυτό που διακυβεύεται είναι η ασφάλεια του προσώπου και η ανθρώπινη αξιοπρέπεια, που δεν επιδέχονται άνισης μεταχείρισης σε ένα κράτος δικαίου³³.

Όσον αφορά ειδικά τη διερεύνηση περιστατικών ρατσιστικής μεταχείρισης από αστυνομικά όργανα, που κατά τη δήλωση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη³⁴ θα εξετάζονται άμεσα από τη Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων μέχρι την τροποποίηση του ν. 3938/2011, σημειώνεται ότι το Συμβούλιο της Ευρώπης συνιστά

³² Βλ. δελτίο τύπου του Συνηγόρου στις 18.4.2013 και συνημμένο σε αυτό

³³ Αντιθέτως, όπως παρατηρεί το Human Rights Watch, η έλλειψη νόμιμων τίτλων διαμονής καθιστά πιο ευάλωτα τα πρόσωπα αυτά σε ξενοφοβικές ή/και εκδικητικές συμπεριφορές σε περίπτωση καταγγελίας, όπως αναφέρει και η Οδηγία 2012/29/ΕΕ (βλ. άρθρα 55 και 56 στο Προσίμιο).

³⁴ Βλ. δελτίο τύπου στις 29.10.2012 του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη στο www.ypes-dt.gr

εξειδικευμένους θεσμούς, κατά τρόπον αποκεντρωμένους αλλά και ανεξάρτητους³⁵. Η αναγγελθείσα από τον υπουργό τροποποίηση του ανωτέρω νόμου αποσκοπεί να καταστούν λειτουργικά τα προβλεπόμενα Γραφεία Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας, ωστόσο, η έλλειψη ανεξαρτησίας τους αποτελεί το βασικό λόγο για τον οποίο το συγκεκριμένο μέτρο έχει χαρακτηριστεί «ελλιπές και αδύναμο» από τη Διεθνή Αμνηστία³⁶, παρατήρηση με την οποία συμφωνεί ο Συνήγορος του Πολίτη.

Σε μια γενική αποτίμηση των νέων υπηρεσιών, η πρωτοβουλία του υπουργείου για σύσταση ειδικών μονάδων αντιμετώπισης της ρατσιστικής βίας είναι αναμφίβολα ένα βασικό πρώτο βήμα που μπορεί να επιφέρει πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα στην καταστολή και απονεύρωση του ρατσισμού, αρκεί α) να υπάρξει κατάλληλη οργάνωση, βελτιώσεις του θεσμικού πλαισίου και της διαδικασίας έρευνας και ρύθμιση για την αποτελεσματική προστασία των θυμάτων και μαρτύρων των καταγγελλομένων περιστατικών, β) να τύχει ουσιαστικής υποστήριξης από την ίδια την πολιτεία, με παράλληλη ουσιαστική διερεύνηση των καταγγελιών κατά τυχόν εμπλεκόμενων αστυνομικών οργάνων από την Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων της ΕΛ.ΑΣ. αλλά και με ένα συνολικό πλαίσιο ειδικής εισαγγελικής έρευνας και ποινικής αντιμετώπισης των αδικημάτων μίσους και ρατσιστικής βίας και γ) να κερδίσει την εμπιστοσύνη των πολιτών, κάτι που συνιστάται να επιτευχθεί και μέσω δικτύωσης με εθνοτικές κοινότητες³⁷, ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και άλλες συλλογικότητες.

Τα σημεία αυτά αποτελούν και όρους επιτυχίας κάθε θεσμικού εγχειρήματος για την αντιμετώπιση του ρατσιστικού φαινομένου. Ο Συνήγορος, ως ανεξάρτητη αρχή με αποστολή την προάσπιση του κράτους δικαίου, με ειδική επιπλέον αρμοδιότητα την καταπολέμηση των διακρίσεων βάσει του ν. 3304/2005, θέτει την εμπειρία και τεχνογνωσία του στη διάθεση τόσο των θυμάτων ρατσισμού όσο και της διοίκησης, με στόχο να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των Υπηρεσιών Αντιμετώπισης Ρατσιστικής Βίας κατά τη διερεύνηση των περιστατικών αλλά και την καταγραφή τους (βλ. παραπάνω κεφάλαιο 1.2 της παρούσας έκθεσης).

³⁵ Στη σύστασή της προς τα Κράτη Μέλη το 2007 με αντικείμενο την καταπολέμηση του ρατσισμού και των φυλετικών διακρίσεων κατά την αστυνόμευση, ECRI General Policy Recommendation No 11, para. 10, ECRI (2007) 39.

³⁶ Βλ. ανακοίνωση στις 12.12.2012 στο www.amnesty.org.gr

³⁷ Ο.π. υποσημ.35, παρ. 18

2.3 Η επιχείρηση «Ξένιος Ζευς» και τα συνταγματικά/δικαιοκρατικά όρια

1. Ο «Ξένιος Ζευς» ξεκίνησε τον Αύγουστο 2012 ως φιλόδοξη αστυνομική επιχείρηση που στοχεύει στην «αποκατάσταση της νομιμότητας» δεδομένου ότι «ολόκληρες περιοχές της Αθήνας έχουν μετατραπεί σε άβατο και σε αυτές τις περιοχές ανθεί κάθε είδους παραβατική συμπεριφορά»³⁸. Η ανακοίνωση της επιχείρησης τονίζει ότι στοχεύει και στην αποκατάσταση της αξιοπρέπειας των ίδιων των μεταναστών, θυμάτων της अपαράδεκτης κατάστασης που προσβάλλει «τον πολιτισμό στο κέντρο της πρωτεύουσας», οι οποίοι χρησιμοποιούνται «από συμμορίες» «σαν εκτελεστικά όργανα σε κάθε είδους έκνομη ενέργεια».

Έκτοτε, οι συχνές επίσημες ανακοινώσεις της ΕΛ.ΑΣ. καταδεικνύουν μια **συστηματική προφανή δυσαναλογία μεταξύ της επιχείρησης και της αποτελεσματικότητάς** της στην πάταξη κάθε είδους παρανομίας ή έστω των παραβάσεων του νόμου για νόμιμη είσοδο και παραμονή αλλοδαπών: ο αριθμός των συλλαμβανομένων, έστω για παράβαση του νόμου περί αλλοδαπών αποτελεί ένα πολύ μικρό ποσοστό των μεταναστών που προσάγονται για έλεγχο στοιχείων στη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής, στην οδό Πέτρου Ράλλη, που συγκεντρώνει τον τεράστιο όγκο των προσαγωγών της επιχείρησης, προς λήψη αποτυπωμάτων, διασταύρωση στοιχείων των νομιμοποιητικών τους εγγράφων και ενδεχομένως έκδοση απόφασης κράτησης. Σημειώνεται εδώ η συνακόλουθη επιβάρυνση και καθυστέρηση στη συνήθη εργασία της ανωτέρω υπηρεσίας, ήτοι στην επεξεργασία των αιτήσεων ασύλου και των αιτήσεων ανανέωσής τους, αλλά και στις διαδικασίες απέλασης (600/μήνα) και οικειοθελούς αναχώρησης που εξακολουθεί να διεκπεραιώνει. Οι αριθμοί των αποτελεσμάτων της επιχείρησης «Ξένιος Ζευς» είναι αποκαλυπτικοί:

- «Προσήχθησαν 80.073 αλλοδαποί.
- Συνελήφθησαν 4.538 αλλοδαποί γιατί δεν πληρούσαν τις νόμιμες προϋποθέσεις παραμονής στη χώρα³⁹.»

Η δυσαναλογία δεν είναι μόνον προφανής, αλλά και αδιαμφισβήτητη, και αποτελεί πιθανώς τον λόγο που, μετά τις 15.2.2013, οι ανακοινώσεις της ΕΛ.ΑΣ. παύουν να αναφέρουν αριθμό προσαχθέντων, δημοσιοποιώντας μόνο τον αριθμό συλληφθέντων

³⁸ Δηλώσεις του Υπουργού Δημόσιας Τάξης στις 4.8.2012, www.ydt.gr.

³⁹ Δελτίο Τύπου της 15-2-2013 για τα αποτελέσματα των αστυνομικών ελέγχων της 14-2-2013 στο κέντρο της Αθήνας, στο πλαίσιο της επιχείρησης «Ξένιος Ζευς», www.astynomia.gr. Στο ίδιο δελτίο αναφέρονται και συνολικά 59 συλλήψεις, αλλοδαπών και ημεδαπών, για διάφορα ποινικά αδικήματα, από την έναρξη της επιχείρησης Ξένιος Ζευς μέχρι την ημερομηνία αυτή.

αλλοδαπών από την επιχείρηση Ξένιος Ζευς, οι οποίοι στις 25.3.2013 ανέρχονται στους 4.967 για παράβαση του νόμου περί αλλοδαπών⁴⁰.

Η δυσαναλογία αυτή (5,66% από αυτούς που προσάγονται συλλαμβάνονται τελικά, λίγο περισσότεροι από ένας στους 20!) είναι προβληματική από πλευράς συνταγματικής νομιμότητας, δεδομένου ότι καθιστά μη αναγκαίο και πρόσφορο τον περιορισμό της προσωπικής ελευθερίας των προσαγομένων στην Αστυνομική Διεύθυνση Αλλοδαπών⁴¹. Πράγματι, η ενδεικτική έρευνα του Συνηγόρου του Πολίτη στο κλιμάκιο προσαχθέντων στην Πέτρου Ράλλη στις 4.10.2012, κατέδειξε προσαχθέντες που κατείχαν νομιμοποιητικούς τίτλους διαμονής στη χώρα, παρ' όλα αυτά κρατούνταν επί ώρες προκειμένου να επιβεβαιωθεί η ταυτοπροσωπία και οι τίτλοι παραμονής τους. Η αστυνομία διαπιστώθηκε να έχει προσαγάγει και κατόχους βεβαίωσης ότι είχαν καταθέσει δικαιολογητικά για ανανέωση άδειας διαμονής ή ακόμη αιτούντες άσυλο που περίμεναν ανανέωση της ροζ κάρτας, δηλ. του δελτίου αιτούντος άσυλο, ενώ δεν έλειψαν και οι περιπτώσεις προσώπων που είχαν προσαχθεί κι άλλες φορές στο πλαίσιο της επιχείρησης Ξένιος Ζευς.

2. Η ίδια η διατύπωση της εναρκτήριας ανακοίνωσης της επιχείρησης «Ξένιος Ζευς» καταλείπει εντυπώσεις ότι οι μετανάστες εκτός από «θύματα» αντιμετωπίζονται και ως μέσα δημιουργίας μιας εικόνας του κέντρου της πόλης που «δημιουργεί φόβο και ντροπή στους κατοίκους, αποτροπή για τους επισκέπτες, για τους τουρίστες» **γιατί** «αναγκάζονται να γίνουν κατά περίπτωση διακινητές ναρκωτικών, προαγωγοί, παραχαράκτες, κλέφτες, ληστές προκειμένου να επιβιώσουν». Στην εικόνα αυτή της πόλης και των μεταναστών φαίνεται να χωρούν συλλήβδην η μικροπαραβατικότητα και τα σοβαρά εγκλήματα: «Το εμπόριο ναρκωτικών, η πορνεία και το παραεμπόριο, οι κλοπές, οι ληστείες, οι σοβαροί τραυματισμοί, οι φόνοι, ακόμη και εγκλήματα για μικρής αξίας αντικείμενα συμπεριλαμβάνονται δυστυχώς, πολύ συχνά στα δελτία συμβάντων των αστυνομικών τμημάτων».

Διαπιστώσεις όμως τέτοιου είδους συμβάλλουν αντικειμενικά στην καλλιέργεια ενός γενικευμένου φόβου έναντι του «διαφορετικού άλλου», πράγμα που συντείνει αποφασιστικά στη συγκρότηση ενός αρνητικού ρατσιστικού στερεοτύπου, το οποίο δημιουργεί ενδεχομένως συναινέσεις ως προς την εκδήλωση ρατσιστικής συμπεριφοράς ή

⁴⁰ Δελτίο Τύπου στις 25.3.2013 για τα αποτελέσματα των αστυνομικών ελέγχων από 16 έως 22.3.2013 στο κέντρο της Αθήνας, στο πλαίσιο της επιχείρησης «Ξένιος Ζευς», www.astynomia.gr.

⁴¹ Στέρηση ελευθερίας κατά το Human Rights Watch βλ. σ. 45 έκθεσης Ιουνίου 2013 Unwelcome guests, Greek Police Abuses of Migrants in Athens, στο www.hrw.org

και την άσκηση θεσμικής και εξωθεσμικής ρατσιστικής βίας. Ο Συνήγορος θεωρεί ότι δεν πρέπει να καταλείπονται εντυπώσεις ότι οι αλλοδαποί, ακόμη περισσότερο όταν αυτό δεν επιβεβαιώνεται από τα στοιχεία, θεωρούνται **εκ προοιμίου** ένοχοι/ύποπτοι πρόκλησης ενός γενικευμένου και ευρέος φάσματος εγκληματικότητας, από την πώληση κλεψίτυπων CD ως την ανθρωποκτονία. Αυτό αντικειμενικά οδηγεί σε ένα μανιχαϊστικό, επικίνδυνα απλουστευτικό σχήμα: ήτοι, τον διαχωρισμό των αλλοδαπών, που αντιμετωπίζονται συλλήβδην ως ύποπτοι ή υποψήφιοι εγκληματίες και αντικείμενα καταστολής, από τα ακίνδυνα «καθαρά» στοιχεία της πόλης, που είναι κατά τεκμήριο νομοταγείς ως γηγενείς πολίτες! Πρόκειται για προφανές λογικό άλμα. Επιχειρήσεις «εκκαθάρισης» τέτοιου τύπου, ακόμη και με καλές προθέσεις, δημιουργούν κοινωνικό αποκλεισμό κι έναν φαύλο κύκλο κοινωνικής περιθωριοποίησης ολόκληρων κοινωνικών ομάδων, εν προκειμένω των μεταναστών. Άλλωστε, η συγκεκριμένη πρακτική αποτελεί οξύμωρο και αντιφατικό γεγονός, τη στιγμή που η χώρα κατά τα άλλα υποχρεούται να προωθεί την κοινωνική ένταξη των μεταναστών, με στόχο την ισότιμη συμμετοχή τους στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή, με παράλληλη διατήρηση της εθνικής τους ταυτότητας, σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους και αποφυγή οιασδήποτε μορφής διακρίσεων σε βάρος τους⁴².

3. Παρ' όλα αυτά, ο διακηρυγμένος στόχος της επιχείρησης διαβεβαιώνει με έμφαση ότι: *«Για εμάς δεν υπάρχει το παραμικρό φυλετικό κριτήριο δράσης. Δεν μας νοιάζει το χρώμα, το έθνος, η θρησκεία των παρανόμων. Το μόνο κριτήριο είναι η τήρηση της νομιμότητας με απόλυτο σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του ευρωπαϊκού κεκτημένου»*. Δυστυχώς όμως, ο ρατσισμός δεν είναι κάτι που απλά αποκηρύσσει ρητορικά, πράγμα που μπορεί να καταλήξει προσχηματικό. Ο Συνήγορος του Πολίτη είχε ζητήσει από τις αστυνομικές αρχές να του χορηγηθούν στοιχεία για την επιχείρηση «Ξένιος Ζευς», επισημαίνοντας ότι είχε δεχθεί σημαντικό αριθμό αναφορών για προσαγωγές αλλοδαπών από τις αστυνομικές αρχές καθώς και ότι προέκυπτε ζήτημα προφανούς δυσαναλογίας μεταξύ του αριθμού των ελεγχόμενων και των τελικώς συλλαμβανομένων στο πλαίσιο της αστυνομικής αυτής επιχείρησης. Η απάντηση των αστυνομικών αρχών⁴³ ήταν ότι η Αστυνομία διενεργεί τους ελέγχους σε πρόσωπα και χώρους στο πλαίσιο της γενικότερης αποστολής της και των καθηκόντων της, καθώς και ότι *«σε κάθε περίπτωση οι ενέργειες του προσωπικού της διέπονται από την αρχή της νομιμότητας (...)»*. Ειδικότερα,

⁴²Βλ. άρθρα 65 και 66 του ν. 3386/2005, ως ισχύει.

⁴³Υπ' αριθμ. πρωτ. 7100/19-316415/26.04.2013 της Διεύθυνσης Κρατικής Ασφάλειας του Αρχηγείου ΕΛ.ΑΣ.

για την διαδικασία της εξακρίβωσης στοιχείων ταυτότητας και την προσαγωγή των ατόμων αυτών, οι αστυνομικές αρχές αναφέρουν ότι γίνεται κατ' εφαρμογήν των διατάξεων των άρθρων 74 παρ. 15 θ' και 95 παρ. 1 του ΠΔ 141/1991. Από την ανωτέρω απάντηση δεν παρέχονται επαρκείς εξηγήσεις για την αναγκαιότητα της προσαγωγής των ανθρώπων, οι οποίοι διέθεταν κατ' αρχήν ισχυρό τίτλο διαμονής στην χώρα (π.χ. άδεια διαμονής, βεβαίωση κατάθεσης για χορήγηση ή ανανέωση άδειας διαμονής, ειδική βεβαίωση διαμονής, δελτίο αιτήσαντος άσυλο αλλοδαπού κ.λπ.). Ιδιαίτερως θα πρέπει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τις προαναφερόμενες διατάξεις του ΠΔ 141/1991, η προσαγωγή για την εξακρίβωση στοιχείων μπορεί να διενεργηθεί σε περίπτωση που το πρόσωπο στερείται των απαιτούμενων αποδεικτικών στοιχείων ταυτότητας, αν υπάρχουν υπόνοιες για την τέλεση αξιόποινης πράξης (άρθρο 74 παρ. 15 θ'). Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει επισημάνει τον **καταχρηστικό χαρακτήρα των προσαγωγών**, ήδη από την ετήσια έκθεση του έτους 2000 (σ. 120) κι εφεξής, όταν δεν υπάρχει εξατομικευμένη υπόνοια τέλεσης αδικήματος, και επιμένει σε αυτή την εκτίμησή του⁴⁴.

Στην περίπτωση των επιχειρήσεων «εκκαθάρισης» του κέντρου με μαζικές προσαγωγές αλλοδαπών, αδιακρίτως εάν κατέχουν νομιμοποιητικά της διαμονής τους έγγραφα, η προσαγωγή καθίσταται αυτοσκοπός. Κατά τον τρόπο αυτό, δεν πλήττεται μόνον η αρχή της αναλογικότητας που οφείλει να διέπει κάθε περιορισμό της προσωπικής ελευθερίας (άρθρο 5 παρ. 3 Συντάγματος) αλλά και η ανθρώπινη αξιοπρέπεια και προσωπικότητα που το Σύνταγμα προστατεύει για όλους (άρθρα 2 παρ. 1 και 5 παρ. 1 Συντάγματος). Η μαζική προσαγωγή μεταναστών κατά τις επιχειρήσεις του «Ξένιου Δία» αποτελεί πλέον γενικευμένο μέσο καταστολής όχι συγκεκριμένου δράστη ή υπόπτου για τέλεση αδικήματος αλλά κατά παντός αλλοδαπού, αναγνωρίσιμου από την προφορά, το χρώμα ή τα χαρακτηριστικά του. Και αυτό ακριβώς είναι το προβληματικό σημείο από πλευράς διάκρισης λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής που το Σύνταγμα και οι διεθνείς

⁴⁴ Στην προληπτική προσαγωγή του άρθρου 74 του ΠΔ 141/1991. Σοβαρή υπόνοια διάπραξης εγκληματικής πράξης απαιτείται στην κατασταλτική προσαγωγή του άρθρου 95 του ίδιου διατάγματος:

Άρθρο 74 παρ. 15 περ. θ' :

15. Ο αστυνομικός σκοπός, ως προς την τήρηση της τάξης και ασφάλειας έχει τα ακόλουθα, κυρίως, καθήκοντα: θ. Οδηγεί στο αστυνομικό κατάστημα για εξέταση άτομα τα οποία στερούνται στοιχείων αποδεικτικών της ταυτότητάς τους ή τα οποία, εξαιτίας του τόπου, του χρόνου, των περισσοτέρων και της συμπεριφοράς του δημιουργούν υπόνοιες διάπραξης εγκληματικής ενέργειας. Τα προσαγόμενα στο αστυνομικό κατάστημα άτομα δέον όπως μη παραμένουν σ' αυτό πέραν του χρόνου ο οποίος είναι απολύτως αναγκαίος για το σκοπό για τον οποίο προσήχθησαν.

Άρθρ. 95 Κατασταλτική ενέργεια.

Σε περίπτωση διάπραξης οποιουδήποτε εγκλήματος, η ΕΛ.ΑΣ. οφείλει να επαναλαμβάνεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, για τη βεβαίωσή του, τη συλλογή των αποδείξεων και πειστηρίων, την αναζήτηση και σύλληψη του δράστη και την παράδοσή του στην αρμόδια δικαστική αρχή. Προς τούτο δύναται η Αστυνομία να προσκαλεί ή προσάγει για εξέταση στα Αστυνομικά καταστήματα τα άτομα, για τα οποία υπάρχουν σοβαρές υπόνοιες ότι ενέχονται στη διάπραξη του εγκλήματος.

κανόνες προστασίας δικαιωμάτων του ανθρώπου απαγορεύουν (racial profiling)⁴⁵, χωρίς αντικειμενική και εύλογη αιτιολογία⁴⁶ στη βάση υποψίας με αντικειμενικά κριτήρια και εξατομικευμένη συμπεριφορά⁴⁷. Επίσης, όταν δεν υπάρχει αναλογία μέσων και σκοπού, όπως έχει επανειλημμένα επισημάνει η Επιτροπή κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας του Συμβουλίου της Ευρώπης (ECRI)⁴⁸. Ο Επίτροπος για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου του Συμβουλίου της Ευρώπης στην πρόσφατη έκθεσή του για την Ελλάδα *«προτρέπει τις αρχές να θέσουν τέρμα στην πρακτική του εθνοτικού προφίλ από την Αστυνομία που αναφέρεται... ως μέρος της επιχείρησης Ξένιος Ζευς»*⁴⁹.

Η επιχείρηση «Ξένιος Ζευς» εν τοις πράγμασι αναπαράγει αντικειμενικά ένα ρατσιστικό διαχωρισμό μεταξύ των «ξένων» και των Ελλήνων, όταν τα αστυνομικά όργανα εντέλλονται να σταματούν και να ελέγχουν ανθρώπους στο δρόμο με μοναδικό κριτήριο την εθνική ή φυλετική καταγωγή, τη γλώσσα, το χρώμα ή τα χαρακτηριστικά τους, τους προσάγουν στην Αστυνομική Διεύθυνση Αλλοδαπών, θεωρώντας τους εκ προοιμίου υπόπτους αδικημάτων ή έστω παράβασης του νόμου περί αλλοδαπών, ακόμη κι όταν κατέχουν νομιμοποιητικά της διαμονής τους έγγραφα κι έτσι «εκκαθαρίζεται» το κέντρο της πόλης, εν ονόματι του αισθήματος ασφαλείας του μέσου πολίτη, που φέρεται να θεωρεί ότι απειλείται από την απλή παρουσία των «ξένων»!

Σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, αυτό δεν στηρίζεται ούτε στο Σύνταγμα, ούτε στο σχετικό προεδρικό διάταγμα που διέπει τη δράση της αστυνομίας, ούτε στο διεθνές θεσμικό πλαίσιο. Το Συμβούλιο της Ευρώπης έχει προ πολλού κατακρίνει αυτή τη μορφή δράσης ως ρατσιστική αστυνομική πρακτική. Πρόκειται για επιχείρηση καταστολής που δημιουργεί και αναπαράγει τον κοινωνικό αποκλεισμό των «ξένων», στον αντίποδα κάθε έννοιας κοινωνικής ενσωμάτωσης και ειρηνικής συνύπαρξης. Επιπλέον, δημιουργεί πλήρη σύγχυση στα αστυνομικά όργανα που στη θεωρία εκπαιδεύονται ή πρέπει να εκπαιδεύονται να προλαμβάνουν και να αντιμετωπίζουν πρακτικές διάκρισης και ρατσιστικής βίας⁵⁰. Από τη θεώρηση κάθε «ξένου» ως αντικειμένου ποινικής καταστολής μέχρι την άσκηση ή την ανοχή ρατσιστικής βίας, η απόσταση είναι μικρή, καθώς μόνο το κράτος διαθέτει το μονοπώλιο της νόμιμης βίας. Για το λόγο αυτό, η πολιτεία θα έπρεπε να μην ενθαρρύνει τον ρατσιστικό διαχωρισμό με συστηματικές επιχειρήσεις μαζικών

⁴⁵Είναι αξιοσημείωτες οι μαρτυρίες αλλοδαπών που έχει συγκεντρώσει το Human Rights Watch που θεωρούν ότι η αστυνομία κάνει επιλεκτικούς ελέγχους στην Ελλάδα με βάση το χρώμα., βλ. την πρόσφατη έκθεση Ιουνίου 2013 Unwelcome guests, Greek Police Abuses of Migrants in Athens, στο www.hrw.org.

⁴⁶ECRI General Policy Recommendation No 11, para.1. ,ECRI (2007) 39.

⁴⁷Ibid, para 4 και Ευρωπαϊκός Κώδικας Αστυνομικής Δεοντολογίας παρ.44.

⁴⁸Ibid, ιδίως σελ. 7-9.

⁴⁹Έκθεση της 16-4-2013, παρ. 133, CommDH (2013) 6.

⁵⁰European Parliament Resolution of 14 March 2013 on strengthening the fight against racism, xenophobia and hate crime, para. 12.

προσαγωγών μεταναστών, που φέρουν εμφανή στοιχεία καταχρηστικότητας, ως προς την τήρηση δύο θεμελιωδών συνταγματικών αρχών: της αρχής της αναλογικότητας και της απαγόρευσης των εθνοφυλετικών διακρίσεων.

3. Το θεσμικό πλαίσιο για την καταπολέμηση της ρατσιστικής βίας

3.1 Το νομικό πλαίσιο

3.1.1 Διεθνές δίκαιο

Θεσμικό πλαίσιο

Στο διεθνές νομοθετικό πλαίσιο, ο βασικός εννοιολογικός ορισμός των φυλετικών διακρίσεων περιλαμβάνεται στη θεμελιώδη **Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1966 για την εξάλειψη όλων των μορφών φυλετικών διακρίσεων**⁵¹, η οποία κυρώθηκε από την Ελλάδα με τον ν. 494/1970. Σειρά άλλων διεθνών συμβατικών κειμένων⁵² εξειδικεύουν το πλαίσιο νομικής προστασίας κατά διαφόρων μορφών διακρίσεων. Η πολυπλοκότητα του ζητήματος των διακρίσεων, ο τρόπος εκδήλωσής του και τα ποικίλα γενεσιουργά τους αίτια, συνδέονται ευθέως με τον αυξημένο αριθμό των διεθνών κειμένων που επιχειρούν την καταπολέμηση αυτών των συμπεριφορών, αλλά και των αιτιών που τις προκαλούν και αναδεικνύει τη δυσχέρεια, αλλά και τη συνεπή υποστήριξη του οικείου εγχειρήματος. Δεδομένου μάλιστα ότι η αντιμετώπιση των διακρίσεων δεν περιορίζεται στον προσδιορισμό των πράξεων που συνιστούν διάκριση και την πρόβλεψη έννομων συνεπειών, η πολλαπλότητα των νομοθετικών κειμένων που καλούνται να τις αντιμετωπίσουν αναδεικνύει την ιδιαίτερη αξία διαμόρφωσης ενός κοινού ιδεολογικού μηχανισμού που επιτρέπει ανακλαστικά αντιπαλότητας με το φαινόμενο και τις αντιλήψεις που το τροφοδοτούν.

⁵¹ Ειδικότερα, στο άρθρο 1 της Σύμβασης ορίζεται ότι: «Ο όρος φυλετική διάκριση υπονοεί κάθε διάκριση, εξαίρεση, παρεμπόδιση ή προτίμηση που βασίζεται στη φυλή, το χρώμα, την καταγωγή, την εθνική ή εθνολογική προέλευση με σκοπό ή αποτέλεσμα την εκμηδένιση ή διακινδύνευση της αναγνώρισης, απόλαυσης ή άσκησης υπό όρους ισότητας των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών στον πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό, μορφωτικό ή οποιοδήποτε άλλο τομέα του δημόσιου βίου».

⁵² Πέρα από τη θεμελιώδη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1966 για την εξάλειψη όλων των μορφών φυλετικών διακρίσεων, την αποτελεσματική προστασία κατά των διακρίσεων συμπληρώνει το διεθνές δίκαιο προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου (Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, το πρώτο Προαιρετικό του Πρωτόκολλο, η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΝΔ 53/1974), η Σύμβαση της UNESCO κατά των διακρίσεων στην εκπαίδευση κ.λπ.

Υπό αυτό το πρίσμα, ο ρόλος και η πρακτική των διεθνών οργάνων τα οποία είναι επιφορτισμένα με την παρακολούθηση των διεθνών υποχρεώσεων των κρατών στα ζητήματα εξάλειψης των διακρίσεων και προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου είναι ιδιαίτερα σημαντικός. Βασική επιδίωξη αποτελεί η πρακτική εξειδίκευση του περιεχομένου των οικείων συμβάσεων και η διαμόρφωση ενός διαρκούς διαλόγου με τις κυβερνήσεις των κρατών με στόχο τη σταδιακή δημιουργία κοινής αντίληψης για το φαινόμενο και την αντιμετώπισή του.

Φορείς διεθνούς προστασίας

Στο πλαίσιο του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, εξειδικευμένο όργανο για την παρακολούθηση και εφαρμογή της Σύμβασης για την εξάλειψη όλων των μορφών φυλετικών διακρίσεων είναι η **Επιτροπή για την εξάλειψη των φυλετικών διακρίσεων (CERD)**. Η Επιτροπή στην 75^η Σύνοδό της (Γενεύη, 3-28.8.2009), δημοσίευσε «Καταληκτικές Παρατηρήσεις»⁵³ και προέβη σε σειρά διαπιστώσεων και υποδείξεων προς την ελληνική κυβέρνηση, μεταξύ άλλων σχετικά με: α) τη μεταχείριση ευπαθών ομάδων (αιτούντες άσυλο, μετανάστες, ασυνόδευτοι ανήλικοι, ρομά, έλληνες πολίτες αυτοπροσδιοριζόμενοι ως μέλη μειονοτήτων), β) την εξασφάλιση θεμελιωδών δικαιωμάτων των μειονοτήτων (εκπαίδευση, ελευθερία συνένωσης, θρησκευτική ελευθερία), γ) την ποινική αντιμετώπιση πράξεων ή στερεοτύπων ρατσισμού και μισαλλοδοξίας, δ) την κοινωνική διαβούλευση για την καταπολέμηση του ρατσισμού, ε) την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων κοινωνικής ένταξης και των διαδικασιών παροχής έννομης προστασίας.

Στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ECRI), στην Έκθεσή της για την Ελλάδα⁵⁴, η οποία δημοσιεύθηκε στις 15.9.2009, αναγνώρισε ως θετική εξέλιξη την ψήφιση και εφαρμογή του ν. 3304/2005, υποδεικνύοντας συγκεκριμένες βελτιώσεις που αφορούν το εύρος της παρεχόμενης προστασίας (συμπερίληψη και άλλων λόγων διάκρισης), το είδος της παρεχόμενης υποστήριξης σε θύματα διακρίσεων (παροχή νομικής υποστήριξης) και την ενίσχυση των φορέων που είναι επιφορτισμένοι με την αρμοδιότητα παρακολούθησης και εφαρμογής της ίσης μεταχείρισης (Συνήγορος του Πολίτη, ΣΕΠΕ, Επιτροπή Ίσης Μεταχείρισης του Υπουργείου Δικαιοσύνης).

Ως προς την ποινική αντιμετώπιση των περιστατικών μισαλλόδοξου λόγου και ρατσισμού η Επιτροπή συνέστησε την ενεργοποίηση και ενδυνάμωση του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου, καθώς διαπίστωσε ότι οι περιπτώσεις ποινικής αντιμετώπισης

⁵³ <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G09/441/41/PDF/G0944141.pdf?OpenElement>

⁵⁴ <http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/country-by-country/greece/GRC-CbC-IV-2009-031-GRC.pdf>

τέτοιων περιστατικών είναι εξαιρετικά σπάνιες. Επίσης, η Επιτροπή επισήμανε την αναγκαιότητα τροποποιήσεων της εθνικής νομοθεσίας, προκειμένου να ενισχυθεί η εφαρμογή ενός αποτελεσματικού νομοθετικού πλαισίου και να ενδυναμωθεί η προστασία των θυμάτων ρατσιστικών πράξεων. Τέλος, συνέστησε την ενίσχυση και ευαισθητοποίηση του ελληνικού κοινού σε ζητήματα διακρίσεων και ρατσιστικών συμπεριφορών⁵⁵.

3.1.2 Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρωτοβουλίες για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας

Πρώτη πρωτοβουλία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την καταπολέμηση του ρατσισμού αποτελεί η Κοινή Δράση της 15ης Ιουλίου 1996 (96/443/ΔΕΥ)⁵⁶ με την οποία εξειδικεύθηκαν συγκεκριμένες κατευθύνσεις και μέτρα με στόχο τη διασφάλιση της αποτελεσματικής διεθνούς δικαστικής συνεργασίας, υποχρεώνοντας κάθε κράτος - μέλος να καταστήσει συγκεκριμένες συμπεριφορές ποινικά κολάσιμες. Μολονότι ωστόσο, στην ως άνω δράση βασική επιδίωξη ήταν η καταπολέμηση των διακρίσεων και της μισαλλοδοξίας, οι σχετικές πρωτοβουλίες περιορίστηκαν στην υιοθέτηση συγκεκριμένων κατασταλτικών μέσων κατά συμπεριφορών που υποκινούν διακρίσεις και φυλετικό ή εθνικό μίσος. Χωρίς να υποβαθμίζεται η αξία του ως άνω εγχειρήματος, είναι γεγονός ότι, η σχετική πρωτοβουλία κατέστη αναγκαίο να επανεξεταστεί, ιδίως υπό το πρίσμα των εξελίξεων και των εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας σε όλη την Ευρώπη. Με την **υπ. αριθμ. 2008/913/ΔΕΥ Απόφαση - Πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης**⁵⁷, η ως άνω δράση αναθεωρήθηκε και υιοθετήθηκαν συγκεκριμένες κατευθύνσεις για την διαμόρφωση ενός επαρκέστερου πλαισίου καταπολέμησης μορφών ρατσισμού και ξενοφοβίας. Ειδικότερα, περιελήφθησαν και εμπλουτίστηκαν συγκεκριμένα αδικήματα προς κολασμό, εξειδικεύτηκε η υποχρέωση πρόβλεψης ποινικών κυρώσεων, τόσο για τους φυσικούς αυτουργούς των πράξεων, όσο και στις περιπτώσεις που συντρέχει ηθική αυτουργία, συνέργεια ή προτροπή. Τέλος, προβλέφθηκε ότι τυχόν ρατσιστικά και ξενοφοβικά κίνητρα για τις ως άνω συμπεριφορές ή πράξεις θα αποτελούν επιβαρυντικές περιστάσεις ή εναλλακτικά τα κίνητρα αυτά θα λαμβάνονται υπόψη κατά την επιμέτρηση των ποινών. Τα εθνικά κράτη οφείλουν να συμμορφωθούν με το περιεχόμενο της απόφασης μέχρι τις 28.11.2010. Ωστόσο, έως τις

⁵⁵ Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας, δημοσιοποίησε τον Σεπτέμβριο του 2012 συγκεκριμένες συστάσεις προς την Ελλάδα στο πλαίσιο ενδιάμεσου ελέγχου συμμόρφωσης της χώρας.

(<http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/country-by-country/greece/GRC-IFU-IV-2012-047-ENG.pdf>)

⁵⁶ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31996F0443:EL:NOT>

⁵⁷ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32008F0913:EL:NOT>

28.11.2013, το Συμβούλιο θα αξιολογεί βάσει γραπτής έκθεσης της Επιτροπής τον βαθμό συμμόρφωσης της εθνικής νομοθεσίας των κρατών - μελών με το οικείο πλαίσιο.

3.1.3 Εθνικό δίκαιο

Ισχύον Σύνταγμα

Στην ελληνική έννομη τάξη, το γενικό πλαίσιο προστασίας της απαγόρευσης των διακρίσεων απορρέει από θεμελιώδεις συνταγματικές διατάξεις, με όρους καθολικής απόλαυσης. Ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου (**άρθρο 2 παρ. 1**), η ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας και η συμμετοχή στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας (**άρθρο 5 παρ. 1**), η απόλυτη προστασία της ζωής, της τιμής και της ελευθερίας, χωρίς διάκριση, εθνικότητας, φυλής γλώσσας και θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων (**άρθρο 5 παρ. 2**), η ελευθερία της θρησκευτικής συνείδησης (άρθρο 13 παρ. 1), το απαραβίαστο της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής (άρθρου 9 παρ. 1), συνιστούν το βασικό συνταγματικό έρεισμα για την οφειλόμενη προστασία κατά των διακρίσεων.

Με εξαίρεση τα πολιτικά δικαιώματα, τα οποία προϋποθέτουν την ύπαρξη του δεσμού της ιθαγένειας μεταξύ των φορέων τους και του κράτους, η απόλαυση των θεμελιωδών δικαιωμάτων πρέπει να είναι ανεπιφύλακτη, χωρίς διακρίσεις ή διαβαθμίσεις. Ιδίως η προστασία της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, που αποτελεί τον πυρήνα της φιλελεύθερης αρχής του Συντάγματος του 1975, δεν είναι δεκτική οποιασδήποτε διάκρισης, είτε αυτή σχετίζεται με χαρακτηριστικό (εθνοφυλετικό, θρησκευτικό κ.λπ.), είτε σχετίζεται με κατάσταση (π.χ. το καθεστώς παραμονής των αλλοδαπών).

Συνεπώς, το συνταγματικό πλαίσιο προστασίας των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων και επικουρικά οι διεθνείς συνθήκες προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και, ειδικότερα των Συμβάσεων που σχετίζονται με την απαγόρευση των διακρίσεων και έχουν κυρωθεί από την Ελλάδα, διαμορφώνουν ένα επαρκές νομοθετικό καθεστώς προστασίας. Ωστόσο, παρά τις θετικές εξελίξεις που παρατηρούνται τα τελευταία χρόνια σε νομοθετικό και κανονιστικό επίπεδο, εξακολουθεί να υπάρχει μία σημαντική απόσταση μεταξύ του συνταγματικού και του διεθνούς νομοθετικού πλαισίου και της εφαρμογής του στην πράξη.

Ειδικές διατάξεις

1. Απαγόρευση των διακρίσεων και αρχή της ίσης μεταχείρισης

Ο ν. 3304/2005 για την «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας,

ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού» αποτελεί τομή για την προαγωγή της αρχής της ισότητας και την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου στη χώρα μας. Με τον νόμο αυτό ενσωματώθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη δύο Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και συγκεκριμένα: α) η Οδηγία 2000/43/ΕΚ «περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής» στους τομείς της απασχόλησης, της εργασίας, της συμμετοχής σε σωματεία και επαγγελματικές οργανώσεις, καθώς και στην εκπαίδευση, τις κοινωνικές παροχές και την πρόσβαση στη διάθεση και την παροχή αγαθών και υπηρεσιών, και β) η Οδηγία 2000/78/ΕΚ «για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω θρησκείας ή πεποιθήσεων, ειδικών αναγκών, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού» αποκλειστικά στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας.

Με τις ρυθμίσεις του ως άνω νόμου επιχειρείται η αποτελεσματικότερη καταπολέμηση, τόσο της άμεσης όσο και της έμμεσης διάκρισης για έναν από τους ως άνω προστατευόμενους λόγους, παρέχεται ειδική αυτοτελής προστασία έναντι της παρενόχλησης, οργανώνεται ένα σύνθετο και εν μέρει καινοφανές πλέγμα μηχανισμών προστασίας του θιγόμενου προσώπου και μεταφέρεται το βάρος της απόδειξης περί συνδρομής αθέμιτης διάκρισης από τον εγκαλούντα - θιγόμενο στον εγκαλούμενο, με υποχρέωση του πρώτου να τεκμηριώσει την καταγγελία του εις βάρος του δεύτερου απλώς *prima facie*. Με τον νόμο αυτό, ο Συνήγορος του Πολίτη ορίζεται φορέας εφαρμογής και προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης στον δημόσιο τομέα και εξοπλίζεται με εργαλεία (εκπόνηση ανεξάρτητων ερευνών, παροχή πληροφοριών, δράσεις προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης) που συμβάλουν στην αποτελεσματικότερη εκπλήρωση της θεσμικής του αποστολής. Ως προς τις κυρώσεις που προβλέπονται στον ως άνω νόμο επισημαίνεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 16, σε περίπτωση παραβίασης της απαγόρευσης της διακριτικής μεταχείρισης για λόγους εθνοτικής ή φυλετικής καταγωγής ή θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, κατά τη συναλλακτική διάθεση αγαθών ή προσφορά υπηρεσιών στο κοινό, επιβάλλονται και ποινικές κυρώσεις.⁵⁸

2. Καταπολέμηση ρατσισμού και ξενοφοβίας

Ως προς την ποινική μεταχείριση πράξεων ρατσισμού και ξενοφοβίας, κατ' αρχήν, εφαρμογή έχει ο ν. 927/1979 «περί κολασμού πράξεων ή ενεργειών αποσκοπούσων εις φυλετικές διακρίσεις». Ο συγκεκριμένος νόμος έχει τροποποιηθεί με το άρθρο 24 του ν. 1419/1984, με το οποίο προστέθηκε και η περίπτωση "του θρησκευάτος" ως λόγος

⁵⁸ Με την ανωτέρω διάταξη προβλέπεται φυλάκιση έξι μηνών μέχρι 3 ετών και με χρηματική ποινή 1.000 έως 5.000 ευρώ.

προστασίας. Επιπλέον, ήδη από το έτος 2001 οι οικείες ποινικά κολάσιμες πράξεις διώκονται αυτεπαγγέλτως, χωρίς ωστόσο οι ανωτέρω διατάξεις να έχουν τύχει ουσιαστικής εφαρμογής⁵⁹.

Σημαντική προσπάθεια εκσυγχρονισμού του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου για την ποινική αντιμετώπιση των φαινομένων αυτών, αποτελεί η πρόσφατη διεύρυνση των αξιόποινων συμπεριφορών, οι οποίες, αν και οφείλονται σε άλλους λόγους διάκρισης πέραν των «παραδοσιακών» μορφών ρατσιστικής βίας, όπως ο σεξουαλικός προσανατολισμός και η ταυτότητα φύλου, συμπεριελήφθησαν στην προβλεπόμενη προστασία. Πρόκειται για την πρόσφατη τροποποίηση των διατάξεων του ποινικού κώδικα για την επιμέτρηση της ποινής. Ειδικότερα στο άρθρο 79 παρ. 3 του Ποινικού Κώδικα αρχικά προστέθηκε ότι : *"Η τέλεση της πράξης από μίσος εθνικό, φυλετικό, θρησκευτικό ή μίσος λόγω διαφορετικού γενετήσιου προσανατολισμού κατά του παθόντος συνιστά επιβαρυντική περίπτωση."*⁶⁰ Στην συνέχεια το άρθρο 79 παρ. 3 του Ποινικού Κώδικα τροποποιήθηκε ως εξής : *«Η τέλεση της πράξης από μίσος προκαλούμενο λόγω της φυλής, του χρώματος, της θρησκείας, των γενεαλογικών καταβολών, της εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής ή του σεξουαλικού προσανατολισμού ή της ταυτότητας φύλου του παθόντος συνιστά επιβαρυντική περίπτωση και η ποινή δεν αναστέλλεται.»*⁶¹

3. Διερεύνηση ρατσιστικού κινήτρου από τις αστυνομικές αρχές

Ειδικότερα για το θέμα της διερεύνησης των καταγγελιών από τις αστυνομικές αρχές είχε εκδοθεί και αποσταλεί από το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη σε όλες τις υπηρεσίες της ΕΛ.ΑΣ. η με αριθμ. πρωτ. 7100/4/3/24.05.2006 εγκύκλιος του τότε Αρχηγού ΕΛ.ΑΣ. με θέμα *« Η αντιμετώπιση του ρατσισμού, της μισαλλοδοξίας και της μη ανεκτικότητας κατά την αστυνομική δράση»*. Σύμφωνα με το περιεχόμενο της ανωτέρω εγκυκλίου, οι αστυνομικές αρχές οφείλουν να ερευνούν τα ρατσιστικά κίνητρα των καταγγελλόμενων ποινικών αδικημάτων, να συλλέγουν σχετικές πληροφορίες και να καταγράφουν/αναφέρουν περιστατικά μέσω ενός συγκεκριμένου εντύπου σε όλες τις περιπτώσεις ενεργειών κατά ατόμων για λόγους εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, χρώματος, θρησκείας, αναπηρίας, γενετήσιου προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου. Η ανωτέρω εγκύκλιος εκδόθηκε από την ΕΛ.ΑΣ. προκειμένου να εξασφαλισθεί η αποτελεσματική εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας, αλλά και της συμμόρφωσης των αρμόδιων αστυνομικών αρχών με την νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του

⁵⁹ Βλ. άρθ.39 παρ. 4 του ν. 2910/2001, με το οποίο προστίθεται ότι : « Οι πράξεις που περιγράφονται στα άρθρα 1 έως 3 του ν. 927/1979 διώκονται αυτεπαγγέλτως » .

⁶⁰ Βλ. σχετική προσθήκη του εδαφίου αυτού με το άρθρο 23 παρ. 1 του ν. 3719/2008

⁶¹ Βλ. άρθρο 66 του ν. 4139/2013

Ανθρώπου⁶². Φαίνεται όμως ότι η εγκύκλιος αυτή έχει στην πράξη περιπέσει σε αχρησία. Αξίζει να επισημανθεί εν προκειμένω, ότι στην πρόσφατη έκθεση του Επιτρόπου του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου⁶³ εκφράζεται ανησυχία για την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα της έρευνας πιθανών ρατσιστικών κινήτρων επιθέσεων, κυρίως λόγω του γεγονότος ότι «τα ρατσιστικά κίνητρα έως σήμερα δεν θεωρήθηκαν ποτέ επιβαρυντικές περιστάσεις ενός ποινικού αδικήματος από τα ελληνικά δικαστήρια»⁶⁴.

Ο Συνήγορος του Πολίτη θεωρεί ότι η ειδική οργάνωση της ΕΛ.ΑΣ. με τις προβλεπόμενες στο ΠΔ 132/2012 υπηρεσίες (Τμήματα και Γραφεία Αντιμετώπισης Ρατσιστικής Βίας) αποτελεί μια κατ' αρχήν θετική εξέλιξη, όπως ήδη ανωτέρω αναφέρθηκε (κεφ. 2.2.). Η πράξη βεβαίως θα δείξει κατά πόσο οι ανωτέρω αστυνομικές υπηρεσίες θα επιτύχουν την αποστολή τους, εφαρμόζοντας αποτελεσματικά τον νόμο.

4. Πειθαρχική διαδικασία καταγγελιών ρατσιστικής βίας

Ειδικότερα για το θέμα της αστυνομικής βίας πρέπει να σημειωθεί ότι στο πλαίσιο αναμόρφωσης του πειθαρχικού δικαίου κατά τη διερεύνηση καταγγελιών για την συμπεριφορά των αστυνομικών οργάνων εξεδόθη το ΠΔ 120/2008, σε συνέχεια και της ειδικής έκθεσης του Συνηγόρου του Πολίτη το 2004 για τις πλημμέλειες του πειθαρχικού ελέγχου της Αστυνομίας⁶⁵. Στην πράξη, όμως, φαίνεται ότι η αποτελεσματική εφαρμογή των σχετικών διατάξεων σε περιπτώσεις αστυνομικής βίας εξακολουθεί να είναι το ζητούμενο.⁶⁶ Είναι ενδεικτικό ότι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου κατά την εκδίκαση συναφών προσφυγών, έχει διαπιστώσει ότι η Ελλάδα έχει παραβιάσει την Ευρωπαϊκή Συνθήκη για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου σε 11 υποθέσεις

⁶² Βλ. Μπέκος και Κουτρόπουλος κατά Ελλάδος, απόφαση της 13ης Μαρτίου 2006, και στη συνέχεια Πετροπούλου - Τσακίρη κατά Ελλάδος, απόφαση της 6ης Μαρτίου 2008 και Στεφάνου κατά Ελλάδος, απόφαση της 1ης Ιουλίου 2010.

⁶³ Βλ. Έκθεση του Νιλς Μούιζνικς, Επιτρόπου του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, Μετά την επίσκεψή του στην Ελλάδα από τις 28 Ιανουαρίου έως την 1η Φεβρουαρίου 2013 (16.04.2013) ([https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CommDH\(2013\)6&Language=lanGreek&Ver=original&BackColorInternet=B9BDEE&BackColorIntranet=FFCD4F&BackColorLogged=FFC679](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CommDH(2013)6&Language=lanGreek&Ver=original&BackColorInternet=B9BDEE&BackColorIntranet=FFCD4F&BackColorLogged=FFC679))

⁶⁴ Ibid ενότητα II της έκθεσης του Επιτρόπου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

⁶⁵ <http://www.synigoros.gr/?i=human-rights.el.elegxos-astunomia.64209>

⁶⁶ Βλ. σχετικό προβληματισμό στην έκθεση του Επιτρόπου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου «σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιεύτηκαν από την ελληνική αστυνομία, την περίοδο 2009-2012, 156 υποθέσεις κακομεταχείρισης από την αστυνομία ελέγχθηκαν πειθαρχικά. Μέχρι το Δεκέμβριο 2012, σε πέντε από αυτές είχαν επιβληθεί πειθαρχικές ποινές και 54 υποθέσεις εκκρεμούσαν προς εξέταση. Έναρξη ποινικών διαδικασιών είχε γίνει σε 35 υποθέσεις.

λόγω, μεταξύ άλλων, αναποτελεσματικών ερευνών κατά την εξέταση καταγγελιών χρήσης υπερβολικής βίας ή κακομεταχείρισης από τα όργανα επιβολής του νόμου⁶⁷.

Συνεπώς, ο Συνήγορος του Πολίτη κατά την διερεύνηση καταγγελιών πολιτών για ρατσιστική συμπεριφορά ή βία από αστυνομικά ή άλλα κρατικά όργανα, εξακολουθεί να βρίσκεται αντιμέτωπος με την αδυναμία επαρκούς ελέγχου της διενεργηθείσας πειθαρχικής διαδικασίας, κυρίως λόγω της απουσίας επαρκών αποδεικτικών στοιχείων. Ακριβώς, όμως, αυτή η συστηματικά διαπιστωμένη αδυναμία πρέπει να κινητοποιήσει τις αρμόδιες αρχές, προκειμένου να λαμβάνουν άμεσα τα κατάλληλα μέτρα για τη διασφάλιση και άμεση συλλογή των απαιτούμενων στοιχείων και την επαρκή και αποτελεσματική διερεύνηση της υπόθεσης.

Στο πλαίσιο αυτό, η επαρκής και αποτελεσματική διερεύνηση, όπως άλλωστε έχει υποδείξει επανειλημμένα ο Συνήγορος του Πολίτη (και στην ως άνω ειδική έκθεση) μετά από τη συστηματοποίηση της πάγιας νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), απαιτεί: α) η έρευνα να ξεκινήσει αμέσως μετά την υποβολή καταγγελίας ή μετά τη συλλογή στοιχείων από τις ίδιες τις κρατικές αρχές από τα οποία πιθανολογείται η επίμεμπτη συμπεριφορά β) η έρευνα πρέπει να αποσκοπεί στην αποκάλυψη τυχόν υπευθύνων για τις καταγγελλόμενες πράξεις γ) η λήψη μέτρων για να μη χαθούν κρίσιμα αποδεικτικά στοιχεία βαρύνει τις εμπλεκόμενες αρχές, αφού τα καταγγελλόμενα περιστατικά στηρίζονται πλήρως ή σε μεγάλο βαθμό στην αποκλειστική γνώση των αρχών⁶⁸ δ) οι αρχές ή τα όργανα που διενεργούν την έρευνα πρέπει να διαθέτουν τα απαιτούμενα εχέγγυα ανεξαρτησίας και αμεροληψίας ε) η ολοκλήρωση της διερεύνησης πρέπει να γίνεται σε εύλογο χρόνο.

Επισημαίνεται ότι η Επιτροπή κατά των Βασανιστηρίων των Ηνωμένων Εθνών στις καταληκτικές παρατηρήσεις της για την Ελλάδα το 2012, εξέφρασε «*τη σοβαρή της ανησυχία για τις διαρκείς καταγγελίες βασανιστηρίων και κακομεταχείρισης από όργανα επιβολής του νόμου κατά τη διάρκεια σύλληψης ή κράτησης.*»⁶⁹. Σε ανάλογες διαπιστώσεις έχει προβεί και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων (CPT) σε

⁶⁷ Βλ. ό.π. καθώς και Τμήμα Εκτέλεσης των Αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Ενημερωτικό έγγραφο για την ομάδα υποθέσεων *Μακαρατζής και άλλοι κατά Ελλάδος*, Αξιολόγηση των γενικών μέτρων που παρουσιάστηκαν από την Ελλάδα, 27 Νοεμβρίου 2012, και ειδικότερα Zontul κατά Ελλάδος, απόφαση της 17ης Ιανουαρίου 2012.

⁶⁸ Βλ. μεταξύ άλλων *Salman v. Turkey* [GC], no. 21986/93, § 100, ECHR 2000-VII). Επίσης η Ελλάδα έχει καταδικαστεί προσφάτως από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (βλ. *Zellilof v. Greece* Application no. 17060/03, 24.05.2007, *Petropoulou-Tsakiris v. Greece* Application no. 44803/04, 6.12.2007) μεταξύ των άλλων και για πλημμέλειες κατά την πειθαρχική διερεύνηση υποθέσεων για καταγγελίες σχετικά με άσκηση βίας από αστυνομικές αρχές.

⁶⁹ Βλ. σχετικά στο <http://www.ohchr.org/EN/Countries/ENACARegion/Pages/GRIndex.aspx>.

εκθέσεις της για την κακομεταχείριση, περιλαμβανομένων και βασανιστηρίων, σε αστυνομικά τμήματα και σε εγκαταστάσεις κράτησης μεταναστών στην Ελλάδα.⁷⁰ Ήδη και κατά το παρελθόν είχε τεθεί το θέμα της καταπολέμησης της ατιμωρησίας των οργάνων επιβολής του νόμου μέσω δημιουργίας ενός ανεξάρτητου μηχανισμού καταγγελιών⁷¹.

Στο πλαίσιο αναμόρφωσης του μηχανισμού ελέγχου της αστυνομικής αυθαιρεσίας τέθηκε σε ισχύ ο ν. 3938/2011 και στην συνέχεια εκδόθηκε το ΠΔ 78/2011 σχετικά με τη «*Σύσταση Γραφείου Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας*». Σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις προβλέπεται η δημιουργία του ως άνω Γραφείου και μια τριμελής επιτροπή, η οποία είναι υπεύθυνη για την καταγραφή και την αξιολόγηση καταγγελιών πράξεων κακοποίησης από όργανα επιβολής του νόμου και για την προώθηση των υποθέσεων στις αρμόδιες αρχές επιβολής του νόμου (την αστυνομία, το λιμενικό σώμα και την πυροσβεστική). Η ανωτέρω αρχή δεν έχει τεθεί ακόμη σε λειτουργία⁷² ούτε και τα Γραφεία Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας.

5. Προστασία θυμάτων ρατσιστικής βίας

Ο Συνήγορος του Πολίτη, δεδομένης της διαπιστωμένης αύξησης των φαινομένων ρατσιστικής βίας, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του ως φορέας της αρχής της ίσης μεταχείρισης, ήδη με πρόσφατες παρεμβάσεις του στο πλαίσιο διερεύνησης σχετικών αναφορών επισημαίνει την αναγκαιότητα της λήψης μέτρων για την προστασία των θυμάτων κάθε είδους διακρίσεων, καθώς και την ανάγκη αναμόρφωσης του νομοθετικού πλαισίου προς την κατεύθυνση αυτή.

Η εν γένει παροχή προστασίας στα θύματα είναι ιδιαιτέρως σημαντική κατά τη διάρκεια της διερεύνησης των καταγγελιών ρατσιστικής βίας. Ιδιαιτέρως δε στις περιπτώσεις, κατά τις οποίες τα θύματα είναι αλλοδαποί και στερούνται τίτλου διαμονής στην χώρα, ακόμα κι αν προβούν σε καταγγελία των σε βάρος τους επιθέσεων, είναι ιδιαιτέρως δυσχερής όχι μόνο η περαιτέρω συναλλαγή τους με τις αρμόδιες αρχές, αλλά και

⁷⁰ Βλ., μεταξύ άλλων, CPT, «Έκθεση για την επίσκεψη στην Ελλάδα από τις 19 έως τις 27 Ιανουαρίου 2011»,

⁷¹ Βλ. σχετικά την επιστολή του τ. Επιτρόπου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου προς τον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη τον Μάρτιο 2010, καθώς και την Γνωμοδότησή του για Ανεξάρτητη και Αποτελεσματική Εξακρίβωση των Καταγγελιών κατά της Αστυνομίας του 2009.

⁷² Σημειωτέον ότι η Υπηρεσία Εκτέλεσης των Αποφάσεων του ΕΔΔΑ του Συμβουλίου της Ευρώπης συνέταξε έκθεση (Memorandum), προκειμένου να συνδράμει την Επιτροπή Υπουργών στην εκτέλεση των ανωτέρω αποφάσεων κυρίως όσον αφορά στα μέτρα γενικού χαρακτήρα (βλ. έγγραφο με στοιχεία CM/Inf/DH(2012)40/27-11-2012). Βλ. την ανωτέρω έκθεση στο

[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/execution/Source/Documents/Info_cases/Grece/MSSMemoGreek2012.p](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/execution/Source/Documents/Info_cases/Grece/MSSMemoGreek2012.pdf)
[df](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/execution/Source/Documents/Info_cases/Grece/MSSMemoGreek2012.p)). Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους επισημαίνει σχετικά ότι «Η διεξαγωγή ερευνών για ποινικές ή πειθαρχικές ευθύνες αστυνομικών, η διερεύνηση ενδεχόμενων ρατσιστικών κινήτρων σε συμπεριφορές αστυνομικών και η λειτουργία της Επιτροπής για την επανεξέταση υποθέσεων μετά την έκδοση αποφάσεων του ΕΔΔΑ αποτελούν κρίσιμα ζητήματα για την εκτέλεση των αποφάσεων της ομάδας αυτής».

η εν γένει παραμονή τους στην χώρα λόγω της μη κατοχής από μέρους τους νομιμοποιητικών εγγράφων.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία⁷³ απαγορεύεται κατ' αρχήν η συναλλαγή των δημοσίων υπηρεσιών με αλλοδαπούς, οι οποίοι στερούνται τίτλου νόμιμης διαμονής στην χώρα ⁷⁴. Η ανωτέρω διάταξη έχει αποτελέσει αντικείμενο κριτικής και από τον Συνήγορο του Πολίτη, δεδομένου ότι στερεί τους αλλοδαπούς τρίτης χώρας από την άσκηση θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως το δικαίωμα αναφοράς στις αρχές. Σχετικά με τη δυνατότητα καταγγελίας θα πρέπει να σημειωθεί ότι, μετά την ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας 2009/52/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18.6.2009 «σχετικά με την επιβολή ελαχίστων προτύπων όσον αφορά τις κυρώσεις και τα μέτρα κατά των εργοδοτών που απασχολούν παράνομα διαμένοντες πολίτες τρίτων χωρών», προβλέπεται η πρόσβαση και συναλλαγή των μη νόμιμα διαμενόντων αλλοδαπών προκειμένου να καταγγείλουν στις αρμόδιες αρχές περίπτωση παράνομης απασχόλησης ⁷⁵. Θα πρέπει επίσης να αναφερθεί ότι κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του ν. 4052/2012 αναγνωρίζεται στον αλλοδαπό, ο οποίος καταγγέλλει την παράνομη απασχόλησή του, το δικαίωμα για χορήγηση άδειας διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους (κατ' εφαρμογήν του άρθρου 44 παρ. 1 του ν. 3386/2005) ⁷⁶.

⁷³ Βλ. άρθρο 84 παρ. 1 του ν. 3386/2005, σύμφωνα με το οποίο ορίζεται ότι «Οι δημόσιες υπηρεσίες, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί και επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας και οι οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης υποχρεούνται να μην παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε υπηκόους τρίτης χώρας, οι οποίοι δεν έχουν διαβατήριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο που αναγνωρίζεται από διεθνείς συμβάσεις, Θέωρηση εισόδου ή άδεια διαμονής και γενικά δεν αποδεικνύουν ότι έχουν εισέλθει και διαμένουν νόμιμα στην Ελλάδα. Εξαιρούνται τα νοσοκομεία, θεραπευτήρια και κλινικές, όταν πρόκειται για υπηκόους τρίτων χωρών που εισάγονται εκτάκτως για νοσηλεία και για ανήλικα παιδιά».

⁷⁴ Ανάμεσα στις εξαιρέσεις του νόμου είναι θέωρηση του γνησίου της υπογραφής σε κρατούμενους στο πλαίσιο παροχής πληρεξουσιότητας σε δικηγόρο για εκπροσώπηση τους ενώπιον των δικαστικών αρχών (πρβλ. άρθρο 84 παρ.2 του ν. 3386/2005 : «Εξαιρείται από τις ρυθμίσεις του πρώτου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου η περίπτωση θέωρησης του γνήσιου της υπογραφής κρατούμενων αλλοδαπών για εξουσιοδότηση σε δικηγόρους, προκειμένου να εκπροσωπηθούν ενώπιον δικαστικών αρχών και υπό την προϋπόθεση ότι αποδεικνύονται, εξ οιοιδήποτε δημόσιου εγγράφου, τα στοιχεία της ταυτότητας τους»).

⁷⁵ Βλ. άρθρο 83 του ν. 4052/2012, ορίζεται ότι: "1. Οι παράνομα απασχολούμενοι μπορούν, όπως κάθε νόμιμα απασχολούμενος εργαζόμενος, να υποβάλουν οι ίδιοι ή αντ' αυτών με τη συναίνεση τους στα κατά τόπους εργατικά κέντρα, κατά παρέκκλιση της παραγράφου 1 του άρθρου 84 του ν. 3386/2005, κάθε καταγγελία που προβλέπεται από την εθνική νομοθεσία κατά του εργοδότη τους.

2. Η παροχή συνδρομής σε πολίτες τρίτων χωρών για την υποβολή καταγγελίας δεν θεωρείται σε καμία περίπτωση υποβοήθηση του παράνομα απασχολούμενου σε παράνομη είσοδο, διέλευση και διαμονή".

Επίσης σύμφωνα με το άρθρο 86 του ν. 4052/2012 προβλέπεται ότι : «1. Οι παράνομα απασχολούμενοι πολίτες τρίτων χωρών μπορούν, όπως κάθε νόμιμα απασχολούμενος εργαζόμενος και κατά παρέκκλιση της παραγράφου 1 του άρθρου 84 του ν. 3386/2005 (Α` 212), να προσφεύγουν στα αρμόδια δικαστήρια και στις αρμόδιες αρχές για τη διεκδίκηση των οφειλομένων και την εν γένει διεκδίκηση των νόμιμων δικαιωμάτων τους σύμφωνα με την κείμενη εργατική νομοθεσία και να εκτελούν τις σχετικές δικαστικές αποφάσεις κατά των εργοδοτών τους, ακόμα και αν έχουν επιστρέψει ή έχουν υποχρεωθεί να επιστρέψουν στη χώρα τους».

⁷⁶ Βλ. άρθρο 89 του ν. 4052/2012 για την χορήγηση άδειας διαμονής, σύμφωνα με το οποίο προβλέπεται ότι :

Σε σχέση με τα ανωτέρω, προκειμένου να εξασφαλισθεί η καταγγελία αξιόποινων πράξεων με ρατσιστικό κίνητρο σε βάρος αλλοδαπών, καθώς και να καταστεί δυνατή η παροχή της αναγκαίας συνδρομής σε αυτούς, ο Συνήγορος του Πολίτη θεωρεί ότι η μη νόμιμη διαμονή στην χώρα δεν θα έπρεπε να εμποδίζει την πρόσβαση στις αρμόδιες αστυνομικές αρχές. Αντιθέτως, όμως, όπως ήδη επισημάνθηκε, παρατηρείται στην πράξη, ότι η μη προηγούμενη νόμιμη παραμονή στην χώρα αποτελεί για την πλειοψηφία των θυμάτων αποτρεπτικό λόγο καταγγελίας επιθέσεων σε βάρος τους, κυρίως εξ αιτίας του κινδύνου σύλληψης ή/και κράτησής τους από τις αστυνομικές αρχές, φόβος που φαίνεται να είναι πράγματι κατ' αρχήν βάσιμος. Λόγω έλλειψης ειδικότερων διατάξεων (π.χ. όπως του ν. 4052/2012), ελλοχεύει ο κίνδυνος, έστω και αν οι αρμόδιες αστυνομικές αρχές καταγράψουν την σχετική καταγγελία, να συλληφθούν στη συνέχεια λόγω μη νόμιμης διαμονής στην χώρα και να επιβληθούν σε βάρος τους διοικητικές κυρώσεις (απόφαση επιστροφής, κράτηση για την εκτέλεση της απόφασης αυτής και απομάκρυνση από την Ελλάδα), χωρίς να ληφθεί καν υπ' όψιν η ιδιότητα του θύματος.

Ο Συνήγορος του Πολίτη είχε και κατά το παρελθόν διαπιστώσει τις ελλείψεις του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου και την ανάγκη εκσυγχρονισμού του. Επικουρικά, η ανεξάρτητη αρχή είχε προτείνει, κατά την διερεύνηση υποθέσεων με αντικείμενο καταγγελίες για ρατσιστική βία, την αποτελεσματική εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας μέχρι να καλυφθεί το σημαντικό αυτό κενό προστασίας. Συγκεκριμένα, θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο, παρά την ανεπάρκειά του, θα μπορούσε να παράσχει κάποιου είδους προστασίας στα θύματα. Προκειμένου δε να επιτευχθεί αυτό είναι απαραίτητη η ετοιμότητα και η άμεση ανταπόκριση των αρμόδιων αστυνομικών αρχών στο πλαίσιο διερεύνησης καταγγελιών για ρατσιστικές επιθέσεις ώστε να αξιολογούν το ενδεχόμενο υπαγωγής αλλοδαπών θυμάτων στη διαδικασία του άρθρου

« 1. Στους πολίτες τρίτων χωρών, οι οποίοι απασχολήθηκαν με ιδιαίτερα καταχρηστικούς όρους εργασίας ή ως ανήλικοι, πράξεις οι οποίες χαρακτηρίζονται ως τέτοιες από τον αρμόδιο Εισαγγελέα Πρωτοδικών, και οι οποίοι παρέχουν τη συνδρομή τους στην ποινική διαδικασία που κινείται, δυνάμει των άρθρων 83, 88 και 89 του παρόντος, κατά των εργοδοτών τους, χορηγείται, μετά από σχετική αίτηση τους, που υποβάλλεται αυτοπροσώπως ή μέσω του αρμόδιου Εισαγγελέα, άδεια διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους σύμφωνα με τους λοιπούς όρους και τις προϋποθέσεις του άρθρου 44 του ν. 3386/2005, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 42 παράγραφος 1 εδάφιο ε' του ν. 3907/2011. Άδεια διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους μπορεί να χορηγηθεί ακόμα και σε περίπτωση που ο ως άνω παράνομα απασχολούμενος αλλοδαπός δεν συνεργάζεται με τις δικτικές Αρχές, εφόσον κρίνει ο αρμόδιος Εισαγγελέας Πρωτοδικών, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Εισαγγελέα Εφετών, ότι δεν συνεργάζεται εξαιτίας απειλών που στρέφονται κατά προσώπων της οικογένειας του που βρίσκονται στην Ελλάδα ή στη χώρα της προέλευσης του ή οπουδήποτε αλλού και ότι, εάν αυτός δεν προστατευθεί ή εάν απελαθεί, αντιμετωπίζουν άμεσο κίνδυνο τα προαναφερόμενα πρόσωπα».

44 παρ. 1 περ. β' του ν. 3386/2005 (χορήγηση άδειας διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους στα θύματα εγκληματικών πράξεων του ν. 927/1979 και του ν. 3304/2005) ⁷⁷.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι για την ενεργοποίηση και εφαρμογή της ανωτέρω διάταξης είναι απαραίτητη η συνδρομή των αρμόδιων εισαγγελικών αρχών στο πλαίσιο της άσκησης ποινικής δίωξης.

3.2 Οι θέσεις και οι πρωτοβουλίες των πολιτικών κομμάτων

Ο Συνήγορος του Πολίτη ζήτησε πληροφορίες από πολιτικούς φορείς για τις θέσεις και τις πρωτοβουλίες τους σχετικά με το ζήτημα της ρατσιστικής βίας. Συγκεκριμένα, ο Συνήγορος απευθύνθηκε σε όλους τους πολιτικούς φορείς που έλαβαν ποσοστό άνω του 0,3% στις πρόσφατες εκλογές. Απαντήσεις έστειλαν ο ΣΥΡΙΖΑ-ΕΚΜ, το ΠΑΣΟΚ, η ΔΗΜΑΡ, το ΚΚΕ και οι Οικολόγοι-Πράσινοι. Από τα κόμματα που διαθέτουν κοινοβουλευτική ομάδα δεν απάντησαν η Νέα Δημοκρατία, οι Ανεξάρτητοι Έλληνες και η Χρυσή Αυγή.

Σε επίπεδο δημοσιοποιημένων θέσεων, κοινό χαρακτηριστικό των πέντε πολιτικών φορέων που απάντησαν στα ερωτήματα του Συνηγόρου είναι η καταδίκη και ο αγώνας κατά των διακρίσεων, του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι οι πέντε φορείς δεν διαφοροποιούνται σχετικά με την ερμηνεία και τον τρόπο αντιμετώπισης του φαινομένου. Οι πολιτικοί φορείς εκφράζουν την ανησυχία τους για τα φαινόμενα ρατσιστικής βίας και τον αντίκτυπό τους στην κοινωνία. Όλοι διαβεβαιώνουν ότι παρακολουθούν στενά τις ρατσιστικές επιθέσεις και προβαίνουν σε δημόσιες καταγγελίες. Επίσης συνεργάζονται με διαφορετικούς φορείς, οργανώσεις και συλλογικότητες στην Ελλάδα και στην Ευρώπη (συμπεριλαμβανομένης της δράσης τους στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο) και αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση του φαινομένου της ρατσιστικής βίας.

⁷⁷ Βλ. άρθρο 44 παρ. 1 στοιχ. β του ν. 3386/2005 : «*Θύματα εγκληματικών πράξεων, οι οποίες προβλέπονται στα άρθρα 1 και 2 του ν. 927/1979 και στην παράγραφο 1 του άρθρου 16 του ν. 3304/2005 (ΦΕΚ 16 Α')*, εφόσον έχει ασκηθεί γι' αυτές ποινική δίωξη και μέχρι να εκδοθεί δικαστική απόφαση. Εάν τα ανωτέρω πρόσωπα υποβάλλονται σε θεραπευτική αγωγή, η άδεια διαμονής εξακολουθεί να χορηγείται για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η θεραπεία τους.

...
Η διάρκεια της αρχικής άδειας διαμονής των περιπτώσεων β', γ', δ' και ζ' είναι ετήσια και μπορεί να ανανεώνεται κάθε φορά για δύο (2) έτη εφόσον πληρούνται οι ίδιες προϋποθέσεις. Η διάρκεια της άδειας διαμονής των περιπτώσεων ε' και στ' είναι διετής και μπορεί να ανανεώνεται ανά διετία εφόσον πληρούνται οι ίδιες προϋποθέσεις.

...
Οι κάτοχοι άδειας διαμονής των περιπτώσεων α', β', η', καθώς και όσοι αποκτούν άδεια διαμονής ως σύζυγοι Ελλήνων πολιτών με βάση την περίπτωση του στοιχείου θ' έχουν δικαίωμα να εργαστούν με σχέση εξαρτημένης εργασίας ή να παρέχουν υπηρεσίες ή έργο.»

Δύο κόμματα (ΠΑΣΟΚ, ΔΗΜΑΡ) διακρίνουν δυσκολία στην πληροφόρηση και την καταγραφή του πραγματικού αριθμού των ρατσιστικών επιθέσεων κυρίως λόγω του φόβου και της απροθυμίας των θυμάτων να τις καταγγείλουν, και ζητούν πιο αποτελεσματικό συντονισμό ενώ ένα κόμμα (ΣΥΡΙΖΑ) ζητά περισσότερη ενημέρωση για την αστυνομική έρευνα των υποθέσεων και, όταν υπάρχουν συλλήψεις δραστών, για τη δικαστική πορεία των υποθέσεων.

Σε ό,τι αφορά τον ρόλο του Συνηγόρου του Πολίτη, από τις απαντήσεις των πολιτικών φορέων τέθηκαν ζητήματα όπως να στηριχτεί το έργο του Συνηγόρου (ΠΑΣΟΚ) και να γίνει περισσότερο αποτελεσματική η συμβολή της ανεξάρτητης αρχής στον αγώνα κατά του ρατσισμού και της ξενοφοβίας (ΣΥΡΙΖΑ). Επίσης, να αναλάβει ο Συνήγορος περισσότερες πρωτοβουλίες και δράσεις για να γνωστοποιήσει στο ευρύ κοινό την αρμοδιότητά του για την προώθηση της αρχής ίσης μεταχείρισης (Οικολόγοι- Πράσινοι), να δημοσιοποιεί συχνότερα εκθέσεις για τη ρατσιστική βία και να θεσμοθετηθεί η μόνιμη και διαρκής συνεργασία του με τις νεοϊδρυθείσες υπηρεσίες της αστυνομίας για την αντιμετώπιση περιστατικών ρατσιστικής βίας (ΔΗΜΑΡ).

Τέλος, μεταξύ των προτάσεων όσων κομμάτων ζητούν αλλαγές στο νομοθετικό πλαίσιο (ΠΑΣΟΚ, ΔΗΜΑΡ, Οικολόγοι- Πράσινοι), είναι η θεσμοθέτηση ειδικού εγκλήματος (ΠΑΣΟΚ, Οικολόγοι- Πράσινοι), αλλαγές στην ευρωπαϊκή πολιτική ασύλου και η κύρωση του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου της Σύμβασης του Ο.Η.Ε. κατά των Βασανιστηρίων (Οικολόγοι- Πράσινοι), ώστε να αποτραπούν περιστατικά ρατσιστικής βίας από την πλευρά της αστυνομίας. Επίσης τέθηκε ζήτημα ανεπαρκούς πολιτικής βούλησης και έλλειψης εισαγγελικής προθυμίας, καθώς και ελλειπούς κινητοποίησης των διωκτικών και δικαστικών αρχών για την αντιμετώπιση του φαινομένου (ΣΥΡΙΖΑ , ΚΚΕ). (Αναλυτικά για τις απαντήσεις των πολιτικών φορέων βλ. παράρτημα 3).

3.3 Η ευρωπαϊκή εμπειρία

Τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν ακολουθούν ακριβώς την ίδια πολιτική όσον αφορά την αντιμετώπιση της ρατσιστικής βίας. Αν και έχουν ενσωματώσει όπως οφείλουν στο δίκαιό τους, τους κανόνες ευρωπαϊκού δικαίου που αναφέρονται σε ξεχωριστό τμήμα της παρούσας ειδικής έκθεσης, εμφανίζονται πολλές φορές να υιοθετούν αρκετά διαφορετικές προσεγγίσεις σε επιμέρους ζητήματα αντιρατσιστικής πολιτικής.

Καταγραφή ρατσιστικών επιθέσεων

Ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) στην έκθεσή του με τίτλο «Καθιστώντας ορατά τα εγκλήματα μίσους στην Ευρωπαϊκή Ένωση: η αναγνώριση των δικαιωμάτων των θυμάτων»⁷⁸ το 2012, καταδεικνύει τα σημαντικά κενά των εθνικών μεθόδων συλλογής δεδομένων, που έχουν ως αποτέλεσμα μια στρεβλή εικόνα της κλίμακας των εγκλημάτων μίσους στα κράτη μέλη. Παράλληλα, αποκαλύπτει την έκταση στην οποία τα μέλη των μειονοτικών ομάδων θεωρούν ότι είναι θύματα εγκλημάτων με ρατσιστικά κίνητρα. Αναδεικνύεται επίσης το πρόβλημα που υπάρχει σχετικά με την αξιοπιστία και συγκρισιμότητα των αριθμητικών στοιχείων για τα διαφορετικά κράτη - μέλη. Τα εν λόγω δεδομένα δεν μπορούν να συγκριθούν μεταξύ τους καθώς δεν υπάρχει επίσημος ορισμός για τα εγκλήματα μίσους, όπως δεν είναι επίσης ενιαίος ο τρόπος καταγραφής των εν λόγω εγκλημάτων. Σε παλαιότερη έκθεσή του με τίτλο «EU-MIDIS Εστίαση στα δεδομένα 6: οι μειονότητες ως θύματα εγκληματικών ενεργειών»⁷⁹ (2008), ο ίδιος οργανισμός σημείωνε ότι τα εγκλήματα μίσους αποτελούν μία καθημερινή πραγματικότητα για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρά τις προσπάθειες των χωρών μελών να καταπολεμήσουν τις διακρίσεις και τη μισαλλοδοξία, καθώς δεν υπάρχουν οι σχετικές πληροφορίες που θα βοηθούσαν στην εν συνεχεία υιοθέτηση ενός αποτελεσματικού σχεδίου δράσης.

Μόνο τέσσερα κράτη εμφανίζονται να διατηρούν ένα πλήρες σύστημα συλλογής στοιχείων, όπου καταγράφονται διαφόρων ειδών προκαταλήψεις ως κίνητρο, τα είδη των εγκλημάτων και τα χαρακτηριστικά των περιστατικών. Οι χώρες αυτές είναι η Φινλανδία, η Ολλανδία, η Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο, οι οποίες δημοσιεύουν τα στοιχεία αυτά.

Δέκα κράτη, η Αυστρία, το Βέλγιο, η Τσεχία, η Δανία, η Γαλλία, η Γερμανία, η Λιθουανία, η Πολωνία, η Σλοβακία και η Ισπανία, εφαρμόζουν ένα καλό, σύμφωνα με τον οργανισμό, μηχανισμό συλλογής στοιχείων, καταγράφουν διάφορα είδη και δημοσιοποιούν τα ευρήματά τους. Δεκατρία κράτη, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, καταγράφουν λίγα περιστατικά, αναγνωρίζουν περιοριστικά κάποια είδη προκαταλήψεων και συχνά δεν δημοσιοποιούν τα ευρήματά τους.

Κίνητρα και θύματα

Μεταξύ των διαφόρων μορφών εγκλημάτων μίσους, την πρώτη θέση καταλαμβάνουν όσα έχουν ως κίνητρο το ρατσισμό/ξеноφοβία, και ακολουθούν εκείνα που έχουν ως κίνητρο τον αντισημιτισμό, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, τον εξτρεμισμό, τη

⁷⁸ «Making hate crimes visible in the European Union: acknowledging victims' rights», 2012

⁷⁹ http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/663-FRA-2011_EU_MIDIS_EN.pdf

θρησκεία, την ισλαμοφοβία. Μόνο σε τέσσερα κράτη μέλη καταγράφονται εγκλήματα με κίνητρο τη σεξουαλική ταυτότητα, την αναπηρία και τη καταγωγή Ρομ του θύματος.

Αξιοσημείωτη είναι επίσης η απροθυμία των θυμάτων και των μαρτύρων να καταγγείλουν την όποια επίθεση δέχονται, όχι μόνο στην αστυνομία ή στις δικαστικές αρχές αλλά ακόμα και σε ΜΚΟ ή σε ομάδες υποστήριξης θυμάτων. Ειδικότερα, φαίνεται ότι σε ποσοστό 57% - 74% μέλη μειονοτικών ή μεταναστευτικών κοινοτήτων δεν κατήγγειλαν στην αστυνομία τις επιθέσεις ή απειλές που υπέστησαν και γενικότερα, τα περιστατικά σοβαρών παρενοχλήσεων, που δεν καταγγέλθηκαν στην αστυνομία, αγγίζουν το 75% - 90% των περιπτώσεων.

Αυστηρότεροι νόμοι και πολιτικές πρόληψης

Στην ίδια κατεύθυνση, ο Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ), χαρακτηρίζει το ρατσισμό, τη ξενοφοβία και κάθε μορφή μισαλλοδοξίας απειλή για τη διεθνή ασφάλεια, η οποία όπως επισημαίνει έχει κάνει την εμφάνισή της ήδη από τη δεκαετία του 1990⁸⁰.

Ο ΟΑΣΕ θεωρεί ότι η ελλιπής συλλογή στοιχείων σχετικά με τα εγκλήματα μίσους δεν επιτρέπει στα κράτη να κατανοήσουν πλήρως και να διαχειριστούν αποτελεσματικά τα ρατσιστικά εγκλήματα. Στην ετήσια έκθεσή του για το 2011 ο ΟΑΣΕ κρίνει σημαντική και επιδιώκει την ενίσχυση της ποινικής νομοθεσίας και των μηχανισμών επιβολής της προκειμένου να αναδειχθεί και να καταπολεμηθεί οποιαδήποτε εγκληματική συμπεριφορά που βασίζεται στις προκαταλήψεις.

Ταυτόχρονα, ο οργανισμός θεωρεί εξίσου απαραίτητα για να καταπολεμήσουν τα κράτη μέλη τα εγκλήματα μίσους, να αναλάβουν μια σειρά από πρωτοβουλίες ώστε:

- α) να ενισχύσουν την εκπαίδευση σχετικά με την ανοχή στη διαφορετικότητα,
- (β) να προστατεύσουν τις ευάλωτες ομάδες,
- (γ) να καταπολεμήσουν τις διακρίσεις,
- (δ) να διευκολύνουν την πρόσβαση των θυμάτων στη δικαιοσύνη,
- (ε) να βοηθήσουν τα θύματα με κοινωνικές υπηρεσίες, και
- (στ) να καλλιεργήσουν αίσθημα εμπιστοσύνης μεταξύ των πολιτών.

⁸⁰ Hate crimes in the OSCE region: incidents and responses, Annual report for 2011

Το ρατσιστικό κίνητρο ως επιβαρυντική περίπτωση

Σύμφωνα με τα υπάρχοντα συγκριτικά στοιχεία⁸¹ το ρατσιστικό κίνητρο τέλεσης κάποιας αξιόποινης πράξης δεν αποτελεί πάντα επιβαρυντική περίπτωση, δυνάμει της ποινικής νομοθεσίας της κάθε χώρας.

Πιο συγκεκριμένα, η Γερμανία, η Ολλανδία και η Ιρλανδία δεν περιλαμβάνουν στη νομοθεσία τους καμία πρόβλεψη προκειμένου οι προκαταλήψεις ως κίνητρο τέλεσης εγκλήματος να συνιστούν επιβαρυντική περίπτωση κατά το στάδιο της επιμέτρησης της ποινής.

Ειδικότερα, στη Γερμανία για παράδειγμα, ενώ υπάρχουν στη νομοθεσία γενικές προβλέψεις για ελαφρυντικές και επιβαρυντικές περιστάσεις, ωστόσο δεν γίνεται ρητή αναφορά στα κίνητρα λόγω προκαταλήψεων. Η ECRI μάλιστα σε έκθεσή της⁸² επισημαίνει ότι η απουσία ρητής αναφοράς στον ποινικό κώδικα των ρατσιστικών κινήτρων όπως και των επιβαρυντικών περιστάσεων εξαιτίας αυτών, έχει ως αποτέλεσμα τα σχετικά αδικήματα να μην αναγνωρίζονται, να μην διερευνώνται και κατά συνέπεια να μην διώκονται ως εγκλήματα μίσους. Για το λόγο αυτό έχει καλέσει τη Γερμανία να συμπεριλάβει στη νομοθεσία της τις ανάλογες διατάξεις.

Από την άλλη πλευρά, η Ιταλία, η Φιλανδία, η Ισπανία και το Ηνωμένο Βασίλειο έχουν καθιερώσει με τη νομοθεσία τους το κίνητρο των προκαταλήψεων γενικά ως επιβαρυντική περίπτωση. Η Γαλλία το Βέλγιο και η Μάλτα ορίζουν το κίνητρο των προκαταλήψεων ως επιβαρυντική περίπτωση μόνο σε συγκεκριμένα αδικήματα.

Ειδικότερα, το κίνητρο των προκαταλήψεων λόγω της φυλετικής ή της εθνοτικής καταγωγής του θύματος προβλέπεται ως επιβαρυντική περίπτωση, από τη νομοθεσία οκτώ χωρών: της Ιταλίας, του Βελγίου, της Φιλανδίας, της Γαλλίας, της Ισπανίας, του Ηνωμένου Βασιλείου, της Βουλγαρίας και της Μάλτας. Το κίνητρο των θρησκευτικών προκαταλήψεων συναντάται ως επιβαρυντική περίπτωση στη νομοθεσία όλων των ανωτέρω χωρών εκτός της Φιλανδίας, ενώ εκείνο του σεξουαλικού προσανατολισμού προβλέπεται από τη νομοθεσία του Βελγίου, της Γαλλίας, της Ισπανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου.

Πλέον τούτων, οι προκαταλήψεις ως προς το φύλο αποτελούν επιβαρυντική περίπτωση σύμφωνα με τη νομοθεσία του Βελγίου, της Ισπανίας και της Μάλτας ενώ αυτές ως προς τις αναπηρίες λειτουργούν επίσης επιβαρυντικά στο Βέλγιο, την Ισπανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Μάλτα. Στο Βέλγιο την Ισπανία και το Ηνωμένο Βασίλειο

⁸¹ <http://www.humanrightsfirst.org/our-work/fighting-discrimination/hate-crime-report-card/>

⁸² European Commission against Racism and Intolerance, "Fourth Report on Germany," CRI (2009) 19, May 26, 2009

προβλέπονται και άλλα είδη ρατσιστικών κινήτρων, πέραν των όσων ήδη αναφέρθηκαν, ως επιβαρυντικές περιστάσεις.

Ενδεικτικά μέτρα αντιμετώπισης της ρατσιστικής βίας και του μισαλλόδοξου λόγου

Σύμφωνα με την σχετική έκθεση του ECRI, στην Ιταλία⁸³ προβλέπεται επιβαρυντική περίπτωση και για τις άδικες πράξεις, οι οποίες τελέστηκαν προκειμένου να συνδράμουν ρατσιστικές οργανώσεις στις δραστηριότητές τους. Επιπλέον, διώκονται αυτεπαγγέλτως όλα τα αδικήματα που τελούνται με ρατσιστικό κίνητρο και για τα οποία προβλέπονται επιβαρυντικές περιστάσεις. Η εθνική υπηρεσία κατά των φυλετικών διακρίσεων (UNAR - National Office Against Racial Discrimination⁸⁴) επέκτεινε σημαντικά τις δραστηριότητές της και έτσι καταργήθηκαν μια σειρά από μέτρα που είχαν υιοθετήσει οι δημόσιες αρχές και συνιστούσαν διάκριση. Παρ' όλα αυτά, η ρατσιστική και ξενοφοβική δημόσια ρητορική στον πολιτικό χώρο φαίνεται να αυξάνεται με αποτέλεσμα, να εκδηλώνονται και πράξεις βίας εναντίον των ευάλωτων ομάδων.

Στο Βέλγιο⁸⁵ ο νόμος κατά των διακρίσεων του έτους 2003, παρέχει στους δικαστές τη δυνατότητα να διπλασιάζουν το ελάχιστο της προβλεπόμενης ποινής και να αυξάνουν κατά δύο χρόνια την στερητική της ελευθερίας ποινή στις περιπτώσεις που το έγκλημα τελέστηκε με ρατσιστικό κίνητρο. Επίσης η ECRI έχει εκφράσει τις ανησυχίες της σχετικά με τη συνεχή παρουσία ρατσιστικού και ξενοφοβικού λόγου στον πολιτικό διάλογο καθώς και για τη σταθερή αύξηση των ποσοστών των πολιτικών κομμάτων, που καταφεύγουν στη ρατσιστική και ξενοφοβική προπαγάνδα. Επισημαίνει ωστόσο ότι καταβάλλονται σημαντικές προσπάθειες να καταπολεμηθεί ο ρατσιστικός πολιτικός λόγος καθώς και ότι κάποια πολιτικά πρόσωπα διώχθηκαν για διασπορά ρατσιστικής ιδεολογίας. Το έτος 2004 το Ακυρωτικό Δικαστήριο επικύρωσε απόφαση του Εφετείου της Γάνδης σύμφωνα με την οποία επιβλήθηκε πρόστιμο σε τρεις ενώσεις συνδεδεμένες με το ακροδεξιό πολιτικό κόμμα «Vlaams Blok» με βάση την απαγόρευση συμμετοχής σε οργανώσεις που υποστηρίζουν το ρατσισμό. Στη συνέχεια το «Vlaams Blok» μετονομάστηκε σε Vlaams Belang (Flemish Interest) και αναγκάστηκε να υιοθετήσει ένα λιγότερο εξτρεμιστικό και ξενοφοβικό πολιτικό πρόγραμμα, διατηρώντας ωστόσο τη γενικότερη ιδεολογία του. Έχουν επίσης υιοθετηθεί

⁸³ ECRI Report on Italy

(<http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/Country-by-country/Italy/ITA-CbC-IV-2012-002-ENG.pdf>)

⁸⁴ Είναι μέλος του Δικτύου Equinet και λειτουργεί από το 2004

⁸⁵ ECRI Report on Belgium (http://hudoc.ecri.coe.int/XML/ECRI/ENGLISH/Cycle_04/04_CbC_eng/BEL-CbC-IV-2009-018-ENG.pdf)

μέτρα σε ομοσπονδιακό επίπεδο για την καταπολέμηση της ρατσιστικής βίας (και της λεκτικής) στον χώρο του αθλητισμού.

Επίσης και στην Ισπανία⁸⁶, υιοθέτησαν νόμους και ίδρυσαν την Κρατική Επιτροπή κατά της βίας, του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και της μισαλλοδοξίας στο χώρο του αθλητισμού, η οποία αναπτύσσει πολιτικές αντιμετώπισης και προτείνει κυρώσεις. Στη χώρα λειτουργεί επίσης το Συμβούλιο για την προώθηση της ίσης μεταχείρισης και την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φυλετικής ή εθνικής καταγωγής το οποίο είναι μέλος του «Equinet»⁸⁷. Πλέον τούτων, ο νόμος του 2009 σχετικά με τα δικαιώματα, τις ελευθερίες και την κοινωνική ενσωμάτωση των αλλοδαπών, παρέχει, μέσω της καταγραφής στο μητρώο του πληθυσμού, τη δυνατότητα πρόσβασης σε κοινωνικές υπηρεσίες και δωρεάν υγειονομική περίθαλψη σε όλα τα άτομα ανεξαρτήτως καθεστώτος διαμονής. Ωστόσο, διαπιστώνεται πρόβλημα στη συλλογή στοιχείων, δεν υπάρχει ανεξάρτητο σώμα για τη διερεύνηση σχετικών κατηγοριών εις βάρος της αστυνομίας, οι ρομά και οι αλλοδαποί μαθητές κατανέμονται ανισομερώς στα σχολεία, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται σχολεία γκέτο και τέλος διαπιστώνεται ιδιαίτερη αύξηση του ρατσισμού στο διαδίκτυο. Τέλος, στην Ισπανία δραστηριοποιείται σημαντικός αριθμός νεοναζιστικών κινημάτων.

Η Γαλλία⁸⁸ φροντίζει με διάφορους τρόπους να ευαισθητοποιήσει και να επιμορφώσει τους μαθητές σχετικά με το πρόβλημα του ρατσισμού και των διακρίσεων. Προς επίτευξη αυτού του σκοπού συνεργάζεται με συγκεκριμένες αντιρατσιστικές ΜΚΟ και με την αρμόδια αρχή για την ισότητα και ενάντια στον ρατσισμό (HALDE)⁸⁹. Επιπλέον, οι πολιτικοί αρχηγοί σταθερά καταδικάζουν δημόσια ρατσιστικές δηλώσεις και πράξεις βίας εκ μέρους πολιτικών προσώπων. Παρ' όλα αυτά, το πρόβλημα των φυλετικών διακρίσεων κυριαρχεί στην πρόσβαση στην εργασία, στη μόρφωση, στην οίκηση και γενικότερα σε αγαθά και υπηρεσίες και επηρεάζει κυρίως εθνικές ομάδες ατόμων προερχόμενων από την κεντρική και ανατολική Ευρώπη.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο⁹⁰ δημοσιοποιείται ετησίως ειδική έκθεση, η οποία καλύπτει όλα τα ρατσιστικά και θρησκευτικά εγκλήματα για τα οποία ασκήθηκε ποινική δίωξη. Το

⁸⁶ ECRI report on Spain (http://hudoc.ecri.coe.int/XMLEcri/ENGLISH/Cycle_04/04_CbC_eng/ESP-CbC-IV-2011-004-ENG.pdf)

⁸⁷ Ευρωπαϊκό Δίκτυο των φορέων προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης για την εφαρμογή των Κοινοτικών Οδηγιών 2000/48 και 2000/73

⁸⁸ ECRI report on France (http://hudoc.ecri.coe.int/XMLEcri/ENGLISH/Cycle_04/04_CbC_eng/FRA-CbC-IV-2010-016-ENG.pdf)

⁸⁹ Στη Γαλλία η Αρχή κατά των διακρίσεων (HALDE) έχει ήδη συγχωνευθεί με τον Συνήγορο του Πολίτη (Mediateur de la Republique) και ο νέος φορέας έχει μετονομαστεί σε Defendeur des Droits (Defender of Rights).

⁹⁰ ECRI report on U.K.. (http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/country-by-country/united_kingdom/GBR-CbC-IV-2010-004-ENG.pdf)

έτος 2005 παρουσιάστηκε το εθνικό σχέδιο δράσης «Βελτιώνοντας τις ευκαιρίες, Ενισχύοντας την κοινωνία» το οποίο είχε δύο κυρίως στόχους: να επαυξήσει τη φυλετική ισότητα και να καλλιεργήσει την κοινωνική συνοχή. Ωστόσο, η χώρα δεν έχει υπογράψει ούτε επικυρώσει το Πρωτόκολλο Νο 12 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

4. Ρατσισμός και ξеноφοβία στα σχολεία

4.1 Περιστατικά ρατσιστικής βίας μέσα και έξω από τα σχολεία

Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει εξετάσει αναφορές που αφορούν περιστατικά εκδήλωσης βίας μεταξύ μαθητών με στοιχεία φυλετικού ή άλλης μορφής ρατσισμού. Ο αριθμός των σχετικών αναφορών έχει αυξηθεί τη τελευταία διετία⁹¹, ωστόσο παραμένει ιδιαίτερα περιορισμένος σε σύγκριση με τα περιστατικά που λαμβάνουν χώρα στα σχολεία και γνωστοποιούνται στην ανεξάρτητη αρχή με άλλους τρόπους. Στο πλαίσιο της άσκησης της αποστολής του ως Συνήγορος του Παιδιού, ο Συνήγορος του Πολίτη κατά τις συχνές επισκέψεις του σε σχολεία⁹² και τις συναντήσεις του με μαθητές και εκπαιδευτικούς, έχει πληροφορηθεί για δεκάδες ποικίλες βίαιες συμπεριφορές και περιστατικά που λαμβάνουν χώρα μέσα και έξω από το σχολείο, ανάμεσα σε μέλη της σχολικής κοινότητας ή και με τρίτους εμπλεκόμενους. Επίσης, έχει δεχθεί σημαντικό αριθμό τηλεφωνικών κλήσεων στην ειδική τηλεφωνική γραμμή για ανηλίκους και ηλεκτρονικών μηνυμάτων⁹³ σχετικά με την αντιμετώπιση ρατσιστικών συμπεριφορών από ή/και προς μαθητές. Σχετικά περιστατικά συζητούνται και στο κλειστό ηλεκτρονικό φόρουμ της Κοινότητας Εφήβων Συμβούλων του Συνηγόρου του Παιδιού⁹⁴. Η εντύπωση που έχει δημιουργηθεί στην ανεξάρτητη αρχή είναι ότι, όπως σε ολόκληρη την κοινωνία, έτσι και στη ζωή των εφήβων, τα τελευταία χρόνια

⁹¹ Το 2012 ο Συνήγορος του Πολίτη διερεύνησε πέντε υποθέσεις που αφορούσαν περιστατικά ρατσιστικής βίας ή συμπεριφοράς μεταξύ ανηλίκων ή κατά ανηλίκων στο χώρο του σχολείου. Διαμεσολάβησε επίσης άτυπα σε υπόθεση ρατσιστικής βίας εναντίον μαθήτριας με αλλοδαπή καταγωγή, μετά από πρόσκληση του σχολείου, το οποίο και επισκέφθηκε. Το 2013 και μέχρι σήμερα δέχθηκε 2 αναφορές ενώ διαμεσολάβησε άτυπα σε άλλη μία υπόθεση.

⁹² Ενδεικτικά αναφέρεται ότι τη διετία 2011-2012 ο Συνήγορος συναντήθηκε και συζήτησε με 110 διαφορετικές ομάδες μαθητών σε σχολεία σε πολλές περιοχές της χώρας ή στα γραφεία του.

⁹³ Η ειδική ιστοσελίδα «Ρωτάω τον Συνήγορο» (www.0-18.gr/rotao) δημιουργήθηκε στον ιστοχώρο του Συνηγόρου του Παιδιού στις αρχές του 2012. Περιλαμβάνει ειδική ηλεκτρονική φόρμα για ανηλίκους που ζητούν τη συνδρομή του Συνηγόρου του Παιδιού. Στη διάρκεια του έτους η ανεξάρτητη αρχή δέχθηκε και ανταποκρίθηκε σε 91 μηνύματα μέσω αυτής της φόρμας.

⁹⁴ Στο φόρουμ συμμετέχουν ενεργά 50 περίπου έφηβοι και υπάρχουν ειδικές συζητήσεις για θέματα βίας, για π.χ. «Ρατσιστική βία και διακρίσεις στο σχολείο και την κοινωνία», «Ομοφοβία», «Βία ή εκφοβισμός ανάμεσα σε μαθητές» κ.ά.

εκδηλώνονται ολοένα και περισσότερες βίαιες ρατσιστικές συμπεριφορές διαφόρων μορφών.

Τα περιστατικά που έχουν απασχολήσει τον Συνήγορο μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ως εξής:

1. Ρατσιστικές συμπεριφορές από μαθητές προς άλλους μαθητές, μέσα ή έξω από το σχολείο, που δεν γνωστοποιούνται στη διεύθυνση και στους εκπαιδευτικούς ή, παρά την γνωστοποίησή τους δεν αντιμετωπίζονται

Οι συμπεριφορές αυτές λαμβάνουν διάφορες μορφές, όπως: περιφρονητικός λόγος, ύβρεις, προσβολές, απειλές, σωματική βία, διαμάχες μέχρι και εκφοβισμός που ασκείται συστηματικά από σωματικά ισχυρότερα πρόσωπα ή ομάδες προς ανίσχυρα πρόσωπα ή ομάδες. Σε κάποιες περιπτώσεις συνδέονται και με άλλα γεγονότα και καταλήγουν σε επιθετικές ή βίαιες ρατσιστικές συμπεριφορές, όπως για παράδειγμα μια παρεξήγηση μεταξύ δύο μαθητών για ασήμαντη αφορμή η οποία καταλήγει σε σύγκρουση ομάδων μαθητών με κοινή αλλοεθνή καταγωγή (π.χ. Έλληνες εναντίον Αλβανών). Τέτοια περιστατικά αναφέρονται συχνά από τους μαθητές κατά τις συζητήσεις τους με τον Συνήγορο. Ως αιτία της μη γνωστοποίησής τους στους εκπαιδευτικούς, προβάλλεται αφενός ο φόβος των συνεπειών μιας τέτοιας ενέργειας, αφετέρου δε ότι οι μαθητές προτιμούν να «λύσουν τους λογαριασμούς τους» μόνοι τους, χωρίς να εμπλέξουν τους ενήλικες, καθώς δεν τους εμπιστεύονται επαρκώς και θεωρούν ότι μπορεί να περιπλέξουν χειρότερα την κατάσταση. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση αλλοδαπής μαθήτριας που δέχθηκε συστηματική και κατ' εξακολούθηση επιθετικότητα από συμμαθητές της, κυρίως μέσω διαδικτύου (facebook) και η οποία αναγκάστηκε να αλλάξει «οικειοθελώς» σχολικό περιβάλλον. Οι εκπαιδευτικοί του σχολείου ενημερώθηκαν από άλλους μαθητές για τα πραγματικά αίτια της αλλαγής αυτής, μόνο μετά την αποχώρησή της από το σχολείο. Σε άλλη περίπτωση, ανήλικος επικοινωνήσε ηλεκτρονικά με τον Συνήγορο ζητώντας βοήθεια για να αντιμετωπίσει ρατσιστικές συμπεριφορές λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού στο σχολείο. Ο ανήλικος επανήλθε έξι μήνες αργότερα με παρόμοιο αίτημα, αναφέροντας επιπλέον ότι ένας φίλος του πέφτει συνεχώς θύμα ρατσιστικής βίας στο σχολείο του και στον δρόμο. Μετά από ανταλλαγή μηνυμάτων, έγινε συνάντηση στα γραφεία του Συνηγόρου χωρίς να κατατεθεί σχετική αναφορά.

Η ανεξάρτητη αρχή δέχθηκε μήνυμα μέσω της ηλεκτρονικής φόρμας «Ρωτάω τον Συνήγορο» που αφορούσε την αντιμετώπιση εκ μέρους του σχολείου περιστατικού ξυλοδαρμού ομοφυλόφιλου μαθητή από ομάδα συμμαθητών του. Στον Συνήγορο

αναφέρθηκε ότι το σχολείο δεν αντιμετώπισε το περιστατικό και ότι ο μαθητής δεν επιθυμούσε να κάνει καταγγελία. Λόγω έλλειψης γραπτής αναφοράς ο Συνήγορος δεν παρενέβη στην υπόθεση.

2. Περιστατικά μεταξύ μαθητών που ενέχουν στοιχεία ρατσισμού, τα οποία λαμβάνουν χώρα μέσα στο σχολείο, τίθενται υπόψη της διεύθυνσης ή εκπαιδευτικών και αντιμετωπίζονται αναλόγως της βαρύτητάς τους, σε ορισμένες δε περιπτώσεις έχουν προεκτάσεις και εκτός της σχολικής μονάδας

Και αυτά τα περιστατικά συνήθως δεν έχουν αμιγή ρατσιστικό χαρακτήρα. Δηλαδή μπορεί να προκύπτει μια διαμάχη ή ρήξη μεταξύ μαθητών για άλλους λόγους και το στοιχείο της φυλετικής καταγωγής επιτείνει την ένταση. Χαρακτηριστικά μπορούν να αναφερθούν οι παρακάτω περιπτώσεις που απασχόλησαν τον Συνήγορο:

α) Μαθήτρια που είχε στοχοποιηθεί από άλλους μαθητές, διένειμε στην αυλή φυλλάδια κομματικής οργάνωσης αντιρατσιστικού περιεχομένου και δέχθηκε επίθεση από μαθητή συστεγαζόμενου σχολείου. Οι διευθύνσεις των δύο σχολείων απηύθυναν προειδοποιήσεις και στους δύο μαθητές. Την επομένη μέρα όμως, στην είσοδο της σχολικής μονάδας, μέλη κομματικής οργάνωσης στην οποία ανήκε η μαθήτρια, διένειμαν κείμενο διαμαρτυρίας κατονομάζοντας και στηλιτεύοντας τον μαθητή που είχε επιτεθεί εναντίον της. Το γεγονός αυτό οδήγησε σε νέα επεισόδια λεκτικής και σωματικής βίας και σοβαρή ένταση που μεταφέρθηκε και μέσα στο σχολείο. Ο Συνήγορος του Πολίτη, μετά από αναφορά, επισκέφθηκε το σχολείο, συζήτησε με τους μαθητές που εμπλέκονταν στο περιστατικό και με τους συλλόγους διδασκόντων και συνεργάστηκε με τους εκπαιδευτικούς για τη στήριξη των παιδιών και τη εξομάλυνση της λειτουργίας των σχολείων. Το περιστατικό αυτό, όπως και άλλα παρόμοια στα οποία έχει μεσολαβήσει άτυπα η ανεξάρτητη αρχή, καταδεικνύει ότι πλέον στα σχολεία η αντιπαράθεση ρατσιστικών και αντιρατσιστικών πεποιθήσεων αποκτά ολοένα και περισσότερο βίαια χαρακτηριστικά.

β) Μαθητές σχολείου, διαφορετικής εθνικής καταγωγής, συνεπλάκησαν στο προαύλιο για προσωπικούς λόγους, με αποτέλεσμα τον ήπιο τραυματισμό μαθήτριας αλβανικής καταγωγής. Την επομένη, η μαθήτρια προσήλθε στο σχολείο με επί πλέον εμφανή τραύματα τα οποία, όπως εκμυστηρεύτηκε σε εκπαιδευτικό, προήλθαν από την επίθεση που δέχθηκε εκτός σχολείου από ομάδα προσώπων. Στην ομάδα συμμετείχε και μαθητής που είχε εμπλακεί στο αρχικό περιστατικό και εκτός της άσκησης σωματικής βίας, της απηύθυναν και σοβαρές απειλές.

Και στις δύο παραπάνω περιπτώσεις, όπως και σε άλλες αντίστοιχες, ο Συνήγορος συνεργάστηκε με τις διευθύνσεις και τους συλλόγους διδασκόντων των σχολείων, προκειμένου να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα για την εξάλειψη της έντασης, την προστασία των μαθητών και την αποτροπή επανάληψης παρόμοιων περιστατικών.

3. Περιστατικά άσκησης βίας μεταξύ μαθητών του σχολείου που ενέχουν στοιχεία ρατσισμού, τα οποία λαμβάνουν χώρα έξω από το σχολείο, τίθενται υπόψη της διεύθυνσης ή εκπαιδευτικών και αντιμετωπίζονται αναλόγως

Τα περιστατικά αυτά είναι εξαιρετικά δύσκολο να αντιμετωπιστούν, καθώς το σχολείο μπορεί να τεκμηριώσει την παρέμβασή του εφόσον επηρεάζεται η σχέση των μαθητών μέσα στο χώρο του σχολείου και οι μαθητές – θύματα είναι διατεθειμένοι να τα γνωστοποιήσουν σε εκπαιδευτικούς, κάτι το οποίο συχνά δεν συμβαίνει. Επίσης, όπως έχουν αναφέρει στον Συνήγορο μαθητές, τυχόν απλή επιβολή κυρώσεων σε τέτοιες περιπτώσεις, μπορεί να συνεπάγεται περαιτέρω στοχοποίηση και άσκηση απειλών σε βάρος των μαθητών – θυμάτων εντός και εκτός του σχολικού περιβάλλοντος. Άποψη πολλών μαθητών είναι ότι επειδή τα θύματα ρατσιστικών επιθέσεων είναι συνήθως ευάλωτα ή αδύναμα έναντι των επιτιθέμενων, συχνά αποφεύγουν να δώσουν αναλυτικά στοιχεία σχετικά με περιστατικά που λαμβάνουν χώρα εκτός του σχολείου, φοβούμενα τυχόν συνέπειες.

4. Ρατσιστικές συμπεριφορές εκπαιδευτικών ή ανοχή εκ μέρους τους ρατσιστικών συμπεριφορών μαθητών

Σε μία περίπτωση, μαθητές απηύθυναν γραπτό αίτημα προς τον Συνήγορο για διαμεσολάβηση προκειμένου να αποτραπεί η συστηματική χρήση ρατσιστικών και σεξιστικών αναφορών από εκπαιδευτικό. Ακολούθησε αίτημα του Συνηγόρου για διερεύνηση των καταγγελλόμενων από τους μαθητές με αποτέλεσμα τη διεξαγωγή ΕΔΕ για το θέμα αυτό, η οποία βρίσκεται σε εξέλιξη. Σε μια άλλη περίπτωση, γονέας αιτήθηκε τη διαμεσολάβηση της ανεξάρτητης αρχής σχετικά με την συμπεριφορά και τον τρόπο διδασκαλίας φιλολογικού μαθήματος από εκπαιδευτικό που καλλιεργούσε ξενοφοβικές αντιλήψεις. Ο Συνήγορος ζήτησε την παρέμβαση του αρμόδιου σχολικού συμβούλου, ο οποίος έκανε σχετικές συστάσεις προς την καθηγήτρια.

Σε πρόσφατη υπόθεση που διερεύνησε η Ανεξάρτητη αρχή, διευθύντρια δημοτικού σχολείου δεν προχωρούσε σε ολοκλήρωση εγγραφής αλλοδαπού παιδιού και αρνείτο τη συμμετοχή του σε δραστηριότητες εκτός σχολείου. Ως λόγο άρνησης επικαλούνταν, μεταξύ

άλλων, την εκτίμησή της περί παράνομης διαμονής της μητέρας και ανησυχία περί μεταδοτικών νοσημάτων, με το επιχείρημα ότι το παιδί δεν είχε υποβληθεί σε εξετάσεις κατά την είσοδό του στη χώρα. Μετά την παρέμβαση του Συνηγόρου, επιλύθηκε το πρόβλημα.

Παρόμοια περιστατικά έχουν αναφερθεί προφορικά από μαθητές προς τον Συνήγορο ο οποίος έκανε συστάσεις προς τη διεύθυνση των αντίστοιχων σχολείων. Πάντως θα πρέπει να τονιστεί ότι τα περιστατικά αυτά σπανίζουν και δεν αποτελούν κανόνα.

5. Ρατσιστικές συμπεριφορές γονέων σε βάρος άλλων γονέων ή μαθητών του σχολείου

Ο Συνήγορος έχει δεχθεί αναφορές και έχει μεσολαβήσει σε περιστατικά κατά τα οποία γονείς επεδίωξαν την απομάκρυνση συγκεκριμένων μαθητών από το σχολείο στο οποίο φοιτούσαν ή τη μη εγγραφή τους, λόγω της καταγωγής τους (ιδίως σε περιπτώσεις μαθητών ρομά ή αλλοεθνών), της αναπηρίας ή των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών τους κ.λπ. Η διαμεσολάβηση της ανεξάρτητης αρχής ήταν στην κατεύθυνση της υπεράσπισης του δικαιώματος των παιδιών να φοιτούν στο σχολείο και να μη γίνονται αντικείμενα οποιασδήποτε αθέμιτης διάκρισης, αλλά και της υποστήριξης των εκπαιδευτικών εκ μέρους του υπουργείου, με τα διαθέσιμα μέσα, ώστε να επιτελούν με τον καλύτερο τρόπο την αποστολή τους.

Μία χαρακτηριστική περίπτωση είναι αυτή στην περιοχή των Σοφάδων⁹⁵, όπου στις αρχές του 2012 απόφαση του ΥΠΑΙΘ για διασπορά μαθητών από σχολείο όπου φοιτούσαν αποκλειστικά παιδιά ρομά σε επτά σχολεία της περιοχής, χωρίς την απαιτούμενη προετοιμασία όλων των εμπλεκόμενων, πυροδότησε έντονες αντιδράσεις γονέων και τοπικών παραγόντων, μεταξύ των οποίων και πολυήμερη κατάληψη των σχολείων. Τελικά η διασπορά των μαθητών δεν υλοποιήθηκε.

Άλλη περίπτωση είναι αυτή που αφορά την εγγραφή στο 7^ο και 10^ο Δημοτικό Σχολείο, μαθητών ρομά που κατοικούν στην περιοχή Πεύκο Πολίτη (Νομισματοκοπέιο) στο Χαλάνδρι. Οι Σύλλογοι Γονέων και Κηδεμόνων, παρότι αναρμόδιοι, έθεσαν το θέμα σε ψηφοφορία και σχεδόν ομόφωνα ψήφισαν να μην γίνουν δεκτά 25 περίπου παιδιά από τον εν λόγω οικισμό στα δύο σχολεία, αντιδρώντας σε σχετική απόφαση της διοίκησης. Τελικά οι αντιδράσεις των γονέων κάμφθηκαν κατόπιν ενεργειών διαμεσολάβησης των διευθυντών, των σχολικών συμβούλων και αρμόδιων κοινωνικών υπηρεσιών. Ο Συνήγορος, μετά από αναφορά εκπροσώπων των ρομά, παρακολούθησε την υπόθεση, επικοινωνήσε με

⁹⁵ Βλ. αναλυτικά την υπόθεση στην ετήσια έκθεση Συνηγόρου του Πολίτη για το 2012, σελ. 117.

αρμόδιους παράγοντες και επισκέφτηκε τα σχολεία μετά την έναρξη λειτουργίας των τάξεων υποδοχής. Κατά την επίσκεψή του συζήτησε τόσο με τα παιδιά ρομά όσο και με άλλους μαθητές του σχολείου και διαπίστωσε ότι, χάρη στις συντονισμένες ενέργειες των εκπαιδευτικών, η ένταξη και η εκπαιδευτική ενσωμάτωσή τους στη σχολική κοινότητα προχωρούσε θετικά.

Πλέον των υποθέσεων που έχει διερευνήσει ο Συνήγορος, έχει ενημερωθεί από εκπαιδευτικούς για περιπτώσεις γονέων που δημιουργούν προβλήματα στη λειτουργία του σχολείου, ασκώντας πιέσεις σε εκπαιδευτικούς ή εμπλεκόμενοι σε διενέξεις στην είσοδο και στο προαύλιο του σχολείου, με επικλήσεις ρατσιστικού περιεχομένου.

6. Περιστατικά ρατσιστικής βίας που λαμβάνουν χώρα έξω από το σχολείο, γνωστοποιούνται στους εκπαιδευτικούς, και στα οποία μαθητές είναι θύτες, θύματα ή μάρτυρες, ενώ εμπλέκονται και τρίτα πρόσωπα

Σε περιστατικά ρατσιστικής βίας που λαμβάνουν χώρα εκτός του σχολείου μεταξύ μαθητών που δεν φοιτούν στο ίδιο σχολείο, με αισθητές όμως συνέπειες στη σχολική ζωή, οι εκπαιδευτικοί συνήθως δεν έχουν δυνατότητα άμεσης παρέμβασης. Ωστόσο, όπως έχουν αναφέρει αρκετές φορές μαθητές στον Συνήγορο, υπάρχουν αλλοδαποί μαθητές, ιδίως μελαμψού χρώματος, που έχουν δεχθεί απρόκλητες φραστικές ή άλλης μορφής επιθέσεις και απειλές από τρίτους, ενώ υπάρχουν και μαθητές που δηλώνουν ανοικτά ότι συμμετέχουν σε ομάδες που επιτίθενται σε αλλοδαπούς (ιδίως έγχρωμους), με στόχο την τρομοκράτησή τους. Η πρακτική αυτή μάλιστα φαίνεται ότι διαδίδεται τελευταία ανάμεσα σε εφήβους, που μέσω της συμμετοχής σε τέτοιες ομάδες, ακόμη και αν δεν έχουν ιδεολογική ταύτιση με ρατσιστικές αντιλήψεις, επιχειρούν να αποκτήσουν αναγνώριση και αίσθηση κύρους και ισχύος ανάμεσα σε συνομηλίκους τους. Αρκετά είναι και τα περιστατικά που οι μαθητές αναφέρουν ότι έχουν παραστεί ως μάρτυρες ρατσιστικών επιθέσεων και συγκρούσεων σε διάφορες πτυχές της κοινωνικής τους ζωής.

Στις περιπτώσεις που συναφή περιστατικά αναφέρονται από τους μαθητές μέσα στην τάξη, οι εκπαιδευτικοί καλούνται κυρίως να ασκήσουν τον παιδαγωγικό τους ρόλο, αναδεικνύοντας την ανάγκη σεβασμού των δικαιωμάτων και προστασίας όλων των πολιτών από κάθε μορφής διάκριση ή άσκηση βίας.

Χαρακτηριστική είναι η παρακάτω περίπτωση με την οποία ασχολήθηκε ο Συνήγορος: Μαθητής δέχθηκε επίθεση κατά την προσέλευσή του στο σχολείο από εξωσχολικό που τον τραυμάτισε σοβαρά, με την αιτιολογία ότι το θύμα τον είχε σχολιάσει αρνητικά σε συμμαθήριά του για τις ρατσιστικές του πεποιθήσεις. Το περιστατικό

αυτονόητα προκάλεσε μεγάλη ένταση στην σχολική κοινότητα. Ο Συνήγορος, μετά από πρόσκληση της διεύθυνσης του σχολείου, διεξήγαγε συζήτηση με τους μαθητές και πρότεινε στον σύλλογο διδασκόντων να πραγματοποιήσει επιπλέον συζητήσεις με τους μαθητές και να προσπαθήσει να ενισχύσει το θετικό κλίμα στο σχολείο, κάτι το οποίο αποδέχθηκε.

Σε άλλη πρόσφατη υπόθεση, αλλοδαπός μαθητής που γνώριζε τον θεσμό από επίσκεψη του Συνηγόρου στο σχολείο του, κατήγγειλε εγγράφως στην ανεξάρτητη αρχή τη στοχοποίησή του από συγκεκριμένους αστυνομικούς του τμήματος της περιοχής του. Ο μαθητής υποστήριξε ότι λόγω του χρώματός του επέλεξαν αυτόν ανάμεσα στους επίσης αλλοδαπούς συμμαθητές του και τον προσήγαγαν επανειλημμένα για εξακρίβωση στοιχείων, παρόλο που έφερε μαζί του επικυρωμένο φωτοαντίγραφο του διαβατηρίου του, και σε μία περίπτωση μάλιστα επιδείχθηκε το πρωτότυπο διαβατήριο από τον πατέρα του. Ο μαθητής θεωρούσε ότι είναι θύμα διάκρισης, υφίσταται δημόσιο εξευτελισμό και φοβάται να κυκλοφορήσει ελεύθερα με τους φίλους του. Απευθύνθηκε δε στον Συνήγορο ακριβώς γιατί οι εκπαιδευτικοί του τον δίδαξαν να προασπίζεται τα δικαιώματά του. Η ανεξάρτητη αρχή απέστειλε έγγραφο προς τον Διοικητή του Αστυνομικού Τμήματος, ζητώντας να δοθούν αυστηρές οδηγίες στα όργανα ευθύνης του για την αποτροπή ανάλογων περιστατικών στην περιοχή.

(Για τη στοχοποίηση των ελεγχόμενων με βάση τη φυλή, την εθνική καταγωγή ή το χρώμα βλ. και παραπάνω, ενότητα 2.3).

4.2 Η πρόληψη του ρατσισμού στο αναλυτικό πρόγραμμα και στις σχολικές δραστηριότητες

Όπως είναι γνωστό, στον νόμο 1566/1985 περιλαμβάνονται ανάμεσα στους σκοπούς της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης η διαπαιδαγώγηση των μαθητών στις αρχές του σεβασμού δικαιωμάτων και της μη διάκρισης.⁹⁶

Στο αναλυτικό πρόγραμμα του σχολείου, τόσο στην πρωτοβάθμια όσο και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, υπάρχουν αρκετές ρητές αναφορές στα ανθρώπινα δικαιώματα, στις αρχές της μη διάκρισης και του σεβασμού της διαφορετικότητας, όπως

⁹⁶ Ειδικότερα, στο άρθρο 1 αναφέρεται: *1.Σκοπός της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι να συμβάλει στην ολόπλευρη, αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη των διανοητικών και ψυχοσωματικών δυνάμεων των μαθητών, ώστε, ανεξάρτητα από φύλο και καταγωγή, να έχουν τη δυνατότητα να εξελιχθούν σε ολοκληρωμένες προσωπικότητες και να ζήσουν δημιουργικά. Ειδικότερα υποβοηθεί τους μαθητές: [...] ε) Να αναπτύσσουν πνεύμα φιλίας και συνεργασίας με όλους τους λαούς της γης, προσβλέποντας σε ένα κόσμο καλύτερο, δίκαιο και ειρηνικό.»*

και της απαγόρευσης κάθε μορφής άσκησης βίας. Οι εκπαιδευτικοί προβλέπεται και προτείνεται να διδάσκουν τα θέματα αυτά με τρόπο άμεσο και βιωματικό, ώστε να αντιλαμβάνονται οι μαθητές την ιδιαίτερη αξία των δικαιωμάτων και των αρχών αυτών και τους τρόπους με τους οποίους μπορεί να αντιμετωπίζονται νόμιμα και αποτελεσματικά τυχόν παραβιάσεις τους. Ο τρόπος με τον οποίο γίνεται η διδασκαλία και προωθείται η ουσιαστική κατανόηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των αρχών της μη διάκρισης και των αρνητικών συνεπειών που προκαλούν διαχρονικά οι ρατσιστικές και μισαλλόδοξες συμπεριφορές, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την κατάρτιση και τη διαθεσιμότητα των ίδιων των εκπαιδευτικών. Ιδιαίτερα χρήσιμη είναι η ενότητα των ερευνητικών εργασιών που έχουν καθιερωθεί στις δύο πρώτες τάξεις του Λυκείου, στις οποίες μπορούν να δοθούν θέματα σχετικά με την υπεράσπιση των δικαιωμάτων και την καταπολέμηση των διακρίσεων.

Τα τελευταία χρόνια, παράλληλα με τη διόγκωση των ρατσιστικών συμπεριφορών στην ελληνική κοινωνία, έχει υπάρξει και ένας σημαντικός αριθμός προγραμμάτων επιμόρφωσης και ευαισθητοποίησης και έχει διακινηθεί χρήσιμο παιδαγωγικό υλικό μέσα από ιστοχώρους εκπαιδευτικών διευθύνσεων και οργανώσεων που ασχολούνται ειδικά με θέματα αντιρατσιστικής εκπαίδευσης.

Στις συζητήσεις που έχει διεξαγάγει ο Συνήγορος με μαθητές έχει αναδειχθεί επανειλημμένα η σημασία των θετικών δράσεων στα σχολεία και του ρόλου των εκπαιδευτικών σε αυτές⁹⁷.

4.3 Πρόληψη και αντιμετώπιση της ρατσιστικής βίας στο σχολείο

Ως προς τη διαχείριση ρατσιστικών και βίαιων συμπεριφορών που εκδηλώνονται μεταξύ μαθητών, ο Συνήγορος έχει διαπιστώσει ότι κατά κανόνα δεν γίνονται αποδεκτές τέτοιες συμπεριφορές και οι εκπαιδευτικοί επιχειρούν να τις αποτρέψουν με παιδαγωγικά μέσα (συμβουλές, επιπλήξεις, κ.λπ.). Στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση χρησιμοποιούνται, ανάλογα με τη βαρύτητα των πράξεων, οι προβλεπόμενες από τη νομοθεσία κυρώσεις. Ωστόσο, στην πλειονότητα των περιπτώσεων, έχει διαπιστωθεί ότι η παρέμβαση του σχολείου εξαντλείται σε μέτρα που αποβλέπουν στη ρηματική καταδίκη των μη αποδεκτών συμπεριφορών και στην επιβολή κυρώσεων ή συστάσεων, χωρίς να γίνεται ενδελεχής

⁹⁷ Βλ. για παράδειγμα: <http://www.0-18.gr/gia-paidia/nea/syzitiseis-gia-ti-bia-metaksy-mathiton-sti-thessaloniki-kai-tin-athina> και κυρίως <http://www.0-18.gr/gia-megaloyis/nea/mathites-kai-mathitries-syzitoyi-me-ton-synigoro-toy-paidioy-gia-ti-bia-sta-scholeia>

ενασχόληση με τους μαθητές που εμπλέκονται σε σχετικά περιστατικά, ως θύτες, θύματα ή μάρτυρες.

Κατά την άποψη της ανεξάρτητης αρχής που έχει διατυπωθεί προς το Υπουργείο Παιδείας⁹⁸ ύστερα από σχετική έρευνα - καταγραφή «καλών πρακτικών» σε σχολεία όλης της χώρας, αλλά και στο πλαίσιο της συμμετοχής του Συνηγόρου στις δράσεις του Δικτύου κατά της Βίας στο Σχολείο⁹⁹, για την ουσιαστική πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας γενικότερα στο χώρο του σχολείου, που περιλαμβάνει και τη ρατσιστική βία, είναι απαραίτητο να λαμβάνονται πολυεπίπεδα μέτρα. Τα μέτρα αυτά πρέπει να αφορούν τόσο την προώθηση της δημοκρατίας και της εκπαίδευσης των μαθητών στα δικαιώματα, όσο και την ανάπτυξη στοχευμένων δραστηριοτήτων που αυξάνουν τη συνειδητότητα των μαθητών σχετικά με τις προκαλούμενες βλάβες από τη χρήση βίας, βελτιώνουν τις σχέσεις μεταξύ τους και καθιερώνουν πρακτικές για την ειρηνική επίλυση συγκρούσεων και τη συνύπαρξη των διαφορετικών. Πρωτίστως βέβαια χρειάζεται να διασφαλιστούν συνθήκες γενικότερης λειτουργικότητας και ευνομίας στη σχολική κοινότητα και να αναπτυχθεί κλίμα συνεργασίας, επικοινωνίας, συμμετοχής, εμπιστοσύνης και αλληλοσεβασμού ανάμεσα στα μέλη της.

Την άποψη αυτή εξέφρασε ο Συνήγορος του Πολίτη και στο πλαίσιο της λειτουργίας του Παρατηρητηρίου για την Πρόληψη της Βίας στο Σχολείο, που συγκροτήθηκε από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων στις αρχές του 2013. Το Παρατηρητήριο περιέλαβε στους στόχους του αφενός να καταγράψει το εύρος της ασκούμενης βίας, περιλαμβανομένης της ρατσιστικής, στον χώρο του σχολείου, αφετέρου δε να εισηγηθεί οδηγίες προς τους εκπαιδευτικούς, τις οποίες στη συνέχεια θα διακινήσει με την μορφή εγκυκλίου το υπουργείο. Σχεδιάζεται επίσης η οργάνωση επιμορφωτικών σεμιναρίων για εκπαιδευτικούς σχετικά με την πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας.

Ο Συνήγορος έχει αναπτύξει πολύπλευρες δραστηριότητες με στόχο την πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας στο σχολικό χώρο και ειδικότερα της βίας και επιθετικότητας μεταξύ μαθητών. Οι δράσεις του συγκεντρώνονται στην ειδική σελίδα στον ιστοχώρο του www.0-18.gr/gia-megaloyis/bia-sto-scholeio. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι εκδηλώσεις, οι ημερίδες και τα σεμινάρια στα οποία καλείται να παρέμβει αλλά και τα θέματα τα οποία αναδεικνύονται στις συζητήσεις του με ομάδες μαθητών, τα τελευταία χρόνια εστιάζονται όλο και περισσότερο στη βία και τον ρατσισμό.

⁹⁸ Σχετικά με την επιστολή του Συνηγόρου του Πολίτη προς το Υπουργείο Παιδείας και την εγκύκλιο που εκδόθηκε στη συνέχεια βλ.: www.0-18.gr/gia-megaloyis/nea/protaseis-synigoroy-toy-paidiay-gia-ti-scholiki-bia.

⁹⁹ Το Δίκτυο κατά της Βίας στο Σχολείο ιδρύθηκε το 2010 με συμμετοχή δημοσίων φορέων και ΜΚΟ. Σχετική ενημέρωση υπάρχει στο www.antibullyingnetwork.gr.

Συμπεράσματα – προτάσεις

1. Η καταγραφή περιστατικών ρατσιστικής βίας

Οι **281 διασταυρωμένες καταγγελίες** που καταγράφηκαν σε 16 μήνες με πηγές τα μέσα ενημέρωσης, τις ΜΚΟ, και τον ίδιο τον Συνήγορο του Πολίτη, καταδεικνύουν ότι η βία στους δρόμους με στόχο τον «διαφορετικό», με βάση την εθνική ή εθνοτική καταγωγή, τη φυλή, το χρώμα, τον σεξουαλικό προσανατολισμό ή το θρήσκευμα, είναι φαινόμενο υπαρκτό και συνεχώς εντεινόμενο.

Οι περιπτώσεις που καταγράφονται στην παρούσα έκθεση αποτελούν την **κορυφή του παγόβουνου**. Η πλειοψηφία των ρατσιστικών επιθέσεων, για διάφορους λόγους, είτε δεν καταγγέλλεται καθόλου, είτε καταγγέλλεται αλλά δεν καταγράφεται, είτε καταγράφεται αλλά όχι ως ρατσιστική. Η αδράνεια και απροθυμία αστυνομικών, η άρνηση σύλληψης δραστών ή καταγραφής περιστατικών και, από την πλευρά των θυμάτων, ο φόβος είτε της σύλληψης είτε του στιγματισμού και η πεποίθηση ότι δεν πρόκειται να δικαιωθούν, μοιάζουν με συγκοινωνούντα δοχεία. Σε κάθε περίπτωση πρόκειται για κλασική περίπτωση **αθέατης εγκληματικότητας**, στη μεγάλη έκταση της οποίας φαίνεται να συμβάλει η στάση και συμπεριφορά αστυνομικών και άλλων κρατικών οργάνων. Είναι χαρακτηριστικό ότι σε περιοχές στις οποίες κατά τεκμήριο, αλλά και από τα στοιχεία της παρούσας έρευνας, παρατηρείται ιδιαίτερη έξαρση του φαινομένου, όπως π.χ. σε μεγάλο τμήμα του κέντρου της Αθήνας, τα αστυνομικά τμήματα καταγράφουν στην καλύτερη περίπτωση πολύ μικρό αριθμό περιστατικών όπου αναγνωρίζεται ρατσιστικό κίνητρο. Με χαρακτηριστικότερο παράδειγμα το αστυνομικό τμήμα Ομονοίας, όπου η υπηρεσία αναφέρει ότι δεν διαθέτει στοιχεία για ύπαρξη περιστατικών ρατσιστικής βίας στην περιοχή ευθύνης της!

Ο Συνήγορος του Πολίτη εκτιμά ότι **η δραματική αύξηση του αριθμού των καταγγελιών** για ρατσιστικές επιθέσεις αλλά και της κλιμακούμενης έντασης της ασκούμενης βίας, από τον Μάιο του 2012 και μετά, αντανακλά μεταξύ άλλων και τις κοινωνικοπολιτικές εξελίξεις που επέτρεψαν την εκπροσώπηση στο εθνικό Κοινοβούλιο του κόμματος της **Χρυσής Αυγής, το οποίο** διακρίνεται για τον πρωτοφανή σε οξύτητα και επιθετικότητα εθνικιστικό/ρατσιστικό, ξενοφοβικό και μισαλλόδοξο πολιτικό λόγο. Πρέπει επίσης να προβληματίσει ιδιαίτερα η καταγραφή περιστατικών βίας με ρατσιστικό κίνητρο από παλιότερες ή νεοπαγείς οργανωμένες ομάδες, με τρόπο δράσης που παραπέμπει σε άτυπες

ρατσιστικές πολιτοφυλακές, ιδιαίτερα σε συγκεκριμένες περιοχές. Έντονη τέλος ανησυχία προκαλούν μαρτυρίες για την παθητική στάση αστυνομικών οργάνων σε τέτοιου είδους περιστατικά, και μία διαφαινόμενη απροθυμία έγκαιρης παρέμβασης ή και στη συνέχεια αποτελεσματικής διερεύνησης για την αποκάλυψη των δραστών. Ακόμη περισσότερο, όταν αστυνομικοί φέρονται να προβαίνουν σε καταχρηστική άσκηση βίας με ρατσιστικά κίνητρα.

Η ανεξάρτητη αρχή εκτιμά ότι υπάρχει επιτακτική ανάγκη να γίνει διεξοδική εις βάθος διερεύνηση του θέματος ώστε **να καταπολεμηθεί άμεσα και δραστικά** οποιαδήποτε εκδήλωση ρατσιστικής προκατάληψης ή βίας μέσα σε όργανα και θεσμούς της Ελληνικής Δημοκρατίας. Επίσης, να αποτραπούν αποφασιστικά οι απόπειρες υποκατάστασης της κρατικής εξουσίας, όταν μάλιστα λαμβάνουν συστηματικό και προγραμματικό χαρακτήρα

Ο Συνήγορος δεν υιοθετεί τη ρητορική που συνδέει την παρουσία των μεταναστών με την υποτιθέμενη εν γένει έξαρση της σοβαρής εγκληματικότητας . Αντίθετα, θεωρεί ότι ο δημόσιος λόγος αυτού του είδους καλλιεργεί και στη συνέχεια εκμεταλλεύεται τον παρατηρούμενο «κοινωνικό πανικό» εις βάρος μελών ευάλωτων εθνοτικών ομάδων, δυσφημώντας, πέραν των άλλων, τη χώρα και τους έλληνες πολίτες. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία για την εγκληματικότητα, διαπιστώνεται μείωση της σοβαρής εγκληματικότητας το 2012, ενώ και η σημαντική πλειοψηφία των δραστών είναι ημεδαποί. Άλλωστε, σύμφωνα με τα στοιχεία της EUROSTAT, οι δείκτες της εγκληματικότητας στη χώρα παραμένουν σχετικά χαμηλοί συγκριτικά με τις λοιπές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ η Ελλάδα εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται ως «μη επικίνδυνη χώρα». Αυτό δεν σημαίνει ότι η πολιτεία οφείλει να εφησυχάσει, αλλά αντίθετα να προστατεύσει με αποτελεσματικό και πολύπλευρο σχεδιασμό την ασφάλεια και την περιουσία των πολιτών. Στόχος, μεταξύ άλλων, πρέπει να είναι η εξάλειψη ή μείωση της υποκειμενικής ανασφάλειας των κατοίκων (ελλήνων και αλλοδαπών), καθώς αυτό επηρεάζει σημαντικά την καθημερινότητα τους και υποβαθμίζει την ποιότητα ζωής, τροφοδοτώντας ταυτόχρονα την ξενοφοβία και τα ρατσιστικά στερεότυπα εκ μέρους των γηγενών, διασπώντας την κοινωνική ειρήνη και συνοχή.

Στην κατεύθυνση αυτή, της μείωσης του φόβου του εγκλήματος και της καταπολέμησης της ξενοφοβίας, ο Συνήγορος θεωρεί ότι η συμβολή των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι απαραίτητη και κρίσιμη, μέσω του σχεδιασμού και ανάληψης συστηματικών στοχευμένων και πολύμορφων δράσεων σε τοπικό επίπεδο.

Βασική διαπίστωση αποτελεί η αξιοσημείωτη **αναντιστοιχία** επίσημης και ανεπίσημης καταγραφής: από την ΕΛ.ΑΣ. καταγράφεται λιγότερο από το 1/3 των περιστατικών (84 περιστατικά με πιθανολογούμενο ρατσιστικό κίνητρο το 2012) συγκριτικά με τα αντίστοιχα περιστατικά που ο Συνήγορος έχει διασταυρώσει ότι έλαβαν χώρα από την έρευνα που διενέργησε (253 περιστατικά επιθέσεων με προφανή ρατσιστικά κίνητρα το ίδιο έτος, σύμφωνα με τις καταγγελίες και μαρτυρίες).

Ο Συνήγορος επισημαίνει ότι η αναγνώριση του ρατσιστικού φαινομένου είναι το πρώτο και απαραίτητο βήμα για την αποτελεσματική αντιμετώπισή του. Εκτιμά ότι απαραίτητη προϋπόθεση για να εξασφαλισθεί η προστασία του δικαιώματος στην ασφάλεια κάθε προσώπου που διαμένει στη χώρα μας, ημεδαπού ή αλλοδαπού είναι η αστυνομία να καταγράφει άμεσα, ακόμη και αυτεπάγγελτα τα σχετικά περιστατικά, και να διερευνά αποτελεσματικά τις καταγγελίες για άσκηση ρατσιστικής βίας.

Ο Συνήγορος θεωρεί απαραίτητη τη δημιουργία ενός **συστηματικού, ολοκληρωμένου τρόπου καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας το οποίο θα καλύπτει ολόκληρη την επικράτεια**. Επισημαίνει ότι η οποιαδήποτε ολιγωρία για την αντιμετώπιση του φαινομένου, πέραν των άλλων δυσμενών συνεπειών για το κράτος δικαίου, αποτελεί **σοβαρή δυσφήμιση της χώρας στην ευρωπαϊκή κοινή γνώμη**.

Στο πλαίσιο αυτό ο Συνήγορος **προτείνει** επίσης:

- να εκδώσει το αρχηγείο της αστυνομίας κατάλληλες **οδηγίες** και εγκυκλίους ώστε να οξυνθούν τα αντανakλαστικά της αστυνομίας ως προς την **πιθανολόγηση ρατσιστικού κινήτρου** σε κοινά εγκλήματα
- **να εκπαιδευθεί** το προσωπικό όλων των αστυνομικών τμημάτων και όχι μόνον των υπηρεσιών αντιμετώπισης ρατσιστικής βίας, προκειμένου να αντιμετωπιστούν τυχόν στερεοτυπικές προκαταλήψεις έναντι των θυμάτων ρατσιστικής βίας, ώστε να μην σημειώνονται φαινόμενα αδιαφορίας κατά την υποδοχή καταγγελιών ή αδράνειας κατά τη διάρκεια επιθέσεων
- **να συνεργαστεί η αστυνομία με τον Συνήγορο, τις κοινότητες των μεταναστών και με ΜΚΟ** που δραστηριοποιούνται σε θέματα καταπολέμησης του ρατσισμού, όπως το Δίκτυο καταγραφής ρατσιστικών επιθέσεων, προκειμένου να ενθαρρυνθούν τα θύματα να απευθύνονται στις επίσημες αρχές, πράγμα

που σήμερα δεν συμβαίνει κυρίως λόγω έλλειψης εμπιστοσύνης των θυμάτων ή/και απροθυμίας ή αδράνειας των αστυνομικών

Ο Συνήγορος του Πολίτη συνιστά επίσης σε κάθε φορέα, δημόσιο, όπως η αστυνομία, ή ιδιωτικό, όπως συλλογικότητες και δίκτυα

- **τη δημοσιοποίηση όλων των δεδομένων καταγραφής** ρατσιστικών επιθέσεων, με την αυτονόητη απόκρυψη ονομάτων ή άλλων στοιχείων ταυτοπροσωπίας. Έτσι διασφαλίζεται η διαφάνεια, αποτρέπεται η περαιτέρω εμφάνιση ρατσιστικών φαινομένων, και ενθαρρύνονται περισσότερα θύματα να λύσουν τη σιωπή τους.

Εν προκειμένω, το Αρχηγείο ΕΛ.ΑΣ. θα πρέπει να μη θεωρεί εμπιστευτικές τις αντίστοιχες ετήσιες εκθέσεις και τα συναφή στοιχεία, αλλά αντιθέτως να τα αναρτά στην ιστοσελίδα της αστυνομίας, έτσι ώστε να αποκτούν τη μέγιστη δυνατή δημοσιότητα και να γίνονται κτήμα της κοινής γνώμης.

2. Η προσέγγιση της αστυνομικής διοίκησης

α. Η πειθαρχική διερεύνηση περιστατικών όπου πολίτες καταγγέλλουν, είτε απευθείας είτε στον Συνήγορο, ρατσιστική συμπεριφορά αστυνομικών

Εξετάζοντας την ουσιαστική ανταπόκριση της αστυνομίας στις αναφορές που δέχτηκε ο Συνήγορος το 2012, για ανάρμοστη συμπεριφορά αστυνομικών οργάνων με ενδεχόμενο ρατσιστικό (εθνοφυλετικό κυρίως) κίνητρο, επιβεβαιώνεται η εικόνα καθυστέρησης των εσωτερικών ερευνών που δημιουργεί αίσθηση ατιμωρησίας.

Η επιφανειακή εξέταση όσων περιστατικών τελικά καταγγέλλονται στην αστυνομία, καθώς και η διακοπή της έρευνας ήδη κατά το προκαταρκτικό της στάδιο πλήττουν την αξιοπιστία των πειθαρχικών ελέγχων, σε τέτοιο βαθμό μάλιστα που η όποια διερεύνηση καταλήγει να θεωρείται μάλλον προσχηματική από τα ίδια τα θύματα αλλά και πολλούς πολίτες και οργανώσεις.

Έτσι διαιωνίζεται η απροθυμία των θυμάτων να καταγγείλουν ρατσιστική συμπεριφορά σε βάρος τους αφού τα δεδομένα επιβεβαιώνουν την πεποίθησή τους ότι δεν πρόκειται να δικαιωθούν.

Ο Συνήγορος παρατηρεί ότι η έλλειψη εμπιστοσύνης των θυμάτων στο κράτος δικαίου σχετίζεται άμεσα με την αναποτελεσματικότητα του μηχανισμού προστασίας των δικαιωμάτων **και προτείνει:**

- η αστυνομία **να ενεργοποιεί και να διεκπεραιώνει με ταχύτητα και πληρότητα τη διαδικασία πειθαρχικής διερεύνησης** καταγγελιών κατά αστυνομικών οργάνων για βίαιη ή αυθαίρετη συμπεριφορά με ρατσιστικό κίνητρο
- η **προκαταρκτική διοικητική εξέταση** να αποκτήσει τον πραγματικό της χαρακτήρα της συλλογής στοιχείων και να μην υποκαθιστά τυχόν επόμενα στάδια πειθαρχικής διερεύνησης ούτε η έρευνα να παραμένει εκκρεμής επί εξαιρετικά μακρό διάστημα
- η **εξέταση όλων των μαρτύρων**, η αναγκαία αμεροληψία, η πλήρης αιτιολογία πρέπει να αποτελούν απαρέγκλιτο κανόνα των εσωτερικών διαδικασιών της αστυνομίας, οι οποίες δεν πρέπει να καταλήγουν σε αυθαίρετες απαλλαγές ή δυσανάλογα ελαφρές κυρώσεις, δημιουργώντας μία εικόνα ατιμωρησίας που αποτρέπει τα θύματα διακρίσεων ή κακομεταχείρισης να αναφερθούν στις αρχές¹⁰⁰
- η πειθαρχική διερεύνηση των καταγγελιών για εμπλεκόμενα σε ρατσιστικές επιθέσεις και συμπεριφορές αστυνομικά όργανα **να μην εμφανίζει καθυστερήσεις από την υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων** της αστυνομίας ώστε να μη δίνει την εντύπωση ανοχής ή και συγκάλυψης
- να λυθεί το ζήτημα όχι μόνον της αποτελεσματικής λειτουργίας αλλά και της ανεξαρτησίας των προβλεπόμενων από τον ν. 3938/2011 -αλλά μη λειτουργούντων- Γραφείων Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας. Το ίδιο ισχύει και για την προβλεπόμενη στον ίδιο νόμο Επιτροπή αξιολόγησης των σχετικών καταγγελιών , η λειτουργία της οποίας είναι κρίσιμη για την επανεξέταση υποθέσεων μετά την έκδοση σχετικών αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου¹⁰¹.

Πέραν όμως των αναφορών που χειρίστηκε ο Συνήγορος, η **έκβαση της πειθαρχικής διαδικασίας** γενικά για καταγγελίες, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΑΣ. για το 2012, όπου

¹⁰⁰ Τα παραπάνω σημεία επαναλαμβάνουν πολλές από τις προτάσεις που ο Συνήγορος του Πολίτη είχε διατυπώσει στην ειδική έκθεση του έτους 2004 ειδικά για τα πειθαρχικά της αστυνομίας (βλ. <http://www.synigoros.gr/?i=human-rights.el.elegxos-astunomia.64209>)

¹⁰¹ Βλ. παραπάνω κεφάλαιο 3.1.3 υπό στοιχείο 4 για την πειθαρχική διαδικασία καταγγελιών ρατσιστικής βίας.

αστυνομικοί φέρονταν να επιδεικνύουν ρατσιστική συμπεριφορά είναι μάλλον απογοητευτική. Ήτοι, η ολοκλήρωση της διερεύνησης επί συνόλου 22 περιπτώσεων, μόνο σε έξι από αυτές, με αποτέλεσμα την επιβολή προστίμου σε μία περίπτωση και τη θέση των λοιπών πέντε υποθέσεων στο αρχείο, αποτελούν διαδικασίες που δεν συνηγορούν ότι υπήρξε πραγματική βούληση μέχρι τώρα για την ουσιαστική και αποτελεσματική αντιμετώπιση του φαινομένου και την απόδοση ανάλογων ευθυνών. Αυτή η εκ των πραγμάτων δημιουργούμενη εικόνα ατιμωρησίας είναι ανάγκη να ανατραπεί δραστικά και να ανασκευαστεί πειστικά, για την ίδια την αξιοπιστία της αστυνομίας και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των πολιτών στην αμερόληπτη κρίση της αλλά και στη δικαιοκρατική τους αντιμετώπιση.

β. Οι υπηρεσίες για την αντιμετώπιση της ρατσιστικής βίας

Ο Συνήγορος του Πολίτη σημειώνει ως **θετική εξέλιξη** τη σύσταση εξειδικευμένων υπηρεσιών της αστυνομίας, για την ουσιαστική διερεύνηση των ρατσιστικών επιθέσεων και την έμπρακτη θεσμική απονεύρωση και κοινωνική απαξίωση και αποδοκιμασία του συγκεκριμένου απεχθούς φαινομένου.

Θετικό επίσης είναι το γεγονός ότι οι νέες υπηρεσίες μπορούν να κινούν και **αυτεπάγγελτη** έρευνα, ότι δέχονται και άτυπες (ανώνυμες) καταγγελίες, και ότι υπέχουν υποχρέωση άμεσης ενημέρωσης της εισαγγελικής αρχής σε περιπτώσεις προανάκρισης για υποθέσεις ρατσιστικής βίας. Ωστόσο, η δυνατότητα των θυμάτων ξеноφοβικών επιθέσεων να προβούν σε ουσιαστική τηλεφωνική καταγγελία εξαρτάται και από τη δυνατότητα διερμηνείας ή τη γλωσσομάθεια των αστυνομικών που στελεχώνουν τη νέα τηλεφωνική γραμμή.

Ο Συνήγορος παρατηρεί ότι η χωριστή διερεύνηση των περιστατικών από ειδική υπηρεσία αμβλύνει μεν την εικόνα ατιμωρησίας, απαιτεί δε εξειδικευμένο χειρισμό όχι μόνον των αδικημάτων αλλά και των θυμάτων, σύμφωνα και με την υπό ενσωμάτωση Οδηγία 2012/29/ΕΕ για την προστασία θυμάτων εγκληματικότητας.

Το γεγονός ότι το προεδρικό διάταγμα σύστασης των υπηρεσιών αυτών δεν περιλαμβάνει καμιά ειδική διαδικασία διερεύνησης αποτελεί αρνητικό σημείο.

Κομβικό πρόβλημα διαδικασίας αποτελεί και η παροχή κάποιου επιπέδου προστασίας ειδικά για θύματα που δεν έχουν τίτλους νόμιμης διαμονής στη χώρα, ώστε να μην κρατούνται και να μην απελαύνονται όσοι αναφέρουν περιστατικό ρατσιστικής βίας, τουλάχιστον μέχρι το πέρας της διερεύνησης του. Η ρύθμιση για μη απέλαση και προστασία των θυμάτων εγκληματικών πράξεων μέσω διάταξης του Εισαγγελέα (άρθρο 44 περ. β' του ν. 3386/2005, όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 3907/2011) δεν είχε τύχει ουσιαστικής εφαρμογής μέχρι τα γεγονότα ένοπλης επίθεσης σε αλλοδαπούς εργάτες σε καλλιέργειες φράουλας στη Ν. Μανωλάδα. Προκειμένου, όμως, να ενεργοποιηθεί η ανωτέρω διάταξη είναι απαραίτητη η συνδρομή των αρμόδιων εισαγγελικών αρχών στο πλαίσιο της άσκησης ποινικής δίωξης για τον χαρακτηρισμό των θυμάτων, την υπαγωγή τους στις ανωτέρω διατάξεις και τη χορήγηση σε αυτούς άδειας διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους.

Η προστασία διαμονής, μη σύλληψης και μη απέλασης του θύματος ρατσιστικής βίας είναι για τον Συνήγορο σημαντική, όπως και όλα τα ζητήματα διαδικασίας που διασφαλίζουν την ουσιαστική ακρόαση των καταγγελλόντων και των μαρτύρων, υπό το πρίσμα του συνταγματικού δικαιώματος αναφοράς στις αρχές, που είναι η βασική θεσμική εγγύηση κάθε θεμελιώδους δικαιώματος, μετά τη δικαστική προστασία.

Ο Συνήγορος **προτείνει** συνεπώς τα εξής:

- τα Τμήματα και Γραφεία Αντιμετώπισης Ρατσιστικής Βίας, να στελεχωθούν επαρκώς από αστυνομικούς, οι οποίοι να έχουν δεχθεί την κατάλληλη εκπαίδευση και επιμόρφωση. Η ουσιαστική στήριξη των αστυνομικών διευθύνσεων στο έργο των νέων υπηρεσιών είναι βασικός όρος επιτυχίας των κατά τόπους γραφείων
- για τη συνολικότερη και πιο ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του ρατσιστικού φαινομένου, να μην περιορίζεται η **αποστολή** των υπηρεσιών αυτών στον άξονα έθνος/φυλή/θρήσκευμα, αλλά να συμπεριλάβει και άλλα κριτήρια όπως η αναπηρία, ο σεξουαλικός προσανατολισμός και η ταυτότητα φύλου
- να θεσπιστεί ειδική διαδικασία διερεύνησης, λ.χ. εξατομικευμένη εκτίμηση κάθε περίπτωσης καταγγελίας μέσω ατομικής αξιολόγησης, που θα διασφαλίζει τη μέριμνα και τον ειδικό χειρισμό των θυμάτων ρατσιστικής διάκρισης, ώστε να μην στιγματίζονται περαιτέρω από την επαφή τους με τα αστυνομικά όργανα, κατά τις ειδικές προβλέψεις του ευρωπαϊκού δικαίου σύμφωνα και με την υπό ενσωμάτωση Οδηγία 2012/29/ΕΕ για την προστασία θυμάτων εγκληματικότητας

- να είναι υποχρεωτική η **διερμηνεία** για τη διευκόλυνση ουσιαστικής καταγγελίας από τα θύματα ξενοφοβικών επιθέσεων στις αυτοπρόσωπες και στις τηλεφωνικές καταγγελίες
- να απολαμβάνουν **τα θύματα** εγγυήσεις προστασίας, να εφαρμοστεί ουσιαστικά δηλαδή η ρύθμιση που διασφαλίζει τη μη απέλαση και προστασία των θυμάτων εγκληματικών πράξεων με σχετική διάταξη του Εισαγγελέα (με το άρθρο 44 περ. β' ν. 3386/2005, όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 3907/2011)
- η **προστασία** να συμπεριλάβει και ουσιώδεις μάρτυρες στα περιστατικά, με κάποιο ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας

γ. Τα συνταγματικά όρια της επιχείρησης «Ξένιος Ζευς»

Η επιχείρηση Ξένιος Ζευς είναι προβληματική όσον αφορά την τήρηση δύο θεμελιωδών συνταγματικών αρχών, της αρχής της αναλογικότητας και της απαγόρευσης των εθνοφυλετικών διακρίσεων.

Η επιχείρηση παρουσιάζει, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της αστυνομίας, μια συστηματική προφανή **δυσαναλογία** μεταξύ του αριθμού των ανθρώπων που προσήχθησαν για έλεγχο στοιχείων και αυτών που τελικά συνελήφθησαν για παραβάσεις του νόμου σχετικά με τη νόμιμη είσοδο και παραμονή στη χώρα.

Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει επανειλημμένα επισημάνει τον **καταχρηστικό χαρακτήρα των προσαγωγών**, όταν δεν υπάρχει εξατομικευμένη υπόνοια τέλεσης αδικήματος. Στο πλαίσιο του «Ξένιου Δία» προσάγονται και αλλοδαποί που διαθέτουν ισχυρό τίτλο διαμονής στην χώρα. Αν δεν υπάρχει υπόνοια αδικήματος βάσει συμπεριφοράς, ενώ υφίσταται έγγραφο αποδεικτικό ταυτότητας, οι μαζικές αυτές προσαγωγές αποτελούν **δυσανάλογο περιορισμό της προσωπικής ελευθερίας** που δεν συνάδει ούτε με το Σύνταγμα ούτε με το νομικό πλαίσιο που διέπει τη δράση των αστυνομικών οργάνων.

Σύμφωνα και με τις κατευθύνσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης, **απαγορεύεται η δημιουργία προφίλ υπόπτου βάσει ρατσιστικής διάκρισης** (racial profiling), η οποία περιλαμβάνει κάθε διάκριση φυλής, χρώματος, γλώσσας, θρησκείας, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής ή ιθαγένειας, σε επιχειρήσεις αστυνομικών ελέγχων, παρακολούθησεων και ερευνών, χωρίς αντικειμενική και εύλογη αιτιολογία. Η πολιτεία με τις μαζικές προσαγωγές

μεταναστών, που ονομάζει συστηματικές επιχειρήσεις «εκκαθάρισης», αντικειμενικά ενθαρρύνει τον εθνοφυλετικό διαχωρισμό, όταν δεν υφίσταται εξατομικευμένη υπόνοια αδικήματος.

Είναι απολύτως αντιφατικό μήνυμα της πολιτείας, την ίδια στιγμή που συστήνει ειδικές υπηρεσίες για την αντιμετώπιση της ρατσιστικής βίας, να καλλιεργεί στερεότυπα στοχοποίησης του «άλλου», του εθνοφυλετικά «διαφορετικού».

Ο Συνήγορος συνεπώς **προτείνει**:

- **να επανεξετασθεί** η επιχείρηση «Ξένιος Ζευς», δεδομένου ότι παρουσιάζει προφανή δυσαναλογία μεταξύ του αριθμού των προσαγομένων για έλεγχο στοιχείων και των τελικώς συλληφθέντων, αναπαράγοντας στερεότυπα εθνοφυλετικού διαχωρισμού
- να σταματήσουν οι **καταχρηστικές προσαγωγές** μεταναστών που διαθέτουν ισχυρό τίτλο διαμονής στην χώρα, όταν δεν υπάρχει εξατομικευμένη υπόνοια αδικήματος βάσει συγκεκριμένης συμπεριφοράς.
- το κλιμάκιο ελέγχου να περιλαμβάνει **αστυνομικούς των Διευθύνσεων Αλλοδαπών** προκειμένου να είναι σε θέση να διακρίνουν τα πιστοποιητικά νόμιμης διαμονής στη χώρα και να μην προβαίνουν σε καταχρηστικές προσαγωγές
- να αξιοποιηθεί η σύγχρονη **ηλεκτρονική τεχνολογία** ώστε τα κλιμάκια ελέγχου να είναι σε θέση να προβαίνουν επιτόπου σε άμεση ηλεκτρονική διασταύρωση τυχόν στοιχείων που αμφισβητούνται
- **να εκπαιδευθούν όλοι οι αστυνομικοί στην αντιρατσιστική αστυνόμευση** ώστε να μη δημιουργείται προφίλ υπόπτου βάσει ρατσιστικής διάκρισης (racial profiling), και, σε τελευταία ανάλυση, δεν προάγει αποτελεσματικά τη δημόσια ασφάλεια

3. Το νομικό πλαίσιο

Το συνταγματικό και διεθνές θεσμικό πλαίσιο προστασίας των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων παρέχει ικανοποιητική βάση για αποτελεσματική προστασία. Ωστόσο, συχνά στην πράξη και κυρίως στη διοικητική πρακτική, παρατηρείται δυστοκία στην εφαρμογή αυτής της προστατευτικής νομοθεσίας, κυρίως διότι οι σχετικές κατευθύνσεις δεν αποτυπώνονται πάντα ή δεν εξειδικεύονται περαιτέρω από τον νομοθέτη.

Παρά τις θετικές εξελίξεις που παρατηρούνται τα τελευταία χρόνια εξακολουθεί να υπάρχει μία **σημαντική απόσταση** μεταξύ των προβλέψεων του συνταγματικού νομοθετικού πλαισίου και της εφαρμογής του.

Στην ετήσια έκθεσή του για το 2011 ο **ΟΑΣΕ** κρίνει σημαντική και επιδιώκει την ενίσχυση της ποινικής νομοθεσίας και των μηχανισμών επιβολής της προκειμένου να αναδειχθεί και να καταπολεμηθεί οποιαδήποτε εγκληματική συμπεριφορά που βασίζεται στις προκαταλήψεις.

Η **αναμόρφωση του νομοθετικού πλαισίου** αποτελεί υποχρέωση της χώρας προκειμένου να συμμορφωθεί με το περιεχόμενο της Απόφασης - Πλαίσιο 2008/913/ΔΕΥ του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου αναφορικά με την **αποτελεσματικότερη καταπολέμηση μέσω του ποινικού δικαίου των εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας**, καθώς και των εγκλημάτων που τελούνται με τέτοια κίνητρα.

Ο Συνήγορος σημειώνει ότι μεταξύ των **προτάσεων** όσων **κομμάτων** ζητούν αλλαγές στο νομοθετικό πλαίσιο είναι η θεσμοθέτηση ειδικού εγκλήματος, αλλαγές στην ευρωπαϊκή πολιτική ασύλου και η κύρωση του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου της Σύμβασης του Ο.Η.Ε. κατά των Βασανιστηρίων (OP-CAT), ώστε να αποτραπούν περιστατικά ρατσιστικής βίας από την πλευρά της αστυνομίας ή άλλων οργάνων εφαρμογής του νόμου. Επίσης τέθηκε **ζήτημα ανεπαρκούς πολιτικής βούλησης αλλά και εισαγγελικής απροθυμίας**, καθώς και ελλειπούς κινητοποίησης των διωκτικών και δικαστικών αρχών για την αντιμετώπιση του φαινομένου.

Ειδικότερα για το θέμα της εναρμόνισης της εθνικής νομοθεσίας με την ανωτέρω απόφαση-πλαίσιο, θα πρέπει να αναφερθεί ότι αν και είχε υπάρξει **σχέδιο νόμου ήδη από το 2011** και είχε ολοκληρωθεί η σχετική διαδικασία διαβούλευσης, δεν φαίνεται να κατατέθηκε τελικά προς συζήτηση στην βουλή¹⁰². Κατά τους πρώτους μήνες του **2013** αναλήφθηκε **εκ νέου νομοθετική πρωτοβουλία** για την εναρμόνιση της εθνικής με την ευρωπαϊκή νομοθεσία από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων με ιδιαίτερως ατυχή έκβαση, καθώς το προαναφερόμενο σχέδιο νόμου δεν έφτασε ποτέ στο

¹⁰² Βλ. στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων <http://www.ministryofjustice.gr/site/el/NOMOTHEΣΙΑ/Noμoσxέδιoπouβpίσκoνταιυπόκατάθεσηκαιμετάτη.aspx>, όπου εξακολουθούν να είναι αναρτημένα το κείμενο του σχεδίου νόμου, της αιτιολογικής έκθεσης και ενημερωτικό σημείωμα.

κοινοβούλιο, παρά τις συζητήσεις και τις πρωτοβουλίες που προκάλεσε¹⁰³. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι, παρά την προηγούμενη έντονη κινητικότητα σχετικά με την αντιρατσιστική νομοθεσία, ο νέος Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων δήλωσε σε πρόσφατη συνέντευξή του ότι «το αντιρατσιστικό νομοσχέδιο δεν αποτελεί δράση άμεσης προτεραιότητας»¹⁰⁴.

Ο Συνήγορος του Πολίτη οφείλει να επαναλάβει, στο πλαίσιο της θεσμικής του αρμοδιότητας, την πεποίθησή του ότι η αύξηση και η ένταση των περιστατικών ρατσιστικής βίας, επιβάλλει την αποτελεσματική αντιμετώπιση των εγκληματικών ενεργειών με ρατσιστικό κίνητρο, μεταξύ άλλων και με τη θέσπιση ενός σύγχρονου και λειτουργικού νομοθετήματος.

Το γεγονός ότι στην ελληνική έννομη τάξη, οι συμπεριφορές που αποβλέπουν, κυρίως, σε εθνοτικές, φυλετικές ή θρησκευτικές διακρίσεις, έχουν ποινικοποιηθεί ως ένα βαθμό με τις διατάξεις του ν. 927/1979, ενώ παράλληλα αποτελεί κοινή διαπίστωση ότι έχουν ελάχιστα εφαρμοσθεί, σηματοδοτεί την **ανάγκη εκσυγχρονισμού** του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου, ιδιαιτέρως του ποινικού και ποινικοδικονομικού δικαίου. Η ελληνική πολιτεία, και με τον τρόπο αυτό, θα εκφράσει (πραγματικά και συμβολικά) την αποφασιστικότητα της απέναντι σε αυξανόμενα και εντεινόμενα φαινόμενα χρήσης βίας με απεχθή για το κράτος δικαίου χαρακτηριστικά.

Προκειμένου δε να επιτευχθεί η καταπολέμηση των φαινομένων αυτών είναι **κυρίως αναγκαία η αποτελεσματική διερεύνηση του ρατσιστικού κινήτρου, τα κατάλληλα μέσα προστασίας, καθώς και αναλογικές και αποτελεσματικές κυρώσεις**¹⁰⁵. Θα πρέπει ειδικότερα να επισημανθεί η ανάγκη λήψης ειδικών μέτρων για την αντιμετώπιση φαινομένων ρατσιστικής συμπεριφοράς από φορείς άσκησης δημόσιας εξουσίας και δημοσίων λειτουργούς, για τους οποίους θα πρέπει να προβλέπεται διαδικασία αποτελεσματικής διερεύνησης του ρατσιστικού κινήτρου, καθώς και λογοδοσία αυτών.

¹⁰³ Το χρονικό διάστημα από 30/5/2013 μέχρι 04/06/2013 κατατέθηκαν προτάσεις νόμου από τα κόμματα της Νέας Δημοκρατίας, ΠΑ.ΣΟ.Κ και ΔΗΜ.ΑΡ (κοινή πρόταση), ΣΥ.ΡΙΖ.Α –Ε.Κ.Μ και Χρυσή Αυγή : <http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Katatethenta-Nomosxedia?pageNo=2>

¹⁰⁴ Βλ. αναφορά της σχετικής δήλωσης ραδιοφωνικής συνέντευξης σε :

<http://www.lawnet.gr/news/x-a8anasiou-diloseis-gia-tis-proteraiotites-tou-upourgeiou-dikaiosunis-30194.html>

¹⁰⁵ Βλ. σχετικά την αιτιολογική έκθεση του αρχικού σχεδίου νόμου «Για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών και εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας μέσω του Ποινικού Δικαίου» (ημερομηνία αποστολής: 4.3.2011) στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (<http://www.ministryofjustice.gr/site/el/NOMOSEIA/NoMosxeDiaPouBriskontaiUpokaTaTheSehkaMeTaTn.aspx>)

Εξίσου σημαντική είναι και η **παροχή προστασίας στα θύματα** της ρατσιστικής βίας, σύμφωνα και με τις διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας μας. Ειδικά, στο πεδίο αυτό παρατηρείται σοβαρό έλλειμμα. Ακόμη και η πρόβλεψη της δυνατότητας υπαγωγής θυμάτων του ν. 927/1979 και του ν. 3304/2005 στη διαδικασία του άρθρου 44 παρ. 1 περ. β' του ν. 3386/2005 (χορήγηση άδειας διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους στα θύματα αυτά από το Υπουργείο Εσωτερικών), δεν φαίνεται να έχουν τύχει αξιοποίησης. Επισημαίνεται ότι ακόμη και στις εξαιρετικά σπάνιες περιπτώσεις που έχει ασκηθεί ποινική δίωξη, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 927/1979 ή του ν. 3304/2005, η εφαρμογή της ως άνω διάταξης δεν είναι αυτονόητη για τις αρμόδιες για την εφαρμογή τους υπηρεσίες.

Επισημαίνεται επίσης η **ανάγκη προστασίας ουσιαδών μαρτύρων** σε περιστατικά ρατσιστικής βίας, με την πρόβλεψη άδειας διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους και ανάλογη προσθήκη στο άρθρο 44 παρ. 1 περ. β' του ν. 3386/2005 ή τουλάχιστον μέσω ανάλογης ρύθμισης για την προστασία μαρτύρων σε αξιόποινες πράξεις εμπορίας ανθρώπων (άρθρ. 9 παρ. 6 του ν. 2928/2001 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρ. 8 παρ. 5 του ν. 3875/2010).

Ο Συνήγορος του Πολίτη, οφείλει να επισημάνει ότι η ανεπάρκεια και η αναποτελεσματικότητα του υφιστάμενου πλαισίου δια της ουσιαστικής αχρησίας του στην πράξη για διάστημα πέραν των 30 ετών, καθιστά αναγκαία για την επιτυχία της απαιτούμενης νέας νομοθετικής πρωτοβουλίας τη **συνεκτίμηση των εξής προϋποθέσεων**:

1. δράστες και θύματα να γνωρίζουν επαρκώς την ύπαρξη του νόμου
2. να ενθαρρύνεται η καταγγελία των επιθέσεων και η παροχή προστασίας
3. να εξασφαλίζεται η επιμελής αστυνομική διερεύνηση των περιστατικών
4. να διασφαλίζεται η συνεπής εισαγγελική και δικαστηριακή πρακτική κατά την εφαρμογή του νόμου
5. να δίδεται επαρκής και συστηματική δημοσιότητα σε τέτοιες υποθέσεις

4. Ρατσισμός και ξενοφοβία στα σχολεία

Στον Συνήγορο του Πολίτη γνωστοποιούνται κατά τη τελευταία διετία ολοένα και περισσότερα περιστατικά εκδήλωσης βίας μεταξύ μαθητών με στοιχεία φυλετικού ή άλλης

μορφής ρατσισμού. Οι αναφορές που έχει διερευνήσει, παρότι έχουν αυξηθεί σε σχέση με παλαιότερα, παραμένουν περιορισμένες. Ωστόσο κατά τις συχνές επισκέψεις του σε σχολεία και τις συναντήσεις του με μαθητές και εκπαιδευτικούς, αλλά και μέσω τηλεφωνικών κλήσεων και ηλεκτρονικών μηνυμάτων, έχει πληροφορηθεί για πολύ περισσότερες ποικίλες βίαιες συμπεριφορές και περιστατικά μέσα και έξω από το σχολείο, ανάμεσα σε μέλη της σχολικής κοινότητας ή και με τρίτους εμπλεκόμενους.

Ο Συνήγορος θεωρεί απαραίτητο το Υπουργείο Παιδείας να ενισχύσει το μήνυμα προς όλα τα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας (εκπαιδευτικούς, μαθητές και γονείς) ότι **το σχολείο δεν κάνει αποδεκτή στους κόλπους του οποιαδήποτε μορφή ρατσιστικής ή ξενοφοβικής συμπεριφοράς από οποιονδήποτε** και ότι οι θιγόμενοι μαθητές μπορούν να απευθύνονται στη διεύθυνση του σχολείου τους, στις προϊστάμενες διευθύνσεις εκπαίδευσης και σε εξειδικευμένους φορείς προάσπισης δικαιωμάτων.

Έχει διαπιστωθεί ότι περιστατικά βίας μεταξύ μαθητών δεν γνωστοποιούνται συνήθως στη διεύθυνση του σχολείου ή στους εκπαιδευτικούς, λόγω του φόβου των συνεπειών/κυρώσεων, της περαιτέρω στοχοποίησής τους ή της μη εμπιστοσύνης των μαθητών στους ενήλικες. Στις περιπτώσεις πάντως που τίθενται υπόψη των εκπαιδευτικών, έχει διαπιστωθεί ότι σε πολλές περιπτώσεις χρησιμοποιούνται παιδαγωγικά μέσα, στη πλειονότητα των περιπτώσεων όμως η παρέμβαση του σχολείου εξαντλείται σε μέτρα που αποβλέπουν στη ρηματική καταδίκη των μη αποδεκτών συμπεριφορών και στην επιβολή κυρώσεων ή συστάσεων, χωρίς να γίνεται ενδελεχής ενασχόληση με τους μαθητές που εμπλέκονται σε σχετικά περιστατικά, ως θύτες, θύματα ή μάρτυρες.

Ο Συνήγορος θεωρεί ότι η στοχοποίηση και η απλή επιβολή κυρώσεων σε βάρος των μαθητών που ασκούν βία δεν μπορεί να φέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα. Σε ορισμένες μάλιστα περιπτώσεις μπορεί να οδηγήσει σε μεγαλύτερες αντιπαραθέσεις ή σε «ηρωοποίηση» των μαθητών που φέρονται επιθετικά ή προσβλητικά. Το ζητούμενο είναι οι μαθητές να κατανοήσουν την προκαλούμενη βλάβη και να αναζητηθούν τρόποι για το ξεπέρασμα των εντάσεων ή των προκαταλήψεων.

Ο Συνήγορος προτείνει:

- όπως έχει ήδη επισημάνει προς το Υπουργείο Παιδείας¹⁰⁶, να ληφθούν απαραίτητως, πολυεπίπεδα μέτρα για την ουσιαστική πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας και της ρατσιστικής βίας στο σχολείο. Τα μέτρα αυτά πρέπει να περιλαμβάνουν την **προώθηση της δημοκρατίας και της εκπαίδευσης των μαθητών στα δικαιώματα**, την **ανάπτυξη στοχευμένων δραστηριοτήτων που αυξάνουν τη συνειδητοποίηση των μαθητών** και την ανάπτυξη πρακτικών για την **ειρηνική επίλυση συγκρούσεων** και τη συνύπαρξη.
- να καθιερωθούν διαδικασίες ακρόασης, συμφιλίωσης και εναλλακτικών κυρώσεων όταν εκδηλώνεται ένα περιστατικό βίας και να **ενισχυθεί ο ρόλος των ίδιων των μαθητών στην επίλυση συγκρούσεων**, ενδεχομένως και με τη δημιουργία ομάδων φιλίας ή διαμεσολάβησης, οι οποίες, όπου υπάρχουν, φαίνεται να έχουν εξαιρετικά θετικά αποτελέσματα¹⁰⁷
- να υπάρξει **κατάλληλη επιμόρφωση και υποστήριξη των εκπαιδευτικών**, διότι αποτελεί κρίσιμης σημασίας παράγοντα πρόληψης αλλά και ορθής αντιμετώπισης των περιστατικών ρατσιστικής βίας που εκδηλώνονται μέσα και έξω από το σχολείο, με θύματα ή θύτες μαθητές. Αυτό άλλωστε τονίζεται και στην πρόσφατη έκθεση του Επιτρόπου του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου¹⁰⁸. Προτείνεται η **διαρκής πλαισίωση των εκπαιδευτικών από ειδικούς ψυχικής υγείας και η σύνδεση των σχολείων με τις ψυχο-κοινωνικές υπηρεσίες της κοινότητας** καθώς και η υποστήριξή τους από ειδικευμένους επιστήμονες όταν πρόκειται για τη διαχείριση περιστατικών μεγάλης βαρύτητας και δυσκολίας.

Ως προς τους εφήβους μαθητές που ορισμένες φορές υιοθετούν ρατσιστικές ή άλλες επιθετικές συμπεριφορές, ο Συνήγορος εκτιμά ότι στην πραγματικότητα δεν αποτελούν κατασταλαγμένους φορείς μισαλλόδοξης ιδεολογίας, αλλά μέσω αυτών των συμπεριφορών αναζητούν κύρος και αναγνώριση από τους συνομηλίκους τους¹⁰⁹.

¹⁰⁶ Σχετικά με την επιστολή του Συνηγόρου του Πολίτη προς το Υπουργείο Παιδείας και την εγκύκλιο που εκδόθηκε στη συνέχεια βλ. www.0-18.gr/gia-megaloyis/nea/protaseis-synigoroy-toy-paidioy-gia-ti-scholiki-bia.

¹⁰⁷ Αναλυτικά για το πώς εφαρμόζεται ο θεσμός της σχολικής διαμεσολάβησης και υλικό από προγράμματα ομότιμων μεσολαβητών – ομάδων συμφιλίωσης σε σχολεία: <http://www.0-18.gr/gia-megaloyis/bia-sto-scholeio>.

¹⁰⁸ Στις 16.4.2013, σημεία 30 και 41

¹⁰⁹ Με τα λόγια των ίδιων των παιδιών, «πολλοί μαθητές υιοθετούν πρακτικές επιθετικότητας και άσκησης βίας για να πάνε κόντρα στο σύστημα, να νοιώσουν ισχυροί, να ανέβουν στα μάτια των άλλων, ή για να καλύψουν δικές τους αδυναμίες». Βλ. <http://www.0-18.gr/gia-paidia/nea/syztiseis-gia-ta-dikaiomata-toy-paidioy-kai-ti-scholiki-bia-sti-rodo>

Επομένως, ο ρόλος του σχολείου είναι κυρίως να διαπαιδαγωγήσει με θετικό τρόπο τους μαθητές του στο σεβασμό των δικαιωμάτων και να επιδείξει την μεγαλύτερη δυνατή κατανόηση και υποστήριξη στις ανάγκες της ηλικίας τους, χωρίς να επιτρέπει συμπεριφορές που καταλύουν τα κατοχυρωμένα δικαιώματα και προκαλούν πόνο και φόβο σε άλλους.

Αυτό άλλωστε έχουν επανειλημμένα προτείνει τα ίδια τα παιδιά¹¹⁰.

Στο πλαίσιο αυτό ο Συνήγορος **προτείνει** επίσης:

- οι μαθητές από την πρώτη στιγμή της ένταξής τους στην σχολική κοινότητα (το νηπιαγωγείο) και μέχρι την ολοκλήρωση της φοίτησής τους να συμμετέχουν σε **βιωματικές διαδικασίες** εκπαίδευσης στα δικαιώματα και να συμπράττουν σε συμφωνίες σχετικά με τους τρόπους με τους οποίους θα επιλύονται τυχόν διαφορές ή παραβιάσεις δικαιωμάτων
- στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση να δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην **από κοινού θέσπιση κανόνων** της κάθε τάξης, στη δε δευτεροβάθμια να συνδυάζεται η συμμετοχή των μαθητών στη **διαμόρφωση και τήρηση σχολικού κανονισμού** με τις τακτικές συναντήσεις – συζητήσεις με τους υπευθύνους των τμημάτων τους, σχετικά με το πλαίσιο συνύπαρξής τους και τους τρόπους επίλυσης των αναδυομένων προβλημάτων στις σχέσεις τους, αξιοποιώντας και τα συλλογικά όργανα της σχολικής κοινότητας

Ο Συνήγορος έχει μάλιστα εισηγηθεί τη δια νόμου πρόβλεψη υιοθέτησης σχολικών κανονισμών από όλα τα σχολεία, με συνδρομή εκπαιδευτικών, μαθητών και γονέων¹¹¹.

Ο Συνήγορος επισημαίνει ότι στους σκοπούς της εκπαίδευσης περιλαμβάνεται η διαπαιδαγώγηση στις αρχές του σεβασμού των δικαιωμάτων και της μη διάκρισης, ενώ η δημιουργία του απαραίτητου παιδαγωγικού κλίματος με την ανάπτυξη αρμονικών διαπροσωπικών σχέσεων στο σχολείο και στην τάξη, είναι βασικός συντελεστής για την επίτευξη των σκοπών της εκπαίδευσης, σύμφωνα και με τον νομοθέτη (άρθρο 2, παρ. δ, του ν. 1566/1985). Ο τρόπος με τον οποίο γίνεται η διδασκαλία και προωθείται η

¹¹⁰ Βλ. ενδεικτικά: <http://www.0-18.gr/gia-megaloyis/deltia-typoy/imera-dialogoy-me-ta-paidia-stin-katerini-10-apriliou-2009>, www.0-18.gr/gia-paidia/nea/synantiseis-me-mathites-stin-thessaloniki. Βλ. επίσης [Δελτίο Τύπου «Οι έφηβοι προτείνουν δράσεις κατά των διακρίσεων»](#) και αναλυτικά τις [προτάσεις της Ομάδας Εφήβων Συμβούλων](#) για την καταπολέμηση των διακρίσεων (σελ. 38-40).

¹¹¹ Επιστολή Συνηγόρου του Πολίτη προς το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων 10.10.2009, (<http://www.0-18.gr/gia-megaloyis/nea/abscholikoi-kanonismoi-kai-dimokratiki-dioikisi-sti-deyterobathmia-ekpaideysibb>)

ουσιαστική κατανόηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των αρχών της μη διάκρισης και των αρνητικών συνεπειών που προκαλούν διαχρονικά οι ρατσιστικές και μισαλλόδοξες συμπεριφορές, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την κατάρτιση και τη διαθεσιμότητα των ίδιων των εκπαιδευτικών.

Για τον λόγο αυτό, ο Συνήγορος προτείνει:

- να ενισχυθεί η κατάλληλη, ουσιαστική και διαρκής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- το Υπουργείο Παιδείας να παροτρύνει τους εκπαιδευτικούς να ενημερώνουν τους μαθητές και να τους ευαισθητοποιούν κατά της ρατσιστικής βίας σε κάθε αφορμή στο μάθημα τους. Στις ερευνητικές εργασίες (project), για παράδειγμα, μπορούν να προτείνονται θέματα σχετικά με την καταπολέμηση των διακρίσεων και την υπεράσπιση των δικαιωμάτων.
- ειδικότερα μάλιστα ως προς το ζήτημα της ρατσιστικής βίας και της ξενοφοβικής και μισαλλόδοξης ρητορικής, επειδή στην ελληνική κοινωνία κατά τα τελευταία χρόνια προβάλλονται έντονα αντιλήψεις νομιμοποίησής της στο δημόσιο βίο¹¹² το σχολείο να συνδυάσει την εκπαίδευση, με άμεσο και ουσιαστικό τρόπο, στις αρχές του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με την ιδεολογική αποδυνάμωση κάθε μισαλλόδοξης ή ρατσιστικής στάσης.
- να πραγματοποιούνται εξειδικευμένες σχολικές δραστηριότητες (**προγράμματα αγωγής υγείας, πολιτιστικά και περιβαλλοντικά**) που να εστιάζουν σε θέματα σχετικά με την ειρηνική συνύπαρξη, την επίλυση συγκρούσεων, την καταπολέμηση της βίας και του ρατσισμού, τη διαμεσολάβηση κ.λπ. Σύμφωνα με την εμπειρία του Συνήγορου, οι ομαδικές δραστηριότητες φέρνουν στην πράξη κοντύτερα τους μαθητές και τους μαθαίνουν να συνυπάρχουν και να συνεργάζονται, με εξαιρετικά επωφελή αποτελέσματα
- δεδομένου ότι η περιστασιακή παρουσία σε διαφορετικά σχολεία δεν ευνοεί την καλλιέργεια ουσιαστικής σχέσης, συνεργασίας και επικοινωνίας με τους μαθητές, να υπάρχει **στενή και διαρκής σύνδεση του εκπαιδευτικού με τη σχολική κοινότητα**, ώστε αφενός να δημιουργείται αίσθηση εμπιστοσύνης στους μαθητές ως προς την αναφορά και τη διαχείριση περιστατικών και αφετέρου να μπορούν να σχεδιαστούν και να υλοποιηθούν θετικές δράσεις. Συνεπώς **το υπουργείο πρέπει**

¹¹² Βλ. και Έκθεση του Επιτρόπου του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου Νιλς Μούιζνιεκς, σημεία 22-27, 37-39.

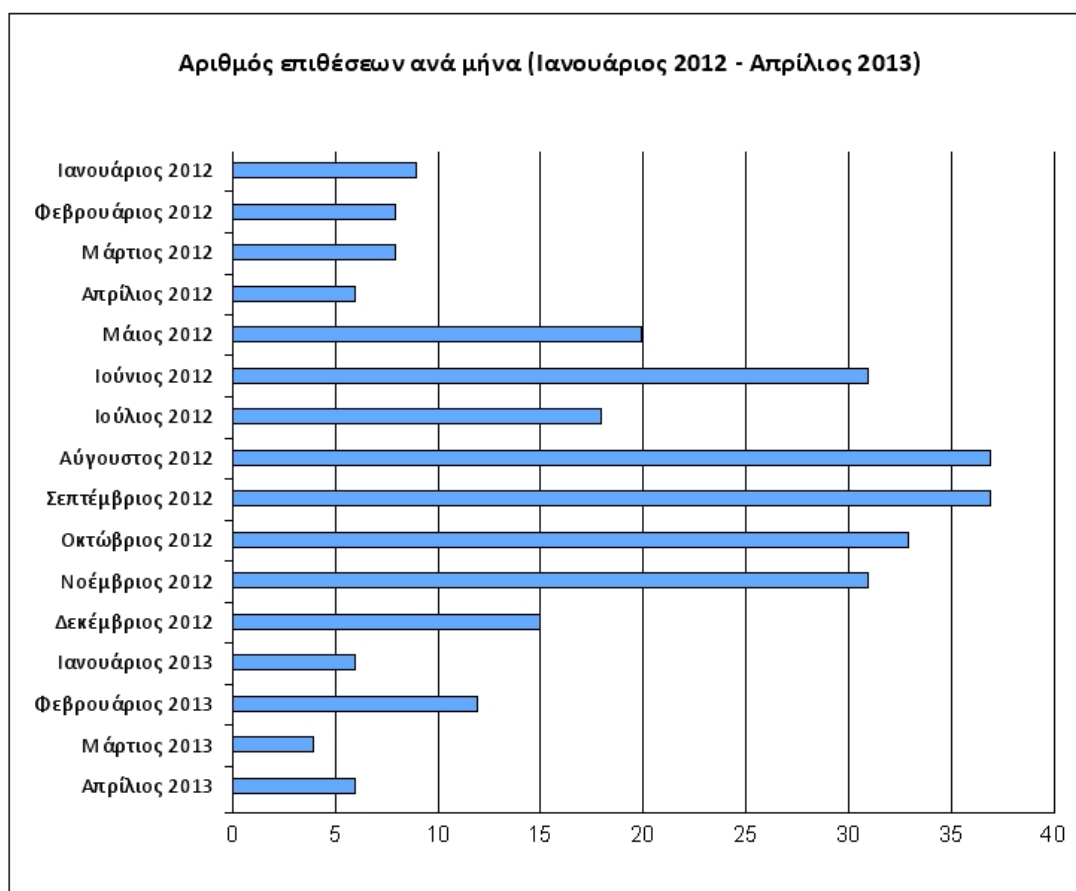
να ενθαρρύνει, να διευκολύνει με κάθε τρόπο και να στηρίζει έμπρακτα τους εκπαιδευτικούς που αναλαμβάνουν δράσεις με τέτοιο προσανατολισμό.

Ο Συνήγορος σημειώνει ότι ο ρόλος των γονέων δεν είναι αμελητέος σχετικά με την πρόληψη και αντιμετώπιση των περιστατικών ρατσιστικής βίας στο σχολείο. Ωστόσο διαπιστώνει ότι δυστυχώς αυξάνονται οι περιπτώσεις γονέων που επιδιώκουν την απομάκρυνση ή τη μη εγγραφή συγκεκριμένων μαθητών στο σχολείο (λόγω καταγωγής, αναπηρίας ή ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών) ή δημιουργούν προβλήματα στη λειτουργία του σχολείου με άλλους τρόπους.

Συνεπώς ο Συνήγορος προτείνει:

- οι εκπαιδευτικοί να κάνουν από νωρίς κοινωνούς τους γονείς για τους **ισχύοντες κανόνες στη σχολική μονάδα** και να τους ενημερώνουν για τις αρχές που υιοθετούνται στο σχολείο σχετικά με το σεβασμό των δικαιωμάτων των άλλων και την απαγόρευση κάθε μορφής μισαλλόδοξου λόγου και ακόμη περισσότερο ρατσιστικής βίας. Εάν χρειασθεί, οι εκπαιδευτικοί να τονίζουν και τις ενδεχόμενες ποινικές ή άλλες συνέπειες, ιδίως αν πρόκειται για γονείς που επιδεικνύουν τέτοιες συμπεριφορές στον χώρο του σχολείου
- την οργάνωση εκδηλώσεων, με τη συνδρομή των συλλόγων διδασκόντων, των μαθητικών συμβουλίων και των συλλόγων γονέων, για τη διάδοση των αρχών της μη διάκρισης και την αποφυγή κάθε μορφής βίας μέσα και έξω από το σχολείο.

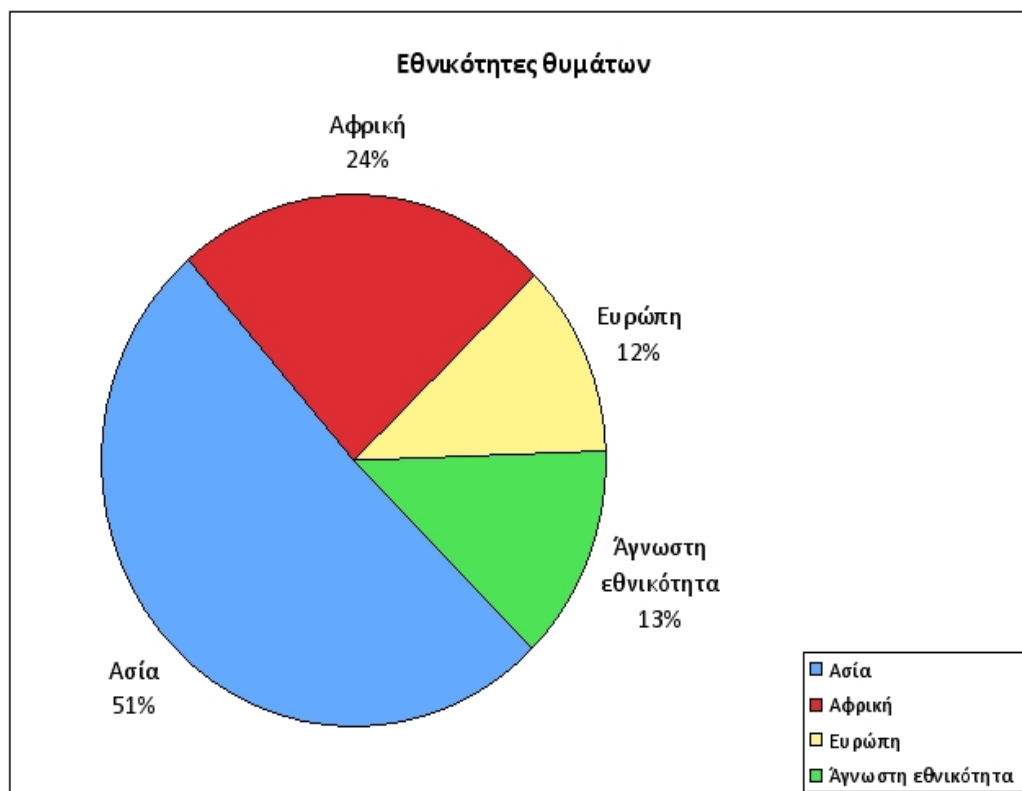
Γράφημα 1

2012	253
Ιανουάριος 2012	9
Φεβρουάριος 2012	8
Μάρτιος 2012	8
Απρίλιος 2012	6
Μάιος 2012	20
Ιούνιος 2012	31
Ιούλιος 2012	18
Αύγουστος 2012	37
Σεπτέμβριος 2012	37
Οκτώβριος 2012	33
Νοέμβριος 2012	31
Δεκέμβριος 2012	15

2013	28
Ιανουάριος 2013	6
Φεβρουάριος 2013	12
Μάρτιος 2013	4
Απρίλιος 2013	6

Γράφημα 2

Αφρική	99
Αίγυπτος	23
Ακτή Ελεφαντοστού	1
Αλγερία	18
Γκάμπια	1
Γκάνα	1
Γουινέα	3
Ερυθραία	3
Καμερούν	1
Κένυα	1
Κομόρες	1
Κονγκό	1
Μαρόκο	18
Μαυριτανία	2
Νιγηρία	2
Σενεγάλη	3
Σομαλία	5
Σουδάν	6
Τανζανία	1
Τυνησία	8

Ασία	210
Αφγανιστάν	46
Ινδία	5
Ιράκ	7
Ιράν	3
Ισραήλ	1
Μπανγκλαντές	62
Πακιστάν	80
Παλαιστινιακή Αρχή	2
Συρία	4

Ευρώπη	48
Αλβανία	10
Βουλγαρία	10
Γαλλία	1
Ελλάδα	21
Πολωνία	2
Ρουμανία	3
Τουρκία	1

Άγνωστη εθνικότητα	53
---------------------------	-----------

Σύνολο	410
---------------	------------

Γραφήματα: Αλέξανδρος Ζάκας

Παράρτημα 1

Καταγραφή περιστατικών από μέσα ενημέρωσης, Δίκτυο και τον Συνήγορο του Πολίτη

2013 (Ιανουάριος- Απρίλιος, 28 περιστατικά)

Απρίλιος (6 περιστατικά)

Στον σταθμό του ΗΣΑΠ «Μοναστηράκι» δύο άνδρες φορώντας μπλούζες με λογότυπα της Χρυσής Αυγής με το σύνθημα «Μολών λαβέ» επιτέθηκαν φραστικά σε έναν Πακιστανό και στη συνέχεια άρχισαν να τον σπρώχνουν και να τον χτυπούν. Όταν ένας νεαρός παρενέβη και διαμαρτυρήθηκε, οι δράστες τον χτύπησαν κατ' επανάληψη στο κεφάλι με σκουπόξυλο με αποτέλεσμα να τον τραυματίσουν. Η αστυνομία συνέλαβε τους δράστες ενώ ο νεαρός άνδρας μεταφέρθηκε με ασθενοφόρο σε νοσοκομείο (18.4.2013).

(unhcr.gr, [Παρασκήνιο](#))

Στη Μανωλάδα Ηλείας, το απόγευμα, περίπου 200 εργάτες στα χωράφια της φράουλας, μετανάστες από το Μπαγκλαντές, δέχθηκαν πυρά από τρεις έλληνες επιστάτες. Τραυματίστηκαν 33 εργάτες. Οι μετανάστες είχαν συγκεντρωθεί με αφορμή την καθυστέρηση της καταβολής των δεδουλευμένων τους. Δύο μέρες μετά συνελήφθησαν και προφυλακίστηκαν οι τρεις επιστάτες και ο εργοδότης (17.4.2013).

([Εφημερίδα των Συντακτών](#), skai.gr)

Στην οδό Κορωναίου, στα Χανιά, τα ξημερώματα, Μαροκινός δέχτηκε επίθεση από τρεις Έλληνες που φέρονται ότι είναι μέλη της Χρυσής Αυγής. Οι δράστες ρώτησαν τον μετανάστη από πού είναι και στη συνέχεια άρχισαν να τον χτυπούν τραυματίζοντάς τον στο κεφάλι και τα χέρια (13.4.2013).

([Κίνηση “Ενωμένοι Ενάντια στον Ρατσισμό και την Φασιστική Απειλή”](#), left.gr)

Στη Νεάπολη της Θεσσαλονίκης, το μεσημέρι, δύο αφρικανοί μετανάστες δέχτηκαν φραστική επίθεση από οδηγό λεωφορείου του ΟΑΣΘ. Ο οδηγός τους υποχρέωσε να κατέβουν από το λεωφορείο και όταν άλλοι επιβάτες διαμαρτυρήθηκαν, ο δράστης απάντησε ότι είναι χρυσαυγίτης. Το περιστατικό προκάλεσε έντονες αντιδράσεις πολιτικών κομμάτων και την παρέμβαση Εισαγγελέα (10.4.2013).

([Καθημερινή](#), cityportal.gr)

Στην περιοχή Χαλέπα, στα Χανιά, τα ξημερώματα, Μαροκινός δέχτηκε επίθεση από ομάδα ακροδεξιών που φέρονται μέλη της Χρυσής Αυγής. Οι δράστες επέβαιναν σε δύο αυτοκίνητα και ακολουθούσαν το θύμα. Παρενέβη γείτονας. Το θύμα χρειάστηκε να νοσηλευτεί για δύο μέρες και στη συνέχεια συνελήφθη από την αστυνομία επειδή δεν είχε τα απαραίτητα για την παραμονή του έγγραφα (10.4.2013).

([Κίνηση “Ενωμένοι Ενάντια στον Ρατσισμό και την Φασιστική Απειλή”](#), [Εφημερίδα των Συντακτών](#))

Στην πλατεία Αγοράς των Χανίων, νωρίς το απόγευμα, ακροδεξιό που φέρονται ότι είναι μέλη της Χρυσής Αυγής χαιρετούσαν ναζιστικά και γρονθοκόπησαν δύο Μαροκινούς και έναν Αλβανό. Η ομάδα των δραστών στη συνέχεια κατευθύνθηκε προς το λιμάνι όπου προκάλεσε ζημιές σε καφετέρια και συγκρούστηκε με αντιφασίστες (2.4.2013).

([Κίνηση “Ενωμένοι Ενάντια στον Ρατσισμό και την Φασιστική Απειλή”](#), 902.gr)

Μάρτιος (4 περιστατικά)

Στο Μενίδι, στις 6 μμ, ομάδα έξι ατόμων ντυμένων στα μαύρα και φορώντας κουκούλες πλησίασε τρεις μετανάστες. Αφού ρώτησαν τους μετανάστες από που είναι τους ζήτησαν τα νομιμοποιητικά έγγραφα παραμονής στη χώρα προφασιζόμενοι ότι είναι άνδρες της Ασφάλειας. Ακολούθως επιτέθηκαν με σιδερογροθιά στους τρεις μετανάστες, οι οποίοι κατέληξαν στο αστυνομικό τμήμα ενώ οι δράστες διέφυγαν τρέχοντας. Στη συνέχεια, σύμφωνα με την καταγγελία, οι αστυνομικοί του αστυνομικού τμήματος Μενιδίου έθεσαν υπό κράτηση τους δύο μετανάστες

παρότι ήταν τραυματισμένοι, με τον ένα σχεδόν σε λιπόθυμη κατάσταση και τους έστειλαν στο νοσοκομείο μετά από 20 ώρες (31.3.2013).

([Ελευθεροτυπία](#), [unhcr.gr](#))

Επίθεση δέχθηκε 30χρονος Πομάκος της Ξάνθης, από 8μελή ομάδα ατόμων φερόμενων ως μέλη της Χρυσής Αυγής το βράδυ, στην κεντρική πλατεία της Ξάνθης. Σύμφωνα με τη μαρτυρία του θύματος, καθώς περνούσε από την πλατεία, υπήρχε συμπλοκή ανάμεσα σε Χρυσανυγίτες και μέλη του Αυτόνομου Στεκιού Ξάνθης. Ο 30χρονος μιλούσε στο κινητό στη γλώσσα του και όταν τον αντιλήφθηκαν οι φερόμενοι ως μέλη της Χρυσής Αυγής του επιτέθηκαν με κράνη και στείλιάρια. Υπέστη πολλαπλές κακώσεις στο κεφάλι και το σώμα και νοσηλεύτηκε στο Νοσοκομείο της Ξάνθης (28.3.2013).

([tvxs.gr](#), [902.gr](#))

Ομάδα ατόμων φερόμενων ως μέλη της Χρυσής Αυγής επιτέθηκαν σε εκδήλωση Μαρτύρων του Ιεχωβά στη Νέα Ιωνία το βράδυ. Συγκεκριμένα ενώ βρισκόταν σε εξέλιξη η εκδήλωση, οι δράστες εισέβαλαν και ξυλοκόπησαν πιστούς και φίλους της συγκεκριμένης θρησκείας (26.3.2013).

([simerini.net](#), [dogma.gr](#))

Επίθεση σε βάρος οικογένειας μεταναστών στις Μοίρες Ηρακλείου κατήγγειλε η τοπική οργάνωση του ΚΚΕ. Ομάδα 15-20 ατόμων, ανάμεσά τους και ανήλικοι μαθητές με κουκούλες, φέρεται ότι επιτέθηκαν με τούβλα και σιδερολοστούς στο σπίτι όπου μένει βούλγαρος μετανάστης, έσπασαν τα τζάμια, μπήκαν στην αυλή και προσπάθησαν με γροθιές και κλωτσιές να γκρεμίσουν την πόρτα εισόδου, τρομοκρατώντας τα μέλη της οικογένειας που βρίσκονταν μέσα (10.3.2013).

([attikipress](#), [kathimerini.gr](#))

Φεβρουάριος (12 περιστατικά)

27

Σύμφωνα με ανακοίνωση του Σύριζα/ΕΚΜ Λάρισας, άγνωστοι επιτέθηκαν, χτύπησαν και λήστεψαν (πήραν 600 ευρώ) δύο μετανάστες-εργάτες από το Μπαγκλαντές σε κυνοκομείο στο Χειμάδι Συκουρίου. Στη συνέχεια η ιδιοκτήτρια του κυνοκομείου ειδοποίησε την αστυνομία η οποία όμως προχώρησε στη σύλληψη των μεταναστών καθώς και της ίδιας της ιδιοκτήτριας. Οι δύο μετανάστες παραπέμφθηκαν στο δικαστήριο απειλούμενοι με “επαναπροώθηση”, ενώ η ιδιοκτήτρια για παράνομη πρόσληψη και απασχόληση αλλοδαπών (27.2.2013).

([left.gr](#), [Ελευθερία](#))

Στον σταθμό Αττική, στις 8.30 μμ, στο συρμό του ΗΣΑΠ που βρισκόταν με κατεύθυνση προς Κηφισιά ανακοινώθηκε από τα μεγάφωνα του τρένου η εξής φράση: «Όλοι οι ξένοι έξω από το τρένο». Η ανακοίνωση επαναλήφθηκε τρεις φορές ενώ το τρένο έμενε ακίνητο με τις πόρτες ανοιχτές. Επιβάτες έκαναν καταγγελία στον ΗΣΑΠ (25.2.2013).

([Εφημερίδα των Συντακτών](#), [Lifo](#))

Στα Χανιά, 29χρονος Μαροκινός δέχτηκε επίθεση από ομάδα περίπου 10 νεαρών, εφήβων στην πλειοψηφία τους, την ώρα που γύριζε στο σπίτι του στις 11.30μμ. Στον πεζόδρομο της οδού Νταλιάνη, οι νεαροί του έκοψαν το δρόμο καθώς αυτός προσπάθησε να τους προσπεράσει και άρχισαν να τον χτυπάνε όλοι μαζί. Βγήκε κόσμος από τα γύρω καταστήματα και οι νεαροί τράπηκαν σε φυγή. Λίγο αργότερα έφτασαν στο σημείο δύο αστυνομικοί με μοτοσικλέτες. Το θύμα τραυματίστηκε στον θώρακα και το κεφάλι (23.2.2013).

([indymedia](#), [Χανιώτικα Νέα](#))

Στο αστυνομικό τμήμα Δραπετσώνας, τέσσερις μετανάστες που έκαναν απεργία πείνας και είχαν μεταφερθεί από το αστυνομικό τμήμα Νίκαιας, δέχτηκαν επίθεση και απειλές από αστυνομικούς. Σύμφωνα με καταγγελία ενός από τους απεργούς πείνας, ένας αστυνομικός παρακίνησε άλλους κρατούμενους να τον χτυπήσουν ώστε να σταματήσει να αρνείται λήψη φαγητού. Κατέληξε τραυματίας στο Θριάσειο. Η απεργία πείνας είχε ξεκινήσει την Τρίτη 12.2 στο αστυνομικό τμήμα Νίκαιας μετά από ξυλοδαρμό μετανάστη από αστυνομικό (17.2.2013).

([indymedia](#), [KEEPΦΑ](#))

Στον Ρέντη συνελήφθη ο αστυνομικός διευθυντής του τμήματος ύστερα από καταγγελία Πακιστανού ότι του “άρπαξε” 4.000 ευρώ και κάρτες ανανέωσης χρόνου κινητής τηλεφωνίας. Ο διευθυντής φέρεται ότι του είχε υποσχεθεί ότι θα του επιστρέψει τα μισά χρήματα και ότι τελικά κράτησε όλο το ποσό. Ο αστυνομικός τέθηκε σε διαθεσιμότητα και διετάχθη ΕΔΕ (14.2.2013).

([Εθνος](#), [iefimerida](#))

Στο Αιγάλεω συνελήφθη ο διοικητής του Β' τμήματος Ασφαλείας κατηγορούμενος ότι εκβίαζε Πακιστανό ιδιοκτήτη καταστήματος. Συγκεκριμένα, ο αστυνομικός φέρεται να απείλησε το θύμα ότι εάν δεν του δώσει 2.000 ευρώ θα του επιβάλει πρόστιμο 10.000 ευρώ. Ο αστυνομικός τέθηκε σε διαθεσιμότητα και διετάχθη ΕΔΕ (13.2.2013).

([Εθνος](#), [Καθημερινή](#))

Καθηγητής φυσικής αγωγής, λυκειάρχης σε λύκειο της Ιεράπετρας και μέλος της Χρυσής Αυγής επικεφαλής ομάδας αγνώστων επιτέθηκε το βράδυ σε τρεις Πακιστανούς στο σπίτι τους, στη Βαϊνιά Ιεράπετρας, την ώρα που εκείνοι κοιμόντουσαν και τους τραυμάτισε (13.2.2013).

([Εθνος της Κυριακής](#), [Πατρίς](#))

Στο αστυνομικό τμήμα Νίκαιας, κρατούμενος Πακιστανός μετανάστης ξυλοκοπήθηκε από αστυνομικούς όταν ζήτησε να μεταφερθούν οι κρατούμενοι σε άλλο κελί προκειμένου να υπάρχει χώρος για όλους ώστε να μπορούν να κοιμούνται το βράδυ. Δώδεκα Πακιστανοί μετανάστες ξεκίνησαν απεργία πείνας διαμαρτυρόμενοι για τον ξυλοδαρμό. Η Πακιστανική κοινότητα κατήγγειλε ότι οι ξυλοδαρμοί μεταναστών είναι σύνηθες φαινόμενο στο συγκεκριμένο τμήμα σημειώνοντας ότι πρόκειται για το ίδιο τμήμα όπου τον Οκτώβριο είχε κρατηθεί ο Μοχάμεντ Καμράν Ατίφ, ο οποίος λίγο μετά την αποφυλάκισή του υπέκυψε σε τραύματα που σύμφωνα με την καταγγελία προήλθαν από βασανιστήρια από αστυνομικούς (12.2.2013).

([tvxs.gr](#), [ΚΕΕΡΦΑ](#))

Μέλη της Χρυσής Αυγής πραγματοποίησαν έφοδο στο Παναρκαδικό νοσοκομείο στην Τρίπολη τα ξημερώματα, επιχειρώντας να εντοπίσουν και να προπηλακίσουν μετανάστριες που εργάζονται ως συνοδοί ασθενών. Έδωξαν δια της βίας τέσσερις. Με εντολή του υπουργού Υγείας η διοικήτρια του νοσοκομείου παύτηκε από τα καθήκοντά της (6.2.2013).

([Το Βήμα](#), [Ημερησία](#))

Ομάδα οχτώ ατόμων εξαπέλυσε ρατσιστικές επιθέσεις το βράδυ στα Χανιά. Γύρω στα μεσάνυχτα επιτέθηκαν με κλωτσιές και λοστούς σε μαροκινό μετανάστη στην οδό Σελίνου, τραυματίζοντας τον ελαφρά στο κεφάλι, ενώ σταμάτησαν να τον χτυπάνε και τράπηκαν σε φυγή μόνο όταν κάτοικοι της περιοχής αντιλήφθηκαν τι γινόταν και έβαλαν τις φωνές. Οι αστυνομικοί που έφτασαν στο σημείο ούτε ζήτησαν τα στοιχεία του θύματος ούτε κατέγραψαν το περιστατικό. Αργότερα το ίδιο βράδυ στην πλατεία 1866 η ίδια ομάδα αποπειράθηκε να επιτεθεί σε τρεις μετανάστες οι οποίοι αντιστάθηκαν και τους έδιωξαν (4.2.2013).

([Cretalive.gr](#), [unhcr.gr](#))

Μετανάστης που επέβαινε στο λεωφορείο Β12, λίγο πριν τη στάση του προαστιακού των Α. Λιοσίων, στις 5 το απόγευμα, δέχθηκε επίθεση από πέντε νεαρούς που φώναξαν ότι είναι “Χρυσή Αυγή”. Οι δράστες χτύπησαν αρκετές φορές στο πρόσωπο το θύμα, του πέταξαν τα γυαλιά ηλίου έξω από το παράθυρο και του ζητούσαν το μπουφάν του. Αντέδρασε μόνο μία επιβάτης, ενώ το λεωφορείο ήταν γεμάτο, και δέχτηκε και η ίδια απειλές (2.2.2013).

([indymedia](#), [inews](#))

Είκοσι άτομα επιτέθηκαν σε μετανάστη έξω από το σταθμό του μετρό στο Χαλάνδρι χτυπώντας τον στο κεφάλι. Μεταξύ των επιτιθέμενων ήταν και μαθητής λυκείου του Χαλανδρίου (2.2.2013).

([Indymedia](#), [κείμενο τοπικής οργάνωσης Χαλανδρίου](#))

Ιανουάριος (6 περιστατικά)

Το βράδυ της Παρασκευής στο Περιστέρι ομάδα επτά μελών της Χρυσής Αυγής (όπως φέρονται ότι φώναξαν οι ίδιοι) επιτέθηκε σε σπίτι μεταναστών από το Πακιστάν στην οδό Αγίου

Γερασίμου. Αφού πέταξαν πέτρες και άλλα αντικείμενα και προσπάθησαν να ανοίξουν τα παράθυρα μπήκαν τελικά στο σπίτι από την πίσω πόρτα. Κουβαλούσαν μαζί τους ρόπαλο, μαχαίρια και σφυρί και τρομοκράτησαν τους μετανάστες που κλειδώθηκαν σε ένα από τα δωμάτια του σπιτιού για να προφυλαχθούν. Έκλεψαν ένα λάπτοπ, 40ευρώ και ένα κινητό τηλέφωνο. Οι μετανάστες κάλεσαν την αστυνομία η οποία παρ' ότι ήρθε δύο φορές στο μέρος, το μόνο που έκανε ήταν να συστήσει στους κάτοικους του σπιτιού να κάνουν μήνυση για κλοπή και να είναι "πιο προσεκτικοί στον τρόπο που καταγγέλλουν τις επιθέσεις" (25.1.2013).

(tvxs.gr, left.gr)

Στο κέντρο της Αθήνας, το βράδυ, ομάδα αστυνομικών σταμάτησαν νιγηριανό μετανάστη, που έχει καταθέσει αίτηση για άσυλο, την ώρα που εκείνος έφευγε από το αστυνομικό τμήμα Ακροπόλεως, όπου είχε ήδη κρατηθεί για 40 ώρες. Οι αστυνομικοί του ζήτησαν να καθίσει κάτω στο δρόμο, δεν του ζήτησαν καν να τους επιδείξει τα νομιμοποιητικά του έγγραφα παραμονής στη χώρα και δεν του επέτρεψαν να τους επιδείξει τη ροζ κάρτα του παρ' όλες τις προσπάθειές του. Προσπάθησε επίσης να τους εξηγήσει ότι μόλις είχε φύγει από το τμήμα Ακροπόλεως, όπου του έγινε έλεγχος αλλά και πάλι οι αστυνομικοί τον αγνόησαν. Στη συνέχεια τον ανάγκασαν να προχωρήσει μέχρι το αστυνομικό τμήμα Ομονοίας ενώ έβρεχε. Εκεί τον ανάγκασαν να περιμένει στη βροχή επί τρεις ώρες μέχρι να τον μεταφέρουν στη Διεύθυνση Αλλοδαπών (Πέτρου Ράλλη) όπου τελικά οι αστυνομικοί άφησαν ελεύθερους όσους είχαν νομιμοποιητικά έγγραφα παραμονής. Επειδή ήταν αργά το βράδυ δεν υπήρχαν μέσα μετακίνησης και επέστρεψε στο σπίτι του με τα πόδια. (25.1.2013)

(Καταγγελία στον Συνήγορο του Πολίτη)

Στη Λάρισα, ομάδα 15 ατόμων (στην πλειοψηφία τους ανήλικοι) επιτέθηκε το βράδυ με ρόπαλα σε παρέα μεταναστών από το Πακιστάν, που βρισκόταν σε mini market ομοεθνή τους. Αποτέλεσμα της επίθεσης ήταν ένας άνθρωπος να βρεθεί στο νοσοκομείο τραυματισμένος. Η αστυνομία που έφτασε στο σημείο της επίθεσης συνέλαβε οχτώ άτομα, από τα οποία τα εφτά είναι μαθητές. Την επίθεση κατήγγειλε με ανακοίνωσή του το Εργατικό Κέντρο Λάρισας (24.1.2013).

(To Βήμα, star.gr)

Δύο Έλληνες, 25 και 29 ετών, που επιβαίνουν σε μοτοσυκλέτα δολοφόνησαν στις 3.30 το πρωί τον 26χρονο Πακιστανό Σαχτζάτ Λουκμάν στην οδό Τριών Ιεραρχών, στα Πετράλωνα. Το θύμα πήγαινε με το ποδήλατό του να δουλέψει στην τοπική λαϊκή. Αυτόπτης μάρτυς ειδοποίησε την άμεση δράση ενώ περαστικοί άκουσαν τους δράστες να φωνάζουν εθνικιστικά συνθήματα. Η εισαγγελία δεν έκανε λόγο για ρατσιστική επίθεση και απέδωσε τα αίτια σε αψιμαχία μεταξύ αγνώστων. Στα σπίτια των δραστών η αστυνομία βρήκε πλήθος όπλων ενώ στο σπίτι του 25χρονου βρέθηκε προεκλογικό υλικό της Χρυσής Αυγής (17.1.2013).

(To Βήμα, Καθημερινή)

Κάτοικοι του Αιτωλικού, οπλισμένοι με καδρόνια, κυνήγησαν τσιγγάνο που βρήκε καταφύγιο στο αστυνομικό τμήμα, ενώ άλλοι πήγαν στον οικισμό των τσιγγάνων όπου κατά τη διάρκεια επεισοδίων πυρπολήθηκαν δύο οικίσκοι. Στο πλευρό των κατοίκων βρέθηκαν και μέλη της Χρυσής Αυγής, καθώς και ο βουλευτής της Χρυσής Αυγής Μπαρμπαρούσης. Όλα ξεκίνησαν μετά τον τραυματισμό ενός κατοίκου του Αιτωλικού από τσιγγάνους, με τους οποίους είχε νωρίτερα εμπλακεί σε καυγά ο ίδιος και ένας ακόμα φίλος του (4.1.2013).

(agrinipress.gr, tvxs.gr)

Θύμα άγριου ξυλοδαρμού έπεσε 54χρονος Αιγύπτιος εργαζόμενος το βράδυ στον Πειραιά. Σύμφωνα με καταγγελία, ο μετανάστης καθώς περπατούσε στην οδό Κολοκοτρώνη στον Πειραιά, τον πλησίασαν τρία άτομα που επέβαιναν σε μηχανές και στη συνέχεια του επιτέθηκαν, με αποτέλεσμα να διακομιστεί στο Ασκληπιείο Βούλας, όπου διαγνώστηκαν κατάγματα στο σώμα του. Ο μετανάστης δήλωσε ότι στα μπουφάν τους οι δράστες έφεραν το σήμα της Χρυσής Αυγής (3.1.2013).

(tvxs.gr, lifo.gr)

2012 (253 περιστατικά)

Δεκέμβριος (15 περιστατικά)

Επίθεση σε βάρος μετανάστη σημειώθηκε το απόγευμα στη συμβολή των οδών Αίμου και Μακεδονίας στα Καμίνια Αττικής. Οι δύο δράστες επιτέθηκαν και μαχαίρωσαν στο λαιμό έναν 34χρονο μετανάστη από το Πακιστάν και στη συνέχεια εξαφανίστηκαν. Η επίθεση έγινε (30.12.2012). (attikiexpress.gr, enikos.gr)

Πακιστανός μετανάστης έπεσε θύμα ρατσιστικής επίθεσης στο σπίτι του κοντά σε σχολικό συγκρότημα στον Ξηρόκαμπο Αγίου Νικολάου. Στην επίθεση συμμετείχαν 15 νεαροί μεταξύ των οποίων και πολλοί μαθητές των σχολείων της περιοχής, τους οποίους αναγνώρισε το θύμα. Οι γιατροί του νοσοκομείου δήλωσαν ότι τα τραύματα καταδεικνύουν δολοφονική επίθεση. Την ενέργεια καταδίκασε το ΔΣ της ΕΛΜΕ Λασιθίου (26.12.2012). (tvxs.gr, prismanews.gr)

Βίαιη επίθεση δέχθηκαν τρεις μετανάστες από το Μπαγκλαντές ανήμερα Χριστουγέννων από δύο 23χρονους Έλληνες. Οι δράστες κινούνταν με το αυτοκίνητό τους στις περιοχές της Αργυρούπολης, της Γλυφάδας και του Ελληνικού και όταν εντόπιζαν στο δρόμο κάποιον μετανάστη κατέβαιναν και τον χτυπούσαν με μεταλλική πτυσσόμενη ράβδο. Σύμφωνα με τις αρχές, οι δράστες μετά τον ξυλοδαρμό, έκλεψαν όσα χρήματα είχαν πάνω τους οι μετανάστες. Τα δύο από τα τρία θύματα μεταφέρθηκαν στο νοσοκομείο "Ευαγγελισμός" με σοβαρά τραύματα. Οι δράστες αναγνωρίστηκαν από τα θύματα και συνελήφθησαν από την αστυνομία, ενώ διενεργείται προανάκριση από την υποδιεύθυνση Ασφάλειας Νοτιοανατολικής Αττικής (25.12.2012). (iefimerida.gr, Εθνos)

Στην οδό Σαπφούς, στην Αθήνα, στις 12.30 το μεσημέρι, τέσσερις ένστολοι της δημοτικής αστυνομίας χτύπησαν με γροθιά στο στομάχι, έναν 28χρονο κι έναν 31χρονο από το Μπαγκλαντές που πουλούσαν λαχανικά χωρίς άδεια, τους έβρισαν για την καταγωγή τους και τους ψέκασαν με χημικό σπρέι στα μάτια (24.12.2012). (Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Μετανάστης εργάτης από το Πακιστάν, δέχθηκε επίθεση από φερόμενο ως μέλος της Χρυσής Αυγής στο λεωφορείο 820 της γραμμής Νίκαιας. Συγκεκριμένα ενώ το λεωφορείο βρισκόταν μεταξύ των στάσεων Κρατικό Νίκαιας και Περιβολάκι, ο δράστης πλησίασε τον μετανάστη δηλώνοντάς του: "Εσένα σε ψάχνουμε. Έλα να κατέβουμε μαζί στην επόμενη στάση", ενώ ταυτόχρονα επιδείκνυε τη μπλούζα που φορούσε με το σήμα της Χρυσής Αυγής. Οι επιβάτες και ο οδηγός του λεωφορείου αντέδρασαν άμεσα και κινήθηκαν για να κατεβάσουν τον δράστη από το λεωφορείο. Ο δράστης πρόλαβε και χτύπησε στο πρόσωπο τον μετανάστη. Το λεωφορείο σταμάτησε στη στάση Περιβολάκι όπου μέλη της ομάδας ΔΙ.ΑΣ. μετέφεραν στο Αστυνομικό Τμήμα Νίκαιας και τον δράστη αλλά και τον μετανάστη (21.12.2012). (To Βήμα, Πρώτο Θέμα)

Στη λεωφόρο Βασιλίσσης Σοφίας, 27χρονος Αφγανός δέχτηκε επίθεση από ομάδα με μηχανές και μαύρες μπλούζες. Οι ίδιοι του είχαν επιτεθεί και την προηγούμενη ημέρα. Μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο και συνελήφθη επειδή δεν είχε χαρτιά (18.12.2012). (Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην πλατεία Αμερικής, στις 11 το πρωί, 37χρονος Μαυριτανός που έχει ζητήσει άσυλο δέχθηκε επίθεση ενώ καθάριζε παρμπρίζ αυτοκινήτων. Οι δράστες αρχικά τον έβρισαν και στη συνέχεια άρχισαν να τον χτυπούν με κλωτσιές προκαλώντας του τραύματα στο κεφάλι και το αριστερό μάτι (17.12.2012). (Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην πλατεία Κυψέλης, στις 10 το πρωί, αστυνομικοί της ομάδας ΔΙ.ΑΣ. ακινητοποίησαν, πέρασαν χειροπέδες και προσέβαλαν φραστικά τέσσερις μετανάστες οι οποίοι στεκόντουσαν στη στάση λεωφορείου κοντά σε υποκατάστημα τράπεζας. Το περιστατικό κατήγγειλε έλληνας πολίτης

που περνούσε από το σημείο και διαμαρτυρήθηκε με συνέπεια να προσαχθεί και αυτός, παρ' ότι είχε μαζί του έγγραφο ταυτότητας. Ο καταγγέλλων δήλωσε ότι άκουσε τους αστυνομικούς να λένε πως τους ειδοποίησε ο διευθυντής του υποκαταστήματος της τράπεζας επειδή ανησύχησε από την παρουσία έγχρωμων αλλοδαπών κοντά στην τράπεζα (14.12.2012).

(Καταγγελία στον Συνήγορο του Πολίτη)

Στην οδό Σοφοκλέους, στην Αθήνα, στις 4 το απόγευμα, 35χρονος από το Κονγκό δέχθηκε επίθεση από Έλληνα που αρχικά τον σταμάτησε και του ζήτησε τα έγγραφά του. Όταν το θύμα αρνήθηκε να του τα δείξει ο δράστης τον έβρισε και του έριξε γροθιά. Το θύμα προσπάθησε να διαφύγει αλλά ο δράστης τον πρόλαβε και άρχισε να τον σέρνει και να τον χτυπά. Συνέχισε να τον πατά στο έδαφος ακόμα και όταν έφτασε η αστυνομία (13.12.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Ιρακινός μετανάστης δέχτηκε επίθεση από ομάδα ακροδεξιών στην οδό Κεραμεικού, στην Αθήνα, γύρω στις 12 το βράδυ. Τέσσερα άτομα που επέβαιναν σε δύο μηχανάκια, τον ρώτησαν "από που είσαι;" και του επιτέθηκαν ομαδικά, τον χτύπησαν και τον μαχαίρωσαν πολλαπλά σε ώμο, πλάτη και λαιμό. Στη συνέχεια τον εγκατέλειψαν και εξαφανίστηκαν. Το θύμα μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο Ερυθρός Σταυρός, όπου του παρασχέθηκαν οι πρώτες βοήθειες (9.12.2012).

([Αντιφασιστική Επιτροπή Μεταξουργείου – Κεραμεικού – Ακαδημίας Πλάτωνος, palo.gr](#))

Ομάδα 18 ατόμων εξαπέλυσε ρατσιστικές απειλές εναντίον Αιγύπτιου εργαζόμενου μετανάστη τα ξημερώματα στο λιμάνι του Αγίου Νικολάου, στην Κρήτη. Οι δράστες, οπλισμένοι με γκλομπ και μαχαίρια, πήγαν σε ψαράδικο ντόπιου ιδιοκτήτη και ενώ βρήκαν έναν από τους εργαζόμενους Αιγύπτιους μέσα σε ένα καΐκι, τον απείλησαν λέγοντάς του ότι αν δεν φύγει αυτός και οι άλλοι αλλοδαποί θα τους εξαφανίσουν. Στη συνέχεια κύκλωσαν τη γωνία του λιμανιού και φωνάζανε στον Αιγύπτιο ψαρά να βγει έξω από το καΐκι ενώ απειλούσαν ότι θα κάψουν και το διπλανό επειδή είχε ξένη σημαία. Το πρωί του Σαββάτου τα θύματα πήγαν να καταθέσουν το γεγονός στο Λιμεναρχείο. Την ίδια μέρα αργότερα, άγνωστος επέστρεψε στο ψαράδικο και απείλησε ότι θα ξανάρθουν (8.12.2012).

([omniatv.com](#), [Νέα του Μεραμπέλλου](#))

Τα ξημερώματα ακροδεξιοί επιτέθηκαν στην ταβέρνα Κερβάν στο κέντρο της Θεσσαλονίκης. Οι δράστες με σπρέι σχημάτισαν μια σβάστικα στη τζαμαρία της ταβέρνας και έγραψαν "ερχόμαστε". Επίσης έσπασαν και τη μια πλευρά της φωτεινής ταμπέλας του μαγαζιού. Η ταβέρνα ανήκει στον Κούρδο πολιτικό πρόσφυγα Τσετίν Χασάν. Την επίθεση καταγγέλλει με ανακοίνωσή της η Αντιφασιστική Επιτροπή Γειτονιάς Φαλήρου- Αγ. Τριάδος- Ευζώνων (8.12.2012).

([alterthess.gr](#), [left.gr](#))

Ομάδα οχτώ ακροδεξιών επιτέθηκε λίγο μετά τα μεσάνυχτα σε δύο νεαρούς μετανάστες από την Αλγερία στην πλατεία Αγοράς των Χανίων. Οι δράστες που επέβαιναν σε μηχανάκια, φορώντας κουκούλες, πλησίασαν τους μετανάστες και άρχισαν να τους χτυπάνε με γυάλινα μπουκάλια. Από την επίθεση, ο ένας μετανάστης τραυματίστηκε στο κεφάλι και χρειάστηκε 20 ράμματα, ενώ ο δεύτερος τραυματίστηκε ελαφρύτερα στο χέρι (3.12.2012).

([KEEPΦΑ Χανίων, protagonist](#))

Στο λιμάνι της Πάτρας, τα μεσάνυχτα, 16χρονος Αφγανός δέχθηκε επίθεση από έξι Έλληνες που φορούσαν κουκούλες. Οι δράστες τον κλώτσησαν και αφού έπεσε τον μαχαίρωσαν. Ένα περιπολικό διέκοψε την επίθεση και μετέφερε το θύμα στο νοσοκομείο (1.12.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην πλατεία Αττικής, στις 11 το βράδυ, 20χρονος Αλγερινός δέχθηκε επίθεση από έξι κουκουλοφόρους με αλυσίδες και ρόπαλα. Οι δράστες τον πλησίασαν πεζοί, του έκλεισαν τον δρόμο και άρχισαν να τον χτυπούν. Σώθηκε χάρις στην επέμβαση φύλακα πάρκινγκ. Οι δράστες τον έβρισαν και τον απείλησαν ότι θα τον σκοτώσουν αν τον ξαναπετύχουν (1.12.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Νοέμβριος (31 περιστατικά)

Σύμφωνα με καταγγελία της Λαϊκής Επιτροπής Καλλιθέας ομάδα έξι μελών της Χρυσής Αυγής επιτέθηκε σε έναν Αιγύπτιο ψαρά και σε έναν Πακιστανό μικροπωλητή στη λαϊκή αγορά της Καλλιθέας (στη συμβολή των οδών Αριστείδου και Χαροκόπου). Ο Αιγύπτιος μεταφέρθηκε αιμόφυρτος με ασθενοφόρο στο νοσοκομείο ενώ ο Πακιστανός κατήγγειλε ότι οι δράστες του έκλεψαν την τσάντα με τα χρήματά του (30.11.2012).

(tvxs.gr, 902.gr)

Στο Κερατσίνι, στις 11 το πρωί, 23χρονος Αιγύπτιος δέχτηκε επίθεση καθώς οδηγούσε το τρίκυκλό του. Ομάδα 15 ατόμων τον τράβηξαν και τον έριξαν στην ασφαλτο και στη συνέχεια τον χτυπούσαν με γροθιές και κλωτσιές μέχρι που ήρθε το ασθενοφόρο. Περαιστικοί προσπάθησαν να επέμβουν αλλά δεν κατάφεραν να σταματήσουν την επίθεση. Το θύμα χρειάστηκε ράμματα στη μύτη και το φρύδι και κολάρο στον αυχένα (30.11.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην πλατεία Αγίου Γεωργίου στην Πάτρα, λίγο μετά τα μεσάνυχτα, 37χρονος Μαροκινός επιχείρησε να μπει σε ίντερνετ καφέ. Ο Έλληνας ιδιοκτήτης δεν του επέτρεψε την είσοδο, του έβαλε το όπλο του στο μάτι και μετά τον χτύπησε με αυτό (30.11.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στον Άγιο Παντελεήμονα, αστυνομικοί της ομάδας ΔΙ.ΑΣ. σταμάτησαν για έλεγχο Αφγανό αναγνωρισμένο πρόσφυγα. Τον οδήγησαν στο αστυνομικό τμήμα όπου άρχισαν να τον χτυπούν. Το θύμα μεταφέρθηκε στο Ιπποκράτειο. Έχει κινηθεί ποινική διαδικασία (29.11.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην οδό Αχαρνών, στις 8 το βράδυ, 19χρονος Σομαλός δέχθηκε επίθεση από τρεις νεαρούς όταν αρνήθηκε να τους δώσει τα χαρτιά του. Τον έβρισαν για την καταγωγή του, του επιτέθηκαν με αλυσίδες, του πήραν το κινητό και τον άφησαν αιμόφυρτο (28.11.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στον Άγιο Παντελεήμονα, στις 10.30 το βράδυ, 39χρονος Αλγερινός δέχθηκε επίθεση όταν τον άκουσαν να μιλάει αραβικά στο καρτοτηλέφωνο. Οι τέσσερις δράστες φορούσαν μαύρες μπλούζες και τον χτύπησαν με κλωτσιές και ρόπαλα στο κεφάλι (28.11.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στα Σπάτα, στις 12.30 το βράδυ της Κυριακής τέσσερις νεαροί Έλληνες, ηλικίας 17, 19, 20 και 23 ετών, αποπειράθηκαν να βάλουν φωτιά σε μονοκατοικία όπου έμεναν δύο Πακιστανοί. Οι μετανάστες κράτησαν τον αριθμό κυκλοφορίας του αυτοκινήτου των νεαρών, κάλεσαν την αστυνομία και οι δράστες συνελήφθησαν λίγες ώρες μετά (25.11.2012).

([Το Βήμα](#), [Το Ποντίκι](#))

Επίθεση με πέτρες κατήγγειλαν ότι δέχθηκαν μετανάστες που διανυκτέρευαν στο λιμάνι της Μυτιλήνης. Συγκεκριμένα, αυτοκίνητο στο οποίο επέβαιναν άγνωστοι σταμάτησε στον χώρο του λιμανιού και οι επιβάτες του πέταξαν πέτρες εναντίον των μεταναστών. Αποτέλεσμα ήταν να τραυματιστεί στο μέτωπο μία έγκυος, η οποία μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο (21.11.2012).

(left.gr, thepressproject.gr, Καταγγελία στον Συνήγορο του Πολίτη)

Στο Αιγάλεω, στις 11 το πρωί, 49χρονος Πακιστανός με άδεια παραμονής δέχθηκε επίθεση από τέσσερις Έλληνες σε μηχανές. Οι δράστες που φορούσαν μπλούζες με το σήμα της Χρυσής Αυγής, αφού έβρισαν την καταγωγή του, του αφαίρεσαν το πορτοφόλι με τα έγγραφά του και 180 ευρώ (20.11.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην οδό Αχαρνών, 41χρονος Τυνήσιος δέχθηκε το βράδυ επίθεση ενώ περπατούσε με φίλο του. Ομάδα οχτώ νεαρών σε μηχανές τους ξυλοκόπησαν με γκλομπ στο κεφάλι και στο σώμα και

τους εγκατέλειψαν αιμόφυρτους. Η αστυνομία του συνέστησε απλώς να γυρίσει στο σπίτι του (20.11.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Οι Λαϊκές Επιτροπές Καλλιθέας, Ν. Σμύρνης και Π. Φαλήρου κατήγγειλαν επιθέσεις τρομοκρατήσης από μέλη της Χρυσής Αυγής εναντίων μεταναστών. Συγκεκριμένα στην πρόσφατη επίθεση στο υποκατάστημα του ΕΟΠΥΥ στη Καλλιθέα, χρυσαυγίτες ζητούσαν διαπιστευτήρια από τους ασθενείς για το αν είναι Έλληνες ή όχι. Οι παραπάνω Λαϊκές Επιτροπές κινητοποιήθηκαν στο συγκεκριμένο ιατρείο και κάλεσαν τους ασθενείς και το ιατρικό προσωπικό να απομονώσει τους φασίστες (19.11.2012).

(902.gr, Ριζοσπάστης)

Σύμφωνα με καταγγελία της Λαϊκής Επιτροπής Θέρμης πέντε χρυσαυγίτες μαζί με κάτοικο της Νέας Ραιδεστού, απείλησαν μετανάστρια που ζει στην περιοχή, ότι θα της κάψουν το σπίτι που μένει μαζί με τον σύζυγό της και τα δυο τους παιδιά, αν δεν το εγκαταλείψει σε διάστημα ενός μήνα. Όταν γείτονες τους ζήτησαν εξηγήσεις για το περιστατικό, τους επιτέθηκαν λεκτικά. Λίγο αργότερα που κλήθηκε η αστυνομία οι δράστες έφυγαν αλλά τις επόμενες μέρες επανήλθαν με νέες απειλές με ανώνυμα τηλεφωνήματα (16.11.2012).

(Ριζοσπάστης, alfavita.gr)

Στον Άγιο Παντελεήμονα, τα ξημερώματα, 31χρονος ειδικός φρουρός της αστυνομίας μαζί με 29χρονο ιδιώτη αφαίρεσαν με την απειλή όπλων το χρηματικό ποσό των 1.000 ευρώ από Ιρανό μετανάστη. Συνελήφθησαν, ο ειδικός φρουρός (ο οποίος εμπλέκεται και σε δύο άλλες παρόμοιες ληστείες) τέθηκε σε διαθεσιμότητα και διατάχθηκε ΕΔΕ (15.11.2012).

(Το Βήμα, Πρώτο Θέμα)

Στην πλατεία Αμερικής, 35χρονος Αλγερινός περπατούσε το απόγευμα στο δρόμο όταν κάποιος τον φώναξε και πριν καταλάβει τι έγινε δέχτηκε επίθεση από δύο άτομα στην αρχή και μετά άλλα τρία. Τον κλώτσησαν και τον χτύπησαν με μαχαίρι στο κεφάλι. Το θύμα έχασε τις αισθήσεις του. Του πήραν το κινητό και 70 ευρώ (13.11.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην Κυψέλη, στις 7 το βράδυ, 26χρονος αφγανικής καταγωγής με Βουλγαρική ιθαγένεια δέχθηκαν, μαζί με έναν φίλο του, επίθεση από ομάδα νεαρών σε μηχανές. Οι δράστες του ζήτησαν τα έγγραφά του, τα έσκισαν και άρχισαν να τον χτυπούν με γροθιές και κλομπ. Το θύμα κατήγγειλε το περιστατικό στην αστυνομία η οποία τον αποθάρρυνε και του συνέστησε να μην κυκλοφορεί (12.11.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην Πάτρα, 19χρονος Αλγερινός δέχτηκε το βράδυ επίθεση καθώς περνούσε έξω από τα γραφεία της Χρυσής Αυγής. Οι τέσσερις δράστες τον εξύβρισαν και τον ξυλοκόπησαν προκαλώντας του οίδημα και ευαισθησία στην αριστερή κλείδα (12.11.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στο Αιγάλεω, 28χρονος Πακιστανός που είχε δεχτεί επί τέσσερις ημέρες σειρά παρενοχλήσεων και προσβολών για την καταγωγή του έγινε στόχος επίθεσης από ομάδα 16 ατόμων με ρόπαλα την ώρα που έκανε ποδήλατο. Την προηγούμενη ημέρα του είχαν σπάσει την πόρτα του σπιτιού του και πιο πριν του πετούσαν πορτοκάλια. Οι ίδιοι έχουν χτυπήσει και άλλους ομοεθνείς του θύματος στο παρελθόν (12.11.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στον Άγιο Παντελεήμονα, το βράδυ, 31χρονος ειδικός φρουρός της αστυνομίας αφαίρεσε με την απειλή όπλου κάρτα ανάληψης από μετανάστη από το Μπαγκλαντές. Με την κλεμμένη κάρτα στη συνέχεια έκανε ανάληψη 1.000 ευρώ. Συνελήφθη και για άλλες δύο παρόμοιες ληστείες (12.11.2012).

(Το Βήμα, Πρώτο Θέμα)

25χρονος Αφγανός βρισκόταν στο σταθμό Λαρίσης και κατευθυνόταν προς το σπίτι του όταν μια ομάδα αρχικά τεσσάρων ατόμων τον πλησίασε και τον τραυμάτισε. Στη συνέχεια προστέθηκαν κι άλλοι και άρχισαν να τον χτυπούν στο πρόσωπο. Μόλις κατέφθασε η αστυνομία και το ασθενοφόρο, οι δράστες άφησαν το θύμα αιμόφυρτο και έφυγαν (11.11.2012).

(tvxs.gr, left.gr)

Στον Νέο Κόσμο, στις 6 το πρωί, 30χρονος Πακιστανός που μάζευε σίδερα στον δρόμο δέχτηκε ξαφνική επίθεση από ομάδα 14 ατόμων σε μηχανάκια που φορούσαν μαύρες μπλούζες. Χωρίς να τον ρωτήσουν κάτι, οι τέσσερις τον χτυπούσαν με γροθιές, κλωτσιές και καδρόνια ενώ οι υπόλοιποι 10 παρακολουθούσαν. Τα ευρήματα έδειξαν ότι οι δράστες συνέχισαν να τον χτυπούν και αφού είχε λιποθυμήσει. Το θύμα μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο (10.11.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Επίθεση δέχτηκε από μέλος της Χρυσής Αυγής, εργαζόμενος μετανάστης στο εργοστάσιο της ανακύκλωσης στο Ηράκλειο. Σύμφωνα με καταγγελία της Ένωσης Ιδιωτικών Υπαλλήλων Ηρακλείου ο Έλληνας εργαζόμενος ξυλοκόπησε τον μετανάστη συνάδελφό του υπό την ανοχή του εργοδηγού της βάρδιας. Ο δράστης απομονώθηκε από την άμεση παρέμβαση των μελών του σωματείου. Σε γενική συνέλευση που κάλεσε το σωματείο, καταδικάστηκε ομόφωνα το περιστατικό και εκδόθηκε ψήφισμα για τον ρόλο και τον χαρακτήρα της Χρυσής Αυγής απέναντι στους εργαζομένους (10.11.2012).

(ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ, left.gr)

Στην περιοχή των Πατησίων, το απόγευμα, κάτοικοι μαζί με ακροδεξιούς πραγματοποίησαν συγκέντρωση, διαμαρτυρόμενοι για την εγκληματικότητα. Περίπου 200 άτομα έκαναν πορεία από την οδό Αγίου Μελετίου προς την πλατεία του Αγίου Νικολάου και εν συνεχεία κατευθύνθηκαν στον Άγιο Παντελεήμονα. Παρά τις ισχυρές αστυνομικές δυνάμεις άγνωστοι επιτέθηκαν σε καταστήματα αλλοδαπών (μεταξύ των οποίων και στο καφενείο ενός Σύρου) σπάζοντας τζαμαρίες, καρέκλες και τραπέζια. Η αστυνομία συνέλαβε τέσσερις αλλοδαπούς γιατί κατείχαν ρόπαλα, μεταλλικές ράβδους και σπασμένα μπουκάλια καθώς και έναν Έλληνα για βιαιοπραγία σε βάρος αστυνομικών (9.11.2012).

(unhcr.gr)

Στο Σύνταγμα, το μεσημέρι, 30χρονος Σενεγαλέζος ξυλοκοπήθηκε και στη συνέχεια έπεσε θύμα ληστείας από ομάδα που φέρονται ως μέλη της Χρυσής Αυγής. Περαιστικοί προσφέρθηκαν να τον βοηθήσουν. Είχε τραυματιστεί στο πρόσωπο, τα δόντια και τα μάτια (9.11.2012).

(unhcr.gr)

Στα Χανιά, στην οδό Κοραή, δύο 24χρονοι μετανάστες, ένας Αλγερινός και ένας Σύριος, δέχτηκαν επίθεση από οκτώ Έλληνες που φέρονται ότι είναι μέλη της Χρυσής Αυγής. Ο ένας μετανάστης τραυματίστηκε από μεγάλο μαχαίρι δίπλα από το μάτι και ο άλλος στο πόδι από ρόπαλο. Τρεις ήταν οι δράστες των εγκληματικών χτυπημάτων ενώ οι υπόλοιποι παρακολουθούσαν. Αφού τους χτύπησαν τους έκλεψαν τα χρήματα και τα κινητά τηλέφωνα που είχαν μαζί τους. Οι μετανάστες, δέχτηκαν την περίθαλψη από τους Γιατρούς του Κόσμου και στη συνέχεια κατέθεσαν μηνύσεις. Μετά τις καταθέσεις, ο ένας μετανάστης κρίθηκε κρατούμενος, επειδή δεν είχε νομιμοποιητικά έγγραφα (8.11.2012).

(KEEPΦΑ Χανίων, left.gr)

Δύο Αφγανοί διακομίστηκαν αιμόφυρτοι στο νοσοκομείο "Άγιος Ανδρέας" στην Πάτρα. Οι τραυματίες κατήγγειλαν ότι δέχθηκαν επίθεση στην περιοχή της Αγίας Σοφίας από τους επιβάτες ενός αυτοκινήτου που άρχισαν να τους βρίζουν όταν σταμάτησαν σε ένα φανάρι και στη συνέχεια χτύπησαν από πίσω το μηχανάκι τους, με αποτέλεσμα να πέσουν στην άσφαλτο και να τραυματιστούν. Ο ένας, μάλιστα, υπέστη κάταγμα στο πόδι (6.11.2012).

(tvxs.gr, left.gr)

Στο νοσοκομείο "Άγιος Ανδρέας" στην Πάτρα μεταφέρθηκε τραυματισμένος Αφγανός μετανάστης, ο οποίος δέχθηκε επίθεση αγνώστου με σιδερολοστό καθώς επέστρεφε στο σπίτι του

στην περιοχή του ΚΤΕΛ Αχαΐας. Αμέσως μετά, τον περικύκλωσαν έξι άτομα τα οποία άρχισαν να τον χτυπούν αλύπητα και τον εγκατέλειψαν αιμόφυρτο (6.11.2012).

(tvxs.gr, left.gr)

Μετανάστης από το Μπαγκλαντές που συνέλεγε ανακυκλώσιμα μεταλλικά αντικείμενα δέχθηκε ρατσιστική επίθεση το μεσημέρι στην οδό Αχιλλέως και Βενιζέλου στο Παλαιό Φάληρο. Ο μετανάστης που δέχθηκε επίθεση από δύο άντρες και μια γυναίκα και φέρει τραύματα στον μηρό από αιχμηρό αντικείμενο, μεταφέρθηκε με χειροπέδες στο Ασκληπιείο της Βούλας (4.11.2012).

(neasmynilive.gr, indymedia.org)

Αιγύπτιος βρέθηκε από περαστικούς σε άθλια κατάσταση, δεμένος από το λαιμό σε δέντρο και πρησμένος από το ξύλο στις 10 το πρωί στην περιοχή Αμπελάκια Σαλαμίνας. Ασθενοφόρο του ΕΚΑΒ παρέλαβε τον χτυπημένο άντρα. Σύμφωνα με μαρτυρίες κατοίκων χρειάστηκε ειδικό μηχάνημα για του κόψουν την αλυσίδα. Η αστυνομία ανακοίνωσε ότι δράστης είναι ο ιδιοκτήτης του φούρνου στον οποίο δούλευε ο Αιγύπτιος. Πρόσθεσε ότι ο Αιγύπτιος δεν θα απελαθεί (4.11.2012).

(salamina-press, Εθνος)

Στην Ηγουμενίτσα, αστυνομικοί σταμάτησαν και οδήγησαν στο αστυνομικό τμήμα 18χρονο Αφγανό που προσπαθούσε να φύγει λαθραία για την Ιταλία. Κατά την ανάκριση τον χτυπούσαν με γκλομπ και τον κλωτσούσαν επί 1.30 ώρα λέγοντάς του ότι δεν είναι Αφγανός αλλά από το Καζακστάν. Σταμάτησαν όταν βρήκαν τα στοιχεία του στον υπολογιστή (3.11.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Επίθεση κατά μεταναστών στην περιοχή του Αγίου Παντελεήμονα από περίπου 100 οπλισμένους με ρόπαλα και λαστούς που κατέστρεψαν όσα καταστήματα είχαν ξένες ταμπέλες και άνηκαν σε μετανάστες, ενώ έσπασαν τζάμια σε εισόδους πολυκατοικιών όπου διαμένουν οι μετανάστες. Οι δράστες κυνήγησαν μετανάστες στους γύρω δρόμους ενώ όταν εντόπισαν δημοσιογράφο του Σκάι να τραβάει φωτογραφίες από τα γεγονότα, έτρεξαν προς το μέρος του, τον περικύκλωσαν και τον γρονθοκόπησαν, ενώπιον αστυνομικών, και του άρπαξαν και τη δημοσιογραφική του ταυτότητα (3.11.2012).

(Πρώτο Θέμα, Το Βήμα)

Ομάδα 12 αντρών με μαύρα ρούχα, που αυτοπροσδιορίζονταν ως μέλη της Χρυσής Αυγής επιτέθηκαν και κυνήγησαν εθελοντές του Athens Pride που μοίραζαν φυλλάδια στο Γκάζι. (3.11.2012)

(Huffington Post, ilga-europe.org)

Οκτώβριος (33 περιστατικά)

Περίπου 150 άτομα, με τη συμμετοχή μελών αλλά και βουλευτών της Χρυσής Αυγής, σύμφωνα με μαρτυρίες, επιτέθηκε με αλυσίδες, ρόπαλα και μαχαίρια σε μετανάστες και στα καταστήματά τους στην περιοχή γύρω από τις οδούς Αχαρνών και Αγίου Μελετίου στο κέντρο της Αθήνας. Από την επίθεση, ένας μετανάστης φέρεται να τραυματίστηκε σοβαρά ενώ προκλήθηκαν αρκετές ζημιές σε καταστήματα αλλοδαπών ενώ αστυνομικοί της ομάδας ΔΙ.ΑΣ. φέρονται να παρακολούθουν χωρίς να επεμβαίνουν (31.10.2012).

(Το Βήμα, Εθνος)

Στο νέο λιμάνι της Πάτρας, στις 7 το βράδυ, 15χρονος Αλγερινός δέχτηκε επίθεση από ομάδα έξι ατόμων ενώ περπατούσε με έναν φίλο του. Οι δράστες επιτέθηκαν με μαχαίρια και σπασμένα μπουκάλια και του προκάλεσαν εκτεταμένα θλαστικά τραύματα στην περιοχή του προσώπου. Η αστυνομία επενέβη αλλά δεν έκανε συλλήψεις (31.10.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στα Ψηλά Αλώνια της Πάτρας, στις 8 το βράδυ, 29χρονος Αλγερινός δέχτηκε επίθεση από ομάδα τριών ατόμων. Οι δράστες έβρισαν την καταγωγή του, τον χτύπησαν με ρόπαλα και με μαχαίρια στον γλουτό, τον βραχίονα και την κοιλιά και του αφαίρεσαν το πορτοφόλι και το κινητό του (31.10.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στο αεροδρόμιο Ελ. Βενιζέλος, στις 8 το πρωί, 19χρονος Σουδανός πολιτικός πρόσφυγας (κάτοχος πολιτικού ασύλου) έχοντας στο χέρι κάρτα επιβίβασης και σουδανικό διαβατήριο προσπάθησε να ταξιδέψει αεροπορικώς στο Παρίσι. Τον πλησίασαν δύο αστυνομικοί οι οποίοι του ζήτησαν να τους ακολουθήσει χωρίς να εξηγήσουν τον λόγο. Παρ' όλο που ο Σουδανός είχε όλα τα νόμιμα έγγραφα, οι αστυνομικοί τον απομόνωσαν σε κλειστό χώρο, τον έφτυσαν στο πρόσωπο λέγοντάς του «Αράπηδες δεν παίρνουν άσυλο στην Ελλάδα, δεν είναι Έλληνες!» και στη συνέχεια του επιτέθηκαν. Τον γρονθοκόπησαν στο πρόσωπο και τον κλώτσησαν πολλές φορές στον αριστερό μηρό και στη νεφρική χώρα. Στην προσπάθειά του να πάρει τα έγγραφά του, οι αστυνομικοί τα έσκισαν (30.10.2012).

(left.gr, indymedia.org)

Στην πλατεία Αττικής, στις 9.30 το βράδυ, 32χρονος από τη Σενεγάλη δέχτηκε επίθεση από ομάδα 15 Ελλήνων, μεταξύ των οποίων και πέντε γυναίκες. Οι δράστες που φορούσαν μαύρες μπλούζες τον χτυπούσαν επί 10 λεπτά (30.10.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Έξω από το σταθμό του Μετρό Ευαγγελισμός, στα σκαλοπάτια της εκκλησίας του Αγίου Γεωργίου, το πρωί δύο άτομα ντυμένοι με χακί στρατιωτικά παντελόνια, μαύρα μπουφάν και τα πρόσωπα καλυμμένα με λευκά κράνη κλωτσούσαν με δολοφονική μανία μετανάστη, μάλλον πακιστανικής καταγωγής, ο οποίος βρισκόταν έξω από το μετρό και πουλούσε ομπρέλες για τη βροχή. Όπως κατήγγειλε δημοσιογράφος αυτόπτης μάρτυρας οι δράστες προσπαθούσαν να του πάρουν την τσάντα που είχε στον ώμο του. Οι περαστικοί, και κάποιοι πιστοί έξω από την εκκλησία κοίταζαν το θέαμα. Ο δημοσιογράφος άρχισε να φωνάζει και οι δράστες άφησαν το μετανάστη να κλαίει και να σφαδάζει στο τσιμέντο, και εξαφανίστηκαν με την τσάντα του στα χέρια τους. Σύμφωνα με τον ίδιο μάρτυρα οι δράστες είπαν στο θύμα ότι είναι δημοτικοί αστυνομικοί (29.10.2012).

(lifo.gr, unchr.gr)

Στην οδό Μιχαήλ Βόδα, στις 10.30 το βράδυ, κοντά στο αστυνομικό τμήμα της πλατείας Αττικής, δύο ένστολοι αστυνομικοί σε περιπολικό που φαίνονταν μεθυσμένοι χτύπησαν με γροθιές 29χρονο Μαροκινό χωρίς χαρτιά. Όταν το θύμα έπεσε στο πεζοδρόμιο συνέχισαν να τον χτυπούν με κλωτσιές τραυματίζοντάς τον στο πρόσωπο (27.10.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην Κόνιτσα, ένας Έλληνας μπήκε το απόγευμα στο δημοτικό γυμναστήριο, έδωσε την υπεύθυνη του χώρου και είπε σε 15χρονη Αφγανή και άλλα οκτώ παιδιά ότι εδώ είναι Ελλάδα και να φύγουν. Τα παιδιά έφυγαν και όταν λίγες μέρες μετά ξαναπήγαν στο γυμναστήριο, ο ίδιος τους έδειξε ένα χαρτί με υπογραφές κατοίκων ότι δε θέλουν να χρησιμοποιούν το γυμναστήριο παιδιά αλλοδαπών (27.10.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στη Μεταμόρφωση, φερόμενοι ως μέλη της Χρυσής Αυγής επιτέθηκαν σε χώρο προσευχής της Πακιστανικής κοινότητας με πέτρες και μπουκάλια μπύρας χτυπώντας έναν μετανάστη. Όταν οι μετανάστες βγήκαν να υπερασπιστούν τον χώρο τους ήρθαν αστυνομικοί της ΔΙ.ΑΣ. και συνέλαβαν τρεις Πακιστανούς (27.10.2012).

(indymedia.org, [Νεολαία ενάντια στον ρατσισμό](#))

Οκταμελής ομάδα εμφανίστηκε στη γειτονιά του Ιπποδρόμου στις Τζιτζιφιές, όπου μένουν αρκετοί Αιγύπτιοι και αφού ξυλοκόπησε άγρια έξω από το σπίτι του, έναν νεαρό Αιγύπτιο και δύο φίλους του, ελληνικής και αλβανικής καταγωγής αντίστοιχα, εισέβαλε στη συνέχεια σε παρακείμενη οικία άλλου Αιγυπτίου, σπάζοντας την πόρτα, και του επιτέθηκε μπροστά στα παιδιά του. Ένας από την ομάδα έβγαλε όπλο και τον χτύπησε με τη λαβή στο κεφάλι. Όταν εμφανίστηκε η Αστυνομία, και κατά τη διάρκεια του ελέγχου που πραγματοποίησε, ο οπλοφόρος επέδειξε αστυνομική ταυτότητα και αφέθηκε ελεύθερος από τους συναδέλφους του. Στο αστυνομικό τμήμα Καλλιθέας μεταφέρθηκαν θύματα, μάρτυρες κι ένα από τα μέλη της ομάδας, καθώς τα υπόλοιπα έξι είχαν ήδη προλάβει να διαφύγουν (26.10.2012).

(left.gr, [Πρωτοβουλία Καλλιθέας Ενάντια στο Φασισμό και τη Ρατσιστική Βία](#))

Στον Άγιο Παντελεήμονα, στις 9 το βράδυ, 28χρονος Αλγερινός δέχθηκε επίθεση από μηχανοκίνητη ομάδα 15 ατόμων με κουκούλες. Τον ρώτησαν από πού είναι και μετά τον χτύπησαν με σπασμένο μπουκάλι και ξύλινο ρόπαλο. Κατήγγειλε ότι αστυνομικοί της ομάδας ΔΙ.ΑΣ. ήταν κοντά αλλά δεν έκαναν τίποτα (25.10.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στο Γκάζι στη μέση της πλατείας, σε σημείο πολύ φωτεινό, κι αρκετά νωρίς τέσσερις ακροδεξιοί επιτέθηκαν σε δύο νεαρούς αφού προηγουμένως τους ρώτησαν αν είναι ομοφυλόφιλοι. Οι νεαροί δεν απάντησαν και δέχθηκαν επίθεση με μπουινιές και κλωτσιές. Τα δύο θύματα τράπηκαν σε φυγή φωνάζοντας για βοήθεια. Οι περαστικοί δεν αντέδρασαν. Όταν τα θύματα της επίθεσης φώναξαν “Τι κάθεστε, σε λίγο θα κυνηγούν κι εσάς”, ένας περαστικός απάντησε «καλά σας έκαναν» (24.10.2012).

([Καθημερινή](#), [lifo.gr](#))

Άγνωστοι βεβήλωσαν το Μνημείο του Ολοκαυτώματος των Εβραίων της Ρόδου. Το Μνημείο βρίσκεται στην Μεσαιωνική Πόλη και οι δράστες έβαψαν με μπογιά και τις έξι πλευρές του και σχημάτισαν την σβάστικα (23.10.2012).

([Τα Νέα](#), [tvxs.gr](#))

Στο Πεδίο του Άρεως, στις 10.15 το βράδυ, τέσσερις αστυνομικοί της ομάδας ΔΙ.ΑΣ. πλησίασαν άστεγο 23χρονο Αφγανό που κοιμόταν στο πάρκο και έβρισαν τον ίδιο και τη χώρα καταγωγής του. Ένας αστυνομικός τον έφτυσε στο πρόσωπο και του έσβησε τσιγάρο στο χέρι (22.10.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στον Άγιο Παντελεήμονα, 27χρονος Ιρακινός με έναν φίλο του δέχτηκαν επίθεση από ομάδα Ελλήνων και Αλβανών μεταξύ των οποίων και δύο γυναίκες με σκυλιά. Τους χτύπησαν με λοστούς και προκάλεσαν στον Ιρακινό τραύματα στα ζυγωματικά, στα χείλη και στα πλευρά (19.10.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην Αχαρνών, στις 11 το βράδυ, 27χρονος Ιρανός με έναν φίλο του δέχτηκαν επίθεση με λοστούς από πέντε άτομα εκ των οποίων οι δύο γυναίκες που είχαν μαζί τους κι έναν σκύλο. Οι δύο αλλοδαποί αμύνθηκαν και οι δράστες φώναξαν ενισχύσεις. Ήρθαν άλλα 20 άτομα, όλα με μαύρες μπλούζες και τους χτύπησαν άγρια. Ο 27χρονος υπέστη βλάβη στην ακοή και αγκύλωση σε δύο δάχτυλα (19.10.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην πλατεία Αττικής, στις 9 το πρωί, Τυνήσιος που επέστρεφε στο σπίτι του δέχτηκε επίθεση από 12 άτομα που είχαν μαζί τους κι έναν σκύλο. Του πήραν τα έγγραφά του, 450 ευρώ, και το κινητό του, και τον πήγαν σε διπλανό στενό όπου τον χτύπησαν με μπουκάλι στο πρόσωπο και σιδερολοστό στον σβέρκο. Περαστικός οδηγός ταξί διέκοψε την επίθεση και τον πήγε σε νοσοκομείο (19.10.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Έφοδος ομάδας φερόμενων ως μέλη της Χρυσής Αυγής σε σπίτι εργαζόμενων μεταναστών στην περιοχή Αμμουδάρα του Ηρακλείου, και άγριος ξυλοδαρμός των μεταναστών με αποτέλεσμα την προσαγωγή τους στις πρώτες βοήθειες του νοσοκομείου Ηρακλείου (19.10.2012).

([Νέα τηλεόραση Κρήτης](#), [Πατρίς](#))

Στην οδό Αγίας Άννης 11, στον Ρέντη, το βράδυ, αστυνομικοί εισέβαλαν σε σπίτια Πακιστανών μεταναστών, και συνέλαβαν 35 άτομα. Τους μετέφεραν στο αστυνομικό τμήμα με τον ισχυρισμό ότι είχαν πληροφορίες για κατοχή ναρκωτικών. Σύμφωνα με την Κίνηση Ενωμένοι Ενάντια στο Ρατσισμό και τη Φασιστική Απειλή (ΚΕΕΡΦΑ) Νίκαιας - Ρέντη - Κορυδαλλού, έπειτα από μερικές ώρες η αστυνομία ξαναγύρισε στα σπίτια των μεταναστών και οι αστυνομικοί έσπασαν και

γκρέμισαν ό,τι βρήκαν μπροστά τους, ενώ αφαίρεσαν χρήματα, λάπτοπ και μικροσυσκευές (17.10.2012).

([To Βήμα](#), [left.gr](#))

Σε πλατεία στα Κάτω Πατήσια, 15χρονη από την Ερυθραία και η μητέρα της κάθονταν σε παγκάκι όταν δέχτηκαν επίθεση με σπρέι από ομάδα τριών ατόμων (17.10.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Τέσσερις Έλληνες ηλικίας 15, 16, 20 και 22 ετών αντίστοιχα, στην Κατερίνη, προσέγγισαν μετανάστη από το Μπαγκλαντές που βρισκόταν σε χώρο αναμονής στο Σιδηροδρομικό Σταθμό και του ζήτησαν να τους επιδείξει τα ταξιδιωτικά έγγραφα και τα έγγραφα παραμονής του. Στη συνέχεια του επιτέθηκαν και του αφαίρεσαν ένα κινητό τηλέφωνο και το χρηματικό ποσό των 2 ευρώ και επιχείρησαν να τον οδηγήσουν εκτός του χώρου αναμονής. Τότε ο μετανάστης κάλεσε σε βοήθεια και οι δράστες τράπηκαν σε φυγή. Η αστυνομία συνέλαβε και τους τέσσερις σε βάρος των οποίων σχηματίστηκε δικογραφία για αντιποίηση Αρχής και ληστεία (14.10.2012).

([alterthess.gr](#), [left.gr](#))

Επίθεση από ομάδα ακροδεξιών δέχτηκε κοντά στο Μέγαρο Μαξίμου η εγγονή του στρατηγού Χριστόδουλου Τσιγάντε. Συγκεκριμένα μία ομάδα των πέντε ατόμων σταμάτησε την ελληνοβρετανίδα εγγονή του Τσιγάντε στην οδό Σησιχόρου και της ζήτησε ταυτότητα καθώς επίσης και να μιλήσει ελληνικά προκειμένου να φύγει. Της τράβηξαν την τσάντα και την έριξαν κάτω λέγοντάς της «να πάει από 'κεί που ήλθε, γιατί παίρνει την μπουκιά απ' το στόμα των Ελλήνων» (12.10.2012).

([koutipandoras.gr](#), [To Βήμα](#))

Αιγυπτιακής καταγωγής φοιτητής 21 ετών με ελληνική ιθαγένεια αποβιβαζόταν στις 9.30 το βράδυ, από το τρόλεϊ στην πλατεία Αμερικής και δέχθηκε επίθεση από δύο Έλληνες. Τον χτύπησαν με κατσαβίδι στο πρόσωπο και κατόπιν στο κεφάλι, εξαπολύοντας παράλληλα ρατσιστικές βρισιές. Όταν έπεσε αιμόφυρτος στο έδαφος, «αμόλησαν» προς το μέρος του τα σκυλιά που συνόδευαν τους δράστες. Σε μικρή απόσταση στεκόντουσαν άλλοι τέσσερις άνδρες και δύο γυναίκες της ίδιας ομάδας επίσης με σκύλους. Οι δράστες φορούσαν μπλούζες της Χρυσής Αυγής. Ο φοιτητής προσπάθησε να ξεφύγει διασχίζοντας τη λεωφόρο μπουσουλώντας, με κίνδυνο να χτυπηθεί από διερχόμενο αυτοκίνητο. Οι δράστες αποχώρησαν όταν κόσμος άρχισε να φωνάζει και να διαμαρτύρεται. Στο αστυνομικό τμήμα του Αγίου Παντελεήμονα, ο αξιωματικός υπηρεσίας δεν επέτρεψε στο θύμα να καταθέσει μήνυση και προσπάθησε να τον πείσει πως το κίνητρο της επίθεσης ήταν η ληστεία. Το θύμα μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο όπου οι γιατροί διαπίστωσαν ότι από το αριστερό του μάτι έχασε μέρος της όρασής του (12.10.2012).

([tvxs.gr](#), [To Βήμα](#))

Στον σταθμό Αττική, στις 7 παρά τέταρτο το βράδυ, 23χρονος από τη Σενεγάλη δέχτηκε επίθεση από τρεις νεαρούς Έλληνες οι οποίοι τον έριξαν κάτω άρχισαν να τον χτυπάνε με κλωτσιές. Το θύμα έσπασε ένα μπουκάλι μπίρας και τους απείλησε. Οι δράστες τράπηκαν σε φυγή (11.10.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στη Χίο, στις 9 το βράδυ, 26χρονος Πακιστανός δέχτηκε επίθεση από μέλη ακροδεξιού κόμματος στο σπίτι που κατοικεί με δύο ομοεθνείς του. Οι δράστες τους έβρισαν και τους είπαν να φύγουν από το νησί. Στην επίθεση πρωτοστατούσε αστυνομικός που εκείνη την ώρα ήταν εκτός υπηρεσίας (10.10.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην οδό Αχαρνών, κοντά στο αστυνομικό τμήμα της οδού Μιχαήλ Βόδα, τα μεσάνυχτα, 29χρονη Τυνήσια επέστρεφε στο σπίτι της με έναν φίλο της όταν τους σταμάτησε μια ομάδα Ελλήνων που είχαν μαζί τους σκύλο. Τους ρώτησαν από πού είναι και άρχισαν να τους χτυπούν με ρόπαλα τυλιγμένα στην κορυφή τους με μαύρο ύφασμα. Οι δράστες ήταν ντυμένοι στα μαύρα κι

έφεραν λευκούς σταυρούς και χρυσά διακριτά σήματα. Υπήρχαν μάρτυρες αλλά κανείς δεν παρενέβη (8.10.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Ακροδεξιοί επιτέθηκαν λίγο μετά τις 11 το βράδυ σε σπίτι, κοντά στην Αγία Τριάδα Παναιτωλίου του Δήμου Αγρινίου, όπου διέμεναν Πακιστανοί μετανάστες. Οι δράστες που φέρονται ως μέλη της Χρυσής Αυγής, περίπου 10 άτομα, πέταξαν μέσα στο σπίτι καπνογόνα και ξυλοκόπησαν τους δύο από τους τρεις μετανάστες που έμεναν εκεί, με αποτέλεσμα ένας να τραυματιστεί και να μεταφερθεί αναίσθητος στο νοσοκομείο (8.10.2012).

(agriniopress.gr, patrastimes.gr)

Στα φανάρια του Αιγάλεω, στη λεωφόρο Καβάλας, στις 6.30 το πρωί, 29χρονος από το Μπαγκλαντές δέχτηκε επίθεση καθώς επέστρεφε από τη δουλειά του. Τον πλησίασε μια λευκή Μερσεντές και τρεις γεροδεμένοι νεαροί με μαύρες μπλούζες και ξυρισμένα κεφάλια τον ρώτησαν από πού είναι και του ζήτησαν τα χαρτιά του. Όταν τους ρώτησε αν είναι αστυνομικοί του επιτέθηκαν. Τον χτύπησαν με τις αγκράφες από ζώνες που είχαν τυλίξει στα χέρια τους και τον τραυμάτισαν στο κεφάλι, τον θώρακα και την πλάτη (7.10.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Ομάδα ατόμων που φέρονται ότι είναι μέλη της Χρυσής Αυγής περιπολούσε με ασημί αυτοκίνητο χωρίς πινακίδες σε περιοχή του Αγίου Βασιλείου Κορινθίας. Σταμάτησαν έξω από το σπίτι όπου διέμενε Πακιστανός μετανάστης, ετών 20. Ένας από αυτούς βγήκε από το αυτοκίνητο και πυροβόλησε με κυνηγετική καραμπίνα τον μετανάστη, ο οποίος βρισκόταν στη βεράντα και δεν πρόλαβε να προφυλαχτεί. Στο σπίτι βρίσκονταν και άλλοι έξι μετανάστες. Ο δράστης φορούσε ρούχα με σήματα της Χρυσής Αυγής. Ο μετανάστης τραυματίστηκε και διακομίστηκε στο νοσοκομείο με 16 σκάγια στο χέρι του (6.10.2012).

(left.gr, indymedia.org)

Ομάδα 8-10 αντρών με μπλούζες της Χρυσής Αυγής επιτέθηκαν σε πλυντήριο αυτοκινήτων που ανήκει σε μετανάστες, στη συνοικία Νεάπολη του Λαυρίου, με αποτέλεσμα να προκαλέσουν υλικές ζημιές και να τραυματίσουν στο κεφάλι έναν Πακιστανό που εργαζόταν εκεί. Το θύμα χρειάστηκε να μεταφερθεί στο νοσοκομείο. Οι δράστες διέφυγαν με κλειστού τύπου βαν στο οποίο είχανε καλύψει τις πινακίδες (5.10.2012).

(left.gr, Εργατικό Κέντρο Λαυρίου)

Στο αστυνομικό τμήμα Χειμωνίου, στην Ορεστιάδα, 19χρονος Σομαλός βρισκόταν υπό κράτηση όταν δέχτηκε επίθεση από έξι ένστολους αστυνομικούς οι οποίοι τον χτύπησαν με ξύλα, γροθιές και κλωτσιές. Το θύμα επικοινωνήσε με στελέχη των Ηνωμένων Εθνών και αφέθηκε ελεύθερος με υπηρεσιακό σημείωμα. Οι αστυνομικοί τον έβγαλαν από το κελί και τον οδήγησαν σε χώρο που έμοιαζε με τηλεφωνικό κέντρο όπου τον χτύπησαν. Το θύμα υποφέρει έκτοτε από αϋπνίες, νευρολογικά τικ στα κάτω άκρα και σοβαρό άγχος (4.10.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στις 4 τα ξημερώματα τρεις άγνωστοι επιτέθηκαν σε αλλοδαπό στη Ρόδο. Οι δράστες χτύπησαν με σωλήνα το θύμα στο κεφάλι και του άρπαξαν 150 ευρώ και το Δελτίο Αιτήσαντος Ασύλου. Ο τραυματισμένος αλλοδαπός διακομίστηκε στο νοσοκομείο για τις πρώτες βοήθειες ενώ οι δράστες αναζητούνται (3.10.2012).

(enikos.gr, Η Ροδιακή)

Καθηγητής του 46ου Γυμνασίου Αθηνών επιτέθηκε φραστικά με απαξιοτικές και ρατσιστικές εκφράσεις σε Ρουμάνο μαθητή του την ώρα του μαθήματος. Μετά από παρέμβαση της διευθύντριας και του συλλόγου καθηγητών, το σχολείο και ο καθηγητής ζήτησαν συγγνώμη, ενημερώθηκαν μαθητές και γονείς και ο καθηγητής άλλαξε τμήμα (1.10.2012).

(left.gr, Το Βήμα)

Σεπτέμβριος (37 περιστατικά)

Στην πλατεία Αττικής, στις 10 το βράδυ, 37χρονος Αφγανός δέχτηκε επίθεση από τέσσερις νεαρούς την ώρα που επέστρεφε από κοντινό φούρνο. Οι δράστες τον χτύπησαν με σιδερολοστό και τον άφησαν αιμόφυρτο, λιπόθυμο και με σοβαρό κάταγμα στο χέρι (30.9.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην Ανάβυσσο, στη 1 το μεσημέρι, έξω από τα τοπικά γραφεία της Χρυσής Αυγής, μέλη του κόμματος σταματούν αλλοδαπούς μεταξύ των οποίων και Αλβανό μετανάστη με νόμιμη άδεια παραμονής και μακρά παραμονή στην Ελλάδα και τους ζητούν να δουν τα έγγραφά τους. Ο Αλβανός μετανάστης καταγγέλλει το περιστατικό στην αστυνομία επισημαίνοντας ότι τα μέλη της Χρυσής Αυγής κάνουν συχνά τέτοιους παράνομους ελέγχους. Η αστυνομία καλεί την εκπρόσωπο του κόμματος η οποία αρνείται τις κατηγορίες και «κάνει συστάσεις» (30.9.2012).

(Καταγγελία στον Συνήγορο του Πολίτη)

Στις 4μμ στην Ελευσίνα στην οδό Αδελφών Κυπραίου και Θριασείου ομάδα οπαδών της Χρυσής Αυγής επιτέθηκε σε δύο Πακιστανούς μετανάστες που επέβαιναν σε μηχανάκι. Ένας από αυτούς οδηγούσε αυτοκίνητο και τους πλησίασε βρίζοντας «να πάτε στη χώρα σας». Μετά τους έκοψε τον δρόμο με το αυτοκίνητο του και τους σταμάτησε σε σημείο όπου εμφανίστηκαν άλλοι τέσσερις. Ο οδηγός τους αυτοκινήτου βγήκε και χτύπησε με σιδερογροθιά στο πρόσωπο και το κεφάλι έναν από τους μετανάστες. Από τα χτυπήματα το θύμα έχασε την επικοινωνία με το περιβάλλον. Δύο από τους δράστες προσήχθησαν στο Α.Τ. Ελευσίνας. Ο δεύτερος μετανάστης που δέχθηκε την επίθεση προσπαθούσε από τη πρώτη στιγμή να υποβάλει μήνυση και μέχρι τις 11.30 μμ οι αρμόδιοι αστυνομικοί δεν την παραλάμβαναν (30.9.2012).

(left.gr, unhcr.gr)

Περισσότεροι από 10 ακροδεξιοί επιτέθηκαν τα μεσάνυχτα στο σπίτι του 44χρονου ιμάμη της Πακιστανικής κοινότητας, στα Σεπόλια στο οδό Κόντογλου. Οι δράστες αναστάτωσαν την γειτονιά φωνάζοντας υβριστικά συνθήματα κατά των μεταναστών και απειλώντας. Έσπασαν την εξωτερική πόρτα του σπιτιού και το παράθυρο και στη συνέχεια γκρέμισαν την εσωτερική πόρτα. Τραυμάτισαν με χτυπήματα με ρόπαλο 28χρονο μετανάστη που βρισκόταν μέσα στο σπίτι. Όταν έφτασε η αστυνομία συνέλαβε δύο Πακιστανούς, που βρίσκονταν στο σπίτι, επειδή δεν είχαν χαρτιά. Όταν ο ιμάμης πήγε στο αστυνομικό τμήμα στον Άγιο Παντελεήμονα για να καταθέσει μήνυση του είπαν ότι δεν είναι κανείς διαθέσιμος για να τον εξυπηρετήσει. Μετά από τρεις αποτυχημένες προσπάθειες έφυγε ενώ δεν του επιτράπη να δει τους φίλους του (29.9.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας, [Ta Nea](http://TaNea.gr))

Στόχος εμπρηστών έγινε τα ξημερώματα ένα σπίτι στην Καβάλα, όπου κατοικούν τρεις αλλοδαποί από το Μπαγκλαντές. Άγνωστοι τοποθέτησαν πλαστική σακούλα με βενζίνη και σουπί στην είσοδο του διαμερίσματος και έβαλαν φωτιά, με αποτέλεσμα να προκληθούν φθορές στους τοίχους και στην πόρτα. Η φωτιά σβήστηκε μετά από επέμβαση της Πυροσβεστικής, ενώ οι δράστες αναζητούνται (28.9.2012).

(tvxs.gr, xanthipress.gr)

Στα Ψηλά Αλώνια της Πάτρας, στη 1 το πρωί, 16χρονος Αλγερινός δέχτηκε επίθεση από ομάδα αγνώστων. Οι δράστες τον χτύπησαν με ρόπαλο στο κεφάλι και όταν αυτός έπεσε συνέχισαν να τον χτυπούν. Πήγε στην αστυνομία να καταγγείλει το περιστατικό. Τον κράτησαν 24 ώρες και του έδωσαν χαρτί απέλασης (27.9.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στα Ψηλά Αλώνια της Πάτρας, στη 1.30 το πρωί, 22χρονος Αλγερινός που κοιμόταν στην ταράτσα εγκαταλελειμμένου σπιτιού δέχτηκε επίθεση με πέτρες από ομάδα τριών ατόμων. Ακούστηκαν πυροβολισμοί, πήδηξε από την ταράτσα και κρύφτηκε για να σωθεί (27.9.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στο λιμάνι της Πάτρας, στις 4.30 το πρωί, 18χρονος Αφγανός και άλλοι δύο μετανάστες δέχτηκαν επίθεση από ομάδα τριών ατόμων που χρησιμοποίησαν μεταλλικά ρόπαλα. Πήγε στην αστυνομία αλλά τον έδιωξαν (26.9.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην πλατεία Κουμουνδούρου, στις 10 το πρωί, 29χρονος από το Μπαγκλαντές δέχτηκε επίθεση από ομάδα τεσσάρων Ελλήνων σε μηχανές. Οι δράστες φορούσαν μαύρα μπλουζάκια, στρατιωτικά παντελόνια και ήταν γυμνασμένοι. Τον χτύπησαν με μπουνιές και με τα κράνη τους (25.9.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Ομάδα 50-60 ατόμων επιτέθηκε σε καταστήματα μεταναστών γύρω από την Πλατεία Αμερικής και μεταξύ άλλων στον σύλλογο της Κοινότητας των Τανζανών στην οδό Λεμεσού, τον οποίο κατέστρεψε ολοσχερώς. Προκάλεσαν επίσης ζημιές σε καφέ-μπαρ μετανάστη από το Καμερούν. Την προηγούμενη ημέρα, είχαν περάσει πάλι από τα γραφεία της κοινότητας των Τανζανών και μετά είχαν απειλήσει μετανάστη καταστηματάρχη της περιοχής ότι αν δεν κλείσει το μαγαζί του, θα έχει συνέπειες (25.9.2012).

([Ριζοσπάστης](#), [Ανακοίνωση Τανζανικής κοινότητας](#))

Στον Άγιο Παντελεήμονα, το βράδυ, 31χρονος ειδικός φρουρός της αστυνομίας αφαίρεσε με την απειλή όπλου το χρηματικό ποσό των 250 ευρώ από Αλγερινό μετανάστη. Συνελήφθη και για δύο άλλες παρόμοιες ληστείες (25.9.2012).

([Το Βήμα](#), [Πρώτο Θέμα](#))

Στην Κυψέλη, στις 11 το βράδυ, περίπου 30 άτομα εισέβαλαν σε καφέ-μπαρ μετανάστη από το Καμερούν στην οδό Μυθήμνης, ζήτησαν να δουν τα χαρτιά του και τον απείλησαν ζητώντας του να κλείσει το κατάστημα. Στη συνέχεια κατευθύνθηκαν στην πλατεία Αμερικής επαναλαμβάνοντας τις ενέργειές τους σε κατάστημα του συλλόγου της κοινότητας των Τανζανών (24.9.2012).

([RED network](#), [unchr.gr](#))

Στην περιοχή του Μουσείου στην Αθήνα, λίγο πριν τα μεσάνυχτα, 42χρονος Σουδανός που έχει ζητήσει άσυλο δέχτηκε επίθεση από ομάδα οχτώ Ελλήνων σε μηχανές. Οι δράστες κρατούσαν λοστούς, τον απείλησαν, τον χαστούκισαν και τον κλώτσησαν. Σταμάτησαν όταν εμφανίστηκε η αστυνομία (23.9.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην οδό Κορίνθου στη Μεταμόρφωση, περίπου 10 άτομα άρχισαν να πετάνε τσιμεντόλιθους σε σπίτι όπου μένουν Πακιστανοί μετανάστες. Όταν έσπασαν ένα από τα τζάμια του σπιτιού, γείτονες άκουσαν τη φασαρία και βγήκαν στα μπαλκόνια τους και άρχισαν να φωνάζουν στους δράστες να φύγουν. Απειλήσαν μάλιστα ότι θα καλούσαν την Αστυνομία. Τελικά, οι άγνωστοι διέφυγαν με τις μηχανές τους (22.9.2012).

([Εθνος](#), [lifo.gr](#))

Στις 8.15 μμ, στην περιοχή της Λυκόβρυσης, τρεις νεαροί σε Ι.Χ. αυτοκίνητο, «έκλεισαν» μοτοσικλέτα, στην οποία επέβαιναν δύο Πακιστανοί μετανάστες, με αποτέλεσμα αυτή να ανατραπεί. Στη συνέχεια, αφαίρεσαν τη μοτοσικλέτα, η οποία τελικά βρέθηκε στις 27-9-2012 ολοσχερώς καμένη στην περιοχή της Μεταμόρφωσης. Τον Μάρτιο συνελήφθη ως δράστης 20χρονος Έλληνας και αναζητούνται άλλοι εφτά συνεργοί του (22.9.2012).

([Ημερησία](#), [iefimerida.gr](#))

Στη Μεταμόρφωση, στη λεωφόρο Ηρακλείου, ένας Πακιστανός μετανάστης που έτυχε να περνάει από την περιοχή, έπεσε θύμα αγνώστων που με χρήση αιχμηρού αντικειμένου, πιθανότατα μαχαίρι ή λάμα, τον τραυμάτισαν στην κοιλιά. Στη συνέχεια, του έκλεψαν χρηματικό ποσό και τα ταξιδιωτικά του έγγραφα και εξαφανίστηκαν. Ο τραυματίας μεταφέρθηκε στο ΚΑΤ. Τον Μάρτιο συνελήφθη ως δράστης 20χρονος Έλληνας και αναζητούνται άλλοι εφτά συνεργοί του (22.9.2012).

([Ημερησία](#), [Εθνος](#))

Στην οδό Κρήτης, στη Μεταμόρφωση, δύο άτομα, ένας με αυτοκίνητο και ένας μοτοσικλετιστής πλησίασαν τρεις Πακιστανούς. Σταμάτησαν μπροστά τους κόβοντάς τους τον δρόμο και αφού τους ρώτησαν από πού είναι, τούς επιτέθηκαν με μαχαίρι. Οι δύο τραυματίστηκαν, ο τρίτος έφυγε τρέχοντας. Οι τραυματίες μεταφέρθηκαν εσπευσμένα στο ΚΑΤ. Ο ένας που τραυματίστηκε στο χέρι πήρε εξιτήριο, ο δεύτερος με τραύμα στο στήθος νοσηλεύτηκε. Τον Μάρτιο συνελήφθη ως δράστης 20χρονος Έλληνας και αναζητούνται άλλοι εφτά συνεργοί του (22.9.2012).

(left.gr, skai.gr)

Ομάδα 15-20 ατόμων με μπλούζες της Χρυσής Αυγής επιτέθηκε σε Αλβανούς μαθητές του ΕΠΑΛ Νάουσας καθώς τα παιδιά αποχωρούσαν από το σχολείο. Οι ακροδεξιοί άρχισαν να βρίζουν και να σπρώχνουν τα παιδιά και να φωνάζουν "αίμα-τιμή-χρυσή αυγή". Ένα από αυτά το χτύπησαν στο χέρι και στο πρόσωπο. Οι μαθητές άρχισαν να τρέχουν για να ξεφύγουν απ τους διώκτες τους, οι οποίοι τους κυνήγησαν. Το επεισόδιο συνεχίστηκε και μέσα στην πόλη όταν τέσσερις χρυσαυγίτες επιτέθηκαν απρόκλητα σε δύο ακόμα Αλβανούς μαθητές στη είσοδο του πάρκου (20.9.2012).

(Aνεξάρτητη πρωτοβουλία Νάουσας)

Θύμα ρατσιστικής επίθεσης έπεσε Αιγύπτιος, στη Νέα Σμύρνη. Η επίθεση σημειώθηκε στο δρόμο, όταν βρισκόταν καθ' οδόν για τη δουλειά του. Οι δράστες φέρεται να ήταν τέσσερις άντρες και μια γυναίκα. Πρώτα του επιτέθηκε φραστικά η γυναίκα, λέγοντάς του να φύγει από τη χώρα, ενώ έπειτα ένας από τους άντρες του έσπασε με ένα κατσαβίδι το σαγόνι. Οι δράστες συνέχισαν να τον χτυπούν με μπουνιές και κλωτσιές. Οι περαστικοί δεν ανταποκρίθηκαν στις εκκλήσεις του για βοήθεια, κι ο ίδιος έμεινε 19 ημέρες στο νοσοκομείο (20.9.2012).

(unhcr.gr)

Στο Πεδίο του Άρεως, στις 9.30 το βράδυ, 22χρονος Αφγανός δέχτηκε επίθεση από ομάδα μαυροντυμένων Ελλήνων που τον χτύπησαν με μαχαίρια και μπουκάλι στο κεφάλι. Μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο από την αστυνομία και στη συνέχεια κρατήθηκε επί εφτά ημέρες (18.9.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην Ξάνθη, δάσκαλος ειδικής αγωγής/εκπαίδευσης, μέλος της μειονότητας, που κολλούσε αφίσες κατά του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, δέχτηκε επίθεση από οκταμελή ομάδα νεαρών που φορούσαν μαύρες μπλούζες με τα διακριτικά της Χρυσής Αυγής, επέβαιναν σε μηχανάκια και έφεραν λοστούς. Ο δάσκαλος δέχτηκε κλωτσιές και γροθιές στο πρόσωπο, στο κεφάλι και στον ώμο, πρόλαβε πάντως να αναγνωρίσει κάποιους από τους δράστες. Τελικά, 30χρονος υπάλληλος εταιρείας σεκιούριτι καταδικάστηκε σε φυλάκιση οχτώ μηνών με τριετή αναστολή για την επίθεση. Ο δράστης υποστήριξε ότι δεν είναι μέλος της Χρυσής Αυγής, ότι βρέθηκε τυχαία στον χώρο του συμβάντος επειδή είδε φασαρία και το στειλιάρι που κρατούσε το βρήκε στον δρόμο και το σήκωσε, παραδέχτηκε ωστόσο ότι νωρίτερα ήταν με στελέχη της Χρυσής Αυγής (18.9.2012).

(xanthipress.gr, xanthipress.gr)

Άγριος ξυλοδαρμός Αφγανού πατέρα και του 14χρονου παιδιού του από ομάδα αγνώστων στην πλατεία Αττικής. Σύμφωνα με καταγγελία του Συλλόγου Ενωμένων Αφγανών Ελλάδος, κατά τις 9:30 το βράδυ, ο πατέρας μαζί με ένα ανήλικο τέκνο του δέχθηκαν επίθεση από ομάδα επτά - οκτώ ατόμων. Οι δράστες, αφού τους φώναξαν να φύγουν από την πλατεία, άρχισαν να χτυπάνε τον 14χρονο με μπουνιές και κλωτσιές. Ύστερα άρχισαν να χτυπάνε τον πατέρα με αλυσίδα, μαχαίρι και σπασμένο μπουκάλι μπίρας. Ο 14χρονος, την ώρα που χτυπούσαν τον πατέρα του, είδε να περνάει ένα περιπολικό το οποίο δεν σταμάτησε, απλώς κοιτούσε κι έφυγε. Κανείς περαστικός δεν παρενέβη. Ο πατέρας νοσηλεύτηκε (16.9.2012).

(tvxs.gr, unchr.gr)

Στο Βραχάτι Κορινθίας, στο αστυνομικό τμήμα, μεταφέρθηκαν δύο ασυνόδευτοι ανήλικοι Αφγανοί (αδέρφια) που είχαν συλληφθεί στην Πάτρα. Στους τρεις μήνες που έμειναν στο κρατητήριο οι αστυνομικοί ήταν επιθετικοί, τους έδιναν χοιρινό επίτηδες για να μένουν νηστικοί (μουσουλμάνοι), δεν τους έδιναν νερό και τους έλεγαν να πίνουν από την τουαλέτα ενώ τους πήραν το κινητό, αφαίρεσαν την κάρτα και δεν τους την επέστρεψαν ποτέ. Όταν ένας ενήλικας κρατούμενος αυτοτραυματίστηκε, οι αστυνομικοί χτύπησαν τους ανήλικους στο πρόσωπο (15.9.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Πακιστανός που διατηρεί μαγαζί με ψιλικά στην οδό Φυλής, επέστρεφε από σούπερ μάρκετ, μεταφέροντας κιβώτια με αναψυκτικά για το κατάστημά του όταν δέχτηκε επίθεση από ομάδα 15-20 ατόμων. Οι δράστες φορούσαν μαύρες μπλούζες που είχαν διακριτικά της Χρυσής Αυγής, σύμφωνα με αυτόπτη μάρτυρα. Άρχισαν να του φωνάζουν και να του κλέβουν το εμπόρευμα, το οποίο έδιναν σε όποιον περνούσε εκείνη την ώρα από την περιοχή. Σταμάτησαν ακόμη και έναν οδηγό ταξί, άνοιξαν το πορτ μπαγκάζ και του είπαν «πάρε κι εσύ». 14 κιβώτια με αναψυκτικά που το θύμα είχε αγοράσει εξαφανίστηκαν σε λίγα λεπτά (14.9.2012).

([Εθνος](#), [Το Βήμα](#))

Στο λιμάνι της Πάτρας, στις 4.30 το απόγευμα, ομάδα λιμενικών σταμάτησαν 18χρονο Αφγανό που δεν είχε χαρτιά, τον έβρισαν και έβαλαν σκύλο να τον δαγκώσει προκαλώντας του ανοιχτή πληγή και αιμορραγία (13.9.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Επίθεση σε σπίτι μεταναστών από το Μπανγκλαντές πραγματοποίησε ομάδα 30 ατόμων στην Καλαμάτα. Οι νεαροί, ηλικίας από 17 έως 25 ετών, επιτέθηκαν κραυγάζοντας, βρίζοντας και απειλώντας, έσπασαν τζάμια σε πόρτες και παράθυρα, ενώ σύμφωνα με αυτόπτες μάρτυρες είχαν και σκουπίδια, για να βάλουν φωτιά στο σπίτι, αλλά δεν τα χρησιμοποίησαν επειδή οι μετανάστες πρόλαβαν κι έφυγαν. Η αστυνομία, που ειδοποιήθηκε από περίοικους, όταν έφτασε στην περιοχή προσήγαγε πέντε μετανάστες, από τους οποίους οι δύο ήταν παράνομα στη χώρα (13.9.2012).

([Ελευθερία](#), [skai.gr](#))

Επεισόδια στην Ανθήλη της Λαμίας με αφορμή το αίτημα κατοίκων να απομακρυνθούν τα παιδιά των ρομά από τα σχολεία, γιατί δεν κάνουν εμβόλια, παρά τις διαβεβαιώσεις της δασκάλας ότι τα παιδιά είναι εμβολιασμένα. Στη συζήτηση που προηγήθηκε των επεισοδίων, συμμετείχαν μέλη της Χρυσής Αυγής, που με παρεμβάσεις τους φέρεται ότι δυναμίτιζαν τη συζήτηση. Λίγο αργότερα μέλη της Χρυσής Αυγής μαζί με κάποιους κατοίκους επιτέθηκαν φραστικά στην διευθύντρια του Δημοτικού Σχολείου της Ανθήλης, επειδή δέχθηκε -όπως ανέφεραν προκλητικά- παιδιά ρομά στο σχολείο. Η ένταση διατηρήθηκε για πολλές ώρες και ακούστηκαν φράσεις όπως «να πάρουμε τις καραμπίνες». Ισχυρές δυνάμεις της Αστυνομίας έφτασαν στην περιοχή και κατάφεραν να επιβάλλουν την τάξη παρουσία εισαγγελέα (13.9.2012).

([alphatv.gr](#), [skai.gr](#))

Στη λεωφόρο Συγγρού, τέσσερις ένστολοι αστυνομικοί σταμάτησαν για έλεγχο 17χρονο Αφγανό και συμπατριώτη του που έχουν ζητήσει άσυλο. Τους κατηγορήσαν ότι τα χαρτιά τους ήταν πλαστά και όταν τα θύματα ρώτησαν γιατί, τους απείλησαν λέγοντας “σταματήστε να ρωτάτε γιατί θα σας πάμε στη Χρυσή Αυγή να σας φτιάξουν αυτοί”. Όταν τα θύματα μίλησαν μεταξύ τους φαρσί τους απείλησαν λέγοντας “εδώ είναι Ελλάδα και πρέπει να ακούγονται μόνο ελληνικά, δεν πρέπει να είστε εδώ, πρέπει να φύγετε”. Στη συνέχεια τους οδήγησαν στο αστυνομικό τμήμα όπου τους έβγαλαν τα ρούχα και τους άφησαν μόνο με τα εσώρουχα (12.9.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στο Πεδίο του Άρεως, στις 9 το πρωί, δύο ένστολοι αστυνομικοί σταμάτησαν 22χρονο Αφγανό που έχει ζητήσει άσυλο και τον ρώτησαν από πού είναι. Τους έδειξε τα χαρτιά του και οι αστυνομικοί τα πέταξαν κάτω και τον χτύπησαν με μπουνιές, κλωτσιές και γκλομπ (10.9.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Επίθεση επτά ατόμων σε κουρείο Πακιστανού σε κεντρικό δρόμο της Μεταμόρφωσης, στις 8.30 το βράδυ. Οι δράστες έριξαν μολότοφ και μαχαίρωσαν πελάτη. Τραυματίστηκαν ελαφρά άλλοι δύο εργαζόμενοι. Ο Πακιστανός μετανάστης είχε δεχτεί στο παρελθόν απειλές για να κλείσει το μαγαζί και να φύγει. Προ 10 ημερών του είχαν σπάσει τη τζαμαρία. Τον Μάρτιο του 2013 η αστυνομία έδωσε στη δημοσιότητα φωτογραφία και στοιχεία 20χρονου Έλληνα που συνελήφθη ενώ αναζητούνται άλλοι επτά ως συνεργοί του (10.9.2012).

([Τα Νέα](#), [Ημερησία](#))

Οχτώ μαυροφορεμένοι με κουκούλες πλησίασαν στις 2 το πρωί τις προσφυγικές κατοικίες στο Δουργούτι, στον Νέο Κόσμο, και άρχισαν να βρίζουν 21χρονο από τη Συρία που βρισκόταν έξω από την πολυκατοικία. Έπειτα έριξαν τρεις μολότοφ, στον ίδιο και στο παράθυρο. Ευτυχώς δεν πέτυχαν κανέναν σοβαρά, τραυματίστηκε όμως ελαφρά ένας μετανάστης. Έπιασαν φωτιά τα πατζούρια και μια πολυθρόνα που ήταν έξω. Ήρθε ασθενοφόρο αλλά ο μετανάστης φοβήθηκε να πάει. Στη συνέχεια συγκεντρώθηκαν περίπου 50 μετανάστες. Ήρθε η πυροσβεστική και η αστυνομία (9.9.2012).

(newsbeast.gr, [Ριζοσπάστης](#))

Ομάδα μελών της Χρυσής Αυγής με επικεφαλής τον βουλευτή Κώστα Μπαρμπαρούση επιτέθηκε σε μικροπωλητές στη λαϊκή αγορά του Μεσολογγίου, προκαλώντας ζημιές σε πάγκους αλλοδαπών μικροπωλητών (8.9.2012).

([Σκάι](#), [βίντεο](#))

Μέλη της Χρυσής Αυγής επιτέθηκαν σε μετανάστες που βρίσκονταν στα φανάρια της Καλαμάτας και καθάριζαν παρμπρίζ αυτοκινήτων. Τα μέλη του κόμματος επιτέθηκαν στους αλλοδαπούς και τους ξυλοκόπησαν άγρια. Στη συνέχεια η Χρυσή Αυγή εξέδωσε ανακοίνωση στην οποία πανηγύριζε ότι «τα φανάρια είναι πλέον ελεύθερα» (8.9.2012).

([Ελευθερία](#), [star.gr](#))

Περίπου 50 μέλη της Χρυσής Αυγής, με επικεφαλής τους βουλευτές Γιώργο Γερμενή και Παναγιώτη Ηλιόπουλο κρατώντας ελληνικές σημαίες, εισέβαλαν στο χώρο με τους πάγκους μεταναστών μικροπωλητών που είχαν στηθεί για το πανηγύρι της Παναγίας Παντοβασίλισσας στη Ραφήνα, ζητούσαν άδειες λειτουργίας και κατέστρεψαν τους πάγκους των μεταναστών, μεταξύ των οποίων και τον πάγκο 35χρονου από το Μπαγκλαντές, που δεν διέθεταν άδεια. Η έφοδος βιντεοσκοπήθηκε και το βίντεο αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του κόμματος (7.9.2012).

([Καθημερινή](#), [βίντεο](#))

Στην πλατεία Αμερικής, στις 4 το πρωί, 33χρονος από την Ακτή Ελεφαντοστού που έχει ζητήσει άσυλο δέχτηκε επίθεση από ομάδα έξι ατόμων σε μηχανάκια οι οποίοι φορούσαν μαύρα μπλουζάκια και ρούχα στρατιωτικού τύπου. Τον χτύπησαν με κλωτσιές και του φώναζαν “είσαι μαύρος, φύγε” (4.9.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην πλατεία Αττικής, στη 1.30 το πρωί, 22χρονος Αφγανός δέχθηκε επίθεση από πέντε νεαρούς με ξυρισμένα κεφάλια και στρατιωτικού τύπου ρούχα. Του επιτέθηκαν φραστικά, τον χτύπησαν και τον μαχαίρωσαν στο αριστερό χέρι (3.9.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στις 7 παρά 10 το βράδυ, οδηγός λεωφορείου του ΟΑΣΑ που βρισκόταν στο Παλαιό Φάληρο επιτέθηκε φραστικά σε 29χρονη Αιγύπτια επιβάτιδα που φορούσε μαντίλα. Την ώρα που η γυναίκα πήγε να κατέβει ο οδηγός έκλεισε την πόρτα η οποία έπιασε το καρότσι με το 3χρονο παιδί της. Η γυναίκα διαμαρτυρήθηκε κι ο οδηγός άνοιξε κι έκλεισε την πόρτα πιάνοντας ξανά το καρότσι. Αντιδρώντας στις νέες διαμαρτυρίες της ο οδηγός την πλησίασε και της φώναξε στο πρόσωπο να πάει να πνιγεί και να φύγει από την Ελλάδα (1.9.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Αύγουστος (37 περιστατικά)

Μεσάνυχτα, στην Πανεπιστημίου 27χρονος γκέι δέχτηκε επίθεση από δύο ανήλικους. Τον έριξαν και τον χτύπησαν στο κεφάλι. Το θύμα κατάφερε να ξεφύγει και οι δύο δράστες συνέχισαν τον δρόμο τους (30.8.2012).

([lifo.gr](#), [avmag.gr](#))

Κοντά στην πλατεία Πρωτομαγιάς, στην Κυψέλη, στη 1 το πρωί, πέντε Έλληνες με μαύρα ρούχα που κρατούσαν κράνη, σταμάτησαν 23χρονο Μαροκινό και τον ρώτησαν φιλικά από πού είναι. Όταν αυτός απάντησε σε σπαστά ελληνικά του επιτέθηκαν. Δέχτηκε χτυπήματα με γροθιές,

κράνη, σιδερολοστό και αλυσίδες κι έπεσε στο έδαφος. Υπήρξαν περαστικοί αλλά δεν επενέβησαν ούτε κάλεσαν σε βοήθεια (28.8.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στον Άγιο Παντελεήμονα, στις 11 το βράδυ, 27χρονος Σομαλός δέχτηκε επίθεση από δύο Έλληνες σε μηχανάκια που του φώναζαν “μαύρε”. Τον χτύπησαν με γροθιές στο στήθος και κουτουλιά στο μάτι. Οι δράστες φορούσαν μαύρα ρούχα ενώ ο ένας φορούσε μαντήλι με την ελληνική σημαία στο ξυρισμένο κεφάλι του (28.8.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Φοιτητής Φυσικής, γκέι ακτιβιστής, συνόδευε τα ξημερώματα φίλο του σε στάση λεωφορείου στην Ομόνοια όταν δύο άνδρες σε μια μοτοσικλέτα τους ρώτησαν αν ήταν ομοφυλόφιλοι. Όταν είπε πως ήταν, οι άνδρες τους επιτέθηκαν με μπουινιές και κλωτσιές. Αιμόφυρτος κατάφερε να βγάλει το κινητό του και να καλέσει την αστυνομία. Οι δράστες δεν εντοπίστηκαν (28.8.2012).

([Καθημερινή](#), [lifo.gr](#))

Στις 9.30 το βράδυ, 15 Έλληνες με μαύρα ρούχα που έφεραν σύμβολα της Χρυσής Αυγής, ανέβηκαν σε λεωφορείο του ΟΑΣΑ στο Πέραμα και χτύπησαν 29χρονο Αλβανό επιβάτη. Οι άλλοι επιβάτες δεν επενέβησαν (27.8.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Αργά το βράδυ στο τραμ στον Φλοίσβο, 14 άτομα που φέρονται μέλη της Χρυσής Αυγής και επέβαιναν σε εφτά μοτοσικλέτες επιτέθηκαν σε νεαρό μετανάστη από το Μπαγκλαντές, γνωστό μικροπωλητή στην πλατεία Εξαρχείων. Τον χτύπησαν στο κεφάλι με μπότες και ρόπαλα και τον μαχαίρωσαν τέσσερις φορές. Το θύμα νοσηλεύτηκε σε κεντρικό νοσοκομείο της Αθήνας (27.8.2012).

([tvxs.gr](#), [Πρώτο Θέμα](#))

Στη Θεσσαλονίκη συνελήφθησαν δύο αρχιφύλακες ηλικίας 40 και 45 ετών κατηγορούμενοι για συναυτουργία σε ληστεία κατά αλλοδαπών. Συγκεκριμένα οι δύο αστυνομικοί που υπηρετούν στη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης φέρονται ότι σε πλατεία της Θεσσαλονίκης άρπαξαν τις τσάντες τριών αλλοδαπών μικροπωλητριών οι οποίες περιείχαν κούτες με τσιγάρα, 330 ευρώ και προσωπικά αντικείμενα (27.8.2012).

([Εθνος](#), [newsbomb](#))

Στην περιοχή της Νέας Μανωλάδας, το μεσημέρι, 30χρονος εργάτης γης από την Αίγυπτο κακοποιήθηκε και βασανίστηκε από δύο κατοίκους της περιοχής οι οποίοι φέρονται να εργάζονται ως επιστάτες σε τοπικό παραγωγό φράουλας. Οι δράστες επιτέθηκαν στον 30χρονο Αιγύπτιο, ενώ στη συνέχεια τον “μάγκωσαν” στην πόρτα τους αυτοκινήτου τους και τον έσυραν στο δρόμο για περίπου ένα χιλιόμετρο. Το θύμα μεταφέρθηκε σοβαρά τραυματισμένο στο νοσοκομείο της Αμαλιάδας, ενώ οι δύο κάτοικοι της περιοχής συνελήφθησαν. (25.8.2012).

([Newsit](#), [To Βήμα](#))

Τρεις σωματώδεις άνδρες πέταξαν τα ξημερώματα μπουκάλι με βενζίνη και εκρηκτική ύλη σε σπίτι, όπου τα τελευταία 10 χρόνια διαμένουν δύο Πακιστανοί, στην οδό Ι. Μέρλα, στους Άγιους Ανάργυρους. Ο μηχανισμός εξερράγη πάνω στο στρώμα που κοιμόταν ο ένας από τους δύο μετανάστες, με αποτέλεσμα να τον τραυματίσει σοβαρά. Στο πλευρό του βρέθηκαν πολλοί γείτονες που ειδοποίησαν και την αστυνομία και ασθενοφόρο. Ο τραυματίας μεταφέρθηκε στο Θριάσιο νοσοκομείο όπου νοσηλεύτηκε με σοβαρά εγκαύματα στην πλάτη και στο χέρι (25.8.2012).

([koutipandoras.gr](#), [Εθνος](#))

Στο προαύλιο της Βουλής, ο βουλευτής της Χρυσής Αυγής Δημήτρης Κουκούτσος επιτέθηκε κατά του προέδρου της Πακιστανικής Κοινότητας Τζαβέντ Άσλαμ, της βουλευτού του ΣΥΡΙΖΑ Βασιλικής Κατριβάνου και του δημοτικού συμβούλου της ΑΝΤΑΡΣΥΑ Πέτρου Κωνσταντίνου. Σε ανακοίνωση που εξέδωσε λίγο μετά η Χρυσή Αυγή επιδοκιμάζει την ενέργεια και σημειώνει ότι ο βουλευτής της τους “πέταξε με τις κλωτσιές” από το κοινοβούλιο (24.8.2012).

([Σκάι](#), [left.gr](#))

Στην Κόρινθο, ομάδα συγκεντρωμένων, με επικεφαλής το βουλευτή της Χρυσής Αυγής, Ευστάθιο Μπούκουρα, κινήθηκε προς την κεντρική πύλη του 6ου Συντάγματος Πεζικού και συγκρούστηκε με δυνάμεις της αστυνομίας. Στο στρατόπεδο είχαν μεταφερθεί μετανάστες που είχαν συλληφθεί στο πλαίσιο της επιχείρησης «Ξένιος Ζευς». Σύμφωνα με ανακοίνωση του κόμματος τα στρατόπεδα «μετατρέπονται σε κέντρα τουρισμού λαθρομεταναστών» (23.8.2012).

([Σκάλι](#), [News247](#))

Στην περιοχή της Ομόνοιας, το βράδυ, ομάδα μοτοσικλετιστών επιτέθηκε και χτύπησε Σουδανό που έχει ζητήσει άσυλο (23.8.2012).

(Καταγγελία στον Συνήγορο του Πολίτη)

Ξημερώματα στο Ζάππειο, ομάδα περίπου 20 ατόμων που φορούσαν μπλούζες με διακριτικά της Χρυσής Αυγής τραυμάτισαν με μαχαίρι νεαρό γκέι ακτιβιστή, ο οποίος στη συνέχεια χρειάστηκε να νοσηλευτεί. Η αστυνομία φέρεται ότι ήταν κοντά αλλά δεν επενέβη (22.8.2012).

([Καθημερινή](#), [lifo.gr](#))

Στην οδό Δαιδάλου, στο κέντρο του Ηρακλείου, κουκουλοφόροι επιτέθηκαν το βράδυ σε δύο αλλοδαπούς πλανόδιους πωλητές, τους ξυλοκόπησαν και τράπηκαν σε φυγή. Για μερικά λεπτά στην περιοχή επικράτησε πανδαιμόνιο, ενώ οι θαμώνες των καταστημάτων βγήκαν στο δρόμο ακούγοντας τις φωνές των θυμάτων. Οι κουκουλοφόροι εξαφανίστηκαν στα γύρω στενά, αφήνοντας αιμόφυρους τους αλλοδαπούς (22.8.2012).

([enikos.gr](#), [prismanews.gr](#))

Στην Ψαρού της Μυκόνου, στις 2 το πρωί, 10 κουκουλοφόροι ξυλοκόπησαν οχτώ Πακιστανούς μετανάστες που έμεναν σε αυλή ακατοίκητου σπιτιού. Οι δράστες χτύπησαν τους μετανάστες με ξύλινα αντικείμενα και προκάλεσαν ελαφρές σωματικές βλάβες σε τρεις, οι οποίοι στη συνέχεια τράπηκαν σε φυγή προς βραχώδη περιοχή, με αποτέλεσμα να αυτοτραυματιστούν σε διάφορα μέρη του σώματός τους, ενώ τους αφαίρεσαν προσωπικά τους έγγραφα και διάφορα αντικείμενα. Τα θύματα μεταφέρθηκαν στο κέντρο υγείας Μυκόνου (21.8.2012).

([News247](#), [Πρώτο Θέμα](#))

Σε τρία σημεία της Σαλαμίνας έγινε συντονισμένη επίθεση ατόμων που φέρονται να είναι μέλη της Χρυσής Αυγής σε σπίτια που διαμένουν μετανάστες διαφόρων εθνικοτήτων. Οι δράστες που επέβαιναν σε μηχανάκια χτυπούσαν με λαστούς τις εισόδους των σπιτιών ενώ έσπασαν με πέτρες τζάμια. Ταυτόχρονα φώναζαν "Αίμα-Τιμή-Χρυσή Αυγή". Οι περίοικοι δεν αντέδρασαν (20.8.2012).

([indymedia.org](#), [left.gr](#))

Στην οδό Πατησίων, στις 2.30 το πρωί, 30χρονος Μαυριτανός και 33χρονος Σουδανός δέχτηκαν επίθεση από επτά Έλληνες με μαύρες μπλούζες που είχαν καλυμμένα τα πρόσωπά τους και επέβαιναν σε μηχανάκια. Τους περικύκλωσαν, τους έβριζαν και τους φώναζαν να φύγουν από την Ελλάδα "επειδή είναι μαύροι". Τα δύο θύματα δέχθηκαν χτυπήματα με μαχαίρι και χρειάστηκε να νοσηλευτούν (19.8.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην Πάτρα, μετανάστες (μεταξύ των οποίων ένας από το Μπαγκλαντές και ένας από την Τυνησία) δέχτηκαν επιθέσεις με σπρέι. Οι δράστες επέβαιναν σε αυτοκίνητο, σταματούσαν, ρωτούσαν τους μετανάστες την προέλευσή τους και κατόπιν όταν αυτοί πλησίαζαν στο παράθυρο του αυτοκινήτου, τους ψέκαζαν στο πρόσωπο. Τα θύματα χρειάστηκε να μεταφερθούν στο νοσοκομείο. Κάποιες επιθέσεις σημειώθηκαν κοντά στο Βασιλόπουλο στην εθνική οδό, στην αρχή της Αργινιάς, μια στο Ζαβλάνι και άλλη μια προς Παπαφλέσσα (19.8.2012).

([indymedia.org](#), [koutipandoras.gr](#))

Στις 5.30 το πρωί, 22χρονος αιτών άσυλο από το Μπαγκλαντές βρισκόταν μέσα στο λεωφορείο 155 στην αφετηρία του στον Άγιο Δημήτριο, μαζί με δύο - τρεις ηλικιωμένες κυρίες και

τον οδηγό, και περίμενε να ξεκινήσει όταν μπήκαν μέσα έξι άντρες, οι οποίοι φορούσαν μαύρες μπλούζες της Χρυσής Αυγής. Οι δράστες είχαν τα πρόσωπά τους ακάλυπτα και κρατούσαν ένα άδαιο γυάλινο μπουκάλι και ένα μαχαίρι. Επιτέθηκαν στο θύμα με το μπουκάλι και του προξένησαν τραύματα στο πρόσωπο και το κεφάλι. Αφού τον τραυμάτισαν, του είπαν: «Να φύγεις από την Ελλάδα, γιατί είσαι ξένος» και αποβιβάστηκαν από το λεωφορείο. Ο οδηγός του λεωφορείου τηλεφώνησε στην αστυνομία για να καταγγείλει το περιστατικό, αλλά η αστυνομία δεν εμφανίστηκε. Το θύμα μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο, όπου του έκαναν πολλαπλά ράμματα. Μετά την έξοδο του από το νοσοκομείο, πήγε στο αστυνομικό τμήμα Αγίου Δημητρίου στις 12 το μεσημέρι για να καταγγείλει το περιστατικό, αλλά του ζήτησαν 500 ευρώ και του είπαν: «Να φύγεις από την Ελλάδα, καλύτερα θα είναι» (16.8.2012).

([left.gr](#), Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στις 8.30 το βράδυ, 17χρονος Πακιστανός ήταν με έναν φίλο του στη λεωφόρο Καβάλας όταν οχτώ άτομα με μαύρες μπλούζες που επέβαιναν σε τέσσερις μηχανές τους σταμάτησαν και τους επιτέθηκαν με σιδερογροθιές. Οι δύο μετανάστες κατάφεραν να ξεφύγουν (15.8.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στο Αιγάλεω, στις 8.30 το βράδυ, ομάδα αστυνομικών της ΔΙ.ΑΣ. προσήγαγε δύο Πακιστανούς μετανάστες παρότι είχαν μαζί τους τα έγγραφά τους. Στο αστυνομικό τμήμα, όπως καταγγέλλει η πακιστανική κοινότητα, οι αστυνομικοί μαζεύτηκαν και άρχισαν να βρίζουν τους προσαχθέντες κάνοντας ρατσιστικά αστεία. Στη συνέχεια ξυλοκόπησαν και προσέβαλαν τους δύο προσαχθέντες. Στον έναν έσφιξαν τα δάχτυλα με πένσα, μαυρίζοντάς του τα νύχια και στον άλλον του έκοψαν το μουστάκι (14.8.2012).

([Κίνηση Απελάστε τον Ρατσισμό](#), [Έθνος](#))

Μαχαιρωμένος μπροστά σε είσοδο οικοδομής βρέθηκε ένας 25χρονος Τυνήσιος, στους Αμπελόκηπους της Θεσσαλονίκης. Ο νεκρός έφερε τραύμα από αιχμηρό αντικείμενο στον λαιμό. Η Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης, έπειτα από μία ώρα έρευνας, έσπευσε με διαρροές στον τύπο να αποδώσει το έγκλημα σε προσωπικές διαφορές του θύματος με Έλληνα που τον φιλοξενούσε. Νωρίτερα οι αστυνομικοί της ασφάλειας άφηναν ανοιχτό το ενδεχόμενο ρατσιστικού εγκλήματος (13.8.2012).

([alterthess.gr](#), [Σκάι](#))

Ένας 20χρονος Ιρακινός δέχθηκε δολοφονική επίθεση πέντε ατόμων, σύμφωνα με μαρτυρίες, ξημερώματα στην οδό Αναξαγόρα 17, στο κέντρο της Αθήνας. Οι δράστες που φέρονται ότι επέβαιναν σε τέσσερις μοτοσικλέτες επιτέθηκαν και τραυμάτισαν θανάσιμα το θύμα καταφέροντάς του απανωτά χτυπήματα με αιχμηρά αντικείμενα. Ο νεαρός μεταφέρθηκε στον Ευαγγελισμό όπου λίγες ώρες αργότερα άφησε την τελευταία του πνοή. Σύμφωνα με τα στοιχεία που συγκέντρωσε η αστυνομία, νωρίτερα στην ίδια περιοχή πιθανότατα οι ίδιοι δράστες είχαν επιχειρήσει να επιτεθούν σε άλλους δύο αλλοδαπούς, έναν Ρουμάνο κι έναν Μαροκινό, οι οποίοι κατάφεραν να διαφύγουν και έδωσαν σχετικές καταθέσεις. Δύο εβδομάδες αργότερα η αστυνομία άφησε ανοιχτό το ενδεχόμενο το θύμα να μαχαιρώθηκε από αγνώστους τους οποίους είχε επιχειρήσει να ληστέψει (12.8.2012).

([Έθνος](#), [Το Βήμα](#))

Στο κέντρο της Αθήνας, ξημερώματα, πέντε άτομα που επέβαιναν σε μοτοσικλέτες επιτέθηκαν σε δύο αλλοδαπούς (Ρουμάνο και Μαροκινό) και τους ξυλοκόπησαν με καδρόνια (12.8.2012).

([Έθνος](#), [Το Βήμα](#))

Ακροδεξιό επιτέθηκαν σε σπίτι μετανάστη στο Ηράκλειο. Οι δράστες κυνήγησαν δύο μετανάστες οι οποίοι βρήκαν καταφύγιο στο σπίτι φίλου τους. Αργότερα οι δράστες επέστρεψαν με άλλα 10-15 άτομα και έριξαν φωτοβολίδες στην αυλή του σπιτιού (12.8.2012).

([indymedia.org](#), [Έθνος](#))

Ακροδεξιό επιτέθηκαν σε δύο μετανάστες ένα 30χρονο από τη Συρία και έναν 28χρονο Μαροκινό, στην παραλιακή στο Ηράκλειο. Σύμφωνα με την καταγγελία στο Α' αστυνομικό τμήμα

Ηρακλείου, έξι άνδρες χτύπησαν απρόκλητα τους αλλοδαπούς προκαλώντας τους ελαφρές σωματικές βλάβες. Οι τραυματίες μεταφέρθηκαν στο Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Ηρακλείου, όπου τους παρασχέθηκαν οι πρώτες βοήθειες και αποχώρησαν (12.8.2012).

(indymedia.org, [Έθνος](#))

Στο οδόστρωμα της Εγνατίας Οδού στο ύψος της Ξάνθης, Ιρακινός μετανάστης βρέθηκε αιμόφυρτος, από διερχόμενους οδηγούς και μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο. Έφερε μώλωπες σε όλο του το σώμα και βαρύ κάταγμα στο πόδι. Το θύμα είχε συλληφθεί από την αστυνομία στην Αθήνα στο πλαίσιο της επιχείρησης «Ξένιος Ζευς» και μεταφέρθηκε στην Κομοτηνή για προσωρινή κράτηση στις εγκαταστάσεις της εκεί σχολής της ΕΛ.ΑΣ., με σκοπό να απελαθεί. Κατά τον έλεγχο των εγγράφων του, όμως, διαπιστώθηκε ότι είχε νόμιμη άδεια παραμονής και εργασίας στην Ελλάδα και αφέθηκε ελεύθερος. Καθώς δεν είχε χρήματα, θέλησε να επιστρέψει με ωτοστόπ στην Αθήνα. Έφτασε έτσι έως την Ξάνθη, αλλά έγινε αντιληπτός από περιφερόμενες ομάδες ροπαλοφόρων μοτοσικλετιστών που, σύμφωνα με τον ίδιο, του επιτέθηκαν και τον ξυλοκόπησαν άγρια (12.8.2012).

([Καθημερινή](#))

Στη Βόνιτσα, δύο νεαροί Πακιστανοί δέχτηκαν επίθεση, το βράδυ, από ομάδα που εισέβαλε στο σπίτι τους, και τους ξυλοκόπησε με καδρόνια, γροθιές και κλοτσιές. Τα θύματα μεταφέρθηκαν στο νοσοκομείο της Πρέβεζας με τραύματα στο κεφάλι και σε άλλα σημεία του σώματος (12.8.2012).

(tvxs.gr, inews.gr)

Στη Λυκόβρυση, λίγο πριν τα μεσάνυχτα, ομάδες ροπαλοφόρων που φέρονται ως μέλη της Χρυσής Αυγής εξαπέλυσαν ανθρωποκυνηγητό στους δρόμους κατά των μεταναστών. Ένας από τους μετανάστες δέχθηκε επίθεση με μαχαίρι και διακομίσθηκε στο ΚΑΤ, και άλλος ένας χτυπήθηκε με ρόπαλο στο κεφάλι. Για αρκετή ώρα, σύμφωνα με μαρτυρίες, οι μετανάστες έτρεχαν να κρυφτούν, για να γλυτώσουν. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι ομάδες δεν δίστασαν να επιτεθούν στα σπίτια κατοίκων της περιοχής, οι οποίοι εδώ και αρκετά χρόνια νοικιάζουν διαμερίσματα σε αλλοδαπούς που εργάζονται νόμιμα στην Ελλάδα. Όπως καταγγέλλουν κάτοικοι της περιοχής μέχρι τις πρώτες πρωινές ώρες οι ομάδες πραγματοποιούσαν επιθέσεις με πέτρες, ξύλα και ρόπαλα, επιχειρώντας να σπάσουν τις πόρτες και τα παράθυρα των κατοικιών που διαμένουν αλλοδαποί (12.8.2012).

([Κόκκινος Τύπος](#), News247)

Ομάδες ακροδεξιών επιτέθηκαν το βράδυ σε δύο λατρευτικούς χώρους μουσουλμάνων, στην οδό Ιθάκης 63 στου Ρέντη και στη Νίκαια. Έγραψαν υβριστικά συνθήματα και προκάλεσαν μικρές υλικές ζημιές (11.8.2012).

([Τα Νέα](#), [Έθνος](#))

Ομάδα 15-20 ατόμων επιτέθηκε το βράδυ σε λατρευτικό χώρο στην οδό Αγίας Σοφίας 56 στον Πειραιά την ώρα που βρίσκονταν εκεί περίπου 20 Πακιστανοί. Οι δράστες έριξαν καπνογόνα στο εσωτερικό και προσπάθησαν να επιτεθούν σε αλλοδαπούς οι οποίοι την ώρα της επίθεσης ήταν έξω από τον χώρο. Οι μετανάστες κατήγγειλαν μέλη της Χρυσής Αυγής ως υπαιτίους της επίθεσης (9.8.2012).

([Τα Νέα](#), [Έθνος](#))

Τραυματισμένοι από μαχαίρι κατέληξαν στο νοσοκομείο στις 5.30 τα ξημερώματα τέσσερις νεαροί Ινδοί, που δέχθηκαν επίθεση την ώρα που περίμεναν το λεωφορείο για να πάνε στην εργασία τους σε στάση στην εθνική οδό, στο Σφακάκι Ρεθύμνου. Οι νεαροί μετανάστες μαζί με ομοεθνείς τους περίμεναν το λεωφορείο, όταν μπροστά στη στάση σταμάτησε ένα αυτοκίνητο και από μέσα κατέβηκαν τέσσερα άτομα, Έλληνες, σύμφωνα με τις μαρτυρίες των θυμάτων, οι οποίοι άρχισαν να τους γρονθοκοπούν, ενώ ο ένας από τους δράστες έβγαλε μαχαίρι, με το οποίο τραυμάτισε ελαφρά τους τέσσερις Ινδούς. Λίγες μέρες αργότερα η αστυνομία ανακοίνωσε ότι ο δράστης της επίθεσης 17χρονος και οι συνεργοί του είναι ηλικίας 17, 18, 18 και 19 ετών (9.8.2012).

(rethemnos.gr, [Καθημερινή](#))

Περίπου 50 άτομα, φορώντας κουκούλες – κράνη, με σιδερολοστούς και ξύλα στα χέρια, συγκεντρώθηκαν κοντά στο Κ.Τ.Ε.Λ. Αιτωλικού. Στη συνέχεια επιτέθηκαν σε συνοικισμό τσιγγάνων όπου έσπασαν αυτοκίνητα και κατέστρεψαν καταλύματα (8.8.2012).

([Εθνος](#), [Ημερησία](#))

Στο λιμάνι της Πάτρας, στις 8.30 το βράδυ, τρεις ένστολοι του λιμενικού που επέβαιναν σε μηχανές ακινητοποίησαν με την απειλή όπλου 21χρονο Μαροκινό χωρίς χαρτιά και άρχισαν να τον κλωτσούν. Το θύμα έτρεξε να ξεφύγει και κατά την καταδίωξη τραυματίστηκε στο πρόσωπο από σύρμα. Οι λιμενικοί τον συνέλαβαν αιμόφυρτο και τον εξύβρισαν (5.8.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην πλατεία Αττικής, τα μεσάνυχτα, 15χρονος Αφγανός έβγαине με έναν φίλο του από ψιλικατζίδικο όταν τους επιτέθηκαν πέντε Έλληνες. Ο φίλος του πρόλαβε κι έφυγε τρέχοντας. Ο ίδιος δέχθηκε μπουιές και κλωτσιές μέχρι που έχασε τις αισθήσεις του. Έχει πληροφορίες ότι οι δράστες εμπλέκονται και σε άλλες παρόμοιες επιθέσεις (5.8.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην πλατεία Αττικής, στις 7.30 το βράδυ, 19χρονος Αφγανός δέχτηκε επίθεση από τέσσερις άντρες με μαύρα ρούχα και ξυρισμένα κεφάλια που είχαν μαζί τους και δύο σκύλους. Οι σκύλοι τον έριξαν κάτω και οι δράστες τον χτύπησαν άγρια στο πρόσωπο και τα πλευρά και τον άφησαν αιμόφυρτο. Το θύμα φώναζε αλλά κανείς δεν πήγε να τον βοηθήσει. Περίοικοι στα μπαλκόνια του έλεγαν να σταματήσει να φωνάζει και να φύγει. Πήγε στο αστυνομικό τμήμα αλλά εκεί του είπαν ότι δεν μπορούν να κάνουν τίποτα (5.8.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στο Αιτωλικό, μέλη της Χρυσής Αυγής προπηλάκισαν ομάδα τσιγγάνων που, σύμφωνα με τους κατοίκους, ευθύνονται για σειρά κλοπών και διαρρήξεων στις περιουσίες τους. Τα μέλη της Χρυσής Αυγής επεχείρησαν να «καθαρίσουν», όπως δήλωναν, μια και καλή τις γειτονιές. Οι τσιγγάνοι απάντησαν με караμπίνες, άνοιξαν πυρ και τραυμάτισαν τρία άτομα. Ακολούθησαν επεισόδια και καθυστερημένα (ώρες μετά) επέμβαση της αστυνομίας (3.8.2012).

([Εθνος](#), [newsbeast](#))

Ιούλιος (18 περιστατικά)

Στην Ομόνοια, στις 10 το βράδυ, Παλαιστίνιος πρόσφυγας μιλούσε αραβικά στο τηλέφωνο και δέχτηκε επίθεση εννέα Ελλήνων που επέβαιναν σε μηχανάκια και κρατούσαν αλυσίδες και μαχαίρια. Τον έσπρωξαν και τον χτύπησαν. Προσπάθησε να ξεφύγει αλλά τον κυνήγησαν. Από τα χτυπήματα έχασε τις αισθήσεις του. Μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο. Καταγγέλλει ότι αστυνομικοί είδαν τι έγινε αλλά δεν έκαναν τίποτα (28.7.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στον σταθμό του τραμ της Νέας Σμύρνης, στις 7.30 το απόγευμα, 33χρονος Πακιστανός δέχτηκε επίθεση με σιδερογροθιές και σιδερολοστούς από τέσσερις μαυροντυμένους άντρες. Υπήρχαν μάρτυρες αλλά δεν επενέβησαν (28.7.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην πλατεία Αττικής, στις 5 το πρωί, 30χρονος Αφγανός περίμενε σε στάση λεωφορείου για να πάει στη δουλειά του. Μια ομάδα 40 περίπου ατόμων με μαύρες μπλούζες, ορισμένοι με καλυμμένα πρόσωπα, και μπουκάλια μπίρας, του επιτέθηκαν πριν προλάβει να καταλάβει τι συμβαίνει. Έχασε τις αισθήσεις του και ξύπνησε στο ασθενοφόρο που τον πήγαινε στο νοσοκομείο με σπασμένη μύτη και ένα δάκτυλο. Προσπάθησε να καταγγείλει το περιστατικό στο αστυνομικό τμήμα του Αγ. Παντελεήμονα, ωστόσο οι αστυνομικοί δεν δέχθηκαν την καταγγελία του (26.7.2012).

([left.gr](#), [Αυγή](#))

Στην οδό Λιοσίων στις 10 το πρωί δύο ένστολοι αστυνομικοί μπήκαν στο σπίτι Αφγανών μεταναστών προσπάθησαν να τους ληστέψουν και έριξαν έναν μετανάστη από το μπαλκόνι του τρίτου ορόφου. Οι αστυνομικοί μπήκαν στο σπίτι κρατώντας τα γκλομπ τους και άρχισαν να ζητάνε χρήματα από τους μετανάστες λέγοντας «φέρτε όσα χρήματα έχετε». Κάποιοι μετανάστες

κατάφεραν να ξεφύγουν από το μπαλκόνι με την βοήθεια της σκάλας κίνδυνου και να κατέβουν από το τρίτο όροφο. Ένας Αφγανός παρέμεινε και είπε στους αστυνομικούς: «δεν έχω κάνει κάτι, τι σας φταίμε»; Στην συνέχεια ήρθαν στο σπίτι άλλοι δύο αστυνομικοί. Ο ένας παρέμεινε και ο άλλος έφυγε. Όταν το θύμα είπε ότι δεν έχει χρήματα οι αστυνομικοί άρχισαν να τον χτυπάνε με τα γκλομπ και του έλεγαν «δεν πηδάς εσύ από το μπαλκόνι; θα σε βοηθήσω και εγώ» κλοτσώντας τον μέχρι το μπαλκόνι. Τη στιγμή που τον έσπρωξαν στο μπαλκόνι προσπάθησε να κρατηθεί από ένα σίδερο αλλά οι αστυνομικοί συνέχισαν να τον χτυπάνε μέχρι που έπεσε από το μπαλκόνι. Στη συνέχεια μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο με ασθενοφόρο (25.7.2012).

([Κυριακάτικο Σχολείο Μεταναστών, καταγγελία θύματος](#))

Στον Άγιο Παντελεήμονα, τέσσερις ένστολοι αστυνομικοί κι ένας της ασφάλειας με πολιτικά, σταμάτησαν για έλεγχο 26χρονο Σομαλό χωρίς χαρτιά. Τον ρώτησαν από πού είναι, τον χαστούκισαν, τον μετέφεραν στο αστυνομικό τμήμα και μετά από τέσσερις ώρες τον άφησαν ελεύθερο (18.7.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Σε στάση λεωφορείου στην Ακαδημίας, στις 10.30 το βράδυ, 25χρονος από το Μπαγκλαντές δέχτηκε επίθεση από τρεις Έλληνες με μαύρα ρούχα που επέβαιναν σε μηχανές. Οι δράστες του φώναζαν “μαύρε, Πακιστανέ” και τον χτύπησαν στο πρόσωπο και το σώμα. Νοσηλεύτηκε και χρειάστηκε να κάνει ράμματα στο χέρι και στο πόδι (17.7.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στον Κολωνό, στις 5 το απόγευμα, 29χρονος από το Μπαγκλαντές δέχτηκε επίθεση από ομάδα Ελλήνων που φέρονται ως μέλη της Χρυσής Αυγής. Τον έβρισαν και τον χτύπησαν με λοστούς και αλυσίδες. Το θύμα μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο (17.7.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στο Μενίδι, τη λεηλασία εφτά σπιτιών και ξυλοδαρμό μεταναστών κατήγγειλαν Ινδοί και Πακιστανοί μετανάστες σε συνέντευξη τύπου που έδωσε η Κίνηση Ενωμένοι Ενάντια στο Ρατσισμό και τη Φασιστική Απειλή και η Ένωση Μεταναστών εργατών. Οι επιθέσεις έγιναν το βράδυ από 20 άτομα που φέρονται ότι είναι μέλη της Χρυσής Αυγής και μάλιστα, σύμφωνα με την καταγγελία, παρουσία της αστυνομίας (17.7.2012).

([tvxs.gr](#), [left.gr](#))

Νωρίς το πρωί, ομάδα ατόμων που φέρονται να είναι μέλη της Χρυσής Αυγής, φορώντας μπλουζάκια με το σήμα του κόμματος, επιτέθηκαν σε μετανάστες εργάτες που βρίσκονταν στην πλατεία 1866 στα Χανιά. Με γροθιές, βρισιές και απειλές για να φύγουν από την πλατεία και τη χώρα, προσπάθησαν να τρομοκρατήσουν τον συγκεντρωμένο κόσμο (14.7.2012).

([yregreece](#))

Στην Πέτρου Ράλλη, στις 3 το πρωί, αστυνομικοί των MAT επιτέθηκαν σε 34χρονο από τη Γκάμπια χωρίς χαρτιά, που περίμενε στην ουρά έξω από τα γραφεία της Διεύθυνσης Αλλοδαπών, τον χτύπησαν και τον άφησαν λιπόθυμο και αιμόφυρτο. Του προκάλεσαν βαθιές ουλές στο πρόσωπο και του έσπασαν δύο δόντια. Έχει κινηθεί ποινική διαδικασία (13.7.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Ελεγκτές του ΟΑΣΑ επιτέθηκαν στις 9 το πρωί σε 16χρονο Αφγανό που δεν είχε εισιτήριο την ώρα που το λεωφορείο βρισκόταν στην οδό Χαλκοκονδύλη. Όταν ο νεαρός αρνήθηκε να πληρώσει άρχισαν να τον δέρνουν και να βρίζουν την καταγωγή και τη θρησκευτική του πίστη. Στη συνέχεια τον μετέφεραν στο αστυνομικό τμήμα όπου αστυνομικοί του πήραν 250 ευρώ που είχε μαζί του και τη ροζ κάρτα του (12.7.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στο Πεδίο του Άρεως, ομάδα αστυνομικών επιτέθηκε και χτύπησε 27χρονο Αφγανό (που είχε υπηρεσιακό σημείωμα απέλασης) και άλλους τρεις που κοιμόντουσαν στο πάρκο (8.7.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Τρεις Πακιστανοί γύριζαν σπίτι τους το βράδυ από το λατρευτικό χώρο στη Νίκαια, και στον δρόμο τους σταμάτησε μία ομάδα 10 ακροδεξιών που φέρονται ως μέλη της Χρυσής Αυγής, οι οποίοι επέβαιναν σε πέντε μηχανάκια. Οι δράστες τους χτύπησαν με σιδερογροθιές και έσπασαν τη μύτη ενός εκ των θυμάτων (7.7.2012).

([Εθνος](#), [iefimerida](#))

Δέκα άτομα σε πέντε μηχανάκια επιτέθηκαν με γροθιές, κλωτσιές και ρόπαλα σε Πακιστανούς μετανάστες που κάθονταν έξω από το σπίτι τους στην οδό Ικτίνου στη Νίκαια. Κάποιοι φορούσανε μπλουζάκια με τα αρχικά ΧΑ ή το λογότυπο της Χρυσής Αυγής. Οι μετανάστες μπήκαν μέσα στην αυλή του σπιτιού αλλά οι δράστες έσπασαν την πόρτα με σφυριά. Οι δύο μετανάστες χτυπήθηκαν στο πρόσωπο και ο τρίτος στο πόδι. Όταν έφτασε η αστυνομία, συνέλαβε 14 Πακιστανούς που είχαν σπεύσει προς βοήθεια των υπολοίπων (6.7.2012).

([Εθνος](#), [iefimerida](#))

Στην οδό Αθηνάς, στις 10 το βράδυ, 25χρονος Μαροκινός δέχτηκε επίθεση από επτά Έλληνες ενώ έψαχνε τα σκουπίδια. Οι δράστες ήταν γεροδεμένοι, φορούσαν κράνη και τον χτύπησαν με ρόπαλα. Το θύμα χρειάστηκε να νοσηλευτεί (6.7.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην οδό Μιχαήλ Βόδα, στην Αθήνα, στη 1 το πρωί, 14χρονος Αφγανός δέχτηκε επίθεση από επτά νεαρούς Έλληνες με κουκούλες οι οποίοι τον ρώτησαν πρώτα από πού είναι και μετά τον πέταξαν σε κάδο σκουπιδιών. Άρχισαν να χτυπούν τον κάδο για να τρομάξουν τον 14χρονο και του έσβησαν ένα τσιγάρο στο χέρι. Στη συνέχεια τον χτύπησαν με κλωτσιές (3.7.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Εργοδότης στον Σταυρωμένο Ρεθύμνου πυροβόλησε μετανάστη εργαζόμενο του βοσκό από το Πακιστάν και επιχείρησε να τον κρατήσει κλειδωμένο μέσα σε δωμάτιο για να μην αποκαλύψει το περιστατικό. Ο εργοδότης αντί να καταβάλει τα 300 ευρώ που είχαν συμφωνήσει ως μηνιάτικο, τον επισκέφτηκε στη σtάνη και άρχισε να πυροβολεί στο δωμάτιο που διέμενε απειλώντας τον. Δύο ηλικιωμένοι που βρισκόντουσαν κοντά στο σημείο επενέβησαν για να τον σταματήσουν αλλά μάταια. Ο εργοδότης απείλησε τον μετανάστη πως αν αποκαλύψει την επίθεση τότε θα σκοτώσει τον αδελφό του που επίσης εργάζεται στον Σταυρωμένο (2.7.2012).

([tvxs.gr](#), [Η Κρήτη μας](#))

Στην πλατεία Βικτωρίας, στις 2.30 το πρωί, 40χρονος Αφγανός δέχτηκε επίθεση από τέσσερις άντρες. Ο ένας (μάλλον αφγανικής καταγωγής) τον ρώτησε από πού είναι και το ανέφερε στους άλλους που ήταν Έλληνες, οι οποίοι του επιτέθηκαν με σπασμένο μπουκάλι τραυματίζοντάς τον στο στήθος. Χρειάστηκε 12 ράμματα. Του πήραν το κινητό και 300 ευρώ και τον απείλησαν ότι θα τον σκοτώσουν αν τον ξαναδούν (1.7.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Ιούλιος (31 περιστατικά)

Στην Ομόνοια, τα μεσάνυχτα, 34χρονος Αλγερινός ξυλοκοπήθηκε και τραυματίστηκε από δύο άντρες με μηχανές και κράνη οι οποίοι πρώτα τον ρώτησαν από πού είναι. Έχασε το κινητό και την τσάντα του (30.6.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Σε σταθμό του προαστιακού σιδηρόδρομου στην Αττική, στις 7 το απόγευμα, 40χρονος από το Μπαγκλαντές δέχτηκε επίθεση από ομάδα έξι νεαρών Ελλήνων και Αλβανών. Τον χτύπησαν, τον μαχαίρωσαν κάτω από το μάτι, του έσπασαν το χέρι με ξύλινο ρόπαλο και πήραν την τσάντα του που είχε 80 ευρώ (26.6.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην πλατεία Αμερικής, αστυνομικοί πέρασαν χειροπέδες σε Αιγύπτιο μετανάστη που έχει ζητήσει πολιτικό άσυλο και τον οδήγησαν στο αστυνομικό τμήμα Κυψέλης. Κατά την προσαγωγή αλλά και μέσα στο αστυνομικό τμήμα οι αστυνομικοί φέρονται ότι κακοποίησαν το θύμα. Συγκεκριμένα, τον χτύπησαν με χαστούκια στο πρόσωπο και στον σβέρκο, τον κατέβασαν στο

υπόγειο του τμήματος όπου συνέχισαν να τον χτυπούν ενώ άλλοι συνάδελφοί τους γελούσαν, και ένας αστυνομικός φόρεσε γάντια και τον χτύπησε στο πρόσωπο προκαλώντας του πρόβλημα στο αυτί, όπως διαγνώστηκε αργότερα στο νοσοκομείο. Τέλος οι αστυνομικοί του επέστρεψαν τα χαρτιά του και τον άφησαν ελεύθερο (26.6.2012).

(Καταγγελία στον Συνήγορο του Πολίτη)

Στο νοσοκομείο της Πάτρας μεταφέρθηκε Τυνήσιος μετανάστης ο οποίος καθώς κινείτο στο ύψος του πρώην εργοστασίου της Πειραιϊκής – Πατραϊκής, παράλληλα προς τις γραμμές του τρένου, πίσω από τον πολυχώρο «Πολιτεία», δέχτηκε επίθεση από ομάδα ακροδεξιών που επέβαιναν σε μηχανές. Το θύμα μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο σε κωματώδη κατάσταση, από τα κτυπήματα που δέχθηκε για αρκετή ώρα. Σώθηκε χάρη στην επέμβαση πολιτών, οι οποίοι αντιλήφθηκαν τι συνέβη την ώρα που παρακολουθούσαν θεατρική παράσταση. Όπως κατήγγειλαν στο patrastimes.gr πολίτες, ο επικεφαλής της ομάδας που κτύπησε τον λαθρομετανάστη, είναι γνωστό άτομο για την «πολιτική» του δράση στην περιοχή, ενώ έκαναν λόγο και για ειρωνική συμπεριφορά απέναντί τους από αστυνομικούς, όταν τους είπαν πως πρόκειται για ομάδα ατόμων που πρόσκεινται στη «Χρυσή Αυγή». Την επομένη συνελήφθη 31χρονος Έλληνας (24.6.2012).

(inews.gr, patrastimes.gr)

Μία ομάδα περίπου 20 ατόμων φερόμενων ως μέλη της Χρυσής Αυγής επιτέθηκε με ρόπαλα σε πακιστανούς εργάτες στο Μαρκόني του Ελαιώνα (24.6.2012).

(To Βήμα, left.gr)

Μία ομάδα περίπου 20 ατόμων φερόμενων ως μέλη της Χρυσής Αυγής επιτέθηκε εναντίον μεταναστών μικροπωλητών στο Θησείο (24.6.2012).

(To Βήμα, left.gr)

Μηχανοκίνητη ομάδα ατόμων που φέρονται να είναι μέλη της Χρυσής Αυγής οργάνωσε επιδρομή στη Πλατεία Αγίου Νικολάου στη Νίκαια σε μαγαζιά Πακιστανών μεταναστών. Σε απόσταση 30 μέτρων βρέθηκαν αστυνομικοί χωρίς να επέμβουν. Οι δράστες έμπαιναν στα μαγαζιά και ζητούσαν να κλείσουν και να φύγουν οι μετανάστες που βρίσκονταν μέσα εκείνη την ώρα. Μάλιστα, έδωσαν προθεσμία μίας βδομάδας για να κλείσουν οριστικά τα καταστήματα και να φύγουν οι μετανάστες από την περιοχή (23.6.2012).

(parapolitika.gr, To Βήμα)

Στον Άγιο Παντελεήμονα, στις 6.30 το απόγευμα, 26χρονος Σομαλός περπατούσε στον δρόμο όταν συνάντησε ομάδα έξι Ελλήνων που του φώναξαν “μαύρε έλα εδώ”. Τον χτύπησαν με ξύλινο ρόπαλο, τον έριξαν κάτω και άρχισαν να τον κλωτσάνε και να τον βρίζουν (22.6.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην Αθήνα, στον Άγιο Νικόλαο, στις 9 το βράδυ, 18χρονος Αφγανός δέχτηκε επίθεση από οχτώ άτομα που επέβαιναν σε τέσσερα μηχανάκια. Τον σταμάτησαν, του ζήτησαν τα χαρτιά του και άρχισαν να τον βρίζουν και να τον χτυπούν επί 15 λεπτά (20.6.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην πλατεία Ψυρρή, στις 12 το μεσημέρι, τέσσερις αστυνομικοί σταμάτησαν 38χρονο Ιρακινό, αναγνωρισμένο πρόσφυγα, ζήτησαν τα χαρτιά του, στη συνέχεια τα πέταξαν στο δρόμο και άρχισαν να τον χτυπούν με γροθιές στο πρόσωπο και στα πλευρά, τραυματίζοντάς τον (18.6.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Μετανάστης από το Πακιστάν επέστρεφε μόνος του από τη δουλειά του με το ποδήλατο (στον δρόμο από Λουτράκι προς Κόρινθο – περιοχή Ποσειδωνία) όταν τον σταμάτησαν δύο Έλληνες με μηχανή και τον ρώτησαν αν είναι Πακιστανός. Μετά από λίγο επέστρεψαν με άλλες δύο μηχανές (σύνολο τρεις μηχανές μεγάλου κυβισμού με έξι επιβαίνοντες) χωρίς πινακίδες, τον χτύπησαν με έναν ξύλινο λοστό στο κεφάλι και έφυγαν. Ο μετανάστης νοσηλεύτηκε με τραύματα στο κεφάλι (18.6.2012).

(left.gr, Αντιρατσιστική πρωτοβουλία Κορίνθου)

Άγνωστοι επιτέθηκαν και τραυμάτισαν ένα 25χρονο από την Αίγυπτο στην πλατεία Τάλω της παλιάς πόλης των Χανίων. Σύμφωνα με την καταγγελία, ο 25χρονος Αιγύπτιος δέχτηκε την επίθεση από δύο άτομα που τον χτύπησαν με ξύλα και λοστούς. Το θύμα της επίθεσης μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο Χανίων όπου οι γιατροί προχώρησαν σε αφαίρεση του ενός νεφρού καθώς κινδύνευε η ζωή του (18.6.2012).

(left.gr, egyptindependent.com)

Στην οδό Αχαρνών, στις 11 το βράδυ, 29χρονος από τη Γουινέα που βρισκόταν σε τηλεφωνικό θάλαμο δέχτηκε επίθεση από έξι μαυροντυμένους Έλληνες. Τον χτύπησαν με σιδερολοστό και γροθιές στο κεφάλι και τον εγκατέλειψαν λιπόθυμο (17.6.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Μετανάστης από το Πακιστάν δέχθηκε επίθεση από ομάδα ακροδεξιών στο σταθμό του μετρό «Αττική». Ο αλλοδαπός τραυματίστηκε και μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο. Όπως κατήγγειλαν οι αυτόπτες μάρτυρες, οι δράστες που φέρονται να είναι μέλη της Χρυσής Αυγής, επιτέθηκαν και μαχαίρωσαν τον αλλοδαπό και στη συνέχεια τράπηκαν σε φυγή. Μετά την επίθεση έγιναν 25 προσαγωγές υπόπτων, ωστόσο αφέθηκαν όλοι ελεύθεροι καθώς δεν προέκυψε κάτι ενοχοποιητικό σε βάρος τους. Περαιστικός κατέγραψε την επίθεση σε βίντεο το οποίο ανήρτησε στο youtube (17.6.2012).

([Το Βήμα](#), [βίντεο](#))

Επίθεση από τέσσερα άτομα με σιδερολοστούς και μαχαίρια, δέχθηκαν τα ξημερώματα της Κυριακής, δύο Αλγερινοί μετανάστες, που είχαν βρει προσωρινό καταφύγιο στην παραλία της Νέας Χώρας Χανίων. Οι δράστες της επίθεσης αφού χτύπησαν τους δύο μετανάστες τους πήραν ρούχα, κινητά, χρήματα. Τα δύο θύματα της επίθεσης νοσηλεύτηκαν με κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις, μαχαιριές, εκδορές και κατάγματα στο νοσοκομείο Χανίων. Συνελήφθη 39χρονος Χανιώτης (17.6.2012).

(newsbomb.gr, flashnews.gr)

Στον Άγιο Παντελεήμονα, στις 11 το βράδυ, 19χρονος Αφγανός δέχτηκε επίθεση από τέσσερις Έλληνες με μαύρα ρούχα που φέρονται μέλη της Χρυσής Αυγής. Οι δράστες τον χτύπησαν με γροθιές και σιδερολοστό στο κεφάλι. Το θύμα λιποθύμησε και ξύπνησε στο νοσοκομείο (16.6.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην Ομόνοια κατά τη διάρκεια πανηγυρισμών για νίκη της εθνικής ποδοσφαίρου, μια ομάδα εντόπισε στην περιοχή ορισμένους μετανάστες και τους επιτέθηκε με καδρόνια με αποτέλεσμα να προκληθούν τραυματισμοί (16.6.2012).

(inews.gr, zougla.gr)

Στον Άγιο Παντελεήμονα, 14χρονος Αφγανός δέχτηκε επίθεση με ξύλα από ομάδα τεσσάρων ατόμων. Το θύμα έτρεξε να ζητήσει βοήθεια στο αστυνομικό τμήμα της περιοχής. Τον ακολούθησαν μέσα και οι τέσσερις δράστες οι οποίοι συνομίλησαν με τους αστυνομικούς. Τον κράτησαν επί 10-12 ώρες σε ένα μικρό δωμάτιο όπου κάθε λίγο έμπαινε διαφορετικός αστυνομικός και τον χτυπούσε τραυματίζοντάς τον (15.6.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην οδό Αριστοτέλους, στην Αθήνα, στις 10-10.30 το βράδυ, 21χρονος Αφγανός δέχτηκε επίθεση από πέντε Έλληνες που τον άκουσαν να μιλάει στη γλώσσα του στο κινητό. Του πήραν τη συσκευή και τον μαχαίρωσαν στο πόδι και στην πλάτη (15.6.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Άγνωστοι έβαλαν φωτιά σε ημιυπόγειο διαμέρισμα της οδού Θερίσσου, στο Ηράκλειο, όπου κοιμόντουσαν δύο Πακιστανοί. Ξύπνησαν από τους καπνούς και ο ένας, ανοίγοντας την πόρτα είδε, στη διπλανή γκαρσονιέρα (στην οποία έμεναν μέχρι πρόσφατα) ένα φλεγόμενο στρώμα και δίπλα του ένα καπνογόνο που άναβε ακόμη. Πριν προλάβει ο ένας εκ των δύο να σβήσει τις φλόγες από το στρώμα, άκουσε το συγκάτοικό του να φωνάζει, καθώς ένα καπνογόνο έπεσε στο κρεβάτι του. Οι

δύο νεαροί έριξαν νερό στο στρώμα κι έσβησαν τα καπνογόνα, τα οποία πέταξαν από το παράθυρο. Οι νεαροί Πακιστανοί φέρονται να κατέθεσαν πως υπάρχει κάποιος Έλληνας, ο οποίος πρόσφατα έχει επιτεθεί στον ένα, καλώντας τον να εγκαταλείψει την περιοχή (15.6.2012).

(cretalive.gr, alfavita.gr)

Ομάδα 10 κουκουλοφόρων έσπασε την πόρτα με λοστούς, πέταξε μέσα καπνογόνα και εισέβαλε στο σπίτι τεσσάρων Αιγύπτιων ψαράδων στο Πέραμα. Ξυλοκόπησαν τους τρεις οι οποίοι φωνάζοντας βοήθεια έτρεξαν να σωθούν. Στη συνέχεια ανέβηκαν στην ταράτσα όπου κοιμόταν 24χρονος Αιγύπτιος και τον χτύπησαν. Το θύμα νοσηλεύτηκε με κατάγματα στο σαγόνι και τη μύτη καθώς και άλλα τραύματα. Κατήγγειλε πως ένας από τους δράστες φορούσε μπλούζα που έγραφε Χρυσή Αυγή. Οι δράστες της επίθεσης έσπασαν φεύγοντας και τα αυτοκίνητα των μεταναστών. Προσήχθησαν αργότερα έξι ύποπτοι μεταξύ των οποίων μία 18χρονη κοπέλα. Είχε προηγηθεί ομιλία του τότε υποψήφιου βουλευτή της Χρυσής Αυγής, Γιάννη Λαγού, στο Πέραμα όπου δήλωσε πως "από εδώ και πέρα οι αιγύπτιοι ψαράδες στο Κερατσίνι θα δίνουν λογαριασμό στη Χρυσή Αυγή" (12.6.2012).

(To Βήμα, left.gr)

Στη Νάξο, Γάλλος πολίτης με καταγωγή από τις Κομόρες καταγγέλλει πως αστυνομικοί τον προσήγαγαν και τον κράτησαν για 10 ημέρες στο αστυνομικό τμήμα του νησιού παρανόμως και με προφανή ρατσιστικά κίνητρα λόγω της εμφάνισής του. Προσθέτει ότι κατά τη διάρκεια της κράτησής του, ξυλοκοπήθηκε τις βραδινές ώρες, δεν ενημερώθηκε σε γλώσσα που κατανοεί σχετικά με τα δικαιώματά του, δεν του επιτράπηκε να επικοινωνήσει με δικηγόρο και τέλος ότι του αφαίρεσαν 400 ευρώ και το κινητό του τηλέφωνο (10.6.2012).

(Καταγγελία στον Συνήγορο του Πολίτη)

Στην πλατεία Αττικής, στις 10.30 το βράδυ, 29χρονος Αιγύπτιος περπατούσε κοντά στον σταθμό του μετρό με έναν φίλο του όταν δέχτηκαν επίθεση από έξι Έλληνες που είχαν μαζί τους δύο σκύλους. Σε μικρή απόσταση ήταν και άλλα πέντε μέλη της ίδιας ομάδας. Οι δράστες επιτέθηκαν με σιδερολοστούς και μαχαίρι, χτύπησαν τον φίλο του με λοστό στο πρόσωπο και τον ίδιο με μαχαίρι στην αριστερή πλευρά του προσώπου του, από το αυτί έως το στόμα. Οι δράστες φορούσαν μαύρες μπλούζες μάρκας pitbull (10.6.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην πλατεία Κυψέλης, στις 11 το βράδυ, 18χρονος από τη Γουινέα που έχει ζητήσει άσυλο, δέχτηκε επίθεση από τέσσερις αγνώστους με τους οποίους απλώς διασταυρώθηκαν τα βλέμματά τους. Οι δράστες τον έβρισαν και τον έριξαν στο χώμα χτυπώντας τον (7.6.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Εμπρηστική επίθεση εις βάρος Πακιστανών στη Ναύπακτο. Ομάδα πέντε ατόμων μετέβησαν σε ισόγειο χώρο στην Ναύπακτο, όπου κοιμούνται Πακιστανοί μετανάστες. Αφού έσπασαν την πόρτα της εισόδου, πέταξαν στο εσωτερικό ένα αναμμένο στουπί και εξαφανίστηκαν. Η φωτιά σβήστηκε από έναν Πακιστανό που εκείνη την ώρα βρισκόταν στο εσωτερικό του ισογείου. Η υπόθεση ερευνάται από το Αστυνομικό Τμήμα της Ναυπάκτου (7.6.2012). (Ταχυδρόμος, star.gr)

Στο σταθμό Αττική του μετρό, στις 11 το βράδυ, 27χρονος Μαροκινός δέχτηκε επίθεση από τέσσερις Έλληνες που είχαν μαζί τους δύο πιτμπουλ. Τον ψέκασαν στο πρόσωπο, τον έδειραν και άφησαν τους σκύλους να τον δαγκώσουν. Το θύμα μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο από αστυνομικούς της ομάδας ΔΙ.ΑΣ. (6.6.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Θύμα αγρίου ξυλοδαρμού από ομάδα αγνώστων έπεσε δημοσιογράφος της εφημερίδας «Jerusalem Post», ο οποίος βρισκόταν στην Αθήνα για την πραγματοποίηση ρεπορτάζ σχετικά με τη Χρυσή Αυγή. Όπως αναφέρεται αναλυτικά στο φύλλο του ισραηλινού έντυπου, λίγο μετά τις 8μμ ο δημοσιογράφος αντελήφθη ομάδα περίπου 20 κουκουλοφόρων να επιτίθεται με κλομπ σε μετανάστες, πρόσφυγες και αστέγους που βρίσκονταν στον δρόμο έξω από το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο. Αμέσως έβγαλε τη φωτογραφική του μηχανή και άρχισε να τραβάει φωτογραφίες

προκειμένου να καλύψει δημοσιογραφικά το περιστατικό, το οποίο, σύμφωνα με την προσωπική του μαρτυρία, διήρκεσε τουλάχιστον 15 λεπτά. «Η Αστυνομία ήταν απύσπαστη», δήλωσε αργότερα ο ίδιος. Η ομάδα τον τράβηξε στην άκρη του δρόμου, του πήρε την κάμερα και τον ξυλοκόπησε με αποτέλεσμα να μεταφερθεί στο νοσοκομείο (6.6.2012).

([To Βήμα](#), [Jerusalem Post](#))

Στην Αττική, στη συμβολή των οδών Αγίου Ελευθερίου και Χίου, στη 1.45 το πρωί, 39χρονος από το Μπαγκλαντές με άδεια παραμονής δέχτηκε επίθεση από τρεις Έλληνες. Οι δράστες τον ρώτησαν από πού είναι και στη συνέχεια τον ξυλοκόπησαν. Το θύμα νοσηλεύτηκε με σπασμένο χέρι και άλλες κακώσεις (5.6.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην πλατεία Αμερικής, στις 10 το βράδυ, 21χρονος από τη Γουινέα δέχτηκε επίθεση και χτυπήματα με ρόπαλα από επτά Έλληνες οι οποίοι φέρονται ως μέλη της Χρυσής Αυγής (4.6.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στο Βασιλικό Ευβοίας, τα χαράματα, ομάδα φερόμενων ως μέλη της Χρυσής Αυγής έσπασαν τα τζάμια χώρου θρησκευτικής λατρείας για τους μετανάστες και έριξαν αναμμένη δάδα για να τον πυρπολήσουν (3.6.2012).

([tvxs.gr](#), [To Κουτί της Πανδώρας](#))

Πέντε άτομα που επέβαιναν σε μηχανές, (τρεις φορούσαν κουκούλες και οι άλλοι δύο κράνη) επιτέθηκαν και διαπέρασαν με σπαθί έναν Αλβανό μετανάστη και στη συνέχεια επιτέθηκαν σε δύο μετανάστες από την Πολωνία. Το πρώτο χτύπημα έγινε στη συμβολή των οδών Κριναγόρου και Δημοκρέοντος, μπροστά στο δημοτικό σχολείο. Το θύμα νοσηλεύτηκε σε κρίσιμη κατάσταση. Μόλις 20 λεπτά μετά, στη γωνία της Καλλιρρόης με τη Βουλιαγμένης, επιτέθηκαν σε δύο μετανάστες από την Πολωνία. Οι δύο μετανάστες έπεσαν αιμόφυρτοι στο πεζοδρόμιο (1.6.2012).

([Newsit.gr](#), [indymedia.org](#))

Μάιος (20 περιστατικά)

Μετά τον Πακιστανό που δέχθηκε δύο δολοφονικά χτυπήματα από μαχαίρι στην κοιλιά και το λαιμό μέσα στον τρένο του Μετρό στην Ομόνοια, ένας ακόμη μετανάστης δέχθηκε επίθεση, σύμφωνα με καταγγελία. Αυτή τη φορά οι πληροφορίες μιλούν για επίθεση στην αποβάθρα του Ηλεκτρικού στον Άγιο Νικόλαο. Θύμα και πάλι ένας μετανάστης από το Πακιστάν. Οι πληροφορίες κάνουν λόγο για άγριο ξυλοδαρμό από αγνώστους που λίγο μετά και αφού έριξαν το θύμα τους αιμόφυρτο στο έδαφος, έσπευσαν να εξαφανιστούν. Ο μετανάστης μεταφέρθηκε και νοσηλεύεται στο ΚΑΤ (29.5.2012).

([Ναυτεμπορική](#), [Athenstransport.com](#))

Στον Άγιο Παντελεήμονα, στις 10-11 το βράδυ, 26χρονος Αφγανός με ρουμανική ταυτότητα δέχτηκε επίθεση από ομάδα Ελλήνων. Οι δράστες, οι οποίοι φέρονται να είναι μέλη της Χρυσής Αυγής, του επιτέθηκαν αρχικώς φραστικά και στη συνέχεια με γροθιές και γκλομπ. Το θύμα μεταφέρθηκε στο σπίτι του από έναν φίλο του (26.5.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην οδό Αχαρνών, στις 5.30 το πρωί, 25χρονος Αφγανός βγήκε από το σπίτι του, δέχτηκε επίθεση και λιποθύμησε. Όταν συνήλθε έφερε τραύματα και πληγές (26.5.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην οδό Αχαρνών, στις 11 το βράδυ, 29χρονος από το Μπαγκλαντές που έχει ζητήσει άσυλο δέχτηκε επίθεση από πέντε Έλληνες που είχαν μαζί τους ένα πιτμπουλ. Οι δράστες τον απείλησαν με μαχαίρι και τον χτύπησαν με γκλομπ προκαλώντας του μώλωπες στην πλάτη, το στήθος και τα πλευρά και προβλήματα στον αυχένα (26.5.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Έλληνες επιτέθηκαν σε ομάδα Πακιστανών και παράλληλα προκάλεσαν ζημιές σε καταστήματα που ανήκουν σε αλλοδαπούς, στο Βασιλικό Ευβοίας. Συνελήφθη ένας 20χρονος Έλληνας (25.5.2012).

([Στόχος, Ευβοϊκή Γνώμη](#))

Στην Πάτρα, περίπου 350 άτομα που η αστυνομία περιέγραψε ως «κυρίως μέλη της Χρυσής Αυγής» συμμετείχαν σε συγκέντρωση κατά των μεταναστών που οδήγησε σε επίθεση σε χώρο που κοιμόντουσαν μετανάστες και συμπλοκές με την αστυνομία. Είχαν προηγηθεί και άλλες βίαιες συγκεντρώσεις κατά των μεταναστών με αφορμή τη δολοφονία στις 19 Μαΐου, Έλληνα πιθανόν από μετανάστες. Οχτώ αστυνομικοί τραυματίστηκαν και διακομίσθηκαν σε νοσοκομείο, ενώ προκλήθηκαν υλικές ζημιές σε ένα υπηρεσιακό λεωφορείο μεταφοράς προσωπικού, ένα περιπολικό και δύο υπηρεσιακές μοτοσικλέτες. Μέλη της Χρυσής Αυγής χρησιμοποίησαν και εκσκαφέα. Οι αστυνομικοί υπάλληλοι προχώρησαν στην προσαγωγή 22 ατόμων για ανάκριση και στη σύλληψη πέντε εξ αυτών (21-22.5.2012).

([Τα Νέα, The Best](#))

Στην Καλλιθέα, 40χρονος Αιγύπτιος με άδεια παραμονής που καθόταν στο Έβερεστ δέχτηκε επίθεση από ομάδα ανηλίκων Ελλήνων. Οι δράστες τον χτύπησαν με σιδερογροθιές, του άνοιξαν το κεφάλι και τον μαχαίρωσαν τέσσερις φορές στην πλάτη (14.5.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην Ηγουμενίτσα, ένστολοι αστυνομικοί της ομάδας ΔΙ.Α.Σ απείλησαν με όπλο και χτύπησαν με κλωτσιές 26χρονο Αφγανό που είχε υπηρεσιακό σημείωμα απέλασης. Τον μετέφεραν στο αστυνομικό τμήμα όπου τον βασάνισαν. Σταμάτησαν με παρέμβαση ανώτερου αξιωματικού (14.5.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην Αθήνα, Αγορακρίτου και Μιχαήλ Βόδα, στις 10 το βράδυ, 25χρονος Αφγανός που έχει ζητήσει άσυλο δέχτηκε επίθεση από δύο Έλληνες που φορούσαν κράνη. Οι δράστες τον σταμάτησαν, τον ρώτησαν από πού είναι και τον χτύπησαν βρίζοντας την καταγωγή του. Κατά τη διάρκεια της επίθεσης του βγήκε το δάχτυλο (12.5.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στο Γκάζι, στη 1 το μεσημέρι, 30χρονος Αφγανός δέχτηκε επίθεση από ομάδα Ελλήνων που φορούσαν μαύρες μπλούζες. Οι δράστες τον ψέκασαν στα μάτια και τον χτύπησαν με μπουνιές και μπουκάλια (12.5.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Περίπου έξι - οκτώ άτομα επιτέθηκαν σε αφρικανούς μικροπωλητές στην πλατεία της Νέας Σμύρνης. Κάποιοι από τους δράστες χρησιμοποίησαν καδρόνια και τούβλα. Παρενέβησαν περαστικοί και οι επιτιθέμενοι τράπηκαν προσωρινά σε φυγή. Επέστρεψαν όμως με ενισχύσεις και ακολούθησαν μικροσυμπλοκές. Ώρα μετά και αφού είχαν σταματήσει τα επεισόδια, εμφανίστηκαν τέσσερις αστυνομικοί (12.5.2012).

([indymedia.org](#), [unhcr.gr](#))

Ομάδα 30 ατόμων επιτέθηκε σε μετανάστες στην πλατεία Κύπρου, στέλνοντας έναν άνθρωπο στο νοσοκομείο με σοβαρά χτυπήματα στο κεφάλι και στο σώμα. Η επίθεση έγινε μπροστά στα μάτια πολλών δεκάδων κατοίκων, οι οποίοι εκείνη την ώρα βρισκόταν στην πλατεία. Το ίδιο βράδυ συνέχισαν το πογκρόμ, προκαλώντας καταστροφές σε μαγαζιά μεταναστών στην Καλλιθέα (11.5.2012).

([Λαϊκή συνέλευση πλατείας Νέας Σμύρνης](#), [tvxs](#))

Δύο Αιγύπτιοι που έπιναν καφέ στο Έβερεστ στην πλατεία Κύπρου στην Καλλιθέα, δέχθηκαν επίθεση από έξι άτομα φερόμενα ως μέλη της Χρυσής Αυγής. Οι δράστες επέβαιναν σε μηχανάκια. Έβγαλαν με τη βία έξω τους δύο μετανάστες, τους ξυλοκόπησαν και τους απείλησαν ότι θα τους σκοτώσουν αν δεν φύγουν από τη χώρα. Οι παρευρισκόμενοι δεν αντέδρασαν. Ένας από τα θύματα

μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο σοβαρά τραυματισμένος. Η αστυνομία έφτασε αφού οι δράστες είχαν φύγει. Οι μετανάστες καταγγέλλουν ότι εμποδίστηκαν να κάνουν μήνυση (10.5.2012).

(tvxs.gr, left.gr)

Επεισόδια ξέσπασαν έξω από το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών κατά τη διάρκεια επιχείρησης της αστυνομίας κατά μεταναστών που επιδίδονταν σε παραεμπόριο. Τα επεισόδια σημειώθηκαν στην οδό Πατησίων. Ο φακός κατέγραψε άτομα με πολιτική περιβολή ανάμεσα στις αστυνομικές δυνάμεις να πετάνε πέτρες προς την πλευρά των μεταναστών. Η ΕΛ.ΑΣ. διέταξε ένορκη διοικητική εξέταση για το περιστατικό. Κατά τη διάρκεια της επιχείρησης, οι μετανάστες τράπηκαν σε φυγή, ορισμένοι εξ αυτών μπήκαν μέσα στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο, ενώ οι αστυνομικοί μεταξύ άλλων συνέλαβαν και έναν Ινδό καθηγητή οικονομικών σε πανεπιστήμιο της Ινδίας, ο οποίος μάταια επιχείρησε να εξηγήσει την ιδιότητα του στους αστυνομικούς. Μετά από παρέμβαση των πρυτανικών αρχών ο καθηγητής αφέθηκε ελεύθερος (9.5.2012).

([Πρώτο Θέμα](#), [βιντεο](#))

Δύο Αιγύπτιοι και ένας Παλαιστίνιος κατέληξαν στο νοσοκομείο μετά από επίθεση αγνώστων το βράδυ στην πλατεία Κύπρου στην Καλλιθέα. Οι τρεις μετανάστες κατήγγειλαν στους αστυνομικούς ότι έπεσαν θύματα ρατσιστικής επίθεσης. Βγαίνοντας από το αστυνομικό τμήμα, τους πλησίασαν 14 άτομα, 10 πεζοί και τέσσερις σε μηχανές και τους επιτέθηκαν. Τους χτύπησαν άγρια και τους εγκατέλειψαν αιμόφυρτους. Οι τρεις μετανάστες χρειάστηκε να μεταφερθούν στο νοσοκομείο της Βούλας για τις πρώτες βοήθειες. Από τις μαρτυρίες τους προκύπτει ότι δέχθηκαν απειλές από αστυνομικό στο ΙΑ αστυνομικό τμήμα Καλλιθέας και ότι στο ίδιο τμήμα, οι αστυνομικοί εμφανίζουν συνεχώς εμπόδια στην προσπάθειά τους να καταθέσουν μήνυση. Ένας αστυνομικός τους απείλησε ότι «θα σας σπάσω το κεφάλι» και πιστεύουν ότι ο ίδιος ειδοποίησε τους μαυροφορεμένους που τους περίμεναν λίγα μέτρα μετά από το τμήμα και τους επιτέθηκαν. Προσθέτουν ότι κατά τη διάρκεια της επίθεσης σε απόσταση 100 μέτρων υπήρχαν αστυνομικοί οι οποίοι δεν έκαναν τίποτα (9.5.2012).

(tvxs.gr, [Τα Νέα](#))

Στην Αθήνα, Αγαθουπόλεως και Αχαρνών, στις 10.20 το βράδυ, 25χρονος Αφγανός που έχει ζητήσει άσυλο δέχτηκε επίθεση από ομάδα 20 νεαρών Ελλήνων ανδρών και γυναικών. Του ζήτησαν τα χαρτιά του και του επιτέθηκαν τραυματίζοντάς τον στο μάτι (6.5.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην Ομόνοια, στις 8 το βράδυ, 29χρονος Πακιστανός που έχει ζητήσει πολιτικό άσυλο δέχτηκε επίθεση από τρεις Έλληνες ηλικίας 20-25 ετών. Τον χτύπησαν με σιδερογροθιές και του έσπασαν δόντια (2.5.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Θύμα ρατσιστικής επίθεσης έπεσε, σύμφωνα με μαρτυρίες, ένας μετανάστης νεαρής ηλικίας. Η επίθεση σημειώθηκε στις 9μμ στην γωνία Κύπρου και Παναγή Τσαλδάρη. Ο άτυχος άνδρας δέχτηκε επίθεση με μαχαίρι από έναν ημεδαπό και κατέφυγε στο καφενείο της περιοχής, για να γλυτώσει από τον διώκτη του. Μετά από κλήση των θαμώνων του καφενείου στο σημείο κατέφθασαν άνδρες της ομάδας Δέλτα, οι οποίοι συνέλαβαν τον δράστη. Κατά την διάρκεια της επέμβασης της αστυνομίας ο δράστης φώναζε στους αστυνομικούς «εμένα συλλαμβάνετε που ελληνικό αίμα ρέει στις φλέβες μου». Ο νεαρός μετανάστης είναι καλά στην υγεία του (1.5.2012).

(vironas.gr)

Στην Πετρούπολη, τα χαράματα, 40χρονος Αιγύπτιος με άδεια παραμονής δέχτηκε απειλές και φραστική επίθεση από τέσσερις Έλληνες με μαύρα ρούχα με ναζιστικά σύμβολα που επέβαιναν σε μηχανάκια. Οι δράστες έσπασαν με ρόπαλο τον καθρέφτη του οχήματός του και του φώναξαν να φύγει από τη χώρα (1.5.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Απρίλιος (6 περιστατικά)

Στη λεωφόρο Θρακομακεδόνων, στο Μενίδι, αυτοκίνητο, το οποίο οδηγούσε ένας 28χρονος Έλληνας, παρέσυρε με το αυτοκίνητό του και τραυμάτισε 53χρονο αλλοδαπό που περίμενε στη

στάση λεωφορείου. Ο οδηγός στη συνέχεια διαπληκτίστηκε με άλλους αλλοδαπούς που περίμεναν στη στάση. Αφού οδήγησε τη σύντροφό του στο σπίτι, επέστρεψε στο ίδιο σημείο με όπλο, καταδίωξε τους αλλοδαπούς και πυροβόλησε, σκοτώνοντας εν ψυχρώ (τραυματίζοντάς τον πρώτα στην πλάτη και μετά δίνοντάς του τη χαριστική βολή), έναν Αλβανό μετανάστη, 58 ετών, ενώ τραυμάτισε στο πόδι έναν Πακιστανό μετανάστη. Ο δράστης συνελήφθη έναν χρόνο μετά (29.4.2012).

([Το Βήμα](#), [Καθημερινή](#))

Στην οδό Λένορμαν, αστυνομικοί της ομάδας ΔΙ.ΑΣ., με δύο μηχανές, πλησίασαν αυτοκίνητο το οποίο οδηγούσε Έλληνας πολίτης με αφρικανική καταγωγή την ώρα που περίμενε στο φανάρι. Οι αστυνομικοί του ζήτησαν να κατεβάσει το παράθυρο και ο ένας από αυτούς άρχισε να τον βρίζει με ρατσιστικές αναφορές για τον ίδιο, την οικογένειά του και την καταγωγή του. Τον απείλησε επίσης ότι κινδυνεύουν τώρα που «θα έρθουμε στα πράγματα». Η αστυνομία έκανε προκαταρκτική εξέταση, η οποία δεν απέδωσε σε κανέναν ευθύνες και δεν συνέδεσε το περιστατικό με κανέναν αστυνομικό (27.4.2012).

(Καταγγελία στον Συνήγορο του Πολίτη)

Στον σταθμό Αττική, στις 10 το βράδυ, 19χρονος Αφγανός που έχει ζητήσει άσυλο δέχτηκε επίθεση από οκτώ Έλληνες. Οι κουκουλοφόροι δράστες τον χτύπησαν με γροθιές και με ξύλο, και του αφαίρεσαν 700 ευρώ και το κινητό του. Τον ακολούθησαν στην πολυκατοικία του και έσπασαν την πόρτα του σπιτιού του. Το θύμα νοσηλεύτηκε για 2 μέρες με τραύματα στον θώρακα, το μάτι και το πρόσωπο (13.4.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην οδό Μηθύμνης, στην Κυψέλη, το πρωί, έξω από τη μονάδα ψυχικής υγείας «Βαβέλ», δύο αστυνομικοί χτύπησαν κατ' επανάληψη στο χέρι μετανάστη που περίμενε τη σύζυγό του η οποία είχε προγραμματισμένη συνάντηση με ψυχίατρο. Οι αστυνομικοί ζήτησαν από τον μετανάστη έγγραφα παραμονής και όταν αυτός τους είπε ότι τα έχει η σύζυγός του τον ακολούθησαν μέσα στο κέντρο. Την καταγγελία για τη συμπεριφορά της αστυνομίας την έκανε η «Βαβέλ» (3.4.2012).

(Καταγγελία στον Συνήγορο του Πολίτη)

Στην πλατεία Κουμουνδούρου, στην Αθήνα, 27χρονος Ιρακινός που έχει ζητήσει άσυλο, δέχτηκε επίθεση από πέντε - έξι μαυροντυμένους Έλληνες την ώρα που κοιμόταν έξω από την εκκλησία. Οι δράστες του έσκισαν το μάγουλο με μαχαίρι και τον χτύπησαν με αλυσίδα στην πλάτη. Το θύμα δήλωσε ότι γνωρίζει πως οι δράστες έχουν ξαναεπιτεθεί σε αλλοδαπούς (3.4.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην Κόρινθο, τα μεσάνυχτα, 23χρονος Μαροκινός δέχτηκε επίθεση στο δρόμο από δύο Έλληνες οι οποίοι τον χτύπησαν στο πρόσωπο και το σώμα (1.4.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Μάρτιος (8 περιστατικά)

Στον Βύρωνα επί της οδού Αγίας Σοφίας στο ύψος της οδού Κωνσταντινουπόλεως, μετανάστης δέχτηκε επίθεση καθώς περπατούσε, πιθανόν με σιδερογροθιά από τρία άτομα που βγήκαν μέσα από διερχόμενο αυτοκίνητο. Ο μετανάστης χρειάστηκε να μεταφερθεί με ασθενοφόρο για περίθαλψη (29.3.2012).

([vironas.gr](#))

Στις 6 το απόγευμα στην πλατεία Σημηριώτη στη Ν. Ιωνία, Πακιστανοί μετανάστες δέχτηκαν επίθεση με βρισιές και χτυπήματα από δύο άτομα. Οι μετανάστες βγήκαν από το σπίτι τους για να πάνε σε περίπτερο που βρίσκεται στη Λεωφόρο Ηρακλείου. Στο περίπτερο δέχτηκαν την πρώτη, φραστική αρχικά, επίθεση από δύο άτομα. Στην συνέχεια, οι μετανάστες απομακρύνθηκαν και δέχτηκαν επίθεση στην πλατεία Σημηριώτη, με γροθιές και κλωτσιές από τα ίδια άτομα που τους ακολούθησαν. Μία γυναίκα κάλεσε την Αστυνομία του αστυνομικού τμήματος Νέας Ιωνίας. Οι αστυνομικοί πέρασαν χειροπέδες στα θύματα της επίθεσης και στο δρόμο συνέχισαν να τους χτυπάνε από κοινού με τα αρχικά δύο άτομα. Μάλιστα για τα άτομα αυτά οι αστυνομικοί υποστήριξαν ότι «είναι δικοί μας». Μέσα στο τμήμα όπου τους προσήγαγαν τους χτύπησαν ξανά.

Ένας μετανάστης που πήγε για να δώσει τα έγγραφά τους καταγγέλλει ότι ξυλοκοπήθηκε στη πόρτα του τμήματος (25.3.2012).

([Εθνος](#), [Indymedia](#))

Στην Επισκοπή Ηρακλείου, μετά τη ληστεία και δολοφονία 85χρονης, πολυμελής ομάδα νεαρών κουκουλοφόρων, οπλισμένων με λοστούς, καδρόνια αλλά και όπλα, εισέβαλαν στην διάρκεια της νύχτας σε σπίτια αλλοδαπών, κυρίως Αλβανών και Βούλγαρων. Σύμφωνα με μαρτυρίες των θυμάτων, οι κουκουλοφόροι έσπασαν πόρτες και τζάμια και αφού άρχισαν να τους εξυβρίζουν, τους έδωσαν τελεσίγραφο να εγκαταλείψουν το χωριό μέσα σε ένα 24ωρο. Τραυματίστηκε ένας 48χρονος Αλβανός. Μέχρι το πρωί οχτώ οικογένειες Βούλγαρων είχαν εγκαταλείψει το χωριό σε αντίθεση με τις οικογένειες των Αλβανών που διαμένουν χρόνια στην περιοχή και αρνήθηκαν να φύγουν (20.3.2012).

([Cretalive.gr](#), [Πατρίς](#))

Στην πλατεία της Νέας Σμύρνης, στις 8 το βράδυ, ομάδα 10-15 ατόμων με μαύρα στρατιωτικά παντελόνια και μπλούζες μαύρες με νεκροκεφαλές και ξυρισμένα κεφάλια επιτέθηκαν με σίδερα, καδρόνια και μαχαίρια σε δύο αλλοδαπούς. Μετά την συμπλοκή και ενώ οι δράστες τράπηκαν σε φυγή και εξαφανίστηκαν, ο ένας από τους δύο αλλοδαπούς ήταν στο έδαφος σε λίμνη αίματος, ενώ ο άλλος σε λίγο καλύτερη κατάσταση καθόταν σε σκαλοπάτια πλημμυρισμένος στο αίμα, ενώ έφερε πολλά τραύματα στο κεφάλι (19.3.2012).

([e-epikaira.gr](#))

Στον Κολωνό, κοντά στην οδό Πειραιώς, στις 4 το απόγευμα, αστυνομικοί χτύπησαν 32χρονο Σουδανό που δεν είχε μαζί του έγγραφα, βρίζοντας την καταγωγή του. Το θύμα συνελήφθη επειδή αντιστάθηκε, έμεινε ένα έτος υπό κράτηση και αθώωθηκε (19.3.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στα Ψηλά Αλώνια της Πάτρας, στις 10 το βράδυ, 38χρονος από την Ερυθραία που έχει ζητήσει πολιτικό άσυλο δέχτηκε επίθεση από ομάδα τριών μεγάλωσμων ανδρών. Του ζήτησαν να τους δείξει τα χαρτιά του, του τα έριξαν κάτω και του επιτέθηκαν φραστικά με ύβρεις (10.3.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην οδό Αγησιλάου, στο κέντρο τη Αθήνας, στις 2 το μεσημέρι, πέντε αστυνομικοί επιτέθηκαν φραστικά αλλά και με χτυπήματα στο σώμα σε μετανάστη από την Κένυα. Συγκεκριμένα, ένας αστυνομικός του πέταξε κάτω το καπέλο και όταν το θύμα διαμαρτυρήθηκε ο αστυνομικός απάντησε «έτσι γουστάρω», ενώ άλλος αστυνομικός τον έσπρωξε και τον χτύπησε με γροθιά στο στήθος. Στη συνέχεια του φόρεσαν χειροπέδες και του ζήτησαν να τους ακολουθήσει. Λίγο πιο πέρα, στην οδό Μενάνδρου τον άφησαν ελεύθερο αφού πρώτα έψαξαν την τσάντα του. Το θύμα κάλεσε την άμεση δράση κι επιχείρησε τρεις φορές να καταθέσει μήνυση στα αστυνομικά τμήματα Ακροπόλεως και Ομονοίας αλλά αστυνομικοί δεν του το επέτρεψαν. Η αστυνομία ενημέρωσε τον Συνήγορο του Πολίτη ότι διενεργεί προκαταρκτική εξέταση η ολοκλήρωση της οποίας έχει ήδη καθυστερήσει πολύ (5.3.2012).

(Καταγγελία στον Συνήγορο του Πολίτη)

Στην παλιά πόλη της Ρόδου, το απόγευμα, 25χρονος Πακιστανός που έχει ζητήσει άσυλο δέχτηκε επίθεση από μηχανοκίνητη ομάδα 10 ατόμων ενώ μιλούσε σε τηλεφωνικό θάλαμο. Έτρεξε και πρόλαβε να μπει σε σπίτι φίλων του. Οι δράστες χτυπούσαν την πόρτα και απειλούσαν (1.3.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Φεβρουάριος (8 περιστατικά)

Πέντε νεαροί από το Παραδείσι, την Ιαλυσό και τον Απόλλωνα της Ρόδου, που αποτελούσαν παρέα, ηλικίας από 18 έως 22 ετών, μετέβησαν τα μεσάνυχτα σε σπίτι όπου διέμεναν Αφغانοί. Αφού μπήκαν μέσα σε αυτό σπάζοντας και ρίχνοντας κάτω την πόρτα με κλωτσιές, ήρθαν στα χέρια με τους Αφγανούς και σύμφωνα με την καταγγελία πήραν μαζί τους φεύγοντας μια φωτογραφική μηχανή και ένα κινητό τηλέφωνο. Στην συνέχεια και σε απόσταση 600 περίπου μέτρων από το σπίτι εκείνο, μετέβησαν σε δεύτερο σπίτι που διέμεναν Αφغانοί και αφού και πάλι έσπασαν την πόρτα με

κλωτσιά μπήκαν μέσα σε αυτό και συνεπλάκησαν με τέσσερα τουλάχιστον άτομα. Εκεί, ένας από τους Έλληνες, τράβηξε μαχαίρι και χτύπησε στην κοιλιά και την πλάτη δύο Αφγανούς, αφήνοντάς τους στο πάτωμα αιμόφυρτους. Ένας Αφγανός πήρε στα χέρια του έναν μπαλτά ή μεγάλο μαχαίρι (δεν εντοπίστηκε από την έρευνα των αστυνομικών) και χτύπησε στο πρόσωπο τον έναν Έλληνα. Κρατηθήκαν με εντολή του Εισαγγελέα Ρόδου οι τέσσερις από τους πέντε Έλληνες που ενεπλάκησαν. Ο πέμπτος που φαίνεται ότι τράβηξε μαχαίρι και επιτέθηκε στους αλλοδαπούς ενώ αυτοί βρίσκονταν μέσα στα σπίτια τους στο Παραδείσι, διέφυγε (25.2.2012).

([Η Ροδιακή, Στόχος](#))

Στην περιοχή της πλατείας Κολιάτσου το απόγευμα, αστυνομικοί συνέλαβαν μετανάστρια από τη Νιγηρία και την οδήγησαν στα κρατητήρια της διεύθυνσης Αλλοδαπών Αττικής, στην οδό Πέτρου Ράλλη. Σύμφωνα με καταγγελία του Οικουμενικού Προγράμματος Προσφύγων της Εκκλησίας της Ελλάδας, στα κρατητήρια η συλληφθείσα υποχρεώθηκε να βγάλει όλα τα ρούχα της και υποβλήθηκε σε ταπεινωτικό έλεγχο ενώ αιμορραγούσε. Στη συνέχεια γυναίκα αστυνομικός την έσπρωξε και την έβρισε. Όταν η συλληφθείσα διαμαρτυρήθηκε για την εξευτελιστική συμπεριφορά, αστυνομικοί την έβαλαν σε κελί βγάζοντας έξω τις υπόλοιπες συγκρατούμενες, της φόρεσαν χειροπέδες και της έδεσαν τα χέρια στα κάγκελα. Δύο γυναίκες αστυνομικοί άρχισαν να την κλωτσούν, να της τραβούν τα μαλλιά και να τη χαστουκίζουν. Στη συνέχεια τη χτύπησαν με βέργα μέχρι που αυτή έσπασε. Στην κακοποίηση ήταν παρών για ένα χρονικό διάστημα και άντρας αστυνομικός (23.2.2012).

(Καταγγελία στον Συνήγορο του Πολίτη)

Πακιστανός κατήγγειλε ότι Δύο άτομα που φέρονται να ήταν αστυνομικοί με πολιτικά τον ξυλοκόπησαν για να τους αποκαλύψει πού βρίσκεται ο έτερος -και βασικός- μάρτυρας κατηγορίας σε βάρος 39χρονου αστυνομικού που κατηγορείται για κακοποίηση και ληστεία αλλοδαπών (22 και 25.2.2012).

([Καθημερινή, inews.gr](#))

Δύο βορειοαφρικανοί μετανάστες τραυματίστηκαν σοβαρά σε επίθεση κοντά στον εγκαταλελειμμένο σιδηροδρομικό σταθμό στην Κόρινθο. Ομάδα εφτά Ελλήνων πήγαν στον σιδηροδρομικό σταθμό ισχυριζόμενοι ότι δύο μετανάστες είχαν κλέψει κάποιο χρηματικό ποσό. Χτύπησαν τα θύματα και φεύγοντας, ένας από τους δράστες χτύπησε με το αυτοκίνητό του ακόμα έναν μετανάστη εγκαταλείποντάς τον στην άσφαλο. Φωτορεπόρτερ που βρέθηκε εκεί τράβηξε φωτογραφίες από τη στιγμή της επίθεσης (18.2.2012).

([tvxs.gr, Το Βήμα](#))

Ένας 45χρονος δημοτικός υπάλληλος που δηλώνει μέλος της Χρυσής Αυγής κατηγορείται για τον βιασμό 15χρονης Αλβανίδας που ήταν μαθήτρια σε σχολείο της βορειοανατολικής Αττικής και η οποία έμεινε έγκυος. Σύμφωνα με αναφορές των συγγενών της ανήλικης αλλοδαπής, ο κατηγορούμενος, μαζί με άλλα άγνωστα πρόσωπα, τους απείλησε με επιθέσεις της Χρυσής Αυγής αν επέμειναν στις κατηγορίες τους για την κακοποίηση του κοριτσιού. Ταυτόχρονα τους ζήτησε να αποσιωπήσουν το συμβάν (15.2.2012).

([Το Βήμα, star.gr](#))

Στον Άγιο Παντελεήμονα, στις 7.30 το βράδυ, 30χρονος Αφγανός που έχει ζητήσει πολιτικό άσυλο δέχτηκε επίθεση από ομάδα έξι νεαρών Ελλήνων οι οποίοι φέρονται ότι έχουν και στο παρελθόν επιτεθεί σε αλλοδαπούς (13.2.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην πλατεία Ομονοίας, στις 9 το βράδυ, 29χρονος Αλγερινός τραυματίστηκε σοβαρά στο μάτι και στο σώμα από ομάδα επτά - οκτώ Ελλήνων (12.2.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Ιανουάριος (9 περιστατικά)

Οργανωμένη ομάδα 20 ατόμων που φέρονται να είναι μέλη της Χρυσής Αυγής, φορώντας κουκούλες και φέροντας ρόπαλα επιβιβαστήκαν σε συρμό του Ηλεκτρικού Σιδηροδρόμου στο σταθμό "Μοναστηράκι" και περνώντας από βαγόνι σε βαγόνι φωνάζοντας συνθήματα και βρισιές

έψαχναν και κτυπούσαν μετανάστες επιβάτες του συρμού. Είναι η δεύτερη φορά που παρατηρούνται ανάλογα φαινόμενα βίας στους συρμούς του Ηλεκτρικού (28.1.2012).

([Ενωση εργαζομένων στον ΗΣΑΠ](#), [Indymedia](#))

Στις 2 το μεσημέρι, ομάδα μαθητών που βγήκε από το 4ο Λύκειο Καλλιθέας επιτέθηκε με άγριο τρόπο στον Πακιστανό διανομέα Ικμπάλ Αμάρ, 31 ετών στην Θησέως και Σκοπευτηρίου. Γύρω στα 10 άτομα τον πλησίασαν, άρχισαν αν τον κλωτσάνε ενώ προσπαθούσαν να του αποσπάσουν χρήματα. Οι δράστες τον έριξαν κάτω και τον χτυπούσαν με κλωτσιές και μπουινιές. Στα χέρια τους είχαν σιδερογροθιές. Του προκάλεσαν σοβαρά τραύματα στο πρόσωπο, και χρειάστηκε ράμματα στο δεξί μάτι και στο κεφάλι (23.1.2012).

([alterthess.gr](#), [inews.gr](#))

Αφγανή μητέρα τριών παιδιών δέχτηκε επίθεση στο ισόγειο διαμέρισμά της στον Άγιο Παντελεήμονα την ώρα που μιλούσε σε μέλος της οργάνωσης Human Rights Watch. Κουκουλοφόροι πέταξαν αντικείμενα στην πόρτα της πολυκατοικίας και έσπασαν το τζάμι. Οι επιθέσεις συνεχίστηκαν και τις δύο επόμενες βραδιές, Τη δεύτερη οι δράστες επιχείρησαν να προκαλέσουν έκρηξη σε γκαζάκι (19.1.2012).

([New York Times](#))

Στην Πάτρα, στις 8 το πρωί, έξι ένστολοι αστυνομικοί που φορούσαν κουκούλες εισέβαλαν στο σπίτι 37χρονου Σουδανού που έχει ζητήσει πολιτικό άσυλο, για να τον ελέγξουν, άσκησαν σωματική βία και προκάλεσαν υλικές ζημιές (17.1.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην οδό Μενάνδρου, λίγο μετά τα μεσάνυχτα, τρεις αστυνομικοί σταμάτησαν μετανάστη από το Αφγανιστάν που έχει ζητήσει πολιτικό άσυλο, ο οποίος τους έδειξε το σχετικό έγγραφο. Ένας αστυνομικός τον έβρισε για την καταγωγή του και στη συνέχεια τον χτύπησε στο πρόσωπο και στο πόδι. Αρνήθηκε μάλιστα να του επιστρέψει το έγγραφο που αποδεικνύει ότι το θύμα έχει καταθέσει αίτηση για άσυλο. Στο τέλος ο αστυνομικός έσκισε το έγγραφο και πέταξε τα κομματάκια στο πεζοδρόμιο. Η αστυνομία αρνήθηκε τη βασιμότητα της καταγγελίας (14.1.2012).

(Καταγγελία στον Συνήγορο του Πολίτη)

Στην Βικτωρία, στις 10 το βράδυ, 28χρονος από τις Κομόρες δέχτηκε επίθεση από τρεις Έλληνες που είχαν μαζί τους σκύλο. Τον ξυλοκόπησαν, τον τραυμάτισαν και όταν έτρεξε να φύγει έβαλαν τον σκύλο να τον κυνηγήσει (15.1.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Στην περιοχή της οδού Αχαρνών, ομάδα πέντε αστυνομικών εισέβαλε σε σπίτι μεταναστών σπάζοντας την πόρτα. Στο σπίτι άρχισαν να σπάνε ντουλάπες ενώ οι ένοικοι τους είπαν «έχουμε κλειδιά για να τις ανοίξετε». Βρήκαν κουτιά με τσιγάρα και 600 ευρώ που τα πήραν χωρίς να συμπληρώσουν κανένα έντυπο κατάσχεσης. Πήραν πιστωτικές κάρτες με τους κωδικούς και αμέσως μετά απέσυραν 700 ευρώ από ΑΤΜ. Τραυμάτισαν με γροθιά στο μάτι έναν από τους μετανάστες. Επρόκειτο για την τρίτη φορά που τους ζήτησαν λεφτά τον τελευταίο μήνα (11.1.2012).

([tvxs.gr](#), [Δρόμος](#))

Λίγο μετά τις 8.30 το βράδυ, 33χρονος αιτών άσυλο από την Γκάνα, δέχθηκε βίαιη επίθεση κοντά στο σταθμό μετρό «Αττική». Ομάδα περίπου 10 νεαρών Ελλήνων που φορούσαν μαύρα ρούχα και είχαν μαζί τους τρία σκυλιά τον ρώτησαν από πού είναι και μετά άρχισαν να τον χτυπούν. Τον καταδίωξαν και με τα σκυλιά, τον έριξαν κάτω και τον ξαναχτύπησαν. Του πήραν επίσης το πορτοφόλι με τα χρήματα που είχε για το νοίκι του (9.1.2012).

([Human Rights Watch](#), [Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας](#))

Στην οδό Αχαρνών, 25χρονος Τυνήσιος που έψαχνε σε κάδους σκουπιδιών δέχτηκε επίθεση από ομάδα επτά Ελλήνων. Τον χτύπησαν με ξύλο και κλωτσιές και τον εξύβρισαν. Το θύμα μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο και αντιμετωπίζει ακόμα πρόβλημα στα γόνατα (3.1.2012).

(Δίκτυο καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας)

Παράρτημα 2 Αναφορές που δέχτηκε ο Συνήγορος κατά αστυνομικών για ρατσιστική συμπεριφορά το έτος 2012

Φάκελος Υπόθεσης	Καταγγελία/Θέμα	Φορέας	Ιθαγένεια - καταγωγή θύματος/Αναφερόμενος	Έκβαση/Εξέλιξη (έως 30-6-2013)
157344	Προσαγωγή με ρατσιστικό κίνητρο και κράτηση	Αστ. Δ/νση Κυκλάδων	Γαλλία (καταγωγή: Κομόρες) Αναφορά από τον ίδιο	Διενεργείται ΠΔΕ. Αναμένονται αποτελέσματα
157506	Άρνηση διερεύνησης καταγγελίας για ελέγχους από μέλη της Χρυσής Αυγής	Α.Τ. Αναβύσσου	Αλβανία Αναφορά από τους ίδιους	Η διερεύνηση του Α.Τ. δεν απέδωσε αποτελέσματα
152213	Επιθέσεις οργανωμένων ομάδων κατά του Σωματείου Μπαγκλαντεσιανών, σε γνώση της Αστυνομίας	Α.Τ. Αγ. Παντελεήμονα	Μπαγκλαντές Αναφορά από Σύλλογο Μπαγκλαντεσιανών	Μη καταγεγραμμένο περιστατικό από το Α.Τ.
152357	Απειλές, ύβρεις	Ομάδα Δι.ΑΣ.	Ελλάδα (καταγωγή: αφρικανική) Αναφορά από τον ίδιο	Σύμφωνα με την ΠΔΕ, το περιστατικό δεν έλαβε χώρα
160109	Καθυστέρηση ενημέρωσης για έκβαση έρευνας για επίθεση από οργανωμένη ομάδα (βαριές σωματικές βλάβες σε πλάτη και κεφάλι)	ΥΔΤ, Α.Τ. Συντάγματος και Α.Τ. Πατησίων και Γραφείο Αντιμετώπισης Ρατσ. Βίας	Σουδάν Αναφορά από ΜΚΟ	Σύμφωνα με την αρμόδια υπηρεσία, η καταγγελία δεν διερευνήθηκε, λόγω αδυναμίας εντοπισμού του θύματος
149656	Βίαιη συμπεριφορά αστυνομικών Άμεσης Δράσης	ΓΑΔΑ	Νιγηρία Αναφορά από τον ίδιο	Δεν διαπιστώθηκαν πειθαρχικές ευθύνες από τη διενεργηθείσα ΠΔΕ
141351	Βίαιη συμπεριφορά αστυνομικών	Α.Τ. Κυψέλης	Σουδάν Αναφορά από ΜΚΟ	Μη καταγεγραμμένο περιστατικό από το Α.Τ.
154256	Βίαιες σωματικές ενέργειες κατά την προσαγωγή και παραμονή σε αστυνομικό τμήμα	Α.Τ. Κυψέλης	Αίγυπτος Αναφορά από τον ίδιο	Μη καταγεγραμμένο περιστατικό από το Α.Τ.

148626	Ανάρμοστη συμπεριφορά (σωματική και λεκτική βία) κατά τη διάρκεια αστυνομικού ελέγχου	Δ/νση Αλλοδαπών Αττικής, Υποδ/νση Εσωτερικών Λειτουργιών	Αφγανιστάν Αναφορά από ΜΚΟ	Δεν διαπιστώθηκαν πειθαρχικές ευθύνες από τη διενεργηθείσα ΠΔΕ
154342	Αστυνομικοί έλεγχοι στο Κέντρο Ημέρας Βαβέλ	Δ/νση Άμεσης Δράσης Αττικής	Αλλοδαποί Αναφορά από ΜΚΟ	Δέσμευση για αποφυγή παρόμοιων ενεργειών
150940	Ανάρμοστη συμπεριφορά (σωματική και λεκτική βία) κατά τη διάρκεια αστυνομικού ελέγχου	ΓΑΔΑ, Α.Τ. Ομοιοίας, Α.Τ. Ακροπόλεως	Κένυα Αναφορά από τον ίδιο	Δεν διαπιστώθηκαν πειθαρχικές ευθύνες από τη διενεργηθείσα ΠΔΕ
159681	Επίθεση από αγνώστους σε ευάλωτες ομάδες εισερχομένων αλλοδαπών στη Λέσβο	Αστυνομική Δ/νση Λέσβου	Αλλοδαποί Αναφορά από ΜΚΟ	Σύμφωνα με τη Δ/νση, δεν υπάρχει καταγεγραμμένο περιστατικό τραυματισμού
148259	Κακομεταχείριση αλλοδαπού	Δ/νση Αστυνόμευσης Αεροδρ. Θεσ/νίκης	Ολλανδία (καταγωγή: Ιράκ) Αναφορά από τον ίδιο	Αναστολή απόφασης ΕΔΕ, λόγω εκκρεμούς ποινικής διαδικασίας
151094	Κακομεταχείριση αλλοδαπής	Τμήμα Αλλοδαπών (Π. Ράλλη)	Νιγηρία Αναφορά από ΜΚΟ	Δεν διαπιστώθηκαν πειθαρχικές ευθύνες από τη διενεργηθείσα ΠΔΕ. Ζητήθηκε νέα έρευνα
160878	Κακομεταχείριση αλλοδαπών και αναιτιολόγητη προσαγωγή του μάρτυρα	Ομάδα ΔΙ.ΑΣ.	Ομάδα αλλοδαπών άγνωστης ιθαγένειας Αναφορά από Έλληνα πολίτη μάρτυρα	Ανεπαρκής διερεύνηση της υπόθεσης από την Αστυνομία. Ζητήθηκε νέα έρευνα
156008	Σύλληψη στην Αθήνα και μεταγωγή σε κέντρο κράτησης Κομοτηνής, αλλοδαπού με νόμιμο τίτλο διαμονής	Επιχείρηση «Ξένιος Ζευς»	Σιέρρα Λεόνε Αναφορά από τον ίδιο	Ο αναφερόμενος αφέθηκε ελεύθερος
153548	Προσβλητική συμπεριφορά κατά τη συναλλαγή σε αστυνομικό τμήμα	Α.Τ. Κυψέλης	Μολδαβία Καταγγέλλουσα: η ίδια	Με τη διενεργηθείσα ΠΔΕ καταλογίστηκε πειθαρχική ευθύνη αστυνομικού υπαλλήλου

Παράρτημα 3

Απαντήσεις των πολιτικών φορέων

A. Οι ερωτήσεις του Συνηγόρου του Πολίτη:

1- Ποιες είναι οι δημοσιοποιημένες (έντυπα, ηλεκτρονικά, προφορικά κ.λπ.) θέσεις του πολιτικού φορέα σας, της ηγεσίας του ή εκπροσώπων του γενικά με την ίση μεταχείριση και την καταπολέμηση των διακρίσεων για λόγους φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκευτικών πεποιθήσεων ή σεξουαλικού προσανατολισμού;

2- Ποιες είναι οι δημοσιοποιημένες (έντυπα, ηλεκτρονικά, προφορικά κ.λπ.) θέσεις του πολιτικού φορέα σας, της ηγεσίας του ή εκπροσώπων του ειδικά για συγκεκριμένα περιστατικά ρατσιστικής βίας;

3- Υπάρχουν στον πολιτικό φορέα σας εξειδικευμένες οργανωτικές δομές, ομάδες εργασίας, ή επιμέρους φορείς που ασχολούνται με το φαινόμενο της ρατσιστικής βίας; Πώς εντάσσονται και πώς λειτουργούν στο πλαίσιο του πολιτικού φορέα σας (συχνότητα εργασίας, σχέσεις με άλλες ομάδες ή δομές, σχέση με ηγεσία);

4- Ποιες πρωτοβουλίες έχετε αναλάβει ή προτίθεστε να αναλάβετε για την αντιμετώπιση του φαινομένου της ρατσιστικής βίας;

5- Σε ποιες ευρύτερες (σε εθνικό, ευρωπαϊκό ή διεθνές επίπεδο) πρωτοβουλίες έχετε συμμετάσχει ή προτίθεστε να συμμετάσχετε για την αντιμετώπιση του φαινομένου της ρατσιστικής βίας;

6- Έχετε αναπτύξει συνεργασία με ελληνικούς ή διεθνείς μη κυβερνητικούς οργανισμούς, κοινωνικούς φορείς, ενώσεις ή άλλες συλλογικότητες με αντικείμενο την αντιμετώπιση του φαινομένου της ρατσιστικής βίας;

7- Θεωρείτε το φαινόμενο της ρατσιστικής βίας, ως ένα από τα θέματα που απασχολούν γενικά την ελληνική κοινωνία και ειδικότερα τα μέλη και τους ψηφοφόρους σας;

8- Θεωρείτε ότι ο φορέας σας, η ηγεσία του και τα στελέχη του έχουν επαρκή πληροφόρηση για τα περιστατικά ρατσιστικής βίας και για τις σχετικές θέσεις άλλων φορέων (συμπεριλαμβανομένου και του Συνηγόρου του Πολίτη); Έχετε προτείνει ή επιθυμείτε να προτείνετε τρόπους καλύτερης ενημέρωσης;

9- Είστε ικανοποιημένοι από τις αρμοδιότητες και τη δραστηριότητα του Συνηγόρου του Πολίτη για το συγκεκριμένο θέμα; Έχετε προτείνει ή επιθυμείτε να προτείνετε κάποια διαφοροποίηση;

10- Θεωρείτε επαρκές το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση

του φαινομένου; Προτίθεστε να αναλάβετε σχετικές πρωτοβουλίες και ποιες;

Β. Οι απαντήσεις ανά ερώτημα των πέντε πολιτικών φορέων (ΣΥΡΙΖΑ, ΠΑΣΟΚ, ΚΚΕ, ΔΗΜΑΡ, Οικολόγοι-Πράσινοι) που ανταποκρίθηκαν

1

Η καταδίκη και ο αγώνας κατά των διακρίσεων, του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας αποτελεί βασικό στοιχείο των θέσεων όλων των πολιτικών φορέων (ο καθένας από την δική του οπτική γωνία) που απάντησαν στα ερωτήματα του Συνηγόρου.

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΕΚΜ είναι εναντίον των διακρίσεων για λόγους φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών πεποιθήσεων ή σεξουαλικού προσανατολισμού, αλλά και λόγω πολιτικών και ιδεολογικών πεποιθήσεων, ταξικής και κοινωνικής προέλευσης ή πολιτικής τοποθέτησης. Στην ίδια κατεύθυνση, οι Οικολόγοι-Πράσινοι έχουν ως θέση αρχής την ανοικτή, πολυπολιτισμική κοινωνία και τον σεβασμό στο δικαίωμα του αυτοπροσδιορισμού και στην προσωπική ζωή και τη σεξουαλική ταυτότητα όλων.

Η αρχή της ίσης μεταχείρισης και η καταπολέμηση των διακρίσεων είναι θεμελιακή συνιστώσα των πολιτικών του ΠΑΣΟΚ που αφορούν την εκπαίδευση, την υγεία, την εργασία και την κοινωνική και πολιτική συμμετοχή. Κεντρικός ιδεολογικός άξονας της ΔΗΜΑΡ είναι η ισότητα και η καταπολέμηση των διακρίσεων. Στο πλαίσιο αυτό μέλη του κόμματος μπορούν να γίνουν και αλλοδαποί που κατοικούν και εργάζονται στην Ελλάδα.

Το ΚΚΕ επισημαίνει ότι από την ίδρυσή του αγωνίζεται από θέσεις αρχών για τα δικαιώματα όλων των εργαζομένων, ανεξάρτητα από φυλή, γλώσσα, θρησκεία και φύλο στο πλαίσιο της πάλης για την ενότητα της εργατικής τάξης. Προσθέτει ότι η καλλιέργεια του ρατσισμού και της ξενοφοβίας στοχεύει στον αποπροσανατολισμό και τον διχασμό των εργαζομένων και την υποταγή τους στα μονοπωλιακά συμφέροντα.

2

Ο ΣΥΡΙΖΑ έχει καταγγείλει δημοσίως όλα τα περιστατικά ρατσιστικής βίας, που έχουν ως θύματα μετανάστες, ομοφυλόφιλους, ρομά, εβραίους, είτε οι θύτες είναι οργανωμένη πολιτεία, είτε φασιστικές οργανώσεις, είτε τα μέσα ενημέρωσης. Το ΠΑΣΟΚ έχει εκδώσει είτε μέσω του Γραφείου Τύπου, είτε μέσω εκπροσώπων του πολλές ανακοινώσεις για σχετικά θέματα. Επίσης, στην ιστοσελίδα againstneonazism.gr δημοσιεύει ειδήσεις για ρατσιστικές επιθέσεις. Η ΔΗΜΑΡ δίνει έμφαση στις δημόσιες παρεμβάσεις μέσα από ερωτήσεις και επίκαιρες ερωτήσεις στη Βουλή. Επίσης παραθέτει σειρά δημόσιων παρεμβάσεων του προέδρου της και στελεχών του κόμματος και σημειώνει την

ευαισθησία και τα αντανakλαστικά της ως προς τη δημόσια καταγγελία σχετικών περιστατικών.

Το ΚΚΕ παρεμβαίνει με επίσημες ανακοινώσεις, δημοσιεύσεις και ρεπορτάζ στα μέσα ενημέρωσης του κόμματος, με τοποθετήσεις και ερωτήσεις στελεχών, βουλευτών και ευρωβουλευτών του, με επισκέψεις και παραστάσεις διαμαρτυρίας. Προσθέτει ότι βρίσκεται *«στην πρώτη γραμμή της μάχης για την αντιμετώπιση της κρατικής καταστολής και αυθαιρεσίας, με θύματα μετανάστες όπως φυσικά και Έλληνες εργαζόμενους που διεκδικούν τα δικαιώματά τους, την απόκρουση των ρατσιστικών επιθέσεων, την απομόνωση των εθνικιστικών και ναζιστικών συμμοριών»*. Τέλος, οι Οικολόγοι Πράσινοι θέτουν ως βασική προτεραιότητά τους τις αντιφασιστικές πρωτοβουλίες του κόμματος *«λόγω της ανόδου της ακροδεξιάς»*.

3

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΕΚΜ διαθέτει ιδιαίτερη θεματική οργάνωση, την Επιτροπή Δικαιωμάτων, η οποία αποτελείται από ομάδες εργασίας ανά τομέα. Πρόκειται για οργάνωση που εκλέγει αντιπροσώπους για τα ενδιάμεσα όργανα και για το συνέδριο και λειτουργεί τακτικά. Επιπλέον συγκροτήθηκε αντιφασιστική ομάδα που συντονίζει την αντιρατσιστική δουλειά σε όλο τον ΣΥΡΙΖΑ. Η ομάδα διαθέτει δικό της παρατηρητήριο καταγραφής των περιστατικών ρατσιστικής βίας, με τον τίτλο «Νεοναζιστικό παρατηρητήριο».

Στο ΠΑΣΟΚ αρμόδιο όργανο είναι ο τομέας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ο οποίος σήμερα ενισχύεται από τη λειτουργία του γραφείου της Πρωτοβουλίας κατά του Νεοναζισμού και της Ρατσιστικής και Κοινωνικής Βίας. Το γραφείο ξεκίνησε να λειτουργεί από τις 3 Δεκεμβρίου του 2012 και υπάγεται απευθείας στον πρόεδρο του κόμματος. Θεματική ομάδα για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα λειτουργεί και στους Οικολόγους Πράσινους. Η ΔΗΜΑΡ διαθέτει οργανωτικά δύο τομείς στις αρμοδιότητες των οποίων εμπίπτουν θέματα ρατσιστικής βίας και διακρίσεων, τον τομέα Δικαιοσύνης Θεσμών και Δικαιωμάτων και τον υποτομέα Προστασίας του Πολίτη. Οι δύο τομείς συνεδριάζουν τακτικά και βρίσκονται σε στενή συνεργασία με την ηγεσία του κόμματος.

4

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΕΚΜ αναπτύσσει στις γειτονίες αποκεντρωμένη αντιρατσιστική δράση, μαζί με τη δράση *«Αλληλεγγύη για όλους»*, με στόχο να μην ριζώσουν οι ρατσιστές στα σχολεία, και να εμποδιστεί η επιρροή της Χρυσής Αυγής στα θύματα της οικονομικής κρίσης. Σε κεντρικό επίπεδο συμμετέχει σε όλες τις κινηματικές πρωτοβουλίες που έχουν πραγματοποιηθεί ενάντια στο ρατσισμό, μαζί με οργανώσεις μεταναστών. Στη Βουλή, ο ΣΥΡΙΖΑ-ΕΚΜ έχει καταγγείλει την *«ανοχή της κυβέρνησης σε φαινόμενα ρατσιστικής βίας, τη*

στάση των σωμάτων ασφαλείας και τις διασυνδέσεις τους με τη Χρυσή Αυγή, την αδυναμία σύλληψης έστω και ενός δράστη των δολοφονικών επιθέσεων, το έγγραφο του αναπληρωτή υπουργού προς τις Περιφέρειες να μην εφαρμόζουν το νόμο για την Ιθαγένεια, τα στρατόπεδα συγκέντρωσης», και άλλα θέματα.

Οι πρωτοβουλίες του ΠΑΣΟΚ είναι σε δύο άξονες: Ο πρώτος είναι η αντιμετώπιση της ρατσιστικής, ξενοφοβικής, νεοναζιστικής βίας με ενημέρωση και κινητοποίηση των πολιτών με κινηματικές δράσεις π.χ. ενημερωτικά video, οργάνωση ή συμμετοχή σε πορείες, διαδικτυακά flyers, επαφές με φορείς της κοινωνίας των πολιτών και θεσμικούς φορείς. Ο δεύτερος άξονας αφορά την ανάδειξη της Χρυσής Αυγής ως αντισυνταγματικού μορφώματος με θεσμικές πρωτοβουλίες οι οποίες έχουν στόχο τη δημιουργία «Συνταγματικού Τόξου» και την κοινοβουλευτική απομόνωση κομμάτων που φέρουν ρατσιστικό λόγο.

Η ΔΗΜΑΡ αναλαμβάνει πρωτοβουλίες στη Βουλή, με ερωτήσεις, επίκαιρες ερωτήσεις και αναφορές, και με δημόσιες τοποθετήσεις και παρεμβάσεις στην κοινωνία, και έχει θέσει μεταξύ των προτεραιοτήτων της την καταπολέμηση φαινομένων ρατσισμού και ξενοφοβίας στα σχολεία και στο εκπαιδευτικό σύστημα. Οι Οικολόγοι-Πράσινοι συμμετέχουν σε εκδηλώσεις διαμαρτυρίας, φεστιβάλ, συναυλίες και ημερίδες για την αντιμετώπιση του φαινομένου της ρατσιστικής βίας.

Το ΚΚΕ σημειώνει την πολιτική και μαζική καθημερινή δράση του, για τα δικαιώματα μεταναστών και προσφύγων, και τον αγώνα του ενάντια στην «εργοδοτική, κρατική και παρακρατική τρομοκρατία». Θεωρεί ότι διάφορες αντιρατσιστικές εξαγγελίες, όπως η ίδρυση γραφείων καταγγελίας ρατσιστικής βίας στο πλαίσιο της αστυνομίας αποτελούν «στάχτη στα μάτια».

5 και 6

Όλοι οι πολιτικοί φορείς που απάντησαν στον Συνήγορο του Πολίτη σημείωσαν ότι συνεργάζονται με διαφορετικούς φορείς, οργανώσεις και συλλογικότητες στην Ελλάδα και στην Ευρώπη (συμπεριλαμβανομένης της δράσης τους στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο) και αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση του φαινομένου της ρατσιστικής βίας. Το ΚΚΕ σημειώνει ότι εργάζεται για την οργάνωση της κοινής πάλης Ελλήνων και μεταναστών εργαζομένων πρωτίστως μέσα από τα ταξικά σωματεία και το ΠΑΜΕ, απέναντι στα μονοπώλια και τους πολιτικούς εκφραστές τους με στόχο την αντιμετώπιση των άμεσων προβλημάτων αλλά και την ανατροπή του κεφαλαιοκρατικού συστήματος που αναπαράγει και εκτρέφει –μεταξύ άλλων- και τον ρατσισμό.

7

Οι πολιτικοί φορείς εκφράζουν την ανησυχία τους για τα φαινόμενα ρατσιστικής βίας και τον αντίκτυπό τους στην κοινωνία.

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΕΚΜ συνδέει την επιρροή των ρατσιστικών αντιλήψεων στην κοινωνία με την οικονομική κρίση και την κρίση του πολιτικού συστήματος. Αναφέρεται σε «*θεσμικό ρατσισμό*» με ευθύνη και του ΠΑΣΟΚ και της Νέας Δημοκρατίας φέρνοντας ως παραδείγματα την «*άθλια εκστρατεία κατά των οροθετικών*» και τα «*στρατόπεδα συγκέντρωσης μεταναστών*». Αντίστοιχα, το ΚΚΕ καταγγέλλει τη «*ρατσιστική ρητορική και πρακτική της κυβέρνησης, τις απάνθρωπες αστυνομικές επιχειρήσεις, όπως του «Ξένιου Δία», την κακομεταχείριση, τις άδικες μακρόχρονες φυλακίσεις και μαζικές απελάσεις, τις άθλιες συνθήκες κράτησης, τη χειροτέρευση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των αστικών κυβερνήσεων, σε βάρος ανυπεράσπιστων μεταναστών και προσφύγων*». ΠΑΣΟΚ, ΔΗΜΑΡ και Οικολόγοι-Πράσινοι επισημαίνουν ότι η αντιμετώπιση του φαινομένου είναι ζήτημα υψηλής προτεραιότητας.

8

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΕΚΜ θεωρεί ότι έχει επαρκή ενημέρωση για τα περιστατικά ρατσιστικής βίας, ζητά όμως περισσότερη ενημέρωση για την αστυνομική έρευνα των υποθέσεων και, όταν υπάρχουν συλλήψεις δραστών, για τη δικαστική πορεία των υποθέσεων. Το ΠΑΣΟΚ και η ΔΗΜΑΡ διακρίνουν δυσκολία στην πληροφόρηση και την καταγραφή του πραγματικού αριθμού των ρατσιστικών επιθέσεων κυρίως λόγω του φόβου και της απροθυμίας των θυμάτων να τις καταγγείλουν, και ζητούν πιο αποτελεσματικό συντονισμό.

9

Σε ό,τι αφορά το έργο του Συνηγόρου του Πολίτη, ο ΣΥΡΙΖΑ-ΕΚΜ θεωρεί ότι η συμβολή της ανεξάρτητης αρχής μπορεί να γίνει περισσότερο αποτελεσματική. Το ΠΑΣΟΚ θεωρεί σημαντικές τις υπηρεσίες του Συνηγόρου του Πολίτη για την καταπολέμηση φαινομένων ρατσιστικής βίας και ζητά να στηριχτεί από όλους το έργο του. Η ΔΗΜΑΡ ζητά από τον Συνήγορο να δημοσιοποιεί συχνότερα εκθέσεις για τη ρατσιστική βία και να θεσμοθετηθεί η μόνιμη και διαρκής συνεργασία του με τις νεοϊδρυθείσες υπηρεσίες της αστυνομίας για την αντιμετώπιση περιστατικών ρατσιστικής βίας. Οι Οικολόγοι-Πράσινοι παρατηρούν ότι, στις ετήσιες εκθέσεις του Συνηγόρου, είναι δυσανάλογα λίγες οι αναφορές σε θέματα διάκρισης λόγω θρησκευτικής ετερότητας ή σεξουαλικού προσανατολισμού και ζητούν από τον Συνήγορο να προβεί σε περισσότερες δραστηριότητες για να γνωστοποιήσει στο ευρύ κοινό την αρμοδιότητά του για την προώθηση της αρχής ίσης μεταχείρισης.

10

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΕΚΜ θεωρεί επαρκές το θεσμικό πλαίσιο αλλά ανεπαρκή την πολιτική βούληση και την εισαγγελική προθυμία. Υπογραμμίζει ότι δεν κινητοποιούνται οι διωκτικές και δικαστικές αρχές για την αντιμετώπιση του φαινομένου. Το ΠΑΣΟΚ, η ΔΗΜΑΡ και οι Οικολόγοι-Πράσινοι δεν θεωρούν επαρκές το θεσμικό πλαίσιο και ζητούν αλλαγές. Το ΚΚΕ θεωρεί τον ρατσισμό συστατικό στοιχείο της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των αστικών κρατών και κυβερνήσεων και προειδοποιεί ότι, στο όνομα της κοινής αντιμετώπισης της ρατσιστικής μισαλλοδοξίας, προετοιμάζεται κλίμα για τον περιορισμό της δράσης του κομμουνιστικού και ταξικού εργατικού κινήματος.

ΠΑΣΟΚ και Οικολόγοι-Πράσινοι ζητούν συγκεκριμένα τη θεσμοθέτηση ειδικού εγκλήματος με το ΠΑΣΟΚ να έχει καταρτίσει ήδη σχετική πρόταση νόμου. Επιπλέον οι Οικολόγοι-Πράσινοι ζητούν αλλαγές στην ευρωπαϊκή πολιτική ασύλου και μέτρα, όπως η κύρωση του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου της Σύμβασης του Ο.Η.Ε. κατά των Βασανιστηρίων, ώστε να αποτραπούν περιστατικά ρατσιστικής βίας από την πλευρά της αστυνομίας. Η ΔΗΜΑΡ εντοπίζει κενό στη δυνατότητα που υπάρχει να οριστεί και να χαρακτηριστεί μία πράξη ως «έγκλημα ρατσιστικής βίας» και επισημαίνει ότι οι παρεμβάσεις οφείλουν να έχουν κυρίως «προορατικό» και όχι αποκλειστικά κατασταλτικό χαρακτήρα.